

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Харківське історико-філологічне товариство

Анатолій Нелюба

Євген Редько

ЛЕКСИКО-СЛОВОТВІРНІ ІННОВАЦІЇ

2012–2013

СЛОВНИК

ББК 81.2 УКР-4
Н 49

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 3281 від 18.09.2008

*Рекомендувала до друку
Вчена рада філологічного факультету
Харківського національного університету
Імені В.Н. Каразіна
(Протокол № 6 від 23 січня 2014 р.)*

Рецензенти:

доктор філологічних наук, професор **Кочан І.М.**
(*Львівський національний університет імені Івана Франка*);
кандидат філологічних наук, доцент **Пономаренко В.Д.**
(*Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна*)

А. Нелюба, Є. Редько

Н49 Лексико-словотвірні інновації. 2012–2013: Словник / Загальна редакція А. Нелюби. – Х.: Харківське історико-філологічне товариство, 2014. – 172 с.

У Словникові вміщено лексеми, що постали внаслідок словотвірних процесів в українській мові протягом 2012–2013 років. Матеріал викладено за абетковим принципом із дотриманням традиційного відображення словотвірних процесів.

Для науковців-філологів, культурологів, працівників засобів масової інформації, письменників, студентів.

ISBN 978-966-1630-17-7

© А. Нелюба,
Є. Редько, 2014

ПЕРЕДМОВА

Пропонований до послуг користувача Словник містить лексико-словотвірні інновації, що з'явилися в різних стилях і різновидах української мови протягом 2012–2013 років. У доборі матеріалу автори не обмежувалися тематикою, джерелами, сферами спілкування та рівнями національної мови загалом.

У поданні матеріалу використано загальноприйняті словникарські принципи:

- словникові статті подано за українським алфавітом (навіть у разі використання латиниці);
- у текстових зразках збережено стиль і правопис оригіналу (якщо написання слова у відповідному джерелі не відповідає правописним чи словотвірним нормам, автори подають правильний варіант у назві статті);
- деривати (і їхні твірні), що дали назву словниковій статті, подано з наголосами;
- статті мають єдину чотирикомпонентну структуру з відповідним використанням шрифтів: 1) **дериват і його мотиватор (мотиватори)**, 2) словотвірне значення деривата, 3) *контекстовий зразок використання*, 4) джерело:

Ватикангéйт ← Ватикáн á/a

Неслава, розголос, пов'язані з Ватиканом (викрадення документів, що здійснив папський помічник).

Ватикангейт (титри до сюжету) (1+1: ТСН, 26.05.12).

У традиційному річищі витримано й відображення словотвірних процесів:

- закінчення мотиватора виокремлено в дужках і не позначено його, коли має статус нульового:

Правосúдиця ← правосúдд(я)

Архівбóгість ← вбóгість

- утнуту в ході словотвірних процесів морфему (чи іншу частину слова) твірної основи позначено віддільною рисою:

Кроманьйóнка ← кроманьйóн-ець

Пришпíл ← пришпíл-и(ти)

- у разі універбізації в заголовному ланцюжкові виділено шрифтом лише слово, яке послужило основою для деривата й формально відображене в ньому:

Гонкúрівка ← Гонкúрів-ська премія

Косметíчка ← косметíч-н(ий) ремо́нт

- у разі накладання (контамінації) словотворчі засоби чи їхні елементи позначено у квадратних дужках:

МА́Фія ← [МАФ + ма́ф]ія

Порнфлёт ← порн[ографічн(ий) пам]флёт

квадратні дужки використано і в разі необхідності транскрибованого запису:

Змістілий ← тіл(о) змі[й(і)]

Фракцієць ← фра́кці[й(а)]

- морфонологічні зміни подано звичайним шрифтом після мотиватора: г/ч, т'/т, о/ø (нульовий елемент), ↔ (знак переставлення елементів твірної основи, здебільшого в складанні) та ін.;

- множинну мотивацію зображено кількома ланцюжками (верхній і нижній):

Державовбівця ← **вбівц(я) держав(и)**

← **вбив-а́(ти) держав(у)**

якщо в контексті дериват має подвійну мотивацію, то і тлумачення його також подвійне – спочатку подано тлумачення деривата верхнього ланцюжка, а потім і нижнього: ослівлення словосполучення *вбивця держави*; *особа, яка вбиває державу*;

- трактування значень дериватів здійснено відповідно до контексту з огляду на значення конкретного мотиватора (твірного слова чи словосполучення), тому словникова мотивація може не збігатись із загальномовною;

- якщо словотвірне і лексичне значення деривата далекі одне від одного, то після словотвірного значення (чи у його канві) в дужках подано лексичне значення:

Воячити ← **вояк(а)** к/ч

Дія (процес), пов'язана з воякою (бути воякою).

Передебáтити ← **дебáт(и)**

Завершена дія (процес), пов'язана з дебатами (перемогти у дебатах).

такі ж пояснення наявні і в разі інноваційності мотиватора, значення якого може бути незрозумілим:

Меркельвелізм ← **Мёркель** é/е

Суспільно-політичне явище, пов'язане з А. Меркель (канцлерка Німеччини)

Панду́рійський ← **Панду́рії**

Ознака за віднесенням до "Пандурії" (румунський футбольний клуб).

- значна кількість дериватів з'явилася внаслідок дії черезкрокового словотворення – пропущену ланку (не зматеріалізовану або дотепер не зафіксовану) подано в лапках:

Зро́зпáчено ← "зро́зпáчений" ← "зро́зпáчити" ← з ро́зпач-у

Першосто́лічність ← "першосто́лічний" ← пе́рш(а) сто́ліц(я)

у слові-пропущеній ланці визначено лише наголос;

- у зв'язку з інноваційністю дериватів чи “слабкістю” контексту словотвірне тлумачення самого деривата може бути приблизним, неточним, суб'єктивним, інколи може не збігатися зі словниковими корелятивними аналогами – у такому разі використано знак питання (?); такий знак використано і під час сумнівності визначення самого словотвірного ланцюжка.

Доповненням до Словника є його друга частина, у якій подано **Реєстр** задіяних словотворчих засобів: префіксальних, конфіксальних (такі виділено в усіх дериватах, посталих унаслідок одночасного приєднання до твірної основи двох і більше засобів: префікс і суфікс, інтерфікс і суфікс, інтерфікс і постфікс тощо), суфіксальних (у тім числі й інтерфіксальних) і нових словотворчих основ.

У Словнику використано такі скорочення:

БТ	Бухгалтерський тиждень
Всесвіт-і	Всесвіт (інтернетверсія)
ДТ-і	Дзеркало тижня (інтернетверсія)
ICTV	International Commerical Television
Ї-і	часопис Ї (інтернетверсія)
Країна-і	Країна (інтернетверсія)
ЛА	ЛітАкцент
ЛУ	Літературна Україна
м/ф	мультфільм
ПБО	Податки та бухгалтерський облік
ПіК-і	Політика і культура (інтернетверсія)
рос.	російський
СТБ	Український загальнонаціональний телеканал
ТБ	телебачення
ТВІ	загальнонаціональний телеканал
ТРК	телерадіокомпанія
ТСН	Телевізійна служба новин
UNN	Українські національні новини (сайт)
УП	Українська правда
УТ-і	Український тиждень (інтернетверсія)
УФ	Український футбол

(інші джерела подано без скорочень).

Протягом 2012–2013 років з'явилися друком праці, присвячені інноваційним процесам в українському словотворенні:

Городенська К. Нові явища та процеси в українському словотворенні: динаміка чи деструкція словотвірних норм? // *Українська мова.* – 2013. – № 2. – С. 3–12

- Горпинич В.О.* Нариси з пропріальної та апелятивної словотвірної дериватології. Монографія. – Дніпропетровськ: Нова ідеологія, 2012. – 211 с.
- Кислюк Л.* Сучасна словотвірна норма української мови: мовна практика та кодифікація // *Українська мова.* – 2012. – № 1. – С. 52–66.
- Комплексний словник української мови: Орфоенія. Морфеміка. Морфологія. Словотвір. Орфографія* / Укл. О.О. Дудка, В.Д. Пономаренко, О.О. Тележкіна. – Х.: Ранок, 2014. – 640 с.
- Лексико-грамматические инновации в современных славянских языках: Материалы VI Международной научной конференции* / Сост. Т.С. Пристайко. – Д.: Нова ідеологія, 2013. – 356 с.
- Навальна М.І.* Функціонально-стильова динаміка лексики в українській періодиці початку ХХІ ст. Дис. ... доктора філологічних наук. 10.02.01–українська мова. – К., 2012.
- Неологічні назви осіб у сучасних слов'янських мовах: Монографія* / [Г.М. Вокальчук, А.М. Архангельська, О.А. Стишов, Ю.П. Маслова, В.В. Максимчук]; відп. ред. Г.М. Вокальчук.. – Рівне–Оломоуць: Вид-во Нац. ун-ту “Острозька академія”, 2011. – 356 с.
- Степаненко О.К.* Словотвірні гнізда з вершинним соматичним компонентом: семантика і структура. – Дніпропетровськ: Акцент ПП, 2011. – 168 с.
- Стишов О.А.* Номінації осіб у сучасній українській мові (на матеріалі дискурсу ЗМІ) // *Мовознавство.* – 2012 – № 6. – С. 23–37.
- Стишов О. А.* Номінації осіб у сучасній українській мові (на матеріалі дискурсу ЗМІ) // *Мовознавство.* – 2013 – № 1. – С. 20–29.

Автор щиро вдячний рецензентам – пані **Ірині Кочан** й пані **Валентині Пономаренко** – за сприяння у створенні Словника.

А

АВАНгáрдС ← [Аван]гáрд + [авáнс] á/а

Аванс для “Авангарда” (футбольний клуб із Краматорська).

Дніпродзержинський “АВАНгардС” для “Полтави” (назва статті) (УФ, 38/12, с. 12).

Авіаóбшук ← óбшук

Авіаційний обшук.

Авіаобшук: Туреччина обшукала ще один лайнер, який прямував до Сирії... (ТВІ: Сьогодні, 15.10.12).

Авіатрóща ← трощ-й(ти) о/ó

?

Авіатроща по-бразильськи (СТБ: Вікна, 12.11.12).

Автогеобіогрáфія ← авто[біо]грáфія + [гео]грáфія

Поєднання ознак автобіографії й географії.

Автобіографія, що накладається на географію – як це назвати? Автогеографія? Автогеобіографія? (Ю. Андрухович. Лексикон інтимних міст).

Автозанúрення ← занúренн(я) авт(ó) ↔ +о+ ó/о

Ослівлення словосполучення занурення авто.

Автозанурення (назва сюжету про занурення автомобілів у воду) (СТБ: Вікна, 11.07.13).

Автокав'я́рня ← кав'я́рня

Автомобільна (пересувна) кав'ярня.

Мобільні автокав'ярні можуть заборонити (СТБ: Вікна, 07.06.12).

Автоквóта ← квóта

Автомобільна квота.

Азаровська автоквота: прем'єр хоче пересадити на інші автівки... (ТВІ: Сьогодні, 30.01.12).

Автомайдáн ← Майдáн

Автомобільний Майдан.

Після народного віче на Майдані Незалежності в неділю планується виїзний автомайдан в Межигір'ї (ДТ-і, 25.11.13).

Автомайдáнець ← Автомайдáн

Особа, пов'язана з Автомайданом.

“Кат” – головне слово, яке пишуть автомайданці на паркані навколо будинку Пионки (УТ-і, 28.12.13).

Автомайдáнівець ← Автомайдáн н/н'

Особа, пов'язана з Автомайданом.

Допомогти автомайданівцям згодилися представники Гельсінської Спілки (ТВІ: Сьогодні, 05.12.13).

Автомайдáнівський ← Автомайдáн н/н'

Ознака за належністю до Автомайдану.

На машинах – символіка громадських організацій, які формують автомайданівський рух – ГО “Демократичний альянс”, “Вільний

простір” та Асамблея малого і середнього бізнесу України (ВолиньPost, 14.10.13).

Автомáтений ← “автомáтити” ← автомáт

Ознака дії, пов’язана з автоматом.

*Гнуті на власному терені, есесені та есесерені, **автоматені** та машингверені, – дунайці ми, а не данайці (В. Каліна. Дунайці).*

Автомобіленя́тко ← автомобі́ль і/і л’/л

Зменшено-пестливо до автомобі́ль.

*А розганяється **автомобіленятко** до п’ятнадцяти кілометрів на годину (Новий канал: Репортер, 13.06.13).*

Автопідста́ва ← підста́ва

Автомобільна підстава.

***Автопідстава** (титри до сюжету про шахрайства на автодорогах) (1+1: ТСН, 25.02.13).*

Автопсихоте́рапія ← психоте́рапія

Самостійна психотерапія.

*Ідеться про те, що творчість митця дуже часто стає формою **автотерапії**, самоцілення або навіть **автопсихотерапії** (ДТ-і, 31/13).*

Авторба́йтер ← [áвтор + гастар]ба́йтер á/a

Автор-гастарбайтер.

*Проблема лиш у тому, що такий “**авторбайтер**” зазвичай добре знає, з огляду на які фактори його приймають (УТ-і, 30/13).*

Автосе́нс ← сенс

?

*Окрім найоб’ємнішого тексту, названого повістю “**Автосенси**”, в однойменній книжці знайдемо по три есеї та оповідання (ЛА, 13.06.13).*

Автособа́ка ← соба́ка

Автомобільний собака.

***Автособаки**. У Новій Зеландії навчили собак кермувати автомобілем (1+1: ТСН, 05.12.12).*

Автотре́нд ← тре́нд

Автомобільний тренд.

***Автотренди** (титри до сюжету) (ТВІ: Сьогодні, 29.11.12).*

Агрохолдингіза́ція ← “агрохолдингізува́ти” ← агрохо́лдинг о/о

Опредметнена дія (процес), пов’язана з агрохолдингом (набуття ознак агрохолдингу).

*Зараз відбувається **агрохолдингізація** сільського господарства (Радіо “Ера FM”, 04.12.13).*

Адмінтьо́тка ← тьо́тка

Адміністративна тьотка?

*З одного боку — питома службова підозріливість і неприязнь персоналу, всіх цих **адмінтьоток** і — девушек, етажних, діжурних і навіть горнішних... (Ю. Андрухович. Лексикон інтимних міст).*

Аза́рівка ← мов(а) Азаров(а) [ов+ів]

Ослівлення словосполучення *мова Азарова* (Прем'єр-міністр України, який спотворює українську мову).

“Азарівка” – таким словом назвали мову теперішнього прем'єр-міністра (ЛА, 29.03.13).

Азарівкознавець ← **знавець азарівк(и)** ↔ +o+ á/a a/á é/e

Ослівлення словосполучення *знавець азарівки*.

Що цікаво, в обговоренні з'являються азарівкознавці, які звинувачують укладачів словника в тому, що вони неправильно перекладають деякі слова, і пропонують правильні версії (ЛА, 29.03.13).

Азарівський ← **Азаров** [ов+ів]

Ознака за віднесеністю до Азарова.

Запустили українсько-азарівський словник (ЛА, 29.03.13).

Аїлтоноподібний ← **подібн(ий) до Аїлтон(а)** ↔ +o+

Ослівлення словосполучення *подібний до Аїлтона* (бразильський футболіст).

... одним із найяскравіших представників такого селекційного провалу був приїзд колись зіркового Аїлтона до донецького “Металурга”. Загалом ... Хорді Лопес і Давид Одонкор ... відрізнятимуться від “аїлтоноподібних” (УФ, 74/12, с. 4).

Айбабця ← **ай-фón + бабця**

Бабця з айфоном.

Сьогодні до вашої уваги нова німецька комедія – “Ай-бабця” (Радіо “Ера FM”, 26.12.13).

Айвейвєївський ← **Ай Вейвєй**

Ознака за віднесеністю до Ай Вейвея (китайський художник).

Китайський уряд айвейвєївське розмахування середнім пальцем перед фото- та телекамерами сприймає досить спокійно... (ДТ-і, 12/13).

Айпедоманія ← **манія айпед(у)** ↔ +o+ é/e

Ослівлення словосполучення *“манія айпеду”* [IPAD – планшет для виходу до Інтернету].

Наш кореспондент про айпедоманію (ТВІ: Сьогодні, 16.03.12).

Айтїтушка ← **ай[ті + ті]тушка**

ІТ-тїтушка; тїтушка в ІТ-технологіях.

“Айтїтушки” занесли в словник (назва статті) (День, 27.11.13).

Алармний ← **аларм**

Ознака, пов'язана з алармом.

Не ходіть по інших каналах – хто ще з вами буде смикати алармні мотузки в готелі “Хїлтон” в Мілані (Новий канал: Ревізор, 08.06.13).

Албанобідний ← **“албанобід”** ← **албан-ець á/a**

Ознака за подібністю до албанця.

... якийсь неголений албанобідний персонаж кидається мені навперейми з обіймами і словом “Italiano!”... (Ю. Андрухович. Лексикон інтимних міст).

Алкохóку ← **хóку**

Алкогольне хоку.

Цьогорічний її рестарт вміщує повне творче зібрання: старі, затерті до дір, **алкогоку**, лімерики, чорнобильський букварик, а також нові, створені впродовж останніх літ, матеріали автора, які, нарешті, дійшли до читачів з усіх куточків України (ЛА, 02.07.13).

Амбіціонер ← амбіці-[й(а)] і/і

Особа з амбіціями (амбітник).

Премієманія творить ажіотаж, отруєє існування багатьом обійденим відзнакою **амбіціонерам**, і навіть незрідка розсварює тих, з-поміж яких вибирає журі (ЛУ, 24/13, с. 5).

Амеліподібний ← подібн(ий) до Амелі ↔ +і+ і/і

Ослівлення словосполучення подібний до Амелі.

Ніби й деталі досконалі – чого вартий лише паризький вокзал із **“амеліподібними”** історіями життя його працівників! (УТ-і, 2/12).

Американоєвромайдан ← америкán-ськ(ий) Євромайдán +о+

Ослівлення словосполучення американський Євромайдан.

Американоєвромайдан (титри до сюжету) (1+1: ТСН: Тиждень, 24.11.13)

Ампіроманія ← манія ампі́р(у) +о+

Ослівлення словосполучення манія ампіру.

Це він, це його мегало-, гіганто- та **ампіроманія**, його галюцинативне безсоння вкупі з передчуттями другої... (Ю. Андрухович. Лексикон інтимних міст).

Аму́рист ← амур́ у/у

Особа, пов'язана з амуром (у цьому разі – творець сценаріїв про кохання).

Художник-постановник, з яким працюю, називає мене режисером-**амуристом** (ЛУ, 15/12, с. 15).

Ангелівка ← а́нгел а/а л/л'

Хмара, подібна (за висотою знаходження) до ангела.

“Хмара” й **“похмурий”** – з одного кореня... Шонайвища – **ангелівка**, зримий подих небес чи зітхання землі (але це – для поетів) (С. Пантюк. Хмарна мінливість).

Андантува́ння ← **“андантува́ти”** ← Андáнте а/а

Опредметнена дія (процес), пов'язана з “Анданте” (поширення пісні “Andante, andante”).

А тим часом **“Abba”** вирішила поширити **андантування**, вийшла на обшир іспаномовного світу (Радіо “Ера FM”, 21.12.13).

Андеграундо́вик ← андегра́унд а/а

Особа-митець, що працює в стилі андеграунд.

... не давав можливості їй розкритися, бо писали **андеграундовики** у **“шухляду”** (Дніпро, 2/12, с. 134).

Andruxóid ← Андрух-óвич

Істота, подібна до Ю. Андруховича.

А джазовий проект, у якому брав участь Андрухович, називався “Andruxoid” – у ньому грали Ніколай Тиаска та його колеги, тоді як “Карбідо” є джаз-роковим гуртом (ЛА, 11.07.13).

Анічичі́рчити ← анічичі́рк к/ч

Дія (процес), пов’язана з ? (бути беззвучним, не видавати звуків).

А літо мітить кожен крок, ... Жукує, жабиться, зайчить. Аничичирчить і лелечить, Рибує, кличе відпочить, Теплом вливаючись у глечик... (С. Пантюк. Котяче акро).

Антиба́зовий ← ба́з(а)

Ознака того, що спрямовано проти бази (військової, терористичної).

Антибазовий спротив (ТВІ: Сьогодні, 15.10.12).

Антиваши́нгтónський ← ваши́нгтónський

← Ваши́нгтón

Протилежне до *ваши́нгтонський*; ознака того, хто/що проти Вашингтона.

Сьогодні антиваши́нгтонські настрої є лише персоніфікацією множинних російських фобій (УТ-і, 4/13).

Антивене́ція ← Вене́ція

Протилежне до *Венеція*.

Тобто Львів є Анти-Венецією, він розташований на протилежному до неї полюсі (Ю. Андрухович. Лексикон інтимних міст).

Антивіа́гра ← віа́гра

Протилежне до *віагра* (лікарський засіб).

... ну, тоді віагри ще не було, та й на чорта нам, молодим, була та віагра, нам би таблеток антивіагри (Дзвін, 2/12, с. 119).

Антивідбі́р ← відбі́р

Протилежне до *відбір*.

Ці люди завжди намагаються лишатися на перших ролях..., забезпечуючи цим самим суспільний антивідбір і блокуючи соціальні канали для формування повноцінної еліти (УТ-і, 48/12).

Антивійськомáт ← військомáт

Протилежне до *військомат*.

Тим часом в Інтернеті невідомі організували сайт “Антивійськомат” (ТВІ: Сьогодні, 27.03.13).

Антиврадї́вка ← Врадї́вка

Протилежне до *Врадївка* (сумнозвісні події, пов’язані зі злочинами міліціонерів на Миколаївщині).

Антиврадївка може прийти на зміну Врадївському бунту (ICTV: Факти, 05.08.13).

Антиготи́цизм ← готи́цизм

Протилежне до *готицизм*.

Готицизм та антиготицизм (назва статті) (УТ-і, 10/12).

Антидо́лар ← до́лар

Протилежне до *долар*.

Антидолар (титри до сюжету) (ICTV: Факти тижня, 02.12.12).

Антидружіще ← дружіще

Протилежне до *дружіще*.

Нум, жаль, як шершень, тобі ж не вперше, позаздри люто, антидружіще. Я маю знати, що я не вмер ще, я маю вірити, що живий ще (В. Базилевський. Загралась доля в духовний острів).

Антиєвромайдан ← Євромайдан

Протилежне, супротивне Євромайданові.

Міністерство оборони має забезпечити антиєвромайдан... (1+1: ТСН, 11.12.13).

Антиєвромайданівець ← антиєвромайдан н/н'

Особа-учасник антиєвромайдану.

Житомирський антиєвромайданівець: нас кормили і заплатили 250 гривень (Ukr.net, 15.12.13).

Антиєвромайданівський ← антиєвромайдан н/н'

Ознака за віднесеністю до антиєвромайдану.

У Луганську активізувався антиєвромайданівський рух (1+1: ТСН. Тиждень, 08.12.13).

Антиєвропéйськість ← європéйськість

← **антиєвропéйськ(ий) к/к'**

Протилежне до *європéйськість*; одметнена ознака, названа прикетником *антиєвропéйський*.

Є ще один дуже важливий момент, у якому сходяться КПУ і "Свобода", – антиєвропéйськість (УТ-і, 17–18/13).

Антиєсівський ← ЄС с/с'

Ознака того, хто/що проти ЄС (Європéйський Союз).

При цьому експертам з неурядової організації доводиться стикатися з потужною антиєсівською кампанією... (ДТ-і, 33/13).

Антиєхідна ← Єхідна

Протилежне до *Єхідна*.

Сковорода розумів Єхідну як Антибіблію. А Біблію, навпаки, як Антиєхідну (В. Єшкілев. Усі кути трикутника).

Антизахарченківець ← Захарченк(о) к/к'

Особа, яка проти В. Захарченка (очільник МВС).

Врадіївські антизахарченківці попрямували з Умані до Монастирища (pro-vincia.com.ua, 11.07.13).

Антиіндивідуалістичний ← індивідуалістичний

Протилежне до *індивідуалістичний*.

Російське суспільство історично склалося як комунітарне, антиіндивідуалістичне... (УТ-і, 19/13).

Антиінтегратор ← інтегратор

Протилежне до *інтегратор*.

Тож якби Ю. Кармазін не наспів зі своїм позовом, як із козами на торг, чи, навпаки, подав його раніше, ідейного "антиінтегратора" з Маркова, напевно, не вийшло б (ДТ-і, 34/13).

Антикличківський ← Кличк(о)

Ознака того, хто/що проти Кличка.

Чи скористається влада “антикличківською” поправкою у випадку підписання закону президентом? (УТ-і, 44/13).

Антикурільний ← “курільний” ← курі(ти)

Ознака, протилежна ознаці, пов’язаної з дієсловом *курити*.

Якщо в тотальній антикурільній кампанії (що докотилася, як бачимо, і до наших холодів), американцям знадобився серіал “MadMan” ... (ДТ-і, 4/13).

Антимагнітський ← закон **Магніцьк(ого)** [цьк + ськ]

Ознака за належністю до того, що протилежне до закону Магніцького.

Про відцентрову силу антимагнітського закону (ДТ-і, 2/13).

Антимайдán ← **Майдán**

Протилежне до *Майдан*.

Місцем проведення “антимайдану” розглядалися Софійська та Михайлівська площі, а також НСК “Олімпійський” (ДТ-і, 47/13).

Антимайдáнець ← **антимайдán**

Особа, пов’язана з антимайданом.

... так співали антимайданці гімн Партії регіонів біля Верховної Ради (Ukr.net, 28.12.13).

Антимайдáнівець ← **антимайдán** н/н’

Особа, пов’язана з антимайданом.

DT.UA першим повідомило про плани Банкової зігнати в Київ до 200 тис. “антимайданівців” на додачу до “тітушок”, що не піддаються обліку і вже тут окопалися (ДТ-і, 47/13).

Антимайдáнівський ← **антимайдán** н/н’

Ознака за належністю до антимайдану.

У Рівному активісти затримали антимайданівський автобус “тітушок” (Ukr.net, 16.12.13).

Антиментівський ← мент *é/е т/т’*

Ознака того, що спрямоване проти ментів (жаргонне до міліціонер).

Зростання “антиментівського” руху у 50-х багато дослідників приписували підступам кримінальних елементів (ДТ-і, 27/13).

Антиміна́рétний ← **міна́рét**

Ознака за протилежністю до мінарету.

... результати “антимінаретного” референдуму можуть бути скасовані через рішення федерального суду... (УТ-і, 17–18/13).

АнтиМІТТАЛіза́ція ← “мітталіза́ція” ← “мітталізува́ти” ← **Міттал** *і/і л/л’*

Протилежне до предметної дії (процесу), пов’язаної з Л. Мітталом (індійський мільярдер).

АнтиМІТТАЛіза́ція (назва статті) (ДТ-і, 25/13).

Антимурсі́ст ← **Му́рсі** *ý/у с’/с [і+и]*

Особа-противник М. Мурсі (президент Єгипту).

Тим часом монолітність табору “антимурсистів” ... прогнозовано вже почала давати перші тріщини (ДТ-і, 26/13).

Антина́товець ← **НА́ТО**

Особа, яка виступає проти НАТО.

За словами Володимира Горбуліна, в Україні важко було знайти “розумнішого і витонченішого **антинатовця**” (УТ-і, 23/13).

Анти-Обама ← Обама

Протилежне до Б. Обама (президент США).

В економічних питаннях Ромні стоїть на позиції під назвою “**анти-Обама**” (УТ-і, 11/12).

Антиофшорний ← офшорний

Протилежний до офшорний.

Антиофшорна профанація (назва статті) (УТ-і, 46/12).

Антиповітря ← повітря

Протилежне до повітря.

Здається, це опозиція до землі, **Антиповітря**, вивернуті небеса (А. Любка. Суть поезії полягає...).

Антипостколоніальний ← постколоніальний

Протилежне до постколоніальний.

Переклад може поставати як **антипостколоніальний** проект, як версія тендерно орієнтована, як репрезентація соціальних форм життя (Всесвіт-і, 5-6/12).

Антиприклад ← приклад

Протилежне до приклад.

... навіть президент якось назвав її **антиприкладом** реформ... (ДТ-і, 4/13).

Антипрінцип ← принцип

Протилежний до принципу.

Принцип проти принципу. Тобто **антипринцип** (Б. Мельничук. Двоє під коврою).

Антиприхильник ← прихильник

Протилежне до прихильник.

Кількість **антиприхильників** судді Кашаї зростає... (ТВІ: Сьогодні, 22.06.12).

Антип'ютінець ← П'ютін

Особа, яка проти В. Путіна.

Сьогодні **антипутінці** навіть влаштували народні гуляння з виставами... (1+1: ТСН Тиждень, 20.05.12).

Антиромський ← ромський

← **р(о)м(и)**

Протилежне до ромський; ознака того, хто/що проти ромів.

Урядові Сільвіо Берлусконі закидали використання **антиромських** настроїв у політичних цілях... (УТ-і, 34/13).

Антирошенівський ← рошенівський

← **Рошен** н/н'

Протилежний до рошенівський; ознака того, що проти “Рошен” (українська компанія).

*Це нібито економічно вмотивоване малоросійство ще більше розлютило **антирошенівських** активістів, відтак Петро Порошенко мусив поспіхом “відмиватися” (УТ-і, 48/12).*

Антисирітський ← сирот(а) о/і

Ознака того, хто/ що проти сиріт.

*... ЗМІ відразу ж охрестили “**антисирітським**”, “законом негідників”, а також “законом Діми Яковлева”... (ДТ-і, 2/13).*

Антисланцевий ← сланцев(ий) газ

Ознака того, хто/що проти сланцевого газу.

Антисланцеві активісти уже зібрали підписи... (ТВІ: Сьогодні, 27.02.13).

Антисмоговий ← смоговий

Протилежний до смоговий.

*Тисячі підписантів “**антисмогової**” резолюції звернулися до президента, уряду, омбудсмена і навіть до представників “зеленої” частини Європарламенту (УТ-і, 48/12).*

Антисубсидіарний ← субсидіарний

Протилежне до субсидіарний.

*Швидше за все, така консолідована позиція зумовлена й чітким розумінням того, хто стоїть за цією “**антисубсидіарною**” ініціативою (ДТ-і, 7/13).*

Антитабачний ← Табачн-ик

Ознака того, хто/що проти Табачника (міністр освіти і науки).

Антитабачна кампанія (1+1: ТСН, 20.02.12).

Антитезно ← антитезн(ий)

Ознака ознаки, названої прикметником антитезний.

Антитезно до Вірджинії Вулф, але взоруючи з неї (О. Думанська. За Wulf).

Антитітушка ← тітушка

Протилежне до тітушка.

“Антитітушки” очолюють колону маршу УПА В Києві (UNN, 14.10.13).

Антитушка ← тушка

Протилежне до тушки (про депутатів Верховної Ради, що зрадили своїх виборців, перейшовши до іншої фракції).

“Антитушка” Сергій Каплін: Пропозиції зрадити надходять багатьом (УТ-і, 50/12).

Антиударівський ← Удар р/р'

Ознака за віднесеністю до того, хто/що проти “Удару” (політичний блок Віталія Кличка).

*Крім того, в газетах з’являється **антиударівська** інформація... (ICTV: Факти, 25.10.12).*

Антифеллінівський ← феллінівський

Протилежне до феллінівський.

*Такою собі **антифеллінівською** дорогою (ДТ-і, 33/13).*

Антифранкіст ← франкіст

Протилежне до *франкіст*.

Додайте ... і “антифранкіста” (Шо, 7-8/13).

Антифройдіст ← фройдіст

Протилежне до *фройдист*.

Я не є фройдист, і не є антифройдист (Шо, 1-2/12).

Антиюридизм ← юридизм

Протилежне до *юридизм*.

Усі ці особливості пояснюються специфічними рисами російської цивілізації: засадничим антиюридизмом мислення... (УТ-і, 19/13).

Апологётка ← апологёт

Жінка-апологет.

І хоча саме жінки – основні жертви патріархального устрою, вони і є його апологетками (УТ-і, 35/13).

Апочіст ← Апо А/а

Особа-прихильник, прибічник Апо (партійне прізвисько курдського лідера А. Оджалана).

Причина такої підтримки курдами цієї ліворадикальної організації полягає в тому, що “апочисти”, не допускаючи політичної конкуренції, жорстоко контролюють курдську громаду в Туреччині та в діаспорі (ДТ-і, 12/13).

АрЕстократ ← [арешт + аристо]крат ё/е

Аристократ, який чинить арешт.

Для нас же це балотування є відповіддю арЕстократам Януковича – їм не вдалося усунути чинник Луценка (УТ-і, 34/12).

Аркасіана ← Аркас а/а с/с'

Збірна назва подій (процесів), пов'язаних із М. Аркасом (тут – про заходи з відзначення ювілею).

Втім, миколаївська аркасіана триває (ЛУ, 6/13, с. 15).

Аркушат ← аркуш а/а

Збірне до аркуш.

... “успішний” просто “пече” на клавіатурі, повигрібавши з усіх своїх комп'ютерних і пластмасових кошиків відповідний аркушат, обумовлений видавничими договорами (ЛУ, 44/13, с. 14).

Армагедець ← Армагге[дён + кін]ёць

Поєднання ознак Армаггедона і кінця.

Незабаром владі настане армагедець (ТВІ: Зелений вогник, 31.12.13).

Арсеніанець ← Арсеній ё/е

Особа-прихильник, послідовник Арсенія (Яценюка).

... конфронтація між “юліанцями” та “арсеніанцями” в Батьківщині поглибиться... (УТ-і, 20/13).

Артпросунутий ← просунутий

Просунутий в артї (мистецтві).

Фактура з натури: Одеса “арт-просунута” (назва статті) (ДТ-і, 32/13).

Артрéйдер ← рéйдер

Рейдер арту (мистецький рейдер).

А ще в залі розмістилася документація акцій “Артрейдери” (Одеса) і “Дні квартирних виставок” (Харків)... (ДТ-і, 32/13).

Архівбóгість ← вбóгість

Найвищий ступінь убогості.

Такої інтелектуальної архівбогості, такої безсоромної демагогії, безбережного національного нігілізму й елементарної непрофесійності журналістів просто важко уявити (ЛУ, 40/13, с. 14).

Архідéмон ← дéмон

Головний демон.

... Богородиця накриє покровом своїм Святу гору і не побачать її антрихристові генерали й архідемони (В. Єшкілев. Усі кути трикутника).

Архідруїд ← друїд

Головний друїд.

Вільям Прайс називав себе архідруїдом (Країна-і, 1/13).

Асадівець ← Асад д/д'

Особа-прибічник Б. Асада.

Підозрюють, що асадівці застосували хімічну зброю в житловому районі Гуті у передмісті Дамаска (Газета по-українськи, 28.08.13).

Асамблеїст ← асамблé[й(а)] é/е

Особа-член асамблеї.

Координаційне бюро КА рекомендувало голові асамблеї Леоніду Кравчуку подати у Венеціанську комісію розробку асамблеїстів... (ДТ-і, 26/13).

Аськоподібний ← подібний до аськ(и) ↔ +o+ á/a

Ослівлення словосполучення подібний до аськи.

Організувати текст “аськоподібним” способом неважко й, напевне, приємно (ЛА, 29.04.12).

Аудітити ← аудіт

Дія (процес), пов'язана з аудитом (здійснювати аудит).

Хай очі лазерять його, хай лазерять і аудитять, хто – німець, скажуть, хто – могол, хай ставлять штамп і роблять витяг (Ю. Буряк. Дивися в очі).

Ахронологічний ← хронологічний

Протилежне до хронологічний.

Слід зауважити, що переломні події ХХ століття Антонишин передає в ахронологічному порядку (Дзвін, 7/13, с. 139).

Б**Баасіст ← Баа́с á/a**

Особа-член, прихильник “Баас” (іракська політична партія).

Іракці по-буденному пояснюють: якщо заклали вибухівку, то винні баасисти – прихильники старого режиму... (УТ-і, 15/13).

Бабуліза́ція ← “бабулізува́(ти)” ← бабу́л(я) у/у

Опредметнена дія (процес), пов’язана з бабулею (набуття ознак, властивих бабулі).

Тотальна бабулізація перекинулася з Росії на Україну (ICTV: Факти, 28.02.13).

Багатоо́твірний ← бага́то о́твор(ів) +о+ а/а о/і

Ознака того, що має багато отворів.

Флейтуза жила своїм багатоотвірним життям, змагалася з вітром... (В. Єшкілев. Усі кути трикутника).

Багатоси́нівний ← бага́то син(ів) і/о́ а/а

Ознака того, хто має багато синів.

... чи живі наші сестри у других? Як багатосиновний наш рідний дядько Федот? (Ю. Буряк. Як Господь призначить).

Багрянозлѳтість ← багряно-злѳт(ий) т/т’

Опредметнена ознака, названа прикметником *багряно-злотий*.

Платить душа півсвіту Багрянозлотістю вишині Скрипка останнього вітру Посеред тиші (М. Бровко. Скрипка останнього вітру).

Базилѳвс ← [Базилѳв]ськ(ий) + василѳвс]

В. Базилевський як василевс.

І я жартома обізвала Вас Базилевсом задовго до того, як побачила Ваш вірш “Собі з нагоди виходу двотомника” (Березіль, 7-8/12, с. 154).

Байкострі́л ← стрі́л-я(ти) ба́йк(ою) ↔ +о+ і/і́ а/а л’/л

Опредметнення дії (процесу), названого словосполученням *стріляти байками* (предмет, який стріляє байками).

Вдале полювання з влучним “байкострілом”. ... Таким чином тятива “Байкостріла” Юрія Шипа туго натягнута, а приціл – непомильний.... (ЛУ, 3/13, с. 15).

Байстріюка́тість ← “байстріюка́тий” ← байстрію́к ю/ю

Опредметнена “неповна” ознака, пов’язана з байстріюком.

... чи й там як тут брехнею є брехня і править бал пихата байстріюкатість що продала за фантики строкаті і мову і домаху і коня... (О. Косенко. Український дім).

Бандво́ ← ба́нд(а) а/а

Збірно-образливе до банда.

При владі знаходиться бандво (5 канал: Час. Підсумки дня, 02.07.13).

Бандолю́д ← банд-і́тськ(ий) лю́д +о+

Ослівлення словосполучення *бандитський лю́д*.

А поруч громом аеропорту динаміки товчуть мегавати – бандолю́д там зібрався погуляти їм воля та свобода й досі (А. Можаровський. В комірчині).

Бантуста́н ← банту́ у/у

Країна банту.

Дехто вважає, що такий практично незалежний півострів – “бантустан” готується на випадок провалу донецько-єнакіївської “гвардії” в Україні (УТ-і, 4/12).

Барвистокрілець ← **“барвистокрілий”** ← **барвіст(е) крил(б) +o+ й/и и/ї**
Той, хто/що має барвисті крильця.

Метелика-барвистокрильця суниця вельми здивувала: вона з зеленими листками на грядці перезимувала (В. Вархол. Метелика-барвистокрильця...).

Барвозміст ← **зміст б́арв(ів)** ↔ +o+ á/a

Ослівлення словосполучення *зміст барвів*.

І пензель вмочений чи навпаки, Шукає слово шлях, і неповторна Знаходить барвозміст рухлива форма, і почуття струмують крізь думки (В. Рябий, Березіль, 3–4/12, с. 118).

Барвока́ста ← **ка́ст(а) б́арв(ів)** ↔ +o+ á/a в’/в

Ослівлення словосполучення *каста барвів*.

І як не поклонитись барвокасті За чари поетичних потрясінь, Коли веде безмірна світлотінь І скачуть вітроконі яблукасті (В. Рябий, Березіль, 3–4/12, с. 118).

Бджолинорійний ← **бджолі́н(ий) рі́й** +o+ й/и

Ознака за віднесеністю до бджолиного рою.

Солодко. Дивномрійно. Вітер стає рвучким. Будь у бджолинорійних Віршах моїх ніким (Ю. Костюкевич. Прощання).

Бегемотно ← **бегемотн(ий)**

Ознака дії, пов’язана з ознакою *бегемотний*.

І зайва набралась вага Не тільки у тіла: Душа бегемотно зівас (І. Павлюк. Про душу).

Бегбедерівський ← **Бегбедер** р/р’

Ознака, пов’язана з Ф. Бегбедером (французький письменник).

... дилер перепродував багато з них, зокрема бестселери, за символічну “бегбедерівську” ціну за примірник – \$ 9,99 (УТ-і, 48/12).

Безбаштовий ← **без башт(и)**

Ознака того, що без башт(и).

Не потрібен ти там, але й тут над тобою питання зависло як гак, башта з крамом, безбаштовий як алеут, і країна це чи бензобак... (Ю. Буряк. Невійзний).

Безвожаківий ← **без вожак(а)**

Ознака того, хто/що без вожака.

Безвожаковий Майдан по-своєму вигідний Януковичу (ДТ-і, 46/13).

Бездіаспорний ← **без діаспор(и)**

Ознака, пов’язана з тим, хто/що без діаспори.

... а в краях “бездіаспорних”, розбудивши й там інтерес до молоді незалежної країни (ЛУ, 9/13, с. 5).

Бездідченко ← **без дід(а)**

Особа, яка без діда (про того, хто втратив свої корені).

Ще один коли не безбатченко, то бездіченко у мові росіян (С. Караванський. Звідки пішла єсть московська мова або шила в мішку не сховаєш, 2012, с. 62).

БезІДЕЙний ← без Ідейє

Ознака того хто/що без Ідейє (нападник київського “Динамо”).

БезІДЕЙна перемога (назва статті) (УФ, 71/12, с. 3).

Безкордонність ← безкордонн(ий) н/н'

Опредметнена ознака, названа прикметником *безкордонний*.

Щоб гості та присутні могли почути безкордонність тичинівського слова та його звучання різними мовами, Рауль Чілачава продекламував вірш “О панно Інно, панно Інно!” і українською, і грузинською (ЛУ, 37/12, с. 13).

Безкошарний ← без кошар(и)

Ознака того, хто/що без кошари.

Я морду ту у писок луплю, як безкошарний отаман... (В. Каліна. Міф про кіностеп Миколи Вінграновського).

Безмор'я ← без мор(я) р'/р

Опредметнена ознака, названа сполукою *без моря*.

Міжмор'я Львова обернулось його безмор'ям (Ю. Андрухович. Лексикон інтимних міст).

Безобличність ← безобличн(ий) н/н'

Опредметнена ознака, названа прикметником *безобличний*.

За безобличність моєї держави, За збиткування ногами босими, За профанацію цю криваву Пробач мені, осене... (Т. Загній. Осені).

Безосінній ← без осен(і) о/о е/і н/н'

Ознака того, що без осені.

Безосінні, Струнки, Непечальні, На гілках м'якотілі голки (Б. Іванов. Сосни в перекладі Д. Шупти).

Безпарадний ← без парад(у)

Ознака того, хто/що без параду.

Геї безпарадні: Брюссель розчарований (СТБ: Вікна, 24.05.13).

Безпатріаршество ← без патріарх(а) х/ш

Узагальнена назва того, що без патріарха.

І, нарешті, ще одне підґрунтя оригінального рішення про “безпатріаршество”... (ДТ-і, 25/13).

Безрадика́лля ← безрадика́льн(ий)

Опредметнена ознака, названа прикметником *безрадикальний*.

Радикальне безрадикалля (назва статті) (УФ, 75/12, с. 1).

Безсвіття ← без світ(у) т/т'

Опредметнена ознака, названа сполученням *без світу*.

А той, що зостався, давно розминувся з такими, як я і джмелик. І живу я у понадсвітті, в безсвітті, лиш не відаю, чи живу (В. Баранов. Джміль прилетів).

Безсубрахунковий ← без субраху́нк(у) ў/у

Ознака того, що без субрахунку.

З виданням Наказу № 627 став “безсубрахунковим” рахунок 98 “Податок на прибуток” (ПБО, 66/13).

Безтелевізорний ← без телевізор(а)

Ознака, пов’язана з тим, хто/що без телевізора.

Однак потім, окинувши поглядом полиці книжок, котрі встиг прочитати за **безтелевізорні** часи, згадав, скільки мені пощастило тоді написати, і рішуче сказав собі: “Житимеш без телевізора!” (ЛУ, 40/13, с. 4).

Безторресівський ← без Тóррес(а) с/с’

Ознака віднесеністю до того, хто/що без Ч. Торреса (гравець “Металіста”).

Це вражає особливо – в світлі того, що в трьох “безторресівських” протистояннях було втрачено сім очок (УФ, 102/12, с. 4).

Безфóрвардний ← без фóрвард(а)

Ознака того, хто/що без форварда.

Валерію, переадресую вам це питання: “Чи знову чекаємо на **безфорвардний** футбол від команди Дель Боске?” (Перший національний: Трансляція футбольного матчу, 30.06.12).

Безшкірість ← безшкір(ий) р/р’

Опредметнена ознака, названа прикметником *безшкірий*.

Твоя безшкірість – з вічністю угода, Одвічний шлях – постійне каяття (Я. Шум’яківська. Поет).

Бельгістика ← Бельгі-[й(а)] é/е

Збірна до всього, що пов’язано з Бельгією (у цьому разі – про твори). Цінний той факт, що за змогою подаються шифри одиниць збереження у фондах Національної бібліотеки імені В. І. Вернадського, що значно полегшить роботу майбутнім дослідникам української **бельгістики** (Всесвіт-і, 3–4/12).

Бендеріада ← Бёндер é/е р/р’

Збірна до всього, пов’язаного з Остапом Бендером.

Бендеріада міжнародного рівня (ТВІ: Сьогодні, 06.12.12).

Берегіня ← бёрег é/е

Жінка, пов’язана з берегом.

У мене, людоньки, у Гриня, Не жінка – справжня берегиня! Як провинюсь, вона мене На берег спатоньки жене... (Ю. Береза. Берегиня).

Берлускапоне ← Берлус[кóні + Капóне]

Берлусконі-Капоне.

Суди “*Берлускапоне*” (назва статті) (УТ-і, 29/13).

Берлусконізація ← “берлусконізувати” ← Берлускóні ó/о

Опредметнена дія (процес), пов’язана з С. Берлусконі (прем’єр-міністр Італії); набуття ознак С. Берлусконі.

... італійське суспільство, здається, вже минуло точку неповернення у процесі “берлусконізації”... (ДТ-і, 10/13).

Берлусконізм ← Берлускóні ó/о

Узагальнена назва часу, політико-економічного стану, пов'язаного із С. Берлусконі (прем'єр-міністр Італії).

Проте епоха “берлусконізму” в Італії не закінчиться навіть із відходом того, хто дав їй ім'я, вважає експерт (УТ-і, 29/13).

Бетмент ← **Бѐт**[мен + мент] *é/е*

Мент-Бетмен.

Супермент, спайдермент, бетмент та інші менти (реклама на ТБ: 11.07.13, 14:45).

Бетоноландшафт ← **бетон-óв**(ий) **ландшафт** +о+

Ослівлення словосполучення *бетонівий ландшафт*.

Бетоноландшафт світлозапахів Ксенії Дмитренко (назва статті) (ЛА, 13.06.13).

Біковщина ← **Біков**

Суспільне явище (негативне), пов'язане з Д. Биковим (російський письменник).

Тут-ось інший російський письменник, Віктор Єрофєєв, дав яскраву характеристику всій цій “біковщині” ... (День, 214/13).

Бібліоняня ← **нян**(я)

Бібліотечна няня.

Бібліоняня (назва сюжету) (СТБ: Вікна, 26.06.13).

Бібліотурізм ← **турізм**

Книжковий (бібліо) туризм.

З'явився вже навіть бібліотурізм, читачі приїздять, щоб наживо побачити місто (ЛУ, 47/13, с. 10).

Білоголубіти ← **біло-голуб**(ій) *і/і б/б'*

Дія (процес), пов'язана з біло-голубим кольором (мати біло-голубий колір).

То тут, то там біло-голубіють намети з написом “Я хочу розговориватись на рідному мові” (ЛУ, 28/12, с. 5).

Білорусифікація ← **Біло**[рúсь + рус]ифікація *ú/у*

Русифікація Білорусі.

Відсутність там третьої – української – мови стала наслідком, якщо можна так висловитися, білорусифікації та асиміляції... (УТ-і, 51/12).

Білядержавний ← **біля держав**(и)

Ознака того, хто/що біля держави.

Цікаво, що для притягнення до відповідальності представників “білядержавних” професій... (ДТ-і, 32/13).

Білятеатральщина ← **біля театр**(у) *á/а*

Суспільне явище, пов'язане з тим, що відбувається біля театру.

А переважно до закулісся, “Білятеатральщини” (ДТ-і, 22/13).

Біопакѐт ← “біологічний пакѐт” ← **пакѐт**

Біологічний пакет.

Біопакѐт удвічі дорожчий звичайного (СТБ: Вікна, 20.01.12).

Біоправá ← **правá**

Біометричні права.

Біоправа. Віднині водіям видаватимуть біометричні права. Правда, за їхнім вибором (СТБ: Вікна-Новини, 27.05.13).

Біорегрес ← регрес

Біометричний регрес.

Біорегрес (титри до сюжету про заборону біометричних паспортів) (ICTV: Факти, 16.06.13)

Бісокрут ← крут-и(ть) біс ↔ +o+ í/i

Опредметнення дії (процесу), названої словосполученням *крутить біс* (явище природи).

Сей бісокрут із зілля і пилюки Веде, дурманить голову. Це – знак, Що стогнуть від іржі твої шаблюки, Зневолені в курганах, як у снах (С. Пантюк. З семи вітрів...).

Близьконульовій ← близьк(ій) до нул(я) +o+

Ознака того, що близьке до нуля.

Відбулося це через “близьконульову” інфляцію в Україні (ДТ-і, 27/13).

Блохініада ← Блохін н/н'

Збірне до всього, пов'язаного з О. Блохіним.

Блохініада, або спроба осмислити 60-річчя Олега Блохіна (УФ, 119–120/12, с. 8).

Блохініана ← Блохін н/н'

Збірне до всього, що пов'язане з О. Блохіним.

Крізь синонімічність чи принципові протилежності з ними побачимо віхи блохініани (УФ, 116–117/12, с. 10).

Бомбастика ← бомба́ст

Збірне до бомбаст; “наука” про бомбаст (пишномовність, високомовність)?

Петра Яцика вельми драгувала псевдопатріотична бомбастика, до якої схильні наші провідники і яку зазвичай не підкріплено жоднісінькою практичною справою (ЛУ, 43/12, с. 1).

Бонапартизація ← “бонапартизувати” ← Бонапарт а/а

Опредметнена дія (процес), пов'язана з Бонапартом (набуття ознак, властивих Бонапартові).

Цей короткий екскурс в історію прямої демократії може стати в пригоді всім українським демократам, які хочуть відвернути сценарій, за яким новий закон про референдум буде знаряддям бонапартизації та плебісцитизації (УТ-і, 11/13).

Бордіорник ← бордіор

Особа, пов'язана з бордюром (про таксиста-нелегала, який очікує клієнта на бордюрі).

Мисливців на бордіорників всього десять. Це допоможе легалізувати таксистський промисел. ... Він стоїть на бордюрі, працюючи на таксі (ТВІ: Сьогодні, 25.01.13).

Брэндовість ← брэндов(ий) в/в'

Опредметнення ознаки, названої прикметником *брэндовий*.

*Добре, що за нами і з нами – ціла армія вчителів-словесників і конкурсантів, а також **брендовість** нашого конкурсу (ЛУ, 43/13, с. 3).*

Брендування ← “**брендувати**” ← бренд é/е

Опредметнена дія (процес), пов’язана з брендом (поширення, рекламування бренду).

***Брендування** партії іде під її [Королевської] особистим іменем (ТВІ: Сьогодні, 10.04.12).*

Бродськість ← **Бродськ(ий)** к/к’

Опредметнена ознака, пов’язана з Бродським.

*“Досвід Буряка” (Мовчан) – це й присутність Бродського, про що вже сказано в попередніх статтях. “**Бродськість**” загалом з позитивних складових практики, з огляду на вільнотодумання автора “Амальгами” (ЛУ, 23/13, с. 5).*

Бруднорукість ← **бруднорук(ий)**

Опредметнена ознака, названа прикметником *бруднорукий*.

*В Італії така позиція багато важить і цінна тим, що на тлі загальної політичної **бруднорукості** є моральний авторитет (ДТ-і, 31/13).*

Бункероманія ← **манія бункер(ів)** ↔ +о+ ú/у р’/р

Ослівлення словосполучення *манія бункерів*.

***Бункероманія** нині охопила не лише українців чи росіян (УТ-і, 51/12).*

Бухзвітний ← **бухзвіт**

Ознака того, що пов’язано з бухзвітом.

*Коригування, внесені наказом № 627 до П(С)БО 19, стосуються передусім **бухзвітної** термінології (ПБО, 66/13).*

В

Вавілоноподібний ← **подібний** до **Вавілон(а)** ↔ +о+ ó/о

Ослівлення словосполучення *подібний до Вавілона*.

*Москва не **вавілоноподібний** Нью-Йорк, який вбирає в себе всі ідентичності, залишаючись при цьому містом із власним обличчям (УТ-і, 51/12).*

ВАДа ← [Вад + **вад(а)**]

Вада І. Вада (угорський футбольний арбітр).

***ВАДа**, яка потребує усунення (назва статті) (УФ, 64/12, с. 3).*

Важкомівний ← **ва́жко мов-и(ти)** +о+ á/а

← **важк(а́) мов(а)** +о+

Ознака того, що важко мовити; ознака, пов’язана з важкою мовою.

*Ми не будемо зловживати цим визнанням заслуженого словникаря і вченого, але там, де сама мовна стихія підказує, що слово **важкомовне** і важкотворне, доводиться ці слова зацитувати (С. Караванський. Звідки пішла єсть московська мова або шила в мішку не сховаєш, 2012, с. 94).*

Важкотвірний ← **ва́жко твор-і(ти)** +о+ á/а о/ó

Ознака того, що важко творити.

*Ми не будемо зловживати цим визнанням заслуженого словникаря і вченого, але там, де сама мовна стихія підказує, що слово важкомовне і **важкотворне**, доводиться ці слова зацитувати* (С. Караванський. Звідки пішла єсть московська мова або шила в мішку не сховаєш, 2012, с. 94).

Валу́свець ← Валу́єв

Особа-послідовник Валуєва.

*Але поки новочасні **валуєвці** разом із розмріяними доморощеними псевдопатріотами (серед них немало і членів Спілки) ще не перетворили їх на череп'я, маємо час...* (ЛЮ, 32/12, с. 12).

Ватикангéйт ← Ватикáн á/a

Неслава, розголос, пов'язані з Ватиканом (викрадення документів, що здійснив папський помічник).

Ватикангейт (титри до сюжету) (1+1: ТСН, 26.05.12).

Вбетóнений ← “вбетóнити” ← бетóн

Ознака за дією (процесом), пов'язаною з бетоном (покритий бетоном, із бетону).

*Я повернувся в це гаряче місто Між посивілі дати й димарі, Між розсип різнобарвного намиста, Між протяги **вбетонених** дворів* (М. Гриценко. Я повернувся...).

Ведмежу́йка ← [ведмеж(á)+ж]у́йка

Ведмежа-жуйка.

Ведмежуйки (із телереклами жуйки у вигляді ведмежати) (03.12).

Векселіа́да ← véксель é/e

Затяжний процес пов'язаний із векселями (прийняття закону про векселі).

*Затяжна **векселіада*** (назва статті) (ДТ-і, 17/13).

Великовітчизняново́єнний ← Вели́к(а) вітчизня́н(а) війн(á) +o+o+ í/и я́/я i/o

Ознака, пов'язана з Великою Вітчизняною війною.

*... щойно вони відхиляються від ортодоксальної “**великовітчизняновоєнної**” риторики* (УТ-і, 25-26/13).

Великовкля́дник ← вели́к(ий) вкля́д +o+ í/и

Особа, яка внесла великий вклад.

*Її присуджено не просто “**великовкладникам**” у справу оборони російської мови за кордоном, а завперш невгамовним і несамовитим українофобам* (ЛЮ, 9/13, с. 5).

Велодéнь ← “велосипéдний день” ← день

Велосипедний день (про акцію “Чисте повітря”).

Велодень (із реклами в Харківському метрополітені, травень 2012).

Велосипедофо́бія ← фобі́я велосипéдів ↔ +o+ é/e

Ослівлення словосполучення *фобія* (боязнь) *велосипедів*.

*Враховуючи **велосипедофобію** Сергія Притули, пропоную йому проїхатися...* (Новий канал: Хто зверху, 26.07.13).

Венеціанець ← Венеціан-ськ(а) комісія

Особа-член Венеційської комісії.

Реакція “венеціанців” була симптоматична... (ДТ-і, 26/13).

Венеціанка ← Венеціан-ськ(а) комісія

Ослівлення словосполучення *Венеціанська комісія*.

Є всі підстави вважати, що після одержання висновку “Венеціанки” закон про прокуратуру незабаром буде прийнятий Верховної Радою (ДТ-і, 33/13).

Вердіанець ← Вєрді é/e

Особа-шанувальник Д. Верді (італійський композитор).

... зібравши на вулицях Мюнхена 10 тис. вагнерців і вердіанців та зіштовхнувши величезні фігури композиторів на площі перед театром (ДТ-і, 25/13).

Вернісажівець ← вернісаж ж/ж’

Особа, пов’язана з “Вернісажем” (львівський мистецький центр).

Дізнавшись про це, “вернісажівці” пообіцяли депутатам “гарячу” підтримку під стінами міськради (ДТ-і, 7/13).

Вертодром ← верто-літ і/і

Місце (злетовище) для вертольота.

Щоправда представляли вертодром гаранта не так... Вертодром може прийняти повітряні судна класу МІ 8. ... доцільність вертодромів (ТВІ: Сьогодні, 06.06.12).

Вертольотизація ← “вертольотизува(ти)” ← вертолїт ó/o

Опредметнена ознака за дією, пов’язаною з вертольотом.

Напевне, не буде надто великим перебільшенням сказати, що Україна перебуває на порозі загальної вертольотизації (УТ-і, 45/12).

Вертольотонóсець ← [вертолїт + авіа]нóсець +o+ ó/o

Авіаносець вертольотів.

Напруженість у відносинах між Францією і Росією зростає спершу після успішної згоди щодо вертольотоносців Mistral... (УТ-і, 4/13).

Веселосмішка ← весєл(ий) смїх +o+ é/e х/ш

Жінка з веселим сміхом.

Оце вже так – це я, від роду втішна, Веселосмішка, зваблена на гру... (М. Петренко. Соняшниковий квіт).

Взаємоосміслення ← взаєм-н(е) осмісленн(я) +o+ é/e

Ослівлення словосполучення *взаємне осмислення*.

Комунікування мов і культур у монолінгвальних, білінгвальних чи мультілінгвальних суспільствах мало б відбуватися за принципом взаємоосмислення та культурного взаємообміну... (Дзвін, 3/13, с. 109).

Виіронізувати ← іроні[й(а)] ó/o

Дія (процес), пов’язана з іронією (піддавати іронії, застосовувати іронію).

... “європейці” їх виіронізують як “грунтівців”, і таке вже було не раз (ЛУ, 30/12, с. 4).

Виломєн ← вїл(а) ї/и

Чоловік із вилами.

Олег Ляшко – виломен (Новий канал: Педан-Притула Шоу, 07.07.13).

Вісльозити ← **сльоз(и)** ó/o

Завершена дія (процес), пов'язана зі слізьми (поплакати).

Пророцтв і спогадів шалене попурі Ти висльозиш (хоч це і непристойно), На елегійно-алергійні цвинтарі (С. Пантук. ЧаСОНЕТ).

Високомаржинальний ← **висбк(а) марж(а)** +o+ ó/o

Ознака того, що має високу маржу.

По суті, нині в Україні єдиний масовий дохідний продукт – розвинений, технологічний, високомаржинальний бізнес у сегменті споживчого кредитування... (ДТ-і, 3/13).

Відавторський ← **від автор(а)**

Ознака за віднесеністю до того, що (йде) від автора.

Переважно проза Шевченка глибоко лірична, насичена численними позафабульними відступами, відавторськими міркуваннями (ЛУ, 30/13, с. 6).

Відеоартівий ← **відеоарт**

Ознака, пов'язана з відеоартом.

І хоча мультимедійному мистецтву дають проявитися не вперше (були і КІМАФ, і відеоартівий VAU-Fest... (УТ-і, 27/13).

Відеогенічність ← **“відеогенічний”** н/н'

(за аналогією до фотогенічний).

Так само, як і “відеогенічність” (УФ, 63/12, с. 8).

Відеолізація ← **“відеолізувати”** ← **відео** і/і

Опредметнена дія (процес), пов'язана з відео.

Наразі, в часи тотальної “відеолізації” життя, найактивніших “командирів” руху “беруть на олівець”... (УФ, 9/12, с. 8).

Відмоніторений ← **відмонітор-и(ти)**

Ознака дії, названої дієсловом *відмоніторити*.

90 обранців із 445 відмоніторених не голосували особисто (5 канал: Час новин, 11.07.13).

Відпіарити ← **піарити**

Завершити піарити.

Але ми можемо відпіарити вашу карму перед Господом (Т. Антипович. Карма-консалтинг).

Відфестивалити ← **“фестивалити”** ← **фестиваль** л'/л

Завершити фестиваль.

У Старому Кримі відфестивалили етнічні вірмени (Перший національний: Новини, 08.07.13).

Відхрестоматити ← **“хрестоматити”** ← **хрестом** ат-і[й(а)]

Завершена дія, пов'язана з хрестоматією (занести до хрестоматії).

Є автор, якого доктор Падлючко “відхрестоматив” в обох томах – це Микола Гоголь (ЛА, 25.11.13).

Вікіпикет ← **Вікі[педія + пікет]**

Ослівлення словосполучення *пикет* (страйк) *Вікіпедії*.

Вікінікет (титри до сюжету) (ТВІ: Сьогодні, 10.07.12).

Віпбюджетник ← **бюджетник**

Особливий бюджетник.

*І в цьому полягає друга проблема для українських **VIP-бюджетників** (ДТ-і, 47/13).*

Віпдомофón ← **домофón**

Дуже важливий, надзвичайно дорогий домофон.

*... і на прощання одіозно пердне у свій **віп-домофон** (Т. Антипович. Карма-консалтинг).*

Віпкелія ← **келія**

Особлива келія.

*... щоб поспілкуватися там із власним “ексклюзивним старцем” і “правильно” помолитися у страшенно дорогій **віп-келії** — цьому свідченні приналежності до най-найтонше збитих вершків постсовкового розливу (ДТ-і, 42/13).*

ВІРнутий ← **“ВІРну(ти)”** ← **ВІР**

Ознака дії, пов’язана з ВІРОм.

*... він, прошу панства, тримається гонорово, тільки з **ВІРнутої** какофонії вичавлює камерну мелодію... (Л. Перкулайнен. Коли).*

Віповий ← **віп**

Ознака за належністю віп [VIP].

***Віпові** оплати (титри до сюжету) (СТБ: Вікна, 13.01.12).*

Віртпрізов ← **вірт-уальн(ий) прізов**

Віртуальний призов.

***Віртпризов:** прокуратура відстежує рух молоді через Інтернет (ТВІ: Сьогодні, 27.03.13).*

Віршень ← **вірш**

Назва місяця, пов’язаного з віршами.

*Поети складають іспити у “**віршині**”. ... Для багатьох українців за вікном не березень, а “**віршень**”. Саме так нарекли перший місяць весни організатори мага-марафону... (ЛУ, 13/12, с. 12).*

Віршеня́та ← **вірш і/і**

Малі вірші.

*А публікація в “Літературній Україні” двох моїх **віршенят** далекого 1998 року (редактор – Василь Плющ) – це ніби нова сходинка після поетичних дебютів... (ЛУ, 11/12, с. 5).*

Віршомазія ← **віршомаз** з/з’

Збірне до творів віршомаз.

*Хіба можна її недолугу **віршомазію** порівняти з чудовою поезією Чехова та Гулака-Артёмовського (УТ-і, 43/12).*

Віталькореготуха ← **реготуха (з) Вітальк(и)** ↔ +o+ á/a

Ослівлення словосполучення *реготуха (з) Вітальки*.

*Зупиняю пульт і вивчаю “Вітальку” на каналі “ТЕТ”, отакого собі недоумка в коротеньких штанцях... Там та ж “веселуха”, кривляння, **віталькореготуха**. І не більше (ЛУ, 40/13, с. 6).*

Віталькосеріал ← **серіал** про **Вітальк(у)** ↔ +o+ á/a

Ослівлення словосполучення *серіал про Вітальку*.

Зупиняю пульт і вивчаю “Вітальку” на каналі “ТЕТ”, отакого собі недоумка в коротеньких штанцях... Але весь “прикол” цього Віталькосеріалу, що він, кажуть, популярний у народі (ЛУ, 40/13, с. 6).

Вітрокбнік ← **вітер-кбнік** +o+ í/i

Ослівлення словосполучення *вітер-коник*.

Йї поспішають за вітриком, вітерцем-вітрокоником білі думи мандровані, білі душі не приспані, щастенятка м'які, а не хмари похмурі, що з примарами зримились (С. Пантюк. Хмарна мінливість).

Вітрокріл ← **кріл(а) вітр(у)** ↔ +o+ í/i

Предмет (щось/хтось ?) із крилами вітру.

Стежки лиш тіні тріснутих дзеркал життя вирує там у задзеркаллі там вітрокріл тиранить на перкалі химерність ліній простоту лекал (О. Косенко. Український дім).

Вкарнавалити ← **карнавал**

Дія (процес) – почати карнавал.

Вкарнавалили. В Болівії почався карнавал оркестрів (СТБ: Вікна, 04.02.13).

Вкодований ← **вкодува(ти)** á/a

Ознака за дією, названою дієсловом *вкодувати*.

... де знайти конче треба розгадку, вкодовану в світський міт... (Ю. Буряк. Схолії 94).

Владометр ← **вимірювач влад(и)** +o+ á/a

Ослівлення словосполучення *вимірювач влади*.

Владометр (телепередача) (ТВІ: Сьогодні. Підсумки, 24.09.12).

Вовчезний ← **вовчий** e/é

Вищий ступінь ознаки, названої прикметником *вовчий*.

Або пречудові новотвори – вовчезна школа (Brutal Hall) або хуліганське “Поганці усіх країн – єднайтесь!” (The Badder the Better) (ЛА, 28.02.13).

Вовщеня ← **вов[к + щ]еня** ó/o

Ослівлення словосполучення *щеня вовка*.

Але це – один блін у бочці меду, а за новотвір “вовщеня” (wolf-cub) перекладач заслуговує на прижиттєвий пам'ятник (ЛА, 28.02.13).

Водопоста́чати ← **водопостач-áнн(я)**

← **постача́(ти) во́д(у)** ↔ +o+ ó/o

Дія (процес), пов'язана з водопостачанням; ослівлення словосполучення *постачати воду*.

У Тернополі страйкують люди, які обігривають, водопостачають... (СТБ: Вікна, 08.11.12).

Воронолю́б ← **люб-й(ти) Во́рон(а)** ↔ +o+ ó/o ю/ю

Особа, яка любить (книги) про А. Ворона.

Іменем Ворона називатимуть вулиці, а могила філософа-схимника стане місцем паломництва “воронолюбів” з усієї України (ЛА, 06.02.12).

Воячити ← **вояк(а)** к/ч

Дія (процес), пов’язана з воякою (бути воякою).

*Якимось дивом потрапив до США і пробував там влаштуватись командосом, так його без документів не взяли, ще й депортували. Отак любив **воячити** (Л. Гончар, Р. Зайда. Холодноярський етюд).*

Всевірменський ← **вірменський**

Ознака того, що стосується всього вірменського.

*... вводить поняття “**всевірменської**”, яке, як я розумію, дозволяє чи не вперше в українській рецепції вірменської літератури сприйняти її... (Всесвіт-і, 7-8/12).*

Вувузелити ← **вувузел(а)**

Дія (процес), пов’язана з вувузелою (видавати такі ж звуки, як вувузела).

*Я зі стелі їх точно чую і неволю їх арканом квітки **вувузелю** їх вудечкою синьою... (М. Шунь. Від блакитного степу...).*

Вуглегірка ← **Вуглегір-ськ(а)** ТЕС

Ослівлення словосполучення *Вуглегірська ТЕС*.

*І дай Боже, щоб це не відбулося так, як на “**Вуглегірці**” (ДТ-і, 15/13).*

Вудуїст ← **вуду** ў/у

Особа-прихильник вуду (африканська релігія).

*Та ще зверху сто тисяч на технічну підтримку фронту робіт – довеземо шаманів-канібалів з Африки, **вудуїстів** із Гаїті (Т. Антипович. Карма-консалтинг).*

Вузькогоїстичний ← **вузьк(ій) его[й-і]зм** +о+ ї/и і/і

Ознака, пов’язана з вузьким егоїзмом.

*Складається враження, що українські партії борються виключно за **вузькогоїстичне** бажання здобути владу, а не за суспільні інтереси (УТ-і, 39/12).*

Вульгаризаційний ← **вульгаризаці[й(а)]** а/а

Ознака, пов’язана з вульгаризацією.

*Вийти з **вульгаризаційного** піке допоможуть зміна поколінь та нові технології (УТ-і, 13/13).*

Вчорашник ← **вчора** о/о

← **[вчора + щоден]**ник о/о

Предмет (зошит), в якому “зафіксовано” вчора; ?

*От і все: щоденник вже – **вчорашник**, Полювальники, ловці хистких ілюзій, Світ манливий і оманний, як мурашник, – Очі розбігаються, як друзі (П. Щириця. От і все...).*

Г

Гавкотéза ← гавк-ýч(а) тéза +о+
← тéза-гáвкiт á/a +о+

Ослівлення словосполучення *гавкуча теза* чи *гавкiт-теза*.

Головна їхня гавекотеза зводилася до того, що Гоголь ніякий не українець, що Шевченко для нього не поет, а Україна – це, як завжди, тільки “Юг Росси” (ЛУ, 50/13, с. 6).

Газообгiн ← обгiн гáз(у) ↔ +о+ á/a

Ослівлення словосполучення *обгiн газу*.

Газообгiн (титри до сюжету про план будови газогону в обiг України) (ТВІ: Сьогодні, 17.01.13).

Газообхiднiй ← обхiд гáз(у) ↔ +о+ í/í á/a

Ознака того, що стосується словосполучення *обхiд газу*.

У зв’язку з “газообхiдною” згодою Польщі? (ДТ-і, 15/13).

Газополiтiчний ← гáз-ова полiтик(а) +о+ á/a í/í к/ч

Ознака, пов’язана з газовою полiтикою.

TAP vs Nabucco West: промiжнi газополiтичнi пiдсумки (ДТ-і, 27/13).

Галицáй ← гали[чáнин + полi]цáй á/a

Галичанин-полiцáй.

Форуми Інтернету кишать лайливими ксенофобськими визначеннями, тими ж таки “галицáями” й “даунбасерами” (ДТ-і, 4/13).

Галичáнськiсть ← галичáнськ(ий)

Опредметнена ознака, названа прикметником *галицiйський*.

Зрештою, в оригiналi назва роману – “Galicyjskość” (дослiвно – “галичанськiсть”, або ж “галицiйськiсть”, якщо йти за Прохаськовою версiєю перекладу) (ЛА, 12.07.12).

Галiмáрiвський ← Галiмáр р/р’

Ознака за вiднесенiстю до Галiмар (французьке видавництво).

Мiй друг, фiлософ Володя Єрмоленко, кiлька рокiв тому привiз менi з Парижа галiмарiвське видання “Алкоголі” Аполлiнера 1940 року (Країна-і, 2/13).

ГалiЮЦИНАцiя ← га[люцинá]цi[й(а)] + [Лiюцiн(а)] í/и

Лiюцина як галiюцинацiя (про поетку Лiюцину Хворост).

Ваша галiЮЦИНАцiя (Березiль, 7–8/12, с. 154).

Гамiльтонiáнець ← Гáмiльтон á/a н/н’

Особа-прихильник А. Гамiльтона (колишнiй держсекретар США).

Американцi традицiйно подiляються на джефферсонiанцiв...й гамiльтонiанцiв... (УТ-і, 36/13).

Гамлетiána ← Гáмлет á/a т/т’

Збiрне до всього, що пов’язано з “Гамлетом” (у цьому разi про переклади твору).

Українська лiтература почала глибше засвоювати творчiсть В. Шекспiра саме з його найвидатнiшої i, очевидно, найскладнiшої для

перекладу драми “Гамлет”. Українську *гамлетіану* започатковано у Львові (ЛУ, 23/13, с. 10).

Ганзенроузівець ← **Guns & Rouse** з/з’

Особа-учасник музичного гурту “Guns & Rouse”.

... до якого входять аж три колишні “ганзенроузівці”: Слеш, Дафф Маккатон та Метт Сорум (УТ-і, 34/13).

Гарбузоліоб ← **люб-ій(ти) гарбуз(ій)** ↔ +o+ ю//ію

Особа, яка любить гарбузи.

Пітер, Піт, *гарбузоліоб*, Із нелюбою взяв шлюб! (Пітер, Піт... у перекладі Д. Щербини).

Гарріпоттеріана ← **Г’арр(і) П’оттер** +і+ á/a ó/o p/p’

Збірна до всього, що пов’язане з Гаррі Поттером.

Добре впізнаваний читачу мотив обдарованих дітей із магічними здібностями, дає можливість ще раз пережити пригоди *гарріпотеріани* (поки Джоан Роулінг бавиться дорослими романами) (ЛА, 29.01.13).

Гвинтокрілий ← **гвинтокріл**

Ознака, пов’язана з гвинтокрилом.

Очевидно, необхідний перегляд *гвинтокрилої* авіатехніки в Україні... (ДТ-і, 8/13).

Гебня ← **ГеБé**

Зневажливо до ГеБе (Государственная безопасность).

Не хотів казати слова гучні про дива у нашій сторонці: той, що мене “викрив”, майор *гебні*, виріс в шефа ваших от... охоронців! (С. Бондаренко. Фабула).

Гедоністка ← **гедоніст**

Жінка-гедоніст.

Цивілізація – *гедоністка*. Смерті не існує, доки ти живий. Рви райські яблучка з дерева життя (ЛУ, 40/13, с. 3).

Генограма ← **ген** +o+ é/e

?

Доктор Тойч вважав, що спочатку треба побудувати “родограму”, або “*генограму*”, тобто свого роду схему, подібну до генеалогічного дерева, родоводу (ДТ-і, 4/13).

Геопоетика ← **поетика**

Географічна поетика.

Якщо її стріла була справді отруйною, то в мене при собі завжди є антидот – *геопоетика* (Ю. Андрухович. Лексикон інтимних міст).

Геостратég ← **стратég**

Всесвітній стратег.

Доктор Збігнев Бжезінський – без перебільшення найвідоміший у світі *геостратег* другої половини ХХ – початку ХХІ століть (УТ-і, 1/12).

ГéПнутися ← **[Гéп(а) + гéп]нутися**

Ослівлення словосполучення *гепнутися* через *Гепу* (кримінальне прізвисько очільника Харкова Г. Кернеса).

*Добкін трошки “ГЕПнувся” об меморіальну дошку... (назва статті)
(Високий замок, 26.09.13).*

Геподобство ← [Геп(а) + непо]добство +о+ е/е

Неподобство, пов’язане з Гепою (міський голова Харкова).

*Від сьогодні пропоную замість неподобство називати такі вчинки
геподобство (із обговорення на зібранні товариства, 24.12.13).*

Гераклітство ← Геракліт

Абстрактно-узагальнена назва до явищ, дій, подій і т.ін., пов’язаних із Гераклітом.

Ще стосовно “гераклітства” (Березіль, 7–8/12, с. 179).

Гетьманоміка ← [гетьман + екон]омік(а) е/е

Економіка гетьмана.

Гетьманоміка (назва статті) (УТ-і, 19/13).

Гіганторолія ← гігáнт-ськ(ий) рол +о+ л/л’ á/а

Збірне до гігантський рол ?

*Більше! Дешевше! Гіганторолія. Великі ролі “Футомакі” від 39 грн.
Доставка суши (із реклами в Харківському метрополітені, 2012).*

Гіпербестселер ← бестселер

Визначний бестселер.

*... до речі, цей твір став гіпербестселером: першого таки дня його
придбали 10 тис. примірників (УТ-і, 15/13).*

Гіпервічний ← вічн(ий)

“Надзвичайно” вічний.

*Із майбутньої книжки “Мовизна”. Відірветься чи знову доточиться?
Бог не відає – світ не зна... Та бринить на усмішках діточих
Гіпервічна моя мовизна (С. Пантюк. Мовизна).*

Гіперінформаційний ← інформаційн(ий)

“Надзвичайно” інформаційний.

*Гіперінформаційний сучасний світ диктує жорсткі правила
виживання і споживання (День, 159-160/13, с. 14).*

Гіпермалоймовірний ← малоймовірний

Надзвичайно малоймовірний.

*Поява значного валютного ресурсу у влади перед президентськими
виборами робить гіпермалоймовірними як перехід до політики
гнучкішого курсоутворення (ДТ-і, 48/13).*

Гіперокеанічний ← океанічний

Надзвичайно океанічний.

*Хоч пам’ятаю всю гіперокеанічну неозорість вогнів унизу, коли наш
літак заходив на приземлення в аеропорту останнього
(Ю. Андрухович. Лексикон інтимних міст).*

Гіперпетля ← петл(я)

Надзвичайно велика петля.

*Вперше Елон Маск, який знається на піарі не гірше, ніж на
технологіях, заговорив про свій проект під назвою Hyperloop (англ.
“гіперпетля”) торік... (УТ-і, 34/13).*

Гітлербург ← бург Гітлер(а) ↔

Ослівлення “словосполучення” *бург (місто) Гітлера*.

Одного погляду Полуботка на ескалаторі досить, виявляється, щоб уявити той каземат і град, що ім'я царя носить, так, ніби Гітлербург, Канібалоград чи Наполеонбад, армії інтербанд, одномовний субстрат відпалих монад з іудейським квасом, з пруським плацом, шахтою для царят, мертвим домом і мертвим часом (Ю. Буряк. Полуботок у метро).

Гладкостіна́ ← гладк(а́) стін(а́) +о+ а́/а

Ослівлення словосполучення *гладка стіна*.

Що то є? Кривостіни. А які ви знаєте кривостіни? Горбостіни. Нерівностіни. Халтуростіни. А скільки знаєте гладкостін? (реклама на ТБ: 15.07.13, 15:15).

Гламуриза́ція ← “гламуризува́(ти)” ← гламу́р у́/у

Опредметнена дія, пов'язана з гламуром.

Гламуризація дискурсу (назва статті) (УТ-і, 19/12).

Гламурло́ ← гла[му́р + мур]л(о́) у́/у

Ослівлення словосполучення (чи судження) *мурло із гламуру* чи *гламурне мурло*.

Приїхала на машині... Така собі гламурло (із розмови юнаків-студентів, травень 2012).

Глухозапасний́ ← глух(ій) запáс +о+ а́/а

Ознака того, хто перебуває в глухому запасі.

Нині – “глухозапасний” у Донбасі (УФ, 136/12, с. 11).

Гномео́ ← [гном + Ром]ео́ о́/о

Гном-Ромео.

Гномео і Джульєтта: інтерпретація п'єси Вільяма Шекспіра, в якій ворогують сім'ї садових і домашніх гномів (Новий канал: м/ф Гномео і Джульєтта, 27.10.12).

Головокру́тний ← крут-і́(ти) голов(о́ю) ↔ +о+ у́/у

Ознака, пов'язана з дією, названою словосполученням *головою крутити*.

Проб'ється до дровитні і до хвіртки, а слід мітла хуртечі заміта.

Головокрутним скепсисом підкірки схиля до безнадії марнота (В. Базилевський. Відкидання снігу).

Голомійський́ ← [го́л]ий + [Кол]омо́йський о́/о

Поєднання ознак голого і Коломойського (іронічно-саркастична назва олігарха І. Коломойського).

Ізя Голомійський демонстративно вимкне свій слуховий апарат, чхне, трясучи своїми обвислими, як у бульдога, щоками... (Т. Антипович. Карма-консалтинг).

Голоскеля́стий ← го́л(а) скéл(я) +о+ о́//о е́//е

Ознака того, що пов'язане з голою скелею.

Здається, лише в альпійській країні можна, не сходячи з місця, фіксувати – в пам'яті чи на “цифру” – щохвилину мінливість

засніжених або **голо-скелястих** гір, загадкову гладінь озер, шляхетну зелень схилів... (О. Ільченко. Збирачі туманів).

Гомодиктату́ра ← диктату́ра

Гомосексуальна диктатура.

Далі, лесбійки і геї, про яких українські маси дізнаються з медійних маніпуляцій і хресних ходів проти “**гомодиктатури**”, у ньому постають звичайними людьми, які живуть поруч (ЛА, 26.11.13).

Гомо́рчик ← гомо́рр(а)

Зменшено-іронічне до гоморра.

Всі содомчики і **гоморчики** у соборчику як амурчики (Ю. Буряк. Шкіц).

Гонку́рівка ← Гонку́рів-ська премія

Ослівлення словосполучення *Гонкурівська премія*.

Невипадково ж президент Міттеран неодноразово давав інтерв'ю з приводу відзначених творів і похвалявся тим, що він прочитує всі відзначені “**Гонкурівкою**” романи. ... За загальноприйнятим правилом, “**Гонкурівку**” присуджують авторові лише один раз (ЛУ, 24/13, с. 4).

Горбостіна́ ← горб-а́т(а) сті́н(а́) +о+ а/а

Ослівлення словосполучення *горбата стіна*.

Що то є? Кривостіни. А які ви знаєте кривостіни? **Горбостіни**. Нерівностіни. Халтуростіни. А скільки знаєте гладкостіни? (реклама на ТБ: 15.07.13, 15:15).

Гроботерапі́я ← терапі́я гроб(ом) ↔ +о+ о/о

Ослівлення словосполучення *терапія (лікування) гробом*.

Гроботерапія: тепер можна не тільки водички попиту, а й у домовині полежати (1+1: ТСН, 06.12.120,

Гурто́мівець ← Гурто́м м/м'

Особа-учасник “Гуртом” (торент-толока).

Саме завдяки **гуртомівцям** нею вже заговорили персонажі багатьох культових стрічок, серед яких – “Політ над гніздом зозулі”, “Механічний апельсин”, “Громадянин Кейн” (УТ-і, 44/12).

Гуртя́га ← гурт-ожі́ток і/и т/т'

Орозмовлення слова *гуртожиток*.

Потім ми сиділи вчотирьох у **гуртязі**, й дівчата казали: “Та ладно, Інна, не прикидайся” (УТ-і, 15/12).

Гуса́ритися ← гуса́р

Самодія (самопроцес), пов'язана з гусаром (видаватися гусаром, мнити себе гусаром, поводитися як гусар).

Ніби й не могли, Не хозари ви **Й** хочете, “Чтобы жилось всем лучше здесь...”, А по наших душах **Все гусаритесь**, А на наших мозолях **Каблучитесь** (М. Пасічник. “Русскоязычным” хохлам).

Г

Гаджетомáн ← гаджетомáн-і[й(а)] н'/н

Особа, яка “хвора” на гаджетоманію (є прихильником гаджетів).

По всьому світі гаджетомани чатують біля магазинів Apple (ТРК Україна: События, 21.09.12).

Гратотерапія ← **терапія грат(ами)** ↔ +o+ á/a

Ослівлення словосполучення “терапія ґратами”.

Гратотерапія. Для загального перегляду (про лікарню у Качанівській тюрмі) (СТБ: Вікна, 27.03.12).

Гринджоблитися ← **гринджобл(и)**

Дія (процес), пов’язана з ґринджолами (катання на ґринджолах).

Школярі ґринджоляться, а потім ґріються в наметах МНС (СТБ: Вікна, 02.02.12).

Ґугломобіль ← **[ґугл + авт]омобіль** ú/u

Автомобіль-ґугл (автомобіль, керований за допомогою ґугла).

Транспортні засоби з автономним керуванням, як-от безпілотний “ґугломобіль”, вже за десятиріччя можуть заповнити вулиці і дороги (УТ-і, 3/13).

Д

Далекомайбутній ← **далék(е) майбúтн(є)** +o+ é/e

Ознака, пов’язана з далеким майбутнім.

Який це час, скоромайбутній, середньомайбутній, далекомайбутній? (Газета “2000”, 23/12).

Дантескний ← **[Дáнте + ґрот]ескн(ий)?** á/a

Ослівлення словосполучення *Данте ґротескний* ?

За вміщення “дантескного сонета” буду вдячний (Критика, 7–8/13, с. 40).

Даунбáс ← **[дáун + Дон]бáс** á/a

Донбас для даунів ? (розмовно-зневажлива назва Донбасу).

Ти знаєш, як називають Донбас? Даунбас (із розмови, 02.12).

Даунбáсер ← **Даунбáс**

Особа-представник Даунбасу.

Форуми Інтернету кишать лайливими ксенофобськими визначеннями, тими ж таки “ґалицаями” й “даунбасерами” (ДТ-і, 4/13).

Дахабрáхівець ← **Дáх(а) Брáх(а)** +a+

Особа-учасник “Даха Браха” (український музичний гурт).

... адже головне для дахабрахівців, за їхніми словами, – віддавати людям свої візуальні-музичні образи... (УТ-і, 39/13).

Дахонúтий ← “дахонúти” ← **дах** á/a

← **дах** поїхав

Ознака за дією, пов’язаною з дахом (бути з “дахом”-прикриттям чи мати ознаку того, в кого “дах поїхав”).

Дахонуті люди (1+1: ТСН, 06.02.12).

Двітісячідесáтник ← **дв(і) т́ис́яч(і) десáт(і)** +і+і+ т’/т

Особа, належна до дві тисячі десятих років.

Поет Тарас Малкович: “Наше покоління вже виокремлюється, ми – двітисячідесятники” (ДТ-і, 30/13).

Дводирéкторність ← “дводирéкторний” ← дв(а) дирéктор(и) +о+ н/н’

Опредметнення ознаки, пов’язаної з двома директорами.

Така “дводирéкторність” нагадує революційний лєнінський принцип: “верхи не можуть, низи не хочуть” (ЛУ, 16/13, с. 7).

Двотрéковий ← дв(а) трéк(и) +о+

Ознака того, що має два треки.

Втім, наразі в рамках своєї “двотрекової” політики на іракському напрямку сунітська Туреччина намагається поліпшити відносини з шиїтським керівництвом Іраку (ДТ-і, 43/13).

Дебазаризáція ← “дебазаризувáти” ← “базаризувáти” ← базáр
← “базаризáція” ← “базаризувáти” ← базáр á/a

Опредметнена дія (процес), спрямована на позбавлення ознак базару; унеможливлення базару.

Хто був автор дебазаризації виразу лишиється навіки таїною (С. Караванський. Звідки пішла єсть московська мова або шила в мішку не сховаєш, 2012, с. 134).

Дебазáрювач ← дебазар-изáція а/á р/р’

Особа, пов’язана з дебазаризацією.

Отой навіки невідомий геніальний дебазарювач вуличної напівлайки, очевидно, й сам не усвідомлював, яку він зробив революцію в одному місці (С. Караванський. Звідки пішла єсть московська мова або шила в мішку не сховаєш, 2012, с. 134).

Дев’яностоп’ятниця ← [дев’яно́сто п’я́т]ий кварта́л + [п’я́т]ниця

П’ятниця від “95 кварталу”.

Дев’яностоп’ятниця (1+1: реклама, 13.05.13, 19:25).

Декоронувáти ← коронувá(ти)

Дія(процес), протилежна до коронувати (позбавити корони).

Спроби Івана Мазєпу “декоронувати” до рівня холопа – з першого типу. І то не поодинокі потуга (ЛУ, 12/13, с. 6).

Деледдіáнський ← Делéдд(а) é/е д/д’

Ознака за стосунком до Г. Деледди (італійська письменниця).

Майже всі вони, більшою чи меншою мірою, спираються на матриархільну деледдіáнську модель письма, навіть коли намагаються їй протистояти (Всесвіт-і, 3-4/12).

ДеМАГНАТизáція ← “деМАГНАТизувáти” ← “МАГНАТизувáти” ← магнáт

← “МАГНАТизáція” ← “МАГНАТизувáти” ← магнáт

Опредметнена дія (процес), спрямована на позбавлення ознак магната; протилежне до предметненої дії, пов’язаної з магнатом.

Невдовзі, мабуть, почитаємо в книжках про нові прояви цієї тенденції, яку можна назвати потягом до деМАГНАТизації (С. Бондаренко. Епілог).

Демальянсівець ← Демальянс с/с'

Особа, належна до “Демальянсу”.

Міліція попросила демальянсівців покинути місце... Автомобілі демальянсівців зупинила міліція... (ТВІ: Сьогодні, 10.04.13).

Демальянсівка ← Демальянс с/с'

Жінка з “Демальянсу”.

... де дорослі демальянсівці і демальянсівки відзначали першу річницю утворення громадської організації “Демократичний Альянс Жінок” (УП, 16.08.13).

Деньнарбдженний ← день нарбдженн(я) é/е

Ознака, пов'язана з днем народження.

Обличчям форуму стала Мерілін Монро, яка з неземною вишуканістю задмухувала на постерах єдину свічку на “деньнародженному” торті (УТ-і, 22/12).

Деофшоризаційний ← деофшоризаці[й(а)]

Ознака, пов'язана з деофшоризацією.

У деофшоризаційному тренді (ДТ-і, 15/13).

Депарда́ція ← [Депардье́ + депорт]а́ція é/е д'/д

Депортація Депардье.

Уроки Депардації (назва сюжету) (1+1: ТСН, 13.01.13).

Депешмбдівець ← Депеш Мод д/д'

Особа-учасник (гурту) “Депеш Мод”.

Загалом депешмбдівці з гумором сприймають свій статус “динозаврів” (УТ-і, 52/12).

Депешмбдівський ← Депеш Мод д/д'

Ознака за віднесеністю до гурту “Депеш Мод”.

... але депешмбдівська драма все ж взяла своє в другій частині (УТ-і, 13/13).

Депролетариза́ція ← “депролетаризува́ти” ← пролетариз-ува́(ти) á/а

Опредметнена протилежна дія (процес) до пролетаризувати.

Саме там, а особливо на Донбасі, як ніде в країні актуальні депролетаризація та формування потужного прошарку... (УТ-і, 22/13).

Депрофесіоналізува́ти ← професіона́л á/а л/л'

Дія (процес), спрямована на позбавлення (знищення) ознак професіонала.

Важкі умови виживання письменників депрофесіоналізували переважну більшість із них, що різко знизило так званий загальний рівень літератури (ЛУ, 31/12, с. 4).

Дереш-інтерв'ю ← інтерв'ю Дeреш(а) é/е

Ослівлення словосполучення інтерв'ю Дереша (український письменник).

Ніде (ні в Дереш-критиці, ні в Дереш-інтерв'ю) не йдеться про альянз-ремінісценції, постмодерністське цитування та про інші легітимовані мистецькі крадіжки, що йменуються інтертекстом (ЛА, 19.03.12).

Дереш-критика ← **критика Дeреш(а)** *é/е*

Ослівлення словосполучення *критика Дереша* (український письменник).

Ніде (ні в Дереш-критиці, ні в Дереш-інтерв'ю) не йдеться про алузії-ремінісценції, постмодерністське цитування та про інші легітимовані мистецькі крадіжки, що йменуються інтертекстом (ЛА, 19.03.12).

Державовбійця ← **вбійц(я) держав(и)** ↔ +o+ *á/a*

← **вбив-а(ти) держав(у)** ↔ +o+ *á/a á/a*

Ослівлення словосполучення *вбивця держави*; особа, яка вбиває державу.

З таких виходять державовбивці (ДТ-і, 24/13).

Дессізнавство ← **зна(ти) Дeссі** +i+ *é/е*

Наука про (творчість) Дж. Дессі (італійський письменник).

... що є певним ключем до цікавої в італійському дессізнавстві тенденції дослідження трансцендентної сутності у творах письменника... (Всесвіт-і, 3–4/12).

Десятник ← **шіст-десятник**

Особа, належна до певного часу, кратного десяти (діленого за десятками років).

Важко згадати, коли вперше з'явилося специфічне словосполучення із приставкою “десятники”. Може, це почалося із “шістдесятників”... Скільки цих “виконробів-десятників” має ще з'явитися? (ЛУ, 30/13, с. 5).

Детінізаційний ← **детінізаці[й(а)]** *á/a*

Ознака, пов'язана з детінізацією.

Чи зможе обмеження готівкових розрахунків сумою в 150 тис. грн забезпечити значний “детінізаційний” ефект для економіки? (ДТ-і, 12/13).

ДжеДАїшник ← **дже[даї + ДАї]шник**

Поєднання ознак джедая (???) і даїшника; даїшник-джедай.

ДжеДАїшники (титри до сюжету про нові обладунки харківських даївців) (ТВІ: Підсумки тижня з Д. Кіпіані, 27.05.12).

Джейн-остінівський ← **Джейн Остін** *é/е н/н'*

Ознака за стосунком до Джейн Остін (англійська письменниця).

Одна з них – чи не головна – це ледь не у Джейн-остінівській традиції виписана історія кохання й подружнього життя Ірини Жиленко та Володимира Дрозда... (ЛА, 14.03.12).

Джефферсоніанець ← **Джефферсон** *é/е н/н'*

Особа-прихильник Т. Джефферсона (колишній президент США).

Американці традиційно поділяються на Джефферсоніанців... й гамільтоніанців... (УТ-і, 36/13).

Дикокапіталістичний ← **дік(ий) капітал-ізм** +o+ *й/и*

Ознака, пов'язана з диким капіталізмом.

За таких змішаних “радянських” і ”дикокapіталістичних” уявлень про напрямок руху проголошений європейський курс не може бути інакшим, як спотворено- і псевдоєвропейським (ЛУ, 50/12, с. 6).

Дилеризація ← “дилеризувати” ← дїлер й/и

Опредметнена дія (процес), пов’язана з дилером.

Плюс *дилеризація* всієї країни (ДТ-і, 3/13).

Дирижаблеманія ← *манія дирижа́бл(я)* ↔ +e+ á/a

Ослівлення словосполучення *манія* (боязнь) *дирижабля*.

“*Дирижаблеманія*”, що охопила провідні держави світу після Першої світової війни, не оминула й України (УТ-і, 24/12).

Дискваліфікувальний ← *дискваліфікува́(ти)*

← *дискваліфік-а́ці[й(а)]*

Ознака, пов’язана з дією, названою дієсловом *дискваліфікувати*; ознака, пов’язана з дискваліфікацією.

Для *пострадянського політика* є *неофіційним атрибутом саме те, що для його європейського чи північноамериканського колеги стало б дискваліфікувальною вадю* (УТ-і, 38/12).

Діанічний ← *Діа́н(а)* á/a н/н’

Ознака за стосунком до Діани (римська богиня).

Як казав один знайомий художник: *діанічна фігура* (В. Єшкілев. Усі кути трикутника).

Дізраелізм ← *Дізрае́лі* é/e [i+ізм]

Узагальнена назва того, що пов’язано (ідеться про політико-економічний стан) з Б. Дізраелі (колишній прем’єр-міністр Великобританії).

Є *марксизм і бонапартизм, гандізм і голлізм. Та немає ані дізраелізму, ані черчіллізму. А ось тетчеризм є* (ДТ-і, 14/13).

Дніпрожидівськ ← *Дніпро[петр]о́вськ + [жід]* й/и

Дніпропетровськ жидів.

Дніпрожидовськ (назва вірша Ю. Буряка).

Добровозик ← *во́зик добр(а́)* ↔ +o+

Ослівлення словосполучення *возик добра*.

Так, директор благодійного фонду “Соціальне партнерство” Артем Макеев зазначив, що завдяки двом новим програмам “Кияни–киянам” (збирання одягу) та “Добровозик” (збирання продуктів харчування у великих супермаркетах) вдається залучати до підтримки благодійних ініціатив понад п’ять тисяч киян щомісяця (ДТ-і, 46/13).

Доброфест ← *фест добр(а́)* ↔ +o+

Ослівлення словосполучення *фест добра*.

Доброфест (титри до сюжету) (СТБ: Вікна, 07.02.12).

Довженколэнд ← *Довже́нк(о)* é/e

Територія, парк (ленд) Довженка.

А на цьому місці буде не “*довженколэнд*”, а щось інше (ДТ-і, 37/13).

Довколарімський ← *довко́бла Рї́м(у)* ó/o

Ознаказа віднесеністю до того, що довкола Риму.

Національний проект “Сакро ГРА” Джанфранко Розі про неприкаяність людини серед урбаністичних довколаримських пейзажів... (ДТ-і, 30/13).

Довколафутбóльний ← **довкóла футбóл(у)** л/л'

Ознака за віднесеністю до того, що довкола футболу.

Уперед рухається лише довколафутбóльна індустрія... (УФ, 64/12, с. 3).

Довколомежигі́рський ← **довкóла Межигі́р'(я)** +о+ ó/о

Ознака за віднесеністю до того, що знаходиться довкола Межигі́р'я.

А ще Янукович безумовно запросив Обаму до себе на чай з рогаликами, на полювання у своїх довколомежигі́рських угіддях і на екскурсію в Донецьк на Донбас-арену (УТ-і, 39/13).

Догна́лівець ← **Догна́л** л/л'

Особа-прибічник, прихильник І. Догнала (патріарх самочинної УП ГКЦ).

Занадто багато чого в образі “догна́лівців” не вкладається в рамки здорового глузду (ДТ-і, 4/13).

Доівасюко́вий ← **до Івасюк(á)**

Ознака того, що було до В. Івасюка.

...і незмінна пісня “Черемшина” – найліпший шлягер доівасюкового періоду на Галичині (Ї-і, 73/13).

ДОкіно́ ← **до кін(ó)** +о+

Явище, яке було до кіно.

Поїзд Люм'єрів — це було ще ДОкіно, НЕкіно, проба технології (Шо, 1–2/12).

Докóдексний ← **кóдекс**

Ознака того, що було до кодексу.

Свою думку ДПАУ озвучувала в “докодeксні” часи в листі від 07.06.04 р. № 4465/6/17-3116 (ПБО, 67/13).

Докоря́йло ← **докоря́(ти)**

Особа, яка докоряє.

Знав, що наріканнями справі не зарадиш. Краще зробити бодай невелику конкретну справу, аніж комусь докоряти. Найкращий приклад для нарікайлів і докоряйлів (ЛУ, 24/13, с. 10).

Долароо́щадний ← **о́щадний дóлар** ↔ +о+ ó/о

Ослівлення словосполучення *о́щадний долар*.

... які було поділено на “долароо́щадні”, тобто такі, що заміщували експорт, і “долароприбуткові”, тобто експортні (ДТ-і, 2/13).

Долароприбутко́вий ← **прибутко́в(ий) дóлар** ↔ +о+ ó/о

Ослівлення словосполучення *прибутковий долар*.

... які було поділено на “долароо́щадні”, тобто такі, що заміщували експорт, і “долароприбуткові”, тобто експортні (ДТ-і, 2/13).

Долері́з ← **рі́з-а(ти) дóл(ю)** ↔ +е+ ó/о

Опредметнення того, що названо словосполученням *різати долю* (про межу).

*Долерізом між файно і кльово Перий сніг на долоню запов. О,
Покрово моя паперова! Незборима моя УПА! (С. Пантюк. Мовизна).*

Доместика́тор ← **доместик-ува́(ти)**

Особа, яка доместикує (одомашнює).

Доместикатор може змінити оповідання, повість чи роман на п'єсу... (Всесвіт-і, 5-6/12).

Доместико́ваний ← **доместикува́(ти)** á/a

Ознака за дією, названою дієсловом *доместикувати*.

А хіба не доместиковані у Котляревського орфоепічно “чисто” написані українські власні імення чоловіків-козаків... (Всесвіт-і, 5-6/12).

Донбасиза́ція ← **“донбасизува́(ти)”** ← **Донба́с** á/a

Опредметнена дія, пов'язана з Донбасом (поширення всього пов'язаного з Донбасом, дроблення таким, як у Донбасі тощо).

Натомість обрання нового президента ФФУ, що засвідчило завершення процесу донбасизації українського футболу, вельми показове... (УТ-і, 37/12).

Донеза́ція ← **“донезува́ти”** ← **Доне́-цьк** é/e

Опредметнена дія, пов'язана з Донецьком; набуття ознак Донецька.

З донезації всієї країни? (ДТ-і, 32/13).

Доолігархі́чний ← **до оліга́рх(а)** á/a x/x'

← **олігархі́чний**

Ознака того, що було до олігарха чи передувало олігархічному.

А тому їхній бізнес є відносно локальним, зберігає свій профіль, секторальну належність, набуту в доолігархічний період (УТ-і, 48/12).

Доппоге́пінський ← **До́п(а) і Ге́п(а)** +o+ ó/o п/пп

Ознака за стосовністю до Допи (М. Добкін – представник Президента в Харківській області) і Гепи (Г. Кернес – міський голова Харкова).

Луценка облили зеленкою у Харкові. Обмеженість доппогеппінського мислення видно відразу. Зеленка – їхнє все (intv.ua, 28.12.13).

Дорогопрóстір ← **прóстір дорóги** ↔ +o+ ó/o

Ослівлення словосполучення *простір дороги*.

Деякі новотвори (бетоноландшафт, тіньосмуги, дорогопростори), втім, здаються цікавими та сміливими (ЛА, 13.06.13).

Дофотошо́пний ← **до фотошо́п(у)**

Ознака того, що було до фотошопу.

Якщо вірити автору, що світлини автентичні, дивуєшся, як вони з'явилися в “до-фотошопну” епоху (ЛА, 29.01.13).

Драбиноя́щірка ← **драби́н(а) + я́щірк(а)** +o+ í/и

Істота з ознаками драбини та ящірки.

За бажання там можна було побачити... й щось довгасте, рівновіддалено схоже і на драбину, і на ящірку. Худезний павук неквапно пройшов уздовж тріщин “драбиноящірки”, на мить затримався, тричі переставив ноги... (В. Єшкілев. Усі кути трикутника).

Драчеподібний ← **подібн(ий)** до **Драч(а)** ↔ +e+ á/a

Ослівлення словосполучення *подібний до Драча*.

Після підпису президента під цим смертним вирокком українській мові своє сидіння в Гуманітарній президентській раді (Янукович і гуманітарність... Цікаве поєднання) всі ці драчі й драчеподібні малоросійські (називати їх українськими не повертається язик) інтелігенти? (УТ-і, 33/12).

Дробрнісівський ← **Дробрніс** с/с'

Ознака за віднесеністю до Я. Дробніса.

Яхніс Дробніс, голова Губвиконкому, тут же голосно дав розпорядження: “Эту петлюровскую сволочь нужно немедленно арестовать!” ... Из болем думаю про те, як несправедливо, підступно й підло обірвала дробрнісівсько-бісівська куля світле українське життя письменника, що тільки починав розправляти крила свого потужного таланту (ЛУ, 37/13, с. 15).

Дубоголівство ← **дубоголів(ий)**

Опредметнена ознака, названа прикметником *дубоголовий*.

Знову й знову не ймеш віри дубоголовству чи антиукраїнству наших верховод (ЛУ, 2/13, с. 4).

Дудареска ← [Дудар + гумореска] ↔ ú/u

Гумореска від Дудара.

Улюблений жанр письменника-сатирика – стисла і вибухова гумореска, що отримала назву від імені письменника – “дудареска” (ЛУ, 8/12, с. 7).

Дунаїти ← **Дунаї**

Дія (процес), пов'язана з Дунаєм.

Дунай дунаїться і непокоїть, і дунаїть усі рукава неслухняні... (Д. Чередниченко. Дунай дунаїться...).

Е

Едісонада ← **Едісон** і/і

Збірне до дій, пов'язаних із Едісоном.

Основами жанру є технологічний шпигунський роман ... та “едісонада” (суто американський пригодницький жанр з юним героєм-винахідником у головній ролі) (ЛА, 29.11.12).

Ейсовік ← **ейс** é/e

Особа, яка виконує ейси (подача навиліт).

Причому були переграні яскраві ейсовики (Xsport: трансляція тенісного поєдинку, 07.07.13).

Екоактивіст ← **активіст**

Еколог-активіст.

Із тридцяти екоактивістів випустили лише двох (1+1: ТСН: Тиждень, 24.11.13).

Екоба́йка ← ба́йка

Екологічна байка.

У цій книзі на триста сторінок екобайок (ТВІ: Політклуб, 30.01.13).

Екокрамні́чка ← “екологічна крамні́чка” ← крамні́чка

Екологічна крамничка.

Екокрамнички з'являються по Європі, як гриби після дощу (ICTV: Факти, 21.02.13).

Екологізува́ти ← еколог-і́чн(ий) і́/і

← еколо́гі-[й(а)] о́/о

Дія (процес), пов'язана з чимось екологічним чи з екологією.

Екологізувати владу – очистити від корупції (з передвиборчої агітації партії “Зелена планета”).

Екомагази́н ← “екологічний магази́н” ← магази́н

Екологічний магазин.

Такі заходи характерні для всіх екомагазинів (ICTV: Факти, 21.02.13).

Економоце́нтри́зм ← центри́зм еконо́м-і[й(і)] ↔ +о+ о́/о м'м

Ослівлення словосполучення *центри́зм економії*.

Та ініціатори інтеграції, вибудовуючи все навколо “економоцентризму”, ігнорують масу об'єктивних факторів... (ДТ-і, 19/13).

Екоо́дяг ← “екологічний о́дяг” ← о́дяг

Екологічний одяг.

... екоодяг у цьому магазині стовідсотково органічний (ICTV: Факти, 21.02.13).

Екоповста́ння ← “екологічне повста́ння” ← повста́нн(я)

Екологічне повстання.

Через кілька днів після екоповстання керівництво Азовсталі оголосило про зупинку виробництва на ремонт... (УТ-і, 48/12).

Екопо́милка ← “екологічна по́милка” ← по́милка

Екологічна помилка.

Такої екопомилки держслужбовці не визнають (1+1: ТСН, 26.04.12).

Екопротéст ← “екологічний протéст” ← протéст

Екологічний протест.

Після небаченого екопротесту промисловці пішли на нові поступки (УТ-і, 48/12).

Екоспро́тив ← “екологічний спро́тив” ← спро́тив

Екологічний спротив.

По-перше, незважаючи на організований “еко-спротив”, федеральний уряд і Бундестаг відхилили варіант мораторію... (ДТ-і, 7/13).

Екотова́р ← “екологічний това́р” ← това́р

Екологічний товар.

Європейці вибирають саме екотовари (ICTV: Факти, 21.02.13).

Екото́рба ← “екологічна то́рба” ← то́рба

Екологічна торба.

Лідерка гурту Крихітка завжди ходить із своєю екоторбою (СТБ: Вікна, 20.01.12).

Екс-вимагач ← вимагач

Колишній вимагач.

Самі екс-вимагачі стверджують, що з ними обійшлися незаконно (ICTV: Факти, 27.02.13).

Екс-Віагра ← Віагра

Колишня Віагра (про музично-вокальний гурт “ВІА-гра”).

За інших екс-підопічних Костянтин Меладзе не турбується, ... бо марка екс-Віагра – то перепустка... (1+1: ТСН Тиждень, 25.11.12).

Екс-даїшник ← даїшник

Колишній даїшник.

Екс-даїшники поки що на волі, але їм загрожує до десяти років ув'язнення (ICTV: Факти, 05.02.13).

Екс-колега ← колега

Колишній колега.

... поскаржився, що екс-колеги безпідставно позбавили його мандата (ТБІ: Сьогодні, 08.10.12).

Екс-океанівець ← океанівець

Колишній океанівець (учасник гурту “Океан Ельзи”).

Є намір запросити до участі у святкових концертах екс-океанівців – Хусточку, Гудімова, Шурова, Чернявського? (ДТ-і, 37/13).

Екс-партократ ← партократ

Колишній партократ.

І якщо з експартократами ситуація більш-менш зрозуміла..., то стосовно “молодих вовків” номенклатури є певні стереотипи й ілюзії (УТ-і, 48/12).

Екс-підопічний ← підопічний

Колишній підопічний.

За інших екс-підопічних Костянтин Меладзе не турбується, ... бо марка екс-Віагра – то перепустка... (1+1: ТСН Тиждень, 25.11.12).

Екс-претендент ← претендент

Колишній претендент.

Самозлив: кандидати в депутати масово знімають свої кандидатури. ... У самих екс-претендентів причин відмови від перегонів відповіді немає (ТБІ: Сьогодні, 10.10.12).

Екс-республіка ← республіка

Колишня республіка.

А таких прибульців чи не з усіх екс-республік Союзу в Канаді – та й не тільки в Канаді, а по всьому західному світу – орда (ЛУ, 48/12, с. 3).

Електродід ← дід

Електричний дід.

Електродід (назва сюжету) (СТБ: Вікна, 01.07.13).

Електронноквитковий ← електронн(ий) квиток +o+ ó/o ó/ø

Ознака, пов'язана з електронним квитком.

Там же читачі ознайомилися з основними термінами, що допомагають у вивченні “електронно-квиткових” подробиць (ПБО, 80/13).

Електротóрг ← торг

Електричний торг чи торг електрикою.

Електроторг... В енергетиці знову ділять акції (ДТ-і, 3/13).

Ельфíчність ← “ельфíчний” ← е́льф é/е ф/ф’

Опредметнена ознака, пов’язана з ельфом.

Хоча ельфíчність облич і загальна усипусічність тих робіт ніяк не приховували загального враження, що нас трохи дурять і це все ж таки натуральні упирі (УТ-і, 39/12).

Емільзóлівський ← Еміль Зол(я) í/і о/ó

Ознака за віднесеністю до Еміля Золя (французький письменник).

Скажімо, еміль-золівська проза Івана Франка, але не стільки вона сама, скільки моє про неї зіпсоване старим кінематографом уявлення (Ю. Андрухович. Лексикон інтимних міст).

Ендорфі́нотерапія ← терапія ендорфíн(ом) ↔ +о+ í/і

Ослівлення словосполучення *терапія ендорфіном*.

Маю гіпотезу, що це результат ендорфі́нотерапії: краса цього місця сприяє справжньому вибухові гормонів щастя (УТ-і, 49/12).

Енергонадлишкóвий ← надлишок ене́рг-і(ї) ↔ +о+ á/a é/е о/ø

Ознака, пов’язана з надлишком енергії.

Класичною ілюстрацією поняття “пасіонарна особистість”, запропонованого Львом Гумільовим (людина “енергонадлишкового” типу, ризикова, активна, захоплена до одержимості) (ДТ-і, 17/13).

Енергооли́гáрх ← енерг-етíчн(ий) оли́гáрх

Енергетичний олігарх.

Незрозуміло, чому уряд України дозволяє “Нафтогазу” та “енергооли́гархам” ТАК паразитувати? (ДТ-і, 41/13).

Енергорéйки ← енерг-етíчн(і) ре́йк(и) +о+ í/і

Енергетичні рейки.

Загалом, перехід на нові енергорéйки має непогані шанси стати веселим (ДТ-і, 27/13).

Епіфеномена́льність ← “епіфеномена́льний” ← епіфено́мен о/о

Опредметнена ознака, пов’язана з епіфеноменом.

Усі ці особливості пояснюються специфічними рисами російської цивілізації: засадничим антиюрідизмом мислення..., епіфеномена́льністю людської особистості (епіфеномен – явище, реальна цінність якого є мізерною) (УТ-і, 19/13).

ЕРе́фія ← еРе́Ф ф/ф’

Ослівлення аббревіатури РФ (Російська Федерація).

Хоча за картою – та сама еРе́фія (ДТ-і, 33/13).

Ерофо́нія ← ?

?

Це фонетика, що замінивши еротику, стала ерофонією (Ю. Андрухович. Лексикон інтимних міст).

Есендівець ← **есенд(é)** д/д'

Особа, пов'язана з есенде (СНД – Співдружність Незалежних Держав)– тут про гравця збірної СНД.

Правда, скутості в діях есендівців не було... (УФ, 61/12, с. 8).

Есесений ← **“есесити”** ← **есес**

Ознака дії, пов'язаної з есес [SS].

Гнуті на власному терені, есесені та есесерені, автоматені та машингверені, – дунайці ми, а не данайці (В. Каліна. Дунайці).

Есесерений ← **“есесерити”** ← **есесер**

Ознака дії, пов'язаної з есесер [ССР].

Гнуті на власному терені, есесені та есесерені, автоматені та машингверені, – дунайці ми, а не данайці (В. Каліна. Дунайці).

Есесесерянин ← **есесесер** р/р'

Особа-житель СССР.

... еСеСеСеРяни розвинули незбагненну здатність давати собі з цим раду і тішитися кожною здобиччю, ніби здобутком (Ю. Андрухович. Лексикон інтимних міст).

Етновизначальний ← **визначальний**

Визначальний для етносу.

Отже, вони повною мірою діють лише на один із п'яти етновизначальних факторів – темперамент (УТ-і, 50/12).

Етнодетектив ← **детектив**

Етнічний детектив.

Утім, навіть така далека від детективів людина, як я, змогла пригадати філера Івана Карповича Підпригору з ретродетективу Івченка й Камаєва “Стовп самодержавства” та кумедного журналіста відділу розслідувань Юрася Булочку з етнодетективу Наталі Тисовської “Останній шаман” (УТ-і, 41/12).

Етнохаус ← **“етнографічний хаус”** ← **хаус**

Етнографічний хаус (стиль у сучасній музиці).

Ми назвали свій стиль “етнохаус”... (УТ-і, 35/13).

Є

Євразіація ← **“євразіювати”** ← **Євразі[й(а)]** á/a

Опредметнена дія (процес), пов'язана з Євразією (поширення усього, що пов'язане з Євразією).

... що балансують між демократією й авторитаризмом, цілісністю та роз'єднанням, європеїзацією і євразіацією (УТ-і, 37/13).

Євроавтомайдан ← **Євромайдан**

Автомобільний Євромайдан ?

Євроавтомайдан. Київські водії підтримали Євромайдан (1+1: ТСН, 30.11.13).

Євроактивіст ← активіст **Євро** ↔ **Є/Є** ?

Ослівлення словосполучення *активіст Євро* (йдеться про осіб, що виступають за євроінтеграцію, за підписання угоди про асоціацію з Євросоюзом).

... намагаються уникнути конфліктів **із євроактивістами** (1+1: ТСН, 25.11.13).

Євроактивність ← активність

Активність в Європі, європейська активність.

У даному випадку можна знайти певне пояснення демонстративній **“євроактивності” Януковича останнім часом** (УТ-і, 38/13).

Євробойкот ← бойкот **Євро** 2012 **Є/Є**

Бойкот Євро 2012.

Євробойкот (титри до сюжету) (TVІ: Сьогодні, 03.05.12).

Євробондіада ← **євробонд** **о/о д/д'**

Збірне до всього, що пов'язане з євробондами.

Євробондіада (назва статті) (ДТ-і, 35/13).

Євровесна ← **весна**

Євро(кубкова) весна.

“Дніпро” забезпечив собі місце у євровесні (2+2: Трансляція футбольного матчу, 28.11.13).

Євровїбори ← **вїбори**

Європейські вибори; вибори до Європарламенту.

... особливо кінець року, коли розпочнеться підготовка до **Євровїборів** (ДТ-і, 7/13).

Євровиміга ← **виміга**

Вимога Євро(пейського Союзу).

Водночас в іншому телеєфірі **однопартієць Президента Георгій Смітюх дав зрозуміти, що з євровимогами все не так просто** (День, 156/13, с. 5).

Євровідмівва ← **відмівва**

Відмова від Євросоюзу.

Після двадцятого згадування **“про газ” я перестала рахувати, скільки ще разів під час телевізійної євровідмови Віктор Янукович вимовив це “незалежне” слово...** (ДТ-і, 45/13).

Євровідмівний ← **євровідмів(а)**

Ознака того, що пов'язане з євровідмовою.

А от їхати в Брюссель 29 листопада, як виявилось після “євровідмівних” заяв Януковича, — це означає діяти всупереч президенту й тому самому “Газпрому” ... (ДТ-і, 45/13).

Євровіче ← **віче**

Віче за Європу.

Я познайомилася минулого тижня з ним на євровіче в Києві (Радіо “Ера FM”, 27.11.13).

Євроволапі́ок ← волапі́ок

Європейський волапюк.

Українську на сцені замінили “євроволапюком” (УТ-і, 3/12).

Євровра́жений ← вра́жений

Вражений Європою.

Євровражені: українці нарешті побачили, як сприймають світ європейці (УТ-і, 27/12).

Євродо́нати ← до́нат(и)

Євромайданівський донат (про тістечка фірми “Світ донатс”).

За словами продавців, сьогодні цей товар – хіт сезону і “євродонати” розлітаються як гарячі пиріжки (7days-ua.com 14.12.2013).

Євродопобáчення ← Євро[бáчення + до побáчення]

Ослівлення вислову “До побачення, Європо!”.

Перед виборами 2004-го один із безіменних авторів так змалював Україну, яка могла б бути, якби не Майдан: “Замість Євробачення буде Євродопобачення” (УТ-і, 4/12).

Євродорóга ← дорóга

Європейська дорога.

Від небажання влади будити в населення спогади про повсюдно розталий разом із снігом асфальт українських “євродоріг”... (ДТ-і, 21/13).

Євроентузіа́ст ← ентузіа́ст

Європейський ентузіаст.

Євроентузіасти йдуть ще далі (УТ-і, 43/12).

Єврозато́р ← Євро 2012 + зато́р Ё/Є

Затор, пов’язаний із Євро-2012.

Стартували єврозатори: у містах, які будуть приймати Євро, сьогодні перекрили рух центром (ICTV: Факти, 28.05.12).

Єврозахóплення ← захóплення

Захоплення Європою.

Єврозахоплення присутнє постільки-поскілки... (Радіо “Ера FM”, 24.12.13).

Єврозвита́г(а) ← звита́г(а) на Євро 2012 ↔ Ё/Є

Ослівлення словосполучення звитяга на Євро 2012.

Єврозвитаги. Фанатів проща (титри про Євро 2012) (СТБ: Вікна, 25.06.12).

Єврозді́рство ← зді́рство

Європейське здирство.

Єврозди́рство (титри до сюжету) (СТБ: Вікна, 27.02.12).

Євроідеа́ліст ← “європе́йський ідеа́ліст” ← ідеа́ліст

Європейський ідеаліст.

Українські “євроідеалісти” очікують від асоціації радикальних змін... (ДТ-і, 12/13).

Євроінтеграці́йний ← євроінтегра́ці[й(а)] і/ї

Ознака, пов’язана з євроінтеграцією.

Вирок щодо Юлії Тимошенко – це цинічна зрада владою євроінтеграційних прагнень українців (ЛУ, 2/12, с. 2).

Євроінтер’єр ← інтер’єр

Європейський інтер’єр.

*... дозволяє швидко змінювати місце дії і переносити глядача із злидених квартир пролетаріату до **євроінтер’єрів** нових українських панів (День, 161/13, с. 11).*

Єврокараван ← караван

Караван до Європи.

*Дорожня карта **єврокаравану** (назва розділу статті) (ДТ-і, 45/13).*

Єврокозак ← козак

Козак, який за Європу [тут ідеться про козаків, які домовлялися з європейськими володарями].

*Того ж таки 1670 р., коли **єврокозаки** на переговорах відточували правові формулювання договору... (ДТ-і, 49/13).*

Єврокозир ← козир

Козир для Європи.

*Що він продовжує грати на підвищення ставок, продовжує грати на нервах ЄС, щоб за лічені години до Вільнюса вийняти з рукава “**єврокозир**” (ДТ-і, 43/13).*

Євроланціог ← ланціог

Ланцюг за Європу.

*Говорили учасники **євроланцюга**... (Радіо “Ера FM”, 28.11.13).*

Єврольвів ← Львів

Європейський Львів; євромайдан у Львові.

*Листопадовий зрив **ЄвроЛьвова** (назва статті) (ДТ-і, 47/13).*

Євроляпас ← ляпас від Євро-союз(у)

Ляпас від Євросоюзу.

*Про черговий **євроляпас**, який отримала Україна... (1+1: ТСН, 26.04.12).*

Євромайдан ← Майдан

Європейський Майдан (про явище, породжене непідписанням угоди з Євросоюзом).

***Євромайдан** створив новий напрямок в українській моді (7days-ua.com 14.12.2013).*

Євромайданець ← Євромайдан

Особа-учасник Євромайдану.

*Ми розпитали, з чим принесли пакунки для київських **євромайданців** (Радіо “Ера FM”, 11.12.13).*

Євромайданити ← Євромайдан

Дія (процес), пов’язана з Євромайдано (бути на Євромайдані, брати участь у ньому).

*Через десяток хвилин вже нікому було **євромайданити** (Варіанти, 02.12.13).*

Євромаданівець ← Євромайдан н/н’

Особа, пов'язана з Євромайданом.

Євромайданівці домовилися щодо подальших дій (1+1: ТСН, 30.11.13).

Євромайданівський ← **Євромайдán** н/н'

Ознака за віднесенням до Євромайдану.

Євромайданівська республіка — територія свободи, цивілізації, європейських цінностей (ДТ-і, 46/13).

Євромайданіст ← **Євромайдán** á/a н/н'

Особа, пов'язана з Євромайданом.

Відмінність американських ок'юпантів від наших євромайданістів помітна (Радіо "Ера FM", 28.12.13).

Євромайданний ← **Євромайдán**

Ознака за належністю до Євромайдану.

Євромайданні події, тим часом, не розкололи шоу-біз (ДТ-і, 48/13).

Євромітингувальник ← **євромітингува́(ти)**

← **євромі́тинг**

Особа, яка євро мітингує чи бере участь у євромітингу.

У Донецьку понад 200 євромітингувальників оголосили безстрокову акцію протесту (Lvivnews.net, 26.11.13).

Євромітингува́ти ← **євромі́тинг**

Дія (процес), пов'язана з євромітингом (брати участь у євромітингу).

Представники "Свободи" сьогодні євромітингували в Євпаторії (Радіо "Ера FM", 28.11.13).

Євромонéта ← **монéта** **Євро** ↔ +o+ **Є/Є**

← **євро-пéйськ(а) монéта**

Ослівлення словосполучення *монета євро* чи *європейська монета*.

Таксофон цинічно позжурав усі мої євромонети, після чого про щось мене повідомив жіночим голосом французької мови (Ю. Андрухович. Лексикон інтимних міст).

Євронéрви ← **нéрви** ?

?

Євронерви Москви (ICTV: Факти, 16.06.13).

Євронедоброзічливець ← **недоброзічливець** +o+

Недоброзічливець Європи.

Але "євронедоброзічливіці" систематично замовчують кілька важливих речей (ДТ-і, 29/13).

Єврооб'єкт ← **об'єкт** **Євро** 2012 ↔ **Є/Є**

Ослівлення словосполучення *об'єкт Євро*.

Україна продовжує здавати єврооб'єкти... (ICTV: Факти, 28.05.12).

Європатру́ль ← **патру́ль**

Європейський патруль.

Це висновки виборчої кампанії "європатруль". ... Громадські активісти "європатруля" ідуть до наметів (ТВІ: Сьогодні, 13.09.12).

Європа́уза ← **па́уза**

Пауза (у стосунках) з Європою.

... не хочете виконувати зобов'язання перед Європою, наполягаєте на своєму праві встановлювати режим "а-ля Рюс", берете **європаузу** – ваше право (УТ-і, 4/12).

Європідсóbка ← підсóbка

Підсобка Європи чи європейська підсобка.

Не вважаю якраз, що бути такою собі "європідсобкою" так уже ганебно, радше безперспективно (УТ-і, 3/13).

Європóнчик ← пóнчик

Євромайданівський пончик.

Зверху "європончики" вкриті синьою глазур'ю та жовтими зірочками, а всередині начинені джемом із смородини (7days-ua.com 14.12.2013).

Європохід ← похід за Єврокубк(ом)

Ослівлення словосполучення похід за Єврокубком.

А потім швидко і безславно завершив європохід, "влетівши" "Андерлехту" (ДТ-і, 32/13).

Європрискóрення ← прискóрення

Європейське прискорення.

Європрискорення (титри до сюжету) (1+1: ТСН, 01.03.12).

Європровáл ← провáл Євро ↔ ?

Ослівлення словосполучення провал Євро (йдеться про непідписання угоди про асоціацію з Євросоюзом).

Сергій Швець: про хроніку європровалу (1+1: ТСН: Тиждень, 24.11.13).

Європрóстір ← євро-пéйськ(ий) прóстір

Ослівлення словосполучення європейський простір.

Відео-меседж ЄвроПростору для закордону – ось так це починалось (eu.prostir.ua, 19.12.13).

Єврорáдник ← рáдник

Радник із Європи чи європейський радник.

Проте, очевидно, нинішня влада України не бажає довго чекати..., а тим більше слухати всіяких єврорадників (ДТ-і, 6/13).

Єврореволюціонéр ← революціонéр

Революціонер за Європу.

Крім того, єврореволюціонери доволі чемно захоплюють Будинок профспілок (УТ-і, 49/13).

Єврорекóрд ← рекóрд на Євро 2012 ↔ Ё/Є

Ослівлення словосполучення рекорд на Євро 2012.

Єврорекорд. Марка-пазл до Євро 2012 сягає тридцяти квадратних метрів (СТБ: Вікна, 25.06.12).

Євророзчарувáння ← розчарувáння

Європейське розчарування чи розчарування Європою.

Між євророзчаруванням і постдемократією (ЛУ, 12/12, с. 5).

Євророманті́чний ← євроромáнтик á/a к/ч

Ознака, пов'язана з євроромантиком.

Однак ідейна неспроможність лідерів далеко не найслабше місце української “євроромантичної” тусовки (ДТ-і, 12/13).

Євроросіянин ← росіянин

Європейський росіянин чи росіянин-європеець.

Про третю державну мову й ненасильницьку українізацію, євроросіян і москалів, “хохлоцид” та громадянську війну, дівчинку без ручок і падіння Берлінської стіни... (ЛУ, 7/13, с. 15).

Євросодом ← Содом

Європейський Содом чи Содом у Європі.

Заточеність випусків “Новини новин”, роликів “Наступ Глазьєва – Медведчука”, “Глазьєв. Удар по ЄС із Криму” або з Фроловим – викривальником “Євросодому” – просто зубодробильна... (ДТ-і, 32/13).

Євросподівання ← сподівання на Євро ↔ ?

Ослівлення словосполучення *сподівання на Євро* (йдеться про підписання угоди про асоціацію з Євросоюзом).

До євросподівань українців ми ще повернемося... (1+1: ТСН: Тиждень, 24.11.13).

Євростіл ← стіл

Європейський стіл.

Україна, яка мала стати головною стравою на євротолі, залишилася задньоскам'єчником (Радіо “Ера FM”, 30.11.13).

Євротрійка ← “європ'єйська трійка” ← трійка

Європейська трійка.

Євротрійка (Європейський центробанк, Єврокомісія та Міжнародний валютний фонд) усе-таки знайшла точку компромісу із Росією... (ДТ-і, 12/13).

Євроуніверситет ← університет

?

Проводячи “Вуличні євроуніверситети” в українській провінції ... експерти Інституту простою мовою пояснюють... (ДТ-і, 33/13).

Єврофастфуд ← фастфуд

Фастфуд Євромайдану.

Рекорд єврофастфуду (назва репортажу про харчування на Євромайдані) (Радіо “Ера FM”, 18.12.13).

Єврофоб ← єврофобія б’/б

Особа, яка “хвора” на єврофобію.

Наступні кілька років покажуть, чи буде цього достатньо для подолання ворожості єврофобів у британському парламенті і британських ЗМІ (УТ-і, 5/13).

Єврочаювання ← чаювання

?

Вже декілька днів жителі ... приходять на єврочаювання (Радіо “Ера FM”, 27.11.13).

Єврочемпіонатор ← єврочемпіонат

Особа, пов’язана з єврочемпіонатом.

Знаменитий **“єврочемпіонатор”** і за сумісництвом віце-прем’єр Борис Колесніков ... розпорядився, щоб спортивні коментатори перейшли на російську (УТ-і, 47/12).

Євроювілєй ← ювілєй

Єврокубковий ювілей.

Євроювілєй “Динамо” (назва статті про виступи “Динамо” в єврокубках) (УФ, 69/12, с. 14).

Євроялінка ← ялінка

Ялінка на Євромайдані.

Євроялінка – сталева зелена красуня, яку активісти розтягли... (Радіо “Ера FM”, 17.12.13).

ЄДАПСизація ← “ЄДАПСизувати” ← ЄДАПС á/a

Предметна дія, пов’язана з ЄДАПС (Єдина державна автоматизована паспортна система).

Таким чином, “ЄДАПС” прибрав на своєму шляху всі перешкоди, і від “ЄДАПСизації” всієї країни нас відділила якась дрібниця... (ДТ-і, 21/13).

Єдінник ← єдін(ий) податок

Особа, яка сплачує єдиний податок.

Це стосується тих, які застосовують спрощену систему оподаткування, обліку і звітності (тобто “єдинників” четвертої і шостої груп) (ПБО, 66/13).

Єдиногільно ← “єдиногільний” ← єдін(е) гілл(я) +o+ лл’/л’

Ознака дії, пов’язана з єдиним гіллям.

І розхитався сад – **єдиногільно** – облапує, обламає стіну у серцевину звурджує пільму як цитадель – жива груднина вітру (О. Герасим’юк. Зима і ніч і нерухомий дим).

Єдинонаро́дність ← “єдинонародний” ← єдін(ий) народ +o+ й/и

Предметна ознака, пов’язана з єдиним народом.

На тему “**єдинонародності**” східних слов’ян лідер Росії говорив охоче (День, 158/13).

Єдинонеділі́мський ← єдін(а) і неділі́м(а) Росія +o+ й/и

Ознака за віднесеністю до “єдиної і неділимої Росії”.

У чорносотенного, монархічного і “**єдинонеділимського**” “Киевлянина” була передплата, яка дорівнювала сумарному тиражу всіх щоденних українських газет Києва (УТ-і, 7/13).

Єна́КІЇВе ← Єна́[кієве + Кі́їв] й/и

Єнакієве як Київ.

ЄнаКІЇВо. Влада шукає технологічні компенсатори власної непопулярності (УТ-і, 5/13).

Єрмі́ловський ← Єрмі́лов

Ознака за стосунком до В. Єрмилова (український художник-авангардист).

... його український учень, і плодовитість у нього суто **єрмиловська**... (Всесвіт-і, 3-4/12).

Єшкі-Лев ← Єшкі[лев + лев] Ё/Є

В. Єшкілев (український письменник) як лев (король, володар, керівник).

*Визначальною у проекті “МУЕАЛ” є роль Володимира Єшкілева (у цьому сенсі він стає просто-таки **Єшкі-Левом**) (Ю. Андрухович. Лексикон інтимних міст).*

Ж

Жабитися ← жаб(а)

Дія (процес), пов’язана з жабою (?).

А літо мітить кожен крок, ... Жукує, жабиться, зайчить. Аниччирчить і лелечить, Рибує, кличе відпочить, Теплою вливаючись у глечик... (С. Пантук. Котяче акро).

Желєзний ← Желєз-ник

Ознака за належністю до “Железника” (сербський футбольний клуб).

Стрілець “желєзного” калібру (назва статті про М. Девича, який грав колись у “Железнику”) (УФ, 55/12, с. 3).

Жертвонеprinошення ← жертвоprinошення

Протилежне до *жертвоprinошення*.

Жертвонеprinошення (назва статті) (ДТ-і, 35/13).

Живну́ти ← жи́(ти) і/и

Разовість дії (процесу), названої дієсловом *жити*.

“Абраме! Кажуть, що ти живеш з моєю Сарою”. “Один раз живнув, а вже кажуть: живеш” (ЛУ, 9/12, с. 4).

Живосві́тлий ← жив(é) сві́тл(о) +о+

Ознака, того, хто/що названий словосполученням *живе світло*.

Живосвітле моє, благовісне – Я в тобі свою долю люблю (Б. Чепурко. Молитва).

Життєоблаштува́ння ← облаштува́ння житт(я) ↔ +є+

Ослівлення словосполучення *облаштування життя*.

... і перед чорним ходом власного життєоблаштування я повертаю на червоне світло й перетинаю лінію скляних дверей нового міленіуму... (Ю. Буряк. Віндзор).

Жінкоцентри́зм ← центри́зм жі́нк(и) ↔ +о+ і/і

Ослівлення словосполучення *центризм жінки*.

Свідчення жі́нкоцентризму не поодинокі в поезії Лимич... (Дзвін, 2/12, с. 134).

Жлоба́рт ← арт для жлоб(ів)

← **жлоб-івськ(ий) арт**

Ослівлення словосполучення *арт для жлобів* або *жлобівський арт*.

Київська галерея Antin's Collections представляє результат потужного дослідження — кураторський проект Антіна Мухарського “Жлоб-Арт” (ДТ-і, 42/13).

Жлобіст ← **жлоб-арт** б/б'

Особа-представник жлобарту.

Зібрано понад 300 робіт художників-“жлобістів” (Івана Семесюка, Андрія Єрмоленка, Сергія Коляди, Антона Гаука, Олексі Манна, Стаса Волязловського та інших) (ДТ-і, 42/13).

Жлободенний ← [жлоб + злобо]денний ó/о

Злободенний для жлоба ?

Тож коли політичні облюдки взялися готувати голодному народу старе жлободенне блюдо – “Заливний язук” з протухлою “лапшою”, пан Литвин із “общака” героїчно втік... (Є. Дудар. “Заливний язук” з протухлою “лапшою”).

Жлободіснейлэнд ← діснейлэнд жлоб(ів) ↔ +о+ б'/б

Ослівлення словосполучення діснейленд жлобів.

Забабахати такий жлобо-діснейленд скрізь по країні, щоб це було видно далеко, собі так уже відкотити бабла з бюджету, що тільки сліпий не помітить (УТ-і, 19/12).

Жлобологія ← наука (логія) про жлоб(а) ↔ +о+

Наука про жлоба.

У Києві презентують “Жлобологію”, серед авторів якої Андрухович, Винничук, Подерев'янський, Жадан та Скрябін (Друг читача: vsiknygu.net.ua, 27.06.13).

Жорнотілий ← тіл(о) як жорн(а) ↔ +о+ ó/о

Ознака того, хто/що має тіло як жорна.

... на тільняшиці тій монтувався світ новий із пейзажами досхідсонцями жорнотілою майкою – викрійкою (М. Шунь. Жорна).

Жукувати ← жук у/у

Дія (процес), пов'язана з жуком (?).

А літо мітить кожен крок, ... Жукує, жабиться, зайчить. Аниччирчить і лелечить, Рибує, кличе відпочить, Теплом вливаючись у глечик... (С. Пантук. Котяче акро).

З**Заасоціюватися** ← асоціюватися

Завершити асоціюватися.

Колись поет Лесь Белей заасоціювався мені з Андрієм Любкою (обоє з Ужгорода, належали до угруповання “Ротонда”, мали спільні проекти)... (ЛА, 26.04.13).

Забазарений ← забазар-и(ти)

Набута ознака за дією (процесом), названою дієсловом забазарити.

Коли так уже тоскно стає, Що напитись не хочеш – Починається “жись” В забазарений час наш пітний (І. Павлюк. Коли так уже тоскно...).

ЗаБАЛЬзамований ← за[баль]замований + [Баль] á/a

Забальзамовані А. Балем.

ЗаБАЛЬзамовані. Два “рятівники” – Баль і Заваров оконфузилися в національній збірній... (УФ, 110/12, с. 1).

Забойзець ← за бойз

Особа, належна до “за бойз”.

... “вірні друзі” по “трикутнику” тихо перекочували до табору “вірних ворогів”, що підтвердили нинішні сутички “забойців” із місцевими фанатами у донедавна союзному Харкові (УФ, 3/12, с. 8).

Забюрократизованість ← забюрократизован(ий) н/н’

Опредметнена ознака, названа дієприкметником забюрократизований.
Знову ж таки, працює здоровий глузд, який оберігає від крайнощів повної анархії і повної забюрократизованості у цьому процесі (ДТ-і, 2/13).

Заваксувати ← Вакс а/а

Дія (процес), пов’язана з Ю. Ваксом (український футбольний арбітр).
“ЗаваксуВАЛИ” (назва статті) (УФ, 38/12, с. 1).

Завéжити ← вéж(а)

Дія (процес), пов’язана з вежею (зведення веж у багатьох місцях).
Завежено (титри до сюжету про ретрансляційні вежі) (СТБ: Вікна, 17.01.12).

Заверлібрований ← заверлібрува(ти)

Ознака за дією, названою дієсловом заверлібрувати.
... почали видавати на-гора тонни верлібрів – зі сподіванням, що давно заверлібрована Європа їх хапатиме, перекладатиме своїми мовами і ще й гонорарами бавитиме (ЛУ, 30/12, с. 4).

ЗаГадник ← за Гад-ес(ом)

Місце (територія) за “Гадесом” (назва кафе).
Увесь “Гадес”, усі його резервуари, загашники, заГадники, коридори та лабіринти з усіма загубленими в них тіннями, вибухнув екстазом (Ю. Андрухович. Лексикон інтимних міст).

Загусляти ← гúсл(і)

Дія (процес), пов’язана з гусями (грати на гусях).
...однак пам’ять предків далася чути – гени “загусляли” настільки голосно, що поет піддався чарам невмирущого Бояна. Майстерно “заграв” на ”гусях”... (ЛУ, 7/12, с. 4).

Задньоскамієчник ← за́дн(я) скамі́йк(а) +o+ ø/e к/ч

Особа, на задній скаміїці.
Україна, яка мала стати головною стравою на євротолі, залишилася задньоскамієчником (Радіо “Ера FM”, 30.11.13).

Заінтернетитися ← Інтернét

Самодія (самопроцес), пов’язана з Інтернетом (стати об’єктом Інтернета).
Заінтернетився образ сонця, і вже немає живої природи в серцевині його (М. Ткач. Медитації).

Зайчіти ← за́єць а/а е/ø ц’/ч

Дія (процес), пов'язана з зайцем (?).

*А літо мітить кожен крок, ... Жукує, жабиться, зайчить.
Аничичирчить і лелечить, Рибує, кличе відпочить, Теплою вливаючись у
гличик... (С. Пантук. Котяче акро).*

Закайдánений ← закайдán-и(ти)

Ознака дії, названої дієсловом *закайданити*.

*Тяжко повірити, що автор збірки – не черговий юний Вертер
сучукрліту, а закайданений мудрістю Іздрік (ЛА, 16.07.13).*

ЗаКІВА́ЛОВщина ← за Ківа́лов(а)

Збірне до всього, що (агітує) за Ківалова.

ЗаКІВАЛОВщина заповонила Одесу (Слово Просвіти, 39/12, с. 4).

Закнурі́ти ← кнур у/у р/р'

Дія (процес), пов'язана з кнуром (стаття кнуром).

*Нічим крити. Закнуріли над барилом, сучі сибарити! (Ю. Буряк.
Правда – їхня).*

Законорóб ← роб-і́(ти) закóн ↔ +о+ о/ó ó/о

Особа, яка робить закон (про депутатів Верховної Ради України).

*Є у нас ще рубрика. Ми назвали її умовно “законороби” (ТВІ: Дорогі
депутати, 01.02.13)*

Залима́нений ← залима́н-и(ти)

Набута ознака за дією (процесом), названою дієсловом *залиманити*.

*Берегом вабило знову, бо воляють простори і щемом небесний евклаз
моїм мохом обріс, залиманений свистом міжслів'я (І. Шкроміда.
Чайкоподібна).*

Замáплени́сть ← “замáплений” ← “замáпити” ← ма́п(а)

Опредметнена ознака за дією, пов'язаною з мапою.

*Але це головним чином не через мене як такого з моєю ідіотичною
замáплени́стю (Ю. Андрухович. Лексикон інтимних міст).*

Замáхівець ← здійснити за́мах á/а а/á

Особа, яка здійснила замах.

*Сорокап'ятирічного замахівця спіймали на гарячому (СТБ: Вікна,
10.01.13).*

ЗаМО́ТТаний ← за[мо́та]ний + [Мо́тта]

Замотаний (втомлений італійським футболістом) Мотта.

Неперевершені vs заМОТТАні безсиллям (назва статті) (УФ, 66/12, с. 4).

Замурóваний ← за[мур]óваний + [Му́р(а)] у/у

?

Замуровані (назва статті про словенську “Муру”) (УФ, 79/12, с. 5).

Занечі́щуючи ← “занечі́щувати” ← нечі́ст(ий)

Супровідна дія (процес) – робити нечистим.

*І це складає серйозну загрозу кожному середовищу, куди все те
”добро” потрапляє, занечіщуючи простір не тільки всякими
відходами, а й негативною енергією (ЛУ, 48/12, с. 3).*

Заофшо́рений ← “заофшо́рити” ← офшо́р

Ознака за докраною дією, пов'язаною з офшором.

У вас – заофшорені схови. У нас – нашорошена пам'ять. І скроні посріблює совість...Буває, вона до нестями... (С. Бондаренко. Спроба прояснення етногенезу).

Запрозаїзува́тися ← прѳз(а) ѳ/ѳ

Самодія (самопроцес), пов'язана з прозою (перетворення поетичного твору на прозовий).

У такому випадку зламається ритм, зникне чар поезії та “запрозаїзується” весь художній задум (ЛУ, 5/12, с. 4).

Запуйѳлити ← “пуйѳлити” ← Пуйѳль л'/л

Дія (процес), пов'язана з К. Пуйоєм (каталонський футболіст).

Запуйѳоль його (Новий канал: Підйом, 05.07.13).

Заробітѳджола́ ← заробіт[ч́анин + бѳжол(а́)] а́/а

Бѳжола-заробітчанин.

Його рили для мене заробітѳджоли (1+1: Вечірній Київ, 22.12.12).

ЗаС́алений ← за[с́ал]ений + [С́ал(о)]

Обігрування прізвища очільника Львівщини О. Сала – засалена О. Салом.

Політологи й публіцисти (які мають гострі пера чомусь здебільшого в соціальних мережах) уже навіть вигадали новоутвори: “ефект Сала”, “заСалена Львівщина”, “залили Сала за шкіру” (ДТ-і, 42/13).

Заукраї́нець ← За Україн(у)

Особа-представник партії “За Україну”.

Щоправда, полегшити завдання ... може група “заукраї́нців” В'ячеслава Кириленка: він сам, Олег Медуніця, Ксенія Ляпіна та Іван Стойко (УТ-і, 15/13).

Зафрѳ́ндитися ← “фрѳ́ндитися” ← фрѳ́нд

Дія, спрямована на отримання нових фрѳ́ндів (друзів) [від англ. friend – друг].

Зараз я отримую багато листів на Facebook, мовляв, хочемо з вами зафрѳ́ндитись, бо прочитали “Червоний” (ДТ-і, 21/13).

Зафуршѳ́тити ← фуршѳ́т

Започаткована дія (процес), пов'язана з фуршетом (початок фуршетів як традиції).

Але тоді нікому й на думку не спадало доточувати до презентацій, авторських вечорів і так далі неодмінну “другу частину”. Аж раптом у Спілці зафуршѳ́тило (ЛУ, 48/12, с. 5).

Захі́дноподі́бний ← поді́бн(ий) до за́хідн(ого) ↔ +ѳ+ а́/а

Ослівлення словосполучення поді́бний до за́хідного.

Другий – створювати щось “захі́дноподі́бне”, відповідно співати англійською... (УТ-і, 12/13).

Зашморґотвѳ́рчість ← твор-й́(ти) за́шморґ ↔ +ѳ+ ѳ/ѳ а́/а

Опредметнена ознака, пов'язана з тим, що названо словосполученням творити зашморґ.

Законодавча зашморґотвѳ́рчість (назва статті) (ДТ-і, 17/13).

Зашо́лѳ́млений ← зашо́лѳ́м-и(ти) м/мл

Ознака за дією, названою дієсловом *зашоломити*.

Та і як той народ можна почути, коли влада виявилася розділеною з ним багаточисленними синіми мундирами міліції чи чорними хмарами зашоломлених “беркутівців”? (ЛУ, 27/12, с. 3).

Збульваризований ← “збульваризува́(ти)” ← **бульва́р** á/a
← “збульваризува́(ти)” ← **бульва́р-н(ий)** á/a

Надана ознака за дією, пов’язаною з бульваром; надана ознака за дією, пов’язаною з чимось бульварним (про пресу, літературу невисокої якості і низької естетичності).

... особливо зважаючи на сучасний стан здрібненої, а часом збульваризованої сьогоденної журналістики – усіх цих “ведомостей”, “фактов”, “ізвестій”, “телеграфов”... (ЛУ, 25/13, с. 7).

Збуржу́ватися ← **буржу́а**

Дія (процес), пов’язана з буржуа (перетворення когось на буржуа, уподібнення когось до буржуа).

... але й відчутно збуржуазився, тож ніхто вже не просиджує в його кнайпах до ранку, дай Боже, щоб до півночі (Ю. Андрухович. Лексикон інтимних міст).

Згра́йність ← **згра́йн(ий)** н/н’

Опредметнена ознака, названа прикметником *зграйний*.

Йому Платон дорожчий за істину – звідси його зграйність. Якщо прилучивсь до зграї – ти вже щось, хоч і бездарний, якщо ні – то ніщо, хоч і талановитий (Л. Талалай. Роздуми про поезію, ЛУ, 45/12, с. 8).

Здорово́лби ← **здоров́(ий) лоб** +o+ ó/o

Особа зі здоровим лобом.

Віддані здороволоби ходять сюди постійно... (1+1: ТСН, 25.02.13).

Зема́нівець ← **Зема́н** н/н’

Особа-прихильник, прибічник М. Земана (президент Чехії).

... М. Земан штучно створив додаткові переваги для соціал-демократів, комуністів та “земанівців” (ДТ-і, 32/13).

Зернохлі́бний ← **хлі́бн(е) зерн(о)** ↔ +o+

Ознака, пов’язана із хлібним зерном.

Зернохлібне моє, світлоогне, Запиши свою суть в мою кров! (Б. Чепурко. Молитва).

Злотоце́нтри́зм ← **центрі́зм злѓ́т(ого)** +o+ ó/o

Ослівлення словосполучення *центризм золотого*.

Уроки злотоцентризму, або Чому поляки не поспішають у зону євро (назва статті) (ДТ-і, 29/13).

Змі́стілий ← **ті́л(о) змі́[й(і)]** ↔ +e+

Ознака того, хто/що має тіло змії.

Артисти бавляться і бавлять змістілих. Летить товкня з динаміків по душах млявих (А. Можаровський. В комірчині).

Знуща́вічус ← **знуща́(ти)ся** + ...вічус

Особа, схожа на прибалта, яка знущається з когось.

Візуально він був дуже схожий на прибалта, про себе назвав його Знущавічусом (УТ-і, 13/13).

Зоднаковість ← зоднаковіл(ий) л/л'

Опредметнена ознака, названа (діє)прикметником зоднаковілий.

Верховенство верлібру, витіснення ним силабо-тоніки, несучи певний заряд оновлення (варваризація як позитив), призводить до зоднаковілості. Зоднаковість і зручність – сторожові чортики цивілізації (ЛУ, 40/13, с. 8).

Золотоджмільний ← золот(ій) джміль +о+

Ознака, пов'язана із золотим джмелем.

Весна нарешті – алілуя! – золотоджмільна, тонкошкіра. Каштани Києва квітують – на кожній гілці по пломбіру! (Р. Харитонova. Весна нарешті).

Золотодощ ← золот(ій) дощ +о+

← дощ-зблот(о) ↔ о/о

Ослівлення словосполучення золотий дощ чи дощ-золото.

“Золотодощ! Серебродощ!” – хтось кличе мене голосом березня. “Не озивайся!” (Г. Тарасюк. Ось я іду).

Золотокоронаційний ← золот(а) коронація +о+ а/а і/і

← коронація зблот(ом) ↔ +о+ а/а о/о

Ознака, пов'язана із золотою коронацією; ознака, пов'язана із коронацією золотом.

Вели діяство разом із народним артистом України Олексієм Богдановичем засновники цієї нагороди – відомі золотокоронаційні люди Тетяна та Юрій Логуші (ЛУ, 46/12, с. 12).

Золотопекторалівець ← Золот(а) Пектораль

Особа, пов'язана із “Золотою Пектораллю”.

... я постійно відчуваю дружню підтримку Михайла Слабошпицького, Євгена Барана, з якими ми, власне, й започаткували журнал, інших золотопекторалівців, які входять до складу редколегії журналу та є нашими авторами (ЛУ, 3/13, с. 13).

Золотопекторалівський ← Золот(а) Пектораль

Ознака за віднесеністю до “Золотої Пекторалі”.

Крім того, вже два роки функціонує сайт “Золотої Пекторалі”, над ним нині активно працює золотопекторалівський комп'ютерник. ... попри те, що ціни в золотопекторалівській книгарні помірні, щось таки вона заробляє... (ЛУ, 3/13, с. 13).

Золотосереброплач ← золот(ій) серебр-ян(ий) плач +о+ +о+ е/е

← плач-зблот(о)-серебр(о) ↔ +о+ +о+ о/о

Ослівлення словосполучення золотий сребряний плач чи плач-золото-серебро.

Золотодощ! Серебродощ! Ой, нитка дощу, нитка сльози на веретині часу. Ось я ... Золотосереброплач (Г. Тарасюк. Ось я іду).

Зомборубілово ← рубілов(о) зомбі ↔ +о+ й/и

Ослівлення словосполучення рубилово зомбі.

Не зрозуміло, чому голівудським акторам так подобається зомборубилово (Новий канал: Підйом, 27.06.13).

Зоозахиснік ← захиснік

Захисник тварин.

... вимагали зоозахисники перед міськрадою (1+1: ТСН, 25.01.12).

Зооконцтабір ← концтабір

Зоологічний концтабір (для тварин).

“Дельфінський ГУЛаг” і столичний зооконцтабір розпочали безпрецедентне створення спільного підприємства (ДТ-і, 36/13).

Зрадонька ← зрад(а)

Оцінно-експресивне до зрада.

Я обминув тебе поспішно Тоді, на юності краю, Щоби і досі безутішно Терпіти зрадоньку твою (Є. Безкоровайний. Як защемить у серці рана).

Зрїмитися ← рїм(а)

Доконана дія, пов'язана з римою (перетворитися на риму, стати римою).

Її поспішають за вітриком, вітерцем-вітрокоником білі думи мандровані, білі душі не приспані, щастенятка м'які, а не хмари похмурі, що з примарами зрїмились (С. Пантук. Хмарна мінливість).

Зрозпачено ← “зрозпачений” ← “зрозпачити” ← з рѳзпач-у ѳ/ѳ а/а

Ознака, пов'язана з набутим станом, названим сполукою з розпачу.

Однак, зрозпачено наголосивши на чомусь суголосному, оповідачка починає енергійно шукати “точки опори” для людської душі... (ЛУ, 27/13, с. 7).

I

Ізмишлізм ← ізмишл-я(ти)

Опредметнення дії (процесу), названої дієсловом *ізмишлять*.

Усі вони – то суцільні “ізмишлізми” новоявленого “пророка”, враженого патологічною неприязню до самого існування незалежної України та нашої письменницької Спільки (ЛУ, 15/13, с. 5).

Інакокрічання ← інак-ш(е) кричання(я) +ѳ+

Ослівлення словосполучення *інакше кричання*.

Проте кращі часи самі собою не настають — їх слід викликати і накликати, причому не тільки інакомисленням, але й інакомовленням.

Іноді — інакокрічанням (Ю. Андрухович. Лексикон інтимних міст).

Інгерманландизація ← “інгерманландизувати” ← Інгерманланд-і(я) а/а

д'/д

Опредметнена дія (процес), пов'язана з Інгерманландією (набуття ознак Інгерманландії).

Інгерманландизація Росії (УТ-і, 37/13).

Інстаграмівець ← Інстаграм м/м'

Особа-користувач Інстаграм (соціальна мережа).

Інстаграмівці та твіттеряни, фоловимо! (Vk.com, 22.08.13).

Інтелектуалітét ← **інтелектуáл** á/а л/л'

Збірність (сукупність) інтелектуалів.

... *проблема гостроти, а нерідко непримиренності стосунків між представниками національної меритократії (тут у значенні "інтелектуалітету")* (ДТ-і, 28/13).

Інтербáнда ← **бáнда**

Інтернаціональна банда.

*Одного погляду Полуботка на ескалаторі досить, виявляється, щоб уявити той каземат і град, що ім'я царя носить, так, ніби Гітлербург, Канібалоград чи Наполеонбад, армії **інтербанд**, одномовний субстрат відпалих монад з іудейським квасом, з пруським плацом, шахтою для царят, мертвим домом і мертвим часом* (Ю. Буряк. Полуботок у метро).

Інтерв'ю́йно ← **"інтерв'ю́йний"** ← **інтерв'ю́**

Ознака дії, пов'язана з інтерв'ю.

*Потім **інтерв'ю́йно** пан Литвин публічно героїчно заявляв, що ніколи не підпише "антизаконний закон"* (Є. Дудар. "Заливний язук" з протухлою "лапшою").

Інтердисципліна́рний ← **дисциплі́н(а)** і/і

Ознака того, що перебуває між дисциплінами.

... *в усьому світі набувають ваги насамперед **інтердисциплінарні** дослідження "на стикові" різних галузей* (ДТ-і, 2/13).

Інтернетрезерва́ція ← **резерва́ція в інтерне́т(і)** é/е

Резервація в інтернеті.

*Інший приклад м'якого тоталітаризму – путінська Росія з її ідеєю керованої демократії на пару з путінізмом – цього дивного і незрозумілого сплаву ностальгії за величчю радянського минулого, бандитського капіталізму, корупційної пошесті, клептократії, самоцензури та **інтернет-резервацій** для незгодних* (УТ-і, 2/12).

Інтернетхуліга́н ← **хуліга́н в інтерне́т(і)** é/е

Хуліган в інтернеті.

... *Дізнатися про **інтернетхулігана** може тільки міліція* (1+1: ТСН, 10.04.12).

Інтертейментиза́ція ← **"інтертейментизува́ти"** ← **інтерте́ймент** é/е

Опредметнена дія (процес), пов'язана з інтертейментом.

*Тому не дивно, що в Україні нині відбувається "**інтертейментизація**" новин* (від англ. *entertainment* – розваги) (УТ-і, 25–26/13).

Інтрига́ція ← **[інтри́га + інтегра́]ція** і/и

Інтеграція як інтрига.

Інтрига́ція (назва статті) (ДТ-і, 19/13).

Інформфальсифіка́т ← **інформ-а́ційн(ий) фальсифіка́т**

Ослівлення словосполучення *інформаційний фальсифікат*.

... керівництво агентства публічно не роз'яснить причин “вкидання” **інформфальсифікату** (ДТ-і, 6/13).

Іншоконфесійний ← **інш(а) конфесі[й(а)]** +o+ í/i é/e í/í

Ознака за належністю до іншої конфесії.

*Київський патріархат зміг би позбутися досить неприємної історії і при цьому набагато краще виглядати на тлі безвольної діяльності **іншоконфесійних** “колег”* (ДТ-і, 2/13).

Іпанізуватися ← Дівчина з **Іпан-ém(и)** н/н'

Самодія (процес), пов'язана з “Дівчиною з Іпанеми” (поширення пісні).

*І світ почав **іпанізуватися**...* (Радіо “Ера FM”, 05.12.13).

Іпотерапевтічний ← **іпотерап-і[й(а)]**

Ознака, пов'язана з іпотерапією.

*Іпотерапія набирає в Україні сили. Інструктор **іпотерапевтичного** центру розповів...* (ICTV: Факти, 18.02.13).

Ірванічно ← **“ірванічний”** ← **Ірванець** é/í ц'/ч

Ознака дії, пов'язана з О. Ірванцем (так, як у Ірванця).

*“**Ірванічно** по максимуму”. Музично-поетичний вечір Олександра Ірванця під такою назвою відбувся в Києві у Всесвітній день книги і авторського права* (ЛУ, 20/13, с. 13).

Ірландськомовний ← **ірлándськ(а) мóв(а)** +o+ á/a

Ознака за віднесенням до ірландської мови.

*Лайєм Карсон, директор Фестивалю **ірландськомовної** літератури IMRAM, розповідає історію власного життя та життя своїх батьків* (ЛА, 04.07.12).

Ісламофобія ← **фóбія ісла́м(у)** ↔ +o+ á/a

Фобія (боязнь), пов'язана з ісламом.

*Адвокат Гамзи наполягає, що у випадку його клієнта було порушено права людини, бо він став жертвою **ісламофобії*** (УТ-і, 41/12).

Іспанізм ← **Іспáн-і[й(а)]** á/a

Суспільне явище, пов'язане з Іспанією; любов до Іспанії.

*... **й іспанізм** — моя релігія, і небо, в яке я вірю — це небесна й вічна Іспанія, і мій Бог — це іспанський Бог, Бог Нашого Господа Дон Кіхота* (Шо, 3–4/13).

Істальгія ← **[іст + ност]альгія**

Ностальгія за істом (сходом).

*30 травня вийшов у прокат український фільм “**Істальгія**” Дар'ї Онищенко* (УТ-і, 21/13).

Італіізований ← **“італіізувати”** ← **Іта́лі[й(а)]** á/a

Ознака за дією, пов'язаною з Італією (той, хто/що набув ознак Італії).

*У цій версії “**італіізованої**” України все гіпертрофовано, гранично нарочито* (ДТ-і, 4/13).

Італійщина ← **італійськ(ий)**

← **Іта́лі[й(а)]** á/a

Збірність (сукупність) усього італійського чи пов'язаного з Італією.

Стара Європа начинена *італійщиною*, ніби булка родзинками (Ю. Андрухович. Лексикон інтимних міст).

Ї

Їхньоцентричність ← **їхн(я) центрічність** +o+ і/ї

Ослівлення словосполучення *їхня центричність*.

... *навіть під мікроскопом там не розгледите такої важливої речі, як україноцентричність. ... У німців, французів, італійців, шведів іхньоцентричність* – є (ЛЮ, 17/13, с. 11).

Й

Йозефбєрг ← **Йбзеф** ó/o

Місто Йозефа.

Тобто Дніпропетровськ міг бути поименований і Йозефштадтом чи там якимось Йозефсбергом, Йозефсфельдом або Йозефскірхеном — і так щонайменше аж до 1914 року, до Першої війни (Ю. Андрухович. Лексикон інтимних міст).

Йозефкірхен ← **Йбзеф** ó/o

Місто Йозефа.

Тобто Дніпропетровськ міг бути поименований і Йозефштадтом чи там якимось Йозефсбергом, Йозефсфельдом або Йозефскірхеном — і так щонайменше аж до 1914 року, до Першої війни (Ю. Андрухович. Лексикон інтимних міст).

Йозефсфєльд ← **Йбзеф** ó/o

Місто Йозефа.

Тобто Дніпропетровськ міг бути поименований і Йозефштадтом чи там якимось Йозефсбергом, Йозефсфельдом або Йозефскірхеном — і так щонайменше аж до 1914 року, до Першої війни (Ю. Андрухович. Лексикон інтимних міст).

Йозефштадт ← **Йбзеф** ó/o

Місто Йозефа.

Тобто Дніпропетровськ міг бути поименований і Йозефштадтом чи там якимось Йозефсбергом, Йозефсфельдом або Йозефскірхеном — і так щонайменше аж до 1914 року, до Першої війни (Ю. Андрухович. Лексикон інтимних міст).

К

Кавомобіль ← [кáv(а) + авт]омобіль á/a

Автомобіль для (розвезення) кави.

У вибуходержнагляді хочуть заборонити **кавомобілі**. ... Обладнаний **кавомобіль** коштує 7-9 тисяч доларів (СТБ: Вікна, 07.06.12).

Казкотерапія ← **терапія кáзк(ою)** ↔ +o+ á/a

Ослівлення словосполучення *терапія казкою*.

... **казкотерапія** для малят “Країна Сніговія” та ”Будиночок з води” чарівної Катерини Єгорушкіної... (ЛУ, 1/12, с. 5).

Каламутно́кий ← **каламúтн(е) б́к(о)** +o+ ú/y

Ознака того, хто/що має каламутне око.

... після чого снилися **каламутноокі** хлопці й снасті рибальські... (Ю. Буряк. Схолії 94).

Каліконова́ція ← **нова́ція-калі́к(а)** ↔ +o+ í/í

Ослівлення сполучення *новація-каліка*.

Каліконаваці́ї плодяться, мов колорадські жуки (ЛУ, 15/12, с. 5).

Кальярита́нський ← **Кáльярі** á/a p'/p [í+ит]

Ознака за віднесеністю до Кальярі (італійське місто).

... Дессі багаторазово тікав з **кальяританської** гімназії, аж доки, врешті-решт, остаточно не покинув навчання (Всесвіт-і, 3–4/12).

Камедісу́д ← **комеді-й́н(ий) суд** í/í

← **суд-комеді[й(а)]** ↔ é/e

Ослівлення словосполучення *комедійний суд* чи *суд-комедія*.

Наш кореспондент Євгенія ... повідомить про **камедісуд** (ТВІ: Сьогодні, 20.11.12).

Канібалі́симум ← [**каніба́л + генерал**]ісимум á/a л/л'

Генералісимум-канібал.

Саме цій потворі “**канібалісимум**” Сталін доручив засудити на смерть своїх конкурентів та ворогів, і той виконав завдання на відмінно (УТ-і, 4/13).

Канібалогра́д ← **град каніба́л(ів)** ↔ +o+ á/a

Ослівлення словосполучення *град канібалів*.

Одного погляду Полуботка на ескалаторі досить, виявляється, щоб уявити той каземат і град, що ім'я царя носить, так, ніби Гітлербург, **Канібалоград** чи Наполеонбад, армії інтербанд, одномовний субстрат відпалих монад з іудейським квасом, з пруським плацом, шахтою для царят, мертвим домом і мертвим часом (Ю. Буряк. Полуботок у метро).

Кантона́льний ← **канто́н** ó/o

Ознака, пов'язана з кантоном.

На **кантональному** та локальному рівнях проблеми мають більш приземлений характер (УТ-і, 17–18/13).

КаПКáн ← [**капкáн + КПК**]

Капкан КПК (Кримінально-процесуальний кодекс).

КаПКан для незгодних (назва статті) (УТ-і, 47/12).

Капутоло́гія ← **капу́т** ú/y

Наука (логія) про капут (нім. Karut – кінець, смерть).

Капутологія для всіх, або Наука – влада – бізнес: лебідь, щука і рак?
(ДТ-і, 12/13).

Карбід ← **Карбід-о**

Особи-учасники “Карбід” (польський музичний гурт).

У каламбурських підвалах (січень 2006-го) ми з карбідами розпивали самогон, записували “Самогон”... (Ю. Андрухович. Лексикон інтимних міст).

Карбідівець ← **Карбід** д/д’

Особа-учасник “Karbido” (польський музичний гурт).

Карбідівці демонструють феноменальність музичного слуху й приголомшливу здатність грати на всьому (УТ-і, 24/13).

Карклівий ← **ка́рк-а(ти)** á/a

Ознака за дією (процесом), названою дієсловом *каркати*.

Він лінкувато споглядав за самотніми постатями перехожих у парку, слухав спів птахів та шелест вітру в густому гіллі ялинки і думав – як шкода, що люди не розуміють каркливої мови воронів (В. Габор. Будинок самотньої людини сьогодні).

Карловарський ← **Ка́рл-ов(і) Ва́р(и)** +o+ á/a

Ознака за віднесеністю до Карлових Вар.

Це ретроспекція з чотирьох стрічок, які були представлені в межах Карловарського кінофестивалю протягом 50 років (УТ-і, 36/13).

Картелізація ← “картелізува́ти” ← **карте́ль** é/e

Опредметнена дія (процес), пов’язана із картелем (набуття ознак, властивих картелю, поширення картелів).

*Крім того, кооперація для захисту ресурсів від виснаження легко переростає на **картелізацію** – спільний захист від “вичерпання” монопольної ренти, адже механізм в обох випадках той самий (ДТ-і, 1/13).*

Каруселіст ← **карусель** é/e

Особа, яка бере участь у каруселі (про один зі способів порушення виборчого законодавства).

Ми на виборах найбільше ганяли каруселістів... (ICTV: Факти, 29.10.12).

Кастільщина ← **Касті́л-і[й(а)]**

Територія навколо Кастилії (іспанська провінція).

У “дербі Кастильщини” клуб із передмістя Мадрида зумів відігратися... (УФ, 89/12, с. 14).

Катаріненшта́дт ← **Катарі́н(а)**

Місто Катаріни.

Чому до них так і не додалися які-небудь Катаріненштадт і Катеринопіль? (Ю. Андрухович. Лексикон інтимних міст).

Катеринопіль ← **Катері́н(а)** і/и

Місто Катерини.

Чому до них так і не додалися які-небудь Катаріненштадт і Катеринопіль? (Ю. Андрухович. Лексикон інтимних міст).

Квазіавтономія ← автономія

Несправжня, удавана автономія.

... якщо є реальне, а не декларативне прагнення посилити місцеве самоврядування (що передбачає в т.ч. фінансову “квазіавтономію”) (ДТ-і, 39/13).

Квазіавторитаризм ← авторитаризм

Несправжній, удаваний авторитаризм.

У той час як Україна сповзає до квазіавторитаризму переобрання Барака Обами на другий термін означає, що Київ відсунуть на задній план міжнародної політики США (УТ-і, 46/12).

Квазіблók ← блок

Несправжній, удаваний блок.

Виборчий список Партії Регіонів засвідчив дальше розмивання впливу “донецьких” та її трансформацію в пропрезидентський квазіблок зразка “ЗаЄду” (УТ-і, 34/12).

Квазідержáва ← держáва

Несправжня держава, ніби держава.

... Придністров’я стало окремою квазі-державою (ЛУ, 7/12, с. 4).

Квазідефóлт ← дефóлт

Несправжній, удаваний дефóлт.

Тому у разі навіть часткового дефóлту, квазідефóлту, рейтингові агентства знизять... (ДТ-і, 37/13).

Квазідержáвницький ← держáвницький

Удавано, не по-справжньому державницький.

... Сумщина, незважаючи на всі перевитрати сьогоднішньої квазідержавницької ходи і переверзійного часу, є землею українською з глибинною історією... (ЛУ, 17/12, с. 14).

Квазіепістолярний ← епістолярний

Несправжній епістолярний.

“Мануал до черепахи” є квазі-епістолярним романом (не варто пояснювати цю приставку “квазі”, аби не розкривати майбутнім читачам його головну таємницю) (ЛА, 19.09.13).

Квазіетічний ← етичний

Удавано, не по-справжньому етичний.

Деякі її представники загрузли в шкідливих для країни постмодерністських псевдокультурних вправах, парадоксалістських квазіетичних іграх і скандалах (УТ-і, 46/12).

Квазієвропеїст ← європеїст

Удаваний, несправжній європеїст.

Від публічних спічів Юрія Андруховича, квазієвропеїста, як пише Ігор Лосев із Севастополя, “піонера у цій малопристойній діяльності” (ЛУ, 10/13, с. 14).

Квазіказка ← казка

Несправжня, удавана казка.

“Квазіказки” для “квазілюдей” більше не вчать... (ДТ-і, 32/13).

Квазікапітал ← капітал

Несправжній, удаваний капітал.

Але без визнання народу ця власність буде лише “квазікапіталом” (ДТ-і, 8/13).

Квазіконсένсус ← консенсус

Несправжній, удаваний консенсус.

Із польського боку існує квазі-консенсус, що волинський злочин заслуговує на те, щоб називатися геноцидом (І-і, 74/13).

Квазікоректність ← коректність

Удавана, неправжня коректність.

... то в країні Україні вже зроблено державною релігією тотальну політкоректність, квазікоректність і псевдокоректність... (ЛУ, 24/12, с. 2).

Квазіміф ← міф

Несправжній, удаваний міф.

Коли будь-яка книжка – міф, то такий твір моментами – квазіміф (Березіль, 11–12/12, с. 145).

Квазіприватний ← приватний

Удавано, не по-справжньому приватний.

Квазіприватна сутність олігархічної власності й особливі можливості відповідних фінансово-політичних груп отримувати доходи неекономічними методами пояснюють їхнє небажання адекватної участі в ринковій конкуренції (УТ-і, 48/12).

Квазішлюб ← шлюб

Несправжній, удаваний шлюб.

За досягнення ж психологічного й правового комфорту гомосексуалів через визнання законом одностатевого квазішлюбу суспільство зрештою буде вимушене занадто дорого платити (ДТ-і, 12/13).

Квіткопис ← пис-а́(ти) квітк(и́) +o+ ↔

Опредметнення дії, названої словосполученням *писати квітки*.

Це й пояснює, чому світ природи, “квіткопису” великої Катерини Білокур Голобородько пересадив у свій поетичний світ (ЛУ, 13/13, с. 6).

Кентавризувáтися ← кентавр á/a

Дія (процес) – самонабуття ознак кентавра.

Світ кентавризуюється, і Кринський помітив це тоді, коли глобалізація лише законялася (Всесвіт-і, 3–4/12).

Кержакну́ти ← Кержак-о́в

Дія (процес), пов’язана з Кержаковим (зробити як футболіст Кержаков – промахнутися з вигідної позиції).

Коментатор ... навіть ввів в обіг дієслово “кержакнути” (to kershakov) – промахнутися з вигідної позиції (УФ, 68/12, с. 7).

Кернесодобкі́н ← Ке́рнес і Дóбкі́н +o+ é/e

Особа, яка поєднує ознаки Г. Кернеса і М. Добкіна (очільники Харкова і Харківської області відповідно).

Нещодавно у (псевдо)політичному двобої зійшлися дві абсолютні несумісності: харківські кернесодобкіни – горе-сучасники як останній виплід совка – і великий харківець, Учений-філолог і український патріот, 105-ліття від дня народження якого святкуємо 17 грудня, Юрій Шерех-Шевельов (ЛУ, 35/13, с. 3).

Києводи́намівець ← **Дина́м(о) Кі́їв** ↔ +o+ ́/и і/є м/м’

Особа, пов’язана з “Динамо” Київ (футболіст).

Києводинамівці, яких виставлено на трансфер... (УФ, 67/12, с. 2).

Кийко́рукий ← **кийо́к у рук(а́х)** +o+ о/о у/у

Ознака того, хто має кийок у руках.

Відео звірств плямистої зграї кийкоруких, як і раніше, б’є рекорди популярності в Мережі, але часом здається, що це було в іншому житті (ДТ-і, 46/13).

Китаї́стка ← **китаї́ст**

Взимку 2000 року ми з колегою-китаїсткою подали на прохання редакції культурологічного альманаху “Хроніка – 2000” розлогий матеріал... (ЛУ, 13/12, с. 12).

Кібердві́йнік ← “кіберне́тичний дві́йнік” ← **дві́йнік**

Кібернетичний двійник.

Його кібердвійник поїде з ним до Америки... (1+1: ТСН, 20.04.12).

Кібердетекті́в ← “кіберне́тичний детекті́в” ← **детекті́в**

Кібернетичний детектив (про заблоковані комп’ютери).

Ну, а далі кібердетектив... (ТVІ: Сьогодні, 15.02.12).

Кібердисиде́нт ← “кіберне́тичний дисиде́нт” ← **дисиде́нт**

Кібернетичний дисидент.

Її двоюрідний брат Зугаїр – один із перших у світі кібердисидентів (УТ-і, 50/12).

Кіберма́углі ← **кібер-не́тичн(е) Ма́углі**

Кібернетичне Мауглі.

Кібермауглі (назва статті) (УТ-і, 25-26/13).

Кібернуа́р ← “кіберне́тичний нуа́р” ← **нуа́р**

Кібернетичний нуар

І одна з виразних осіб картини – Томас Кречманн – стала єдиною акторською прикрасою “кібер-нуара” від Федора Сергійовича (ДТ-і, 35/13).

Кіберобло́га ← **кібер-не́тичн(а) обло́га**

Кібернетична облога.

Кібероблога тривала три тижні (1+1: ТСН, 25.11.13).

Кіберпрóстір ← “кіберне́тичний прóстір” ← **прóстір**

Кібернетичний простір.

Але талант потрібно скерувати у правильне річище і заохочувати до розвитку те, що буде самодостатнім, буде вічним поза категоріями суперечливого сьогодення ... чи підліткових спроб змінити закоренілий світ на свій прогресивний кіберпростір, де можна все (ЛУ, 11/12, с. 10).

Кіберспóрт ← “кібернетічний спорт” ← спорт

Кібернетичний спорт.

Календар ігор із кіберспорту (ICTV: Факти, 13.06.13).

Кібертурнір ← “кібернетічний турнір” ← турнір

Кібернетичний турнір.

Перший масштабний кібертурнір в Україні... (ТСН: Факти, 13.06.13)

Кіберчемпіо́нат ← “кібернетічний чемпіо́нат” ← чемпіо́нат

Кібернетичний чемпіонат.

У кіберчемпіонаті бере участь у позаурочний час (ICTV: Факти, 13.06.13).

Кіберя́щик ← “кібернетічний ящик” ← ящик

Кібернетичний ящик (про комп'ютер).

Тобто, незважаючи на тиск на нього всіляких зайнятостей, а нині ще й кібер- і телеящиків (ЛУ, 10/12, с. 1).

Ківа́ловщина ← **Ківа́лов**

Явище (як негативне) в політиці (виборчому процесі), пов'язане з С. Ківаловим (голова ЦВК у 2004 році).

Ківаловщина 2015 року (5 канал: Час. Підсумки дня, 04.07.13).

Кікеря́та ← **Кікер** p/p' í/i

Іронічно про осіб, пов'язаних із “Кікер” (про журналістів німецького футбольного видання “Кікер”).

А найбільше “кікерята” насміхалися з фаховості вітчизняних журналістів (УФ, 62/12, с. 16).

Кінноживо́писний ← **кінн(ий) живо́пис** +o+ í/i

Ознака, пов'язана з кінним живописом.

Кінноживописна епопея в Засупонівці ще триває (СТБ: Вікна, 09.07.13).

Кіноблї́мавка ← **блї́мавка**

?

Пішли ми з Андрієм на те театральне подвір'я. Люду, охочого стати хоча б кіноблїмавкою, тут – видимо-невидимо (Є. Дудар. Не забуваймо!).

Кінобру́хт ← **брухт**

Кінематографічний брухт.

... простір, особливо телевізійний, сповнений старим імперським кінобрухтом брежнєвських часів і новими російськими заказами путінського призову... (ЛУ, 17/13, с. 1).

Кіногламу́р ← **гламу́р** ó/o

Кінематографічний гламур.

Тільки-но з'являється сумнів щодо серйозності творців – хан, до якого приїхали послы від Папи Римського Іннокентія VI, починає викрутаси із шаблею, – і кіногламур обривається вбивством (УТ-і, 38/12).

Кінограбі́ж ← **грабі́ж**

Грабіж кінозірок.

Кінограбіж (титри до сюжету про пограбування кінозірок) (ТСН: Тиждень, 19.05.13.)

Кінодeнь ← день

День кіно.

І вже – ні клопоту, ні твалту, ні кіноднів, ні кіносінів (В. Каліна. Міф про кіностеп Миколи Вінграновського).

Кінозабіг ← забіг

Кінематографічний забіг.

Це вже четвертий за ліком кінозабіг на березі Чорного моря (ДТ-і, 21/13).

Кіноексцeнтрика ← ексцeнтрика

Кінематографічна ексцентрика.

А це ж (за нинішніми мірками) майже шедевр кіноексцентрики (ДТ-і, 4/13).

Кіномелодізм ← мелодізм

Мелодизм у кіно.

Ковбої і рабство, німецька міфологія Нібелунгів і зразковий кіномелодизм Морріконе (ДТ-і, 4/13).

Кінопóчерк ← пóчерк

Ослівлення словосполучення кінематографічний почерк, почерк у кіно.

Попри неоднаковість учнівських кінопочерків ... все-таки є спільне між чотирма “метрами” від режисерів (ДТ-і, 13/13).

Кінореволюція ← революція

Революція в кіно.

Угорська кінореволюція (назва статті) (УТ-і, 19/13).

Кінорептілька ← рептілька

Кінематографічна рептильна.

У цій вульгарній совковій кінорептільці вина головної героїні була не головна (Є. Дудар. Не забуваймо!).

Кіносо́н ← сон

Кінематографічний сон.

І вже – ні клопоту, ні твалту, ні кіноднів, ні кіносінів (В. Каліна. Міф про кіностеп Миколи Вінграновського).

Кіностeп ← степ

Кінематографічний степ.

Міф про кіностеп Миколи Вінграновського (назва вірша В. Каліни).

Кінотерeн ← терeн

Кінематографічний терен.

Нагадаємо, що китайські кінематографісти вже робили вилазку на “кінотерени” України (ДТ-і, 40/13).

Кінофіо́рер ← фіо́рер

?

Підходь,– кажу йому,– он до того кінофіюрера і записуйся, бо так будемо стояти до Яцькового дня... (Є. Дудар. Не забуваймо!).

Кіноцензу́ра ← цензу́ра

Цензура в кіно.

Кіноцензура (назва статті) (УТ-і, 20/13).

Кіреєвщина ← **Кіреєв**

Соціальне явище, пов'язане з (Родіоном) Кіреєвим [суддя Печерського суду м. Києва, що уславився попранням будь-яких норм у суді над Ю.Тимошенко].

Це рішення є логічним продовженням сумнозвісної “кіреєвщини” та “печерного правосуддя”, які дискредитують Україну на міжнародній арені... (ЛУ, 2/12, с. 2).

Кітчуха ← **кітч** і/і

Зневажливе до кітч.

Це кітчуха, перелита за краї гранчаків (ДТ-і, 21/13).

Кладáč ← **пере-кладáč**

?

Серед нас є студенти, викладачі, перекладачі й усілякі інші “кладачі” (ДТ-і, 30/13).

Клептократічний ← **клептократ-і[й(а)]** á/а т/т'

Ознака, пов'язана з клептократією.

*... Генпрокуратура, заплющуючи очі на збагачення **клептократичного** оточення “Сім'ї”, натомість продовжує стару вендету... (УТ-і, 5/13).*

Клептократія ← **клептократ** т/т'

Опредметнена дія, пов'язана з клептократами.

*Інший приклад м'якого тоталітаризму – путінська Росія з її ідеєю керованої демократії на пару з путінізмом – цього дивного і незрозумілого сплаву ностальгії ... **клептократії**, самоцензури та інтернет-резервації для незгодних (УТ-і, 2/12).*

Клептомán ← “**клептомánія**” ← **Клэптон** é/е

Особа-шанувальник Е. Клептона (британський музикант).

*“А хто такі **клептомани**?” — не попускав я. “Фани Еріка Клептона”, – витримувала вона випробу (Ю. Андрухович. Лексикон інтимних міст).*

Клептоолігáрхія ← **клепто-кратічн(а) олігáрхія** і/и

Ослівлення словосполучення *клептократична олігархія*.

*Сьогодні проти режиму “**клептоолігархії**” виступає кожен... (УТ-і, 24/13).*

Клинописáтися ← **клино́пис** ó/о

Дія (процес), пов'язана з клинописом.

*Шкіри наші тиснені сонцем мов папіруси **клинопишуться** між собою а на них скрижали заповідей на це літо... (М. Шунь. Сюжети).*

Кличковód ← **вод-й(ти) Кличк(á)** ↔ +о+ о/ó ó/о

Особа, яка водить Кличка.

*Зрештою, Кличко не здатен очолити мейнстримну партію, оскільки, схоже, в його оточенні вистачає “**кличководів**”, які заважають визначному боксерові стати не менш визначним українським політиком (УТ-і, 45/12).*

Кліктивізм ← “кліктизувати” ← клік і/ї

Опредметнена дія (процес), пов’язана з кліком (натискання на клавішу).

Дехто критикував кампанію проти SOPA та інші онлайн-акції як простий “кліктивізм”, для участі в якому від геймера потрібно не більше, ніж клік мишкою (УТ-і, 3/13).

Книжковечір ← книжк-бв(ий) вechір +o+

Ослівлення словосполучення книжковий вечір.

Книжковечір, книжкотиша, тільки чути: песик дише й сумно дивиться з-під ліжка, бо йому немає книжки (Н. Поклад. Книжковечір).

Книжкотерапія ← терапія кнiжк(ою) ↔ +o+ й/и

Ослівлення словосполучення терапія книжкою.

Я би навіть охарактеризував її як “книжкотерапію” (ЛІА, 06.02.12).

Книжкотiша ← книжк-бв(а) тiш(а) +o+

Ослівлення словосполучення книжкова тиша.

Книжковечір, книжкотиша, тільки чути: песик дише й сумно дивиться з-під ліжка, бо йому немає книжки (Н. Поклад. Книжковечір).

Кнiжнiший ← кнiжн(ий) н/н’

Вищий ступінь ознаки, названої прикметником книжний.

Тоді ж таки, певно, виникло й кнiжнiше від напутного слово напутственный, підхоплене колами, залюбленими у книжність і помпезність (С. Караванський. Звідки пішла єсть московська мова або шила в мішку не сховаєш, 2012, с. 32).

Кнобіумний ← [кнобк(а) + опіум]

Ознака, пов’язана з кнопкою-опіумом ?

Кнобіумні війни (назва статті) (ДТ-і, 5/13).

Кнопкопауза ← пауза між кнобк(ами) ↔ +o+ о/о

Ослівлення словосполучення пауза між кнопками (про нероботу у Верховній Раді).

Кнопкопауза (титри до сюжету (ТВІ: Сьогодні, 11.02.13).

Кодеїнозалéжний ← залéжний від кодеїн(у) ↔ +o+ і/ї

Ослівлення словосполучення залежний від кодеїну.

Олександр кодеїнозалежний зі стажем більше десяти років (ТВІ: Сьогодні, 09.10.12).

Коельйщина ← Коельо о/ї

Явище (як негативне) в літературі, пов’язане з П. Коельо (бразильський письменник).

Коельйщина якась... (УТ-і, 49/12).

Козоводіння ← водінн(я) коз(й) ↔ +o+

Ослівлення словосполучення водіння кози.

... і я після чергового “козоводіння” з друзями від забігайлівки до забігайлівки чекав у центрі міста автобуса на “Дружбу” (Б. Мельничук. Туман і Родимка).

Коктебелъствувати ← Коктебелъ

Дія (процес), пов'язана з Коктебелем (перебувати в Коктебелі, розважаючись, відпочиваючи).

Для болгар море – це тема вигнання, в румунів в казках у нього тікають неслухняні діти, росіяни лише кримствують і коктебельствують (УТ-і, 26/12).

Коміксїст ← кóмікс ó/о

Особа, пов'язана з коміксом.

Опитані Тижднем “коміксисти” наразі бачать два шляхи виживання (УТ-і, 28/12).

Кóмсівський ← комс(á) о/ó с/с'

Ознака за віднесеністю до комси (від комсомол).

Там, де ресторанчик вашого кореша, бувшого члена комсівського ЦК, колись було мені теж так хороше: трава росла висока і говірка (С. Бондаренко. Фабула).

Конвєєрно ← конвєєрн(ий)

... енергійний Влад Ряшин – лише в 2012 році (паралельно з “Анною Герман”) випускає у світ Божий відразу сорок три подібні багатосерійні твори... Безвідходно, масштабно, конвєєрно (ДТ-і, 32/12).

Консерваторка ← консерватор

Жінка-консерватор, (про членкиню партії консерваторів).

Консерваторка Ерна Солберг перемогла лейбориста прем'єр-міністра Єнса Столтенберга... (УТ-і, 38/13).

Контркультурник ← контркультур(а)

Особа-представник контркультури.

Російськомовна гламурна “діва” масової літератури “одружила” на собі українського гуру контркультурників і анархістів Сергія Жадана (УТ-і, 17–18/13).

Контрмітинг ← мітинг

Мітинг упротивагу іншому мітингу.

Враження абсурду підсилював мініатюрний “контрмітинг” по сусідству... (ДТ-і, 13/13).

Конфедералізація ← “конфедералізувати” ← конфедер-аці(я) á/a

Опредметнена дія (процес), пов'язана з конфедерацією (набуття ознак конфедерації).

На цьому тлі набирає розмаху рух за розширення прав регіонів аж до конфедералізації РФ... (УТ-і, 37/13).

Копальногорóдний ← копá(ти) горóд +о+ á/a

Ознака, пов'язана з дією, названою словосполученням *копати город*.

Підкреслено інтонаційна розмовність поезії Баранова просто тріумфує в цьому “копальногородньому” вірші (ЛУ, 2/13, с. 5).

Кораблетрóща ← трощ-й(ти) корабл(і) ↔ +е+ о/ó

Опредметнення дії (процесу), названої словосполученням *трощити кораблі*.

Кораблетроща (титри до сюжету про пошкодження і нищення кораблів під час бурі) (1+1: ТСН, 08.02.12).

Коранічний ← **Корán** á/a н/н'

Ознака, пов'язана з Кораном.

*Таку саму перевірку мого перекладу виконали шейх Хазім Хайдар, шейх Омар Хавія – визнані в мусульманському середовищі фахівці, які спеціалізуються на **коранічних** науках (ЛУ, 20/12, с. 14).*

Корупцієфільний ← “**корупцієфіл**” ← **корúпці[й(а)]** ú/у

Ознака любителя корупції.

*Також не варто мати ілюзій, що **корупцієфільний** владі в Україні вдасться зберегти європейський принцип... (ДТ-і, 6/13).*

Косметічка ← **кометіч-н(ий)** ремо́нт і/и е/é

Ослівлення словосполучення *косметичний ремонт*.

*Гроші на **косметику** в ЖКГ знайшли, де брати (1+1: ТСН, 29.01.13).*

Космопідприємець ← **підприємець** **косм-ічн(ої)** галузі ↔ +o+ м/м' і/і

Ослівлення словосполучення *підприємець космічної галузі*.

*Перешкоди для **космопідприємців** (назва статті) (УТ-і, 27/13).*

Кофішопія ← **кофішоп** п/п'

“Країна” кофішопів.

*... хоч насправді то вже й не Голландія була, а суцільна **Кофішопія**. “Кофішоп за кофішопом, кофішоп за кофішопом!” — запульсувало в мені рефреном (Ю. Андрухович. Лексикон інтимних міст).*

Коцюбінськість ← **Коцюбінськ(а)**

Опредметнена ознака, пов'язана з (Михайлиною) Коцюбинською.

*Вечір, овіяний “**коцюбинськістю**” (ЛУ, 7/12, с. 2).*

Кравчуківськ ← **Кравчúк** ú/у к/к'

Місто Кравчука (колишній президент України).

*До 2015-го Леонід Макарович може і пам'ятник заслужити, і перейменування, наприклад, Рівного на **Кравчуківськ** (УТ-і, 34/13).*

Кремледержець ← **держ-á(ти)** **Кремль** ↔ +e+e/é л'/л

Особа, яка держить Кремль.

*Віктор Янукович повільно спустився з гори і пояснив членам фракції ... та **кремледержцям**... (ДТ-і, 32/13).*

Креолізований ← “**креолізувати**” ← **креóл** ó/о л/л'

Набута ознака за дією, пов'язаною з креолом.

***Креолізований** соціум повернеться до регульованих народжуваності й охорони здоров'я (УТ-і, 23/12).*

Кресознавчий ← “**кресознавець**” ← **зна́(ти)** **крéс(и)** ↔ +o+ é/e

Ознака, пов'язана з тим, хто/що знає креси.

*... греблю прорвало й видавничий ринок був завалений багатющою “**кресознавчою**” літературою (І-і, 74/13).*

Кресоманія ← **мані(я)** **крéс(ів)** ↔ +o+ é/e с'/с

Ослівлення словосполучення *манія (боязнь) кресів*.

*Нездорова **кресоманія** розвивається трьома шляхами (І-і, 74/13).*

Криводзеркалець ← **Крив(é)** **дзёркал(о)** +o+ é/e

Особа, пов'язана з “Кривим дзеркалом” (російська телепрограма “Кривое зеркало”).

Щоправда інколи криводзеркальці поступаються місцем зірці міжгалактичного масштабу М. Галкіну та його постарілій “примадонні” (ЛУ, 40/13, с. 6).

Кривоохорóнець ← [крíво + право]охорóнець +о+

Кривий (неправий) правоохоронець.

Правоохоронці стали кривоохоронцями (5 канал: Час. Підсумки дня, 02.07.13).

Кривостіна́ ← крив(á) стін(á) +о+ á/а

Ослівлення словосполучення *крива стіна*.

Що то є? Кривостіни. А які ви знаєте кривостіни? Горбостіни. Нерівностіни. Халтуростіни. А скільки знаєте гладкостін? (реклама на ТБ: 15.07.13, 15:15).

Кригопа́д ← кри́г(а) па́д-ає +о+ í/и

Опредметнення дії (процесу), названої словосполученням *крига падає*.

Кригопад (титри до сюжету) (1+1: ТСН, 13.12.12).

Крильці́ючи ← “крильцова́ти” ← кри́льц(е) í/и ц/ц’

Ознака дії, пов'язана з крильцем ?

Крильцюючи злотописанням найтонших жил... (В. Хлебников. Коник у перекладі М. Авер'янової).

Криміза́ція ← “кримізу́вати” ← Крим í/и м/м’

Опредметнена дія (процес), пов'язана з Кримом.

Тому відтворення спецкомісії ВР щодо Криму, з погляду впливу на процес “кримізації” Податкового та інших кодексів, переоцінювати не варто... (ДТ-і, 27/13).

Крімствувати ← Крим

Дія (процес), пов'язана з Кримом (перебувати в Криму, розважаючись, відпочиваючи).

Для болгар море – це тема вигнання, в румунів в казках у нього тікають неслухняні діти, росіяни лише кримствують і коктебельствують (УТ-і, 26/12).

Криптокомуністі́чний ← комуністі́чн(ий)

Таємно (приховано) комуністичний.

До тактики червоних входили також керування криптокомуністичними партіями... (УТ-і, 37/13).

Крісломо́біль ← [крісл(о) + авто]мо́біль í/и

Крісло-автомобіль.

Крісломо́біль. Японці сконструювали візка, який допомагає інвалідам. ... Крісломо́біль для людей з обмеженими можливостями (ТВІ: Сьогодні, 24.10.12).

Крокодíлячий ← крокодíл л/л’

Ознака за стосунком до “крокодила” (назва наркотика).

“Крокодил” це називають наркотиком для бідних, або пролетарським, оскільки приготування його досить дешево. “Крокодиляча”

наркоманія набула великого поширення після 2005-го і тепер перебуває на другому місці після героїнової (ДТ-і, 36/13).

Кроманьйонка ← кроманьйон-ець

Жінка-кроманьйонець.

Я динозаврів краще вже би пас, Чи мав у буйних травах кроманьйонку... (І. Павлюк. Розчарування).

Кротіньо ← кріт і/о т/т'

Прізвисько талісману “кротів” (неофіційна назва донецького “Шахтаря”).

*За підсумками голосування на сайті перші три місця залишилися за Вугликом, Містером **Кротіньо** та Юзиком (УФ, 106/12, с. 16).*

Кротостан ← крот(ій)

Країна (територія) кротів (про вболівальників донецького “Шахтаря”).

*Коли наша збірна грала в **кротостані**, потім на форумі питали тих вболівальників... (УТ-і, 37/12).*

Культспротив ← культ-урний спротив

Культурний спротив.

*... правдою, що навчила зневажати й нищити все українське. До того ж нищити безкарно. Ще й ображатися на **культспротив** (ЛУ, 2/12, с. 5).*

Кумиризувати ← кумір і/и

Дія (процес), пов'язана з кумиром (робити кумиром).

*Я не **кумиризую** Толле і його прихильників, адже кожне вчення має свої мінуси (ЛУ, 28/12, с. 15).*

Кумірня ← кумір

Приміщення (будівля), пов'язана з кумиром.

*Кав'яренька в київському середмісті – єдиний вцілілий на тамтих теренах релікт богемної субкультури, що якимось чином сховався межі монстрами гламуру й **кумирнями** фінансового капіталізму (ЛУ, 39/12, с. 12).*

Купюродефіцит ← дефіцит купюр ↔ +о+ ю/ю

Ослівлення словосполучення *дефіцит купюр*.

***Купюродефіцит** (титри до сюжету) (ТВІ: Сьогодні, 28.03.13).*

Курйозіада ← курйоз о/о з/з'

Збірне до курйоз.

*14 грудня о 18:00 в книгарні “Є” відбудеться презентація книжки “**Курйозіада**. Це справді було зі мною” (письменницькі курйози, анекдоти, рецепти...) (ЛУ, 48/12, с. 5).*

Кучерявень ← кучеряв(ий)

?

*Ген веслує нам назустріч квітень-травень, Квітень-травень зелен-ясен, **кучерявень** Нам назустріч вже веслує... (А. Мойсієнко. Рондель).*

Л

Лабрадóриxa ← **лабрадóр**

Самка лабратора.

... *тоді як лабраториха не може його дочекатися* (Л. Бернакевич. У вищий світ).

Лазерíти ← **ла́зер** á/a

Дія (процес), пов'язана з лазером (використовувати лазер).

Хай очі лазерять його, хай лазерять і аудиторія, хто – німець, скажуть, хто – могол, хай ставлять штамп і роблять витяг (Ю. Буряк. Дивися в очі).

Лазу́рка ← **Лазу́р-н(е)** узбере́жжя

Ослівлення словосполучення *Лазурне узбережжя*.

Повірте, у цей відрізок часу ви не думали б про те, як яскраво провели свій наступний день народження на “Лазурці” (ДТ-і, 35/13).

Ламеня́тко ← **ла́м(а)** á/á

Дитя лами.

Само ламенятко жваве і бідове (1+1: ТСН, 06.03.13).

Ланодельре́йний ← **Ла́н(а) дель Рей** +o+ á/a

Ознака, пов'язана з Ланою дель Рей (британська співачка).

Світовий “ланодельрейний” ажіотаж вкотре спровокував вічний дискурс на тему великої змови лейблів... (УТ-і, 23/13).

Латифунді́стка ← **латифунді́ст**

Жінка-латифундист.

94 округ торік побачив фактичну поразку начебто всесильної Тетяни Засухи, дружини экс-губернатора Київщини й відомої місцевої латифундистки (УТ-і, 46/13).

Легкові́к ← **легк(а́)** промисло́вість

Особа, пов'язана з легкою промисловістю.

Самі легковики довели, що потенціал у них є, однак необхідно допомогти промисловості... (1+1: ТСН, 29.01.13).

Лелéчити ← **лелéк(а)** к/ч

Дія (процес), пов'язана з лелекою (?).

А літо мітить кожен крок, ... Жукує, жабиться, зайчить. Аничичирчить і лелечить, Рибує, кличе відпочить, Теплом вливаючись у глечик... (С. Пантюк. Котяче акро).

Лексикопéдія ← **лéкси[к(и) енцикл]опéдія** ↔ +o+ é/e

Ослівлення словосполучення *енциклопедія лексики*.

Так формую свою лексикопедію, деякі з тих нотаток згодом вживляються в твори чи взагалі складають окремі книжки... (ЛУ, 47/13, с. 10).

Ленінобóрець ← **борó(ти) Лéнін(а)** ↔ +o+ ó/o é/e

← **борéць із Лéнін(им)** ↔ +o+ é/e é/e

Особа, яка борить Леніна; ослівлення словосполучення *борець із Леніним*.

... директор департаменту обліку платників Міндоходів Олексій Теньков справді перевіришив усіх **леніно-** і сталіноборців від різних мастей українських націоналістів, запропонувавши повалити найяскравіше втілення... (ДТ-і, 39/13).

Леніноіменно ← “леніноіменний” ← імен(ем) Лєнін(а) ↔ +o+ e/é

Ознака дії, пов’язана з іменем Леніна.

Коли ж проєкціюєш наше письменництво на радянську дійсність, бачиши услід за авторкою, що одна кон’юнктура (коли клялись “леніноіменно”) змінилася іншою... (Березіль, 11-12/12, с. 149).

Лесбійськість ← **лесбійськ(ий)**

Опредметнена ознака, названа прикметником *лесбійський*.

Однак лесбійськість роману (ура, такий в українській літературі нарешті є!) скоро перестає помічатись за тонкими й цікавими психологічними розмірковуваннями... (ЛА, 26.11.13).

Лжебузинá ← **Бузинá**

Несправжній, удаваний О. Бузина.

Моральні засади Лжебузини змалювати собі неважко... (ЛА, 08.10.13).

Лігар ← на-лиг-á(ти)ся и/й

Особа, яка налигалася (налигується) (про алкоголіків).

Там хроні лежали безпробудні і лигари (із почутого в лікарні від хворих) (Харків, 01.03.2013).

Липнево ← **липнев(ий)**

Ознака дії, пов’язана з липнем.

З сами вітрів ти вилинув липнево, На трьох громах поверхувати встиг (С. Пантук. З семи вітрів...).

Лисакáбра ← [лис + чуп]акáбра й/и

Тварина з ознаками лиса і чупакабра: лис, як чупакабра.

Ветерани старанно упаковують лисакáбру... (1+1: ТСН, 29.05.11).

Листно́шити ← **листоно́ш(а)**

Дія (процес), пов’язана з листоношею (бути листоношею, виконувати обов’язки листоноші).

Нелегка у носі ноша, Легко(важить) шалик – льон. Поштальйонить листоноша, Листоношить поштальйон (О. Вертіль. Нелегка у носі ноша).

Листярозкида́ка ← **розкида́(ти) лі́ст(я)** ↔ +я+ й/и

← **розкида́ка лі́стя** ↔ й/и

Істота, яка розкидає листя; ослівлення словосполучення *розкидака листя*.

Собака-листярозкидака, або шалений від радощів пес (Українська правда-інтернетвидання, 11.10.13).

Ліцарка ← **лі́цар**

Жінка-лицар.

Сьогодні я зрозумів, що ти ніколи не будеш моєю – дивно, що в нашій з тобою мові немає слова “лицарка” (А. Любка. Сьогодні я зрозумів, що ти ніколи не будеш моєю...).

Ліберáст ← лібе[ра́л + педe]ра́ст

Ослівлення словосполуки *ліберал-педераст* чи особа, яка поєднує ознаки ліберала і педераста.

... про настрій щось і про хиренне свято, про торбу грошей і про всі гаразди, щось про Олімп, атож – олімпіаду, знов гавкатимуть всякі *ліберасту* (Ю. Буряк. На околиці Риму).

Ліберту́ха ← ліберті́ і/і т'/т

Орозмовлення іменника *ліберті* (від англ. liberty – свобода).

Від нього віяло *лібертухою*, кооперативним бізнесом та блюзнірством (Ю. Андрухович. Лексикон інтимних міст).

Ліваніза́ція ← “ліванізува́ти” ← Лівáн á/а н/н’

Опредметнена дія (процес), пов’язана з Ліваном (перетворювати на Ліван, робити так, як у Лівані).

Почалася *ліванізація* України (ЛУ, 26/12, с. 2).

Лівéлівський ← Лівéл(а) л/л’

Ознака за віднесеністю до “Лівели” (назва компанії).

Десь, наприклад, приймається сумнівне суддівське рішення (як у “лівелівській” історії)... (ДТ-і, 18/13).

Лівобере́жець ← Лів(ий) берег +о+ é/е г/ж

Особа, пов’язана з “Лівим берегом” (київський театр).

Дата відкриття нового сезону – 7 вересня – для всіх “лівобережців” історична (День, 159-160/13, с. 14).

Лівосу́ддя ← лів(ий) суд +о+ і/і

Ослівлення словосполучення *лівий суд*.

Пісню “Дурносуддя” було написано як протиставлення *лівосуддю*, правосуддю... (ТВІ: Кабаре “Веселий песець”, 25.05.12).

Ліговський ← Ліго [о+о]

Ознака, пов’язана з Ліго (національне латиське свято).

Старші жінки в *ліговську* ніч ... збирали в лісі та на луках цілющі трави (УТ-і, 25-26/13).

Лігоєвропе́йський ← Ліг(а) Єврóп(и) +о+ і/і ó/о

Ознака за віднесеністю до Ліги Європи.

Олег Федорчук: “Лігоєвропейські суперники – до снаги” (УФ, 79/12, с. 1).

Лідера́ст ← лід[ер + педe]ра́ст і/і

Особа з ознаками лідера і педераста; лідер-педераст.

Є лідери, а є *лідерасту*. Так от, пісні про других (із виступу на мітингу, Харків, 01.12.13).

Лікуан’ю́ненко ← Лі Куан Ю

Український Лі Куан Ю (колишній прем’єр-міністр Сінгапуру).

Дочекаємося *Лікуан’юненка*? (назва статті) (ДТ-і, 13/13).

Лімасолгра́д ← Лімасóл ó/о

Оросійщення назви міста Лімасол.

Найбільший їхній анклав на Кіпрі – вже згадуване портове місто Лімасол, яке через засилля колоністів із РФ устигли охрестити Лімасолградом (УТ-і, 36/12).

Лінгвоінвалід ← **лінгв-істічн(ий) інвалід** +о+

Лінгвістичний інвалід.

Тобто, як-то кажуть, це лінгвоінваліди, які не спроможні вивчити українську (5 канал: Час: Підсумки дня, 13.02.13).

Лінгвоінвалідність ← **лінгв-істічн(а) інвалідність** +о+

Лінгвістична інвалідність.

Слухав надзвичайно захоплено, попри свою 70-відсоткову лінгвоінвалідність, відзначаючи лише як несподівано слушні, так і децю хибні думки про нас (УТ-і, 26/12).

Лінгвокумедність ← **лінгв-істічн(а) кумедність** +о+ в'/в

Лінгвістична кумедність.

Якщо головна відмінність між усіма слов'янськими мовами у звуковому оформленні слів, то ми зовсім не застраховані від лінгвокумедностей... (І. Фаріон. Мовна норма: знищення, пошук, віднова – Івано-Франківськ, 2013, с. 21).

Лінгволяпсус ← **лінгв-істічн(ий) ляпсус** +о+ в'/в

Лінгвістичний ляпсус.

... що не так вже й рідко призводить до лінгволяпсусів, бо через неправильну вимову годі зрозуміти, про що йдеться... (І. Фаріон. Мовна норма: знищення, пошук, віднова. – Івано-Франківськ, 2013, с. 33).

Лінгвоуніверсаліст ← **лінгвоуніверсал-ізм**

Особа-прихильник лінгвоуніверсалізму.

... лінгвоуніверсалісти дійшли до резонного рішення – вибрати за спільну міжнаціональну мову спілкування... (Дзвін, 3/13, с. 105).

Лінзування ← **“лінзувати”** ← **лінз(а) і/і**

Опредметнена дія (процес), пов'язана з лінзою (розгляд під лінзою).

... умовно і образно кажучи, – своєрідною алхімією, одержимим лінзуванням словесного матеріалу на опікові точки заголовкових смислів (ЛУ, 49/12, с. 11).

Лісапéтний ↔ **лісапéт**

Ознака, пов'язана з лісапетом (велосипедом).

SOS, або лісапетна моя Україна (назва статті) (ДТ-і, 24/13).

Літконгломерáт ← **“літерату́рн(ий) конгломерáт”** ← **конгломерáт**

Літературний конгломерат.

Доля авторів з того нашого – світлої пам'яті – літконгломерату склалася по-різному... (Березіль, 7–8/12, с. 189).

Літполітпроцес ← **літ-ерату́рн(ий) пол-ітічн(ий) процес**

Літературний і політичний процес.

Решта персонажів – реальні фігуранти українського літ-, політ- і літполітпроцесу... (ДТ-і, 28/13).

Літтерорі́зм ← **“літерату́рн(ий) терорі́зм”** ← **терорі́зм**

Літературний тероризм.

“Проковтнуло” місто на Дніпрі й “літтероризм”... (ДТ-і, 29/13).

Ліфтовік ← **ліфт** і/і

Особа, пов'язана з ліфтом (обслуговувач ліфтів).

Ліфтовикам від нововведень грошей не перепадає (1+1: ТСН, 29.01.13).

Ліфчинг ← **ліфч-ик**

Суспільний рух, пов'язаний з ліфчиком.

Микита Джигурда започаткував новий рух – ліфчинг (СТБ, Неймовірна правда про зірок, 30.05.13).

Лондонград ← **Лондон** о/о

Оросійщення назви міста Лондон.

... британські канали знімають жахаючі документальні фільми про засилля російських багатіїв у “Лондонграді” (ДТ-і, 35/13).

Лоукостер ← **лоукост**

Особа-власник лоукосту.

Хіба мені не вигідніше ... не пускати лоукостерів у свій аеропорт (5-ий канал: Час. Підсумки дня, 17.07.13).

ЛохоТРОН ← **лохо**[трон + трон]

Трон як лохотрон [ідеться про невідповідність С. Швецова званню найкращого арбітра України].

“ЛохоТРОН” Швецова та ... “корупціонер” Коломойський (назва статті) (УФ, 55/12, с. 2).

Лукашєнківщина ← **Лукашєнк(о)** к/к'

Явище (як негативне) в суспільному житті, пов'язане з О. Лукашенком (президент Білорусі).

Уже їм забагнулося такої відвертої лукашенківщини, щоб увесь світ щиро позадригав нашої демократії, як він уже, за словами Лукашенка, задрить білоруській (УТ-і, 39/12).

Лукашізм ← **Лукаш-єнк(о)**

Соціально-політичне явище, пов'язане з О. Лукашенком (президент Білорусі).

Саме тому там було розроблено концепцію “Ідеологічних основ Білоруської держави”, відому як “лукашизм” (УТ-і, 24/13).

Лукашівець ← **Лукаш** у/у ш/ш'

Особа-прихильник (учень, послідовник) М. Лукаша.

Свого часу Василь Стус не гнався за кількістю перекладів і не рвав сорочку на грудях, називаючи себе “учнем” Кочура чи Лукаша, як цього не робив, скажімо, й останній зі справжніх “лукашівців” – Микола Мірошніченко (ЛУ, 20/13, с. 7).

Льодовізна ← **лід** і/о

Явище, пов'язане з льодом ?

Така льодовізна, такі холоди, що в кригу вмерзає абориген. І марно між льодом місцевим людини шукає удень з ліхтарем Діоген (В. Базилівський. Така льодовізна, такі холоди).

ЛЮЦИНА́ція ← **“люцинува́(ти)”** ← **Люці́н(а)** і/и

Опредметнена дія, пов'язана з Люциною (Хворост).

Мені імponує ЛЮЦИНАція як спроба ширяння у широтах, звідки земля проглядається не завжди (Березіль, 9–10/12, с. 173).

Ляшкіст ← **Ляшк(б) ó/o к/к'**

Особа-прихильник, послідовник О. Ляшка (депутат Верховної Ради).

Про його належність до ляшкістів свідчив надрукований дрібним шрифтом напис внизу сторінки (УТ-і, 20/12).

М

Мадуріст ← **Мадуро ú/y**

Особа-прибічник Н. Мадуро (президент Венесуели).

Та в довгостроковій перспективі у “мадуристів” – жодних шансів і далі проводити свої боліваріанські експерименти над венесуельським народом (ДТ-і, 45/13).

Мажоритар ← **мажоритар-ник**

Ожаргонювання назви *мажоритарник*.

Тепер у нас рубрика “Мажоритари” (ТВІ: Дорогі депутати, 01.02.13.)

Мажороцентризм ← **центризм мажор(ів) ó/o**

Ослівлення словосполучення *центризм мажорів*.

“Мажороцентризм” феодального капіталізму виявляється в цьому (ДТ-і, 32/13).

Майданбайтер ← **[майдán + гас тар]байтер á/a**

Гастарабайтер майдану.

За потреби майданбайтерів ПР може дозволити собі найняти значно більше... (УТ-і, 14/13).

Майданофоб ← **майданофоб-і[й(а)] б'/б**

Особа, “хвора” на майданофобію.

Відповідно відео ... дало майданофобам привід поговорити про “звірячий вишкір революції” (УТ-і, 52/13).

Майданути ← **Майдán á/a**

Дія (процес), пов'язана з Майданом (приголомшити, уразити Майданом, підпасти під вплив Майдану, зненавидіти Майдан).

Воронцова, виявляється, дуже майданув... київський Євромайдан. І з пасквілянта потекла така патока про Україну та українців... (ЛУ, 50/13, с. 6).

Майданутий ← **майдану(ти)**

Ознака за дією, названою дієсловом *майданути*.

Майданутого Воронцова це, мабуть, не обходить. Але... “припозвать... к отвіту” його все-таки є за що... (ЛУ, 50/13, с. 6).

Майжеромán ← **майже ромán +e+ á/a**

Ослівлення словосполучення *майже роман*.

Точніше – хороший ескіз хорошого роману. Це майже-роман (ЛА, 26.09.13).

Макродоба́ ← доба́

Велика доба.

Всі ріки впадають у Лету. Всі течії – для боротьби. Напружую м'язи для злету Над обширом макро-доби (Н. Диб'як. Всі ріки впадають...).

Макрокра́пелька ← кра́пелька

Дуже велика крапелька.

Україна: між макрокрапельками (назва статті) (ДТ-і, 5/13).

Макросимптом́ ← симптом́

Дуже значний симптом.

Принаймні, якщо судити за макросимптомами та статистичними показниками (ДТ-і, 5/13).

Максиміліановоло́шиновець ← Максиміліа́н Воло́шин +o+ á/a

Особа-шанувальник (творчості) Максиміліана Волошина.

Понад 80 років минуло відтоді, як спорожнів завжди гостинно відкритий для митців дім поета, але й сьогодні він вабить до себе художників, поетів, музикантів та й просто хіпіподібних “максиміліановолошинців” ... (ДТ-і, 39/13).

Малармеа́нство ← Маларме́ é/e

Узагальнена, збірна назва всього, що пов'язано зі С. Маларме (французький поет).

... коли до цього часу магістральні теми Рубчака – про міфотворчість у новітній літературі, про українське малармеанство чи рількеанство – залишаються актуальними й не здобулися на системні та ґрунтовні студії (ЛА, 16.01.13).

Малованта́жка ← малованта́ж-н(ий) автомобі́ль

Ослівлення словосполучення *маловантажний автомобіль*.

Водії легкових автомобілів і “маловантажок” платити не повинні (ДТ-і, 39/13).

Малокарті́ння ← мал(а́) карті́н(а) +o+ н/нн'

Узагальнена назва того, що пов'язане з малими картинами.

Після замало двох десятиліть стагнації й малокартиння з'явилися перші обнадійливі ознаки того, що кіно, кіноіндустрія в Україні “не вмере, не поляже” (День, 164-165/13, с. 2).

Маменя́тко ← ма́м(а) á/a

Маленька мама, ще не зовсім мама.

Беркутівець, який б'є в живіт вагітну студентку (ще не маму – маменятко), – це, як на мене, найвищий злочин (ДТ-і, 49/13).

Мандатовла́сник ← вла́сник манда́т(а) ↔ +o+ á/a

Ослівлення словосполучення *власник мандата*.

Раніше мандатовласники мали окреме місце для паління... (ТВІ: Сьогодні, 17.12.12).

Маршопідне́сений ← підне́сен(ий) марш ↔ +o+ á/a

Ознака, пов'язана з піднесеним маршем.

Це й про них – і хочемо ми того чи не хочемо – у маршопіднесений пісні Давида Тухманова “День Победы” (ЛУ, 45/12, с. 11).

Маскóтний ← маскóт

Ознака, пов'язана з маскотом (талісман спортивного клубу).

Як на мене, одні з найбільш симпатичних представників “маскотного двору” (УФ, 108/12, с. 16).

Маскульту́рник ← маскульту́р(а)

Особа, яка має відношення до маскультури.

Особливо це помітно було на двогодинному виступі письменників Володимира Єшкілева та Олега Лишеги, який модерував львівський “маскультурник” Юрій Кучерявий (ЛУ, 33/13, с. 15).

Ма́ська ← м[а́ск(а) + а́ськ(а)]

Маска аськи (розмовна назва ISQ).

“Людина в м(асьці)” – не просто художня книжка, вона має надзавдання, що прочитується досить прозоро (ЛА, 04.09.12).

Матрью́щенко ← матрью́шк(а) к/ч

“Син” (послідовник) матрьюшки (про проросійськи налаштованих українців).

утікаєш небого від тої всепоглинаючої матрьюшки що всіх своїм кремльом накриває утікаєш ніяк не втечеш орди матрьющенків на чужих батареях зачайлися в тобі... (І. Малкович. Люблю тебе впізнавати).

МА́Фія ← [МАФ + ма́ф]ія

← МАФ

Ослівлення словосполучення мафія МАФів (мала архітектурна форма).

Кіоски в погонах або МАФія ціною в 10 мільярдів (ДТі, 13/13).

Махно́вія ← Махн(о́)

“Країна” Н. Махна.

Але Махновія – це соціальний і національний глухий кут, безвихідь (УТ-і, 45/13).

Машингв́ерний ← “машингв́ерити” ← машингв́ер

Ознака за дією, пов'язаною з машингвером.

Гнуті на власному терені, есесені та есесерені, автоматені та машингверені, – дунайці ми, а не данайці (В. Каліна. Дунайці).

Мегаві́ш ← виш

Дуже великий виш.

Під приводом політики укрупнення ВНЗ ... було зроблено спробу поставити новий “мегавиш” під контроль міністра (УТ-і, 12/13).

Мегажéк ← ЖЕК

Великий ЖЕК.

Керівник ось цього ОСББ, що є сусідом майбутнього мегажеку, заперечує... (1+1: ТСН, 22.04.12).

Мегакалейдоско́п ← калейдоско́п

Великий калейдоскоп.

... що мало би перетворити тебе на збожеволілу піщинку всередині мегакалейдоскопу, особливо та світляна вежа у трикутнику Бродвею та 48-ї й 47-ї вулиць (Ю. Андрухович. Лексикон інтимних міст).

Мегакачátник ← качátник

Великий качатник.

*Інвестор, що хоче збудувати **мегакачатник**, про спротив мешканців знає (1+1: ТСН, 29.01.13).*

Мегамайдán ← майдán

Головний, найбільший майдан.

*Крім Київського **мегамайдану**, є десятки мінімайданів в інших містах... (Радіо “Ера FM”, 28.12.13).*

Мегаметáфора ← метáфора

Надзвичайна метафора.

*Дорівнятися до цієї **мегаметафори** змогли тільки бомжі на Антверпен Центраал (Ю. Андрухович. Лексикон інтимних міст).*

Мегаперевéзання ← перевезення

Великі (неабиякі) перевезення.

*Сенсаційний серіал “**Мегаперевезення**” (ТБІ: Реклама, літо 2013).*

Мегастáйня ← стáйня

Надзвичайно велика стайня.

*Нарешті я ... був заведений Проводирем Фішем у “Гофбройгауз” — цю головну **мегастайню**, цю метастазню, що в ньому може поміститися до трьох з половиною тисяч пивожлуктів одночасно... (Ю. Андрухович. Лексикон інтимних міст).*

Мегатрэйдер ← трэйдер

Надзвичайно великий, значний трейдер.

*Субраманьян і Кеслер вважають Китай першим “**мегатрейдером**” на міжнародній арені з часів розквіту Британської імперії (УТ-і, 32/13).*

Медіабій ← бій

“Газетний” бій.

*... він же став майданчиком **медіабоїв** (1+1: ТСН, 04.03.12).*

Медіадіячка ← медіадіяч

← діячка

Жінка-медіадіяч; медійна діячка.

*Відома **медіа-діячка** Вікторія Сюмар розповідає про якесь “політшення вже сьогодні” на “Інтері”... (УТ-і, 6/13).*

Медіакілер ← кілер

“Кілер”, належний до (мас)медій.

*Один із прикладів – нещодавня публікація типовим “**медіа-кілером**” Анатолієм Шарієм документів... (УТ-і, 36/13).*

Медіакілерство ← кілерство

← медіакілер

Медійне кілерство; явище, пов’язане з медіакілером.

*Лідери опозиційних сил Арсеній Яценюк, Віталій Кличко та Олег Тягнибок засудили **медіакілерство** олігархічних ЗМІ, зокрема газети “Експрес” (Свобода, 226–227/13, с. 1).*

Медіаманіпуля́тор ← маніпуля́тор

Медійний маніпулятор.

Гадаю, нев'янучий інтерес до них не тільки у вигодах медіаманіпуляторів, котрі вміють рахувати гроші, спекуюючи на легендах (ДТ-і, 4/13).

Медіамéнеджмент ← мéнеджемнт

Менеджмент медій; медійний менеджмент.

Автору цих рядків важко повноцінно судити про компетентність українського медіаменеджменту (ДТ-і, 20/13).

Медіамóнстр ← мóнстр

Монстр медій.

Більшість медіамонстрів, які невтаємниченому обивателю здаються символами могутності та успіху, надивовижу збиткові (ДТ-і, 20/13).

Медіапереділ ← переділ

Медійний переділ.

Великий медіа-переділ (назва статті) (УТ-і, 24/13).

Медіапідтрімка ← підтрімк(а)

Підтримка медіа.

Медіапідтримка – це особисте (ДТ-і, 17/13).

Медіаспоживáч ← споживáч

Споживач медіа.

Вона стосується медіаринку, але не слід ототожнювати медіа й журналістику, як не слід ототожнювати медіаспоживача з читачем, глядачем та слухачем (ДТ-і, 20/13).

Медіасфéра ← сфéр(а)

Сфера медіа.

Медіасфера, за великим рахунком, так і не дочекалася приходу профільних інвесторів (ДТ-і, 20/13).

Медстéрвіс ← мед[сéрв]іс + [стéрв](о)

?

Медстервіс (В. Брюгген. Блокноти).

Межипóгріб ← Межи[гíр'я + пóгріб]

Погріб як Межигір'я чи Межигір'я як погріб.

Я для цього вирих Межиногріб (1+1: Вечірній Київ, 22.12. 12).

Мéрка ← мер

Жінка-мер.

Мерка промовила собі під ніс слово з чотирьох букв (СТБ: Вікна, 08.11.12).

Меркельвелізм ← Мéркель é/e

Суспільно-політичне явище, пов'язане з А. Меркель (канцлерка Німеччини).

Ангела Меркель, очевидно, дасть іще чимало уроків для майбутніх поколінь європейських лідерів, для яких “меркельвелізм” — усвідомлений і вивчений повністю — стане дуже корисним ученням (ДТ-і, 34/13).

Мероўполь ← [мер + Марі]ўполь +о+ é/e

Маріуполь мера???

Пишуть тобі брати по життю Вадима Вадимовича Вадикова, колишнього мешканця Меровполя, в якого у ці весняні дні дві круглі дати (Ю. Береза. Незаперечний авторитет).

МЕРськість ← [Мер + Його Висб]кість ó/о

Його Високість-мер.

Його МЕРскість (назва статті) (УТ-і, 13/13).

Мертвообвінчана ← обвінчан(а) з мертвим ↔ +о+ é/е

Ослівлення словосполучення обвінчана з мертвим.

Тим паче мертвообвінчана сусідка виганяє її з квартири (1+1: ТСН Тиждень, 07.07.13).

Мерчик ← мрець ø/é é/ø ц'/ч

Зневажливо-іронічне до мрець.

Тут є живі мерці – ми їх звемо “мерчики” (М. Ткач. Північ).

Металістичний ← Металіст і/і

Ознака за віднесеністю до “Металіста”.

Чим різниться Лемешко “карпатський” та “металістичний”? (“Футбол”, 98/13, с. 27).

Метаму́зика ← му́зика

?

Метамузыка (назва статті) (УТ-і, 10/13).

Метаста́зня ← метаста́з

Збірність, сукупність усього, пов’язаного з метастазами чи приміщення, пов’язане з метастазами.

Нарешті я ... був заведений Проводирем Фішем у “Гофбройгауз” — цю головну мегастайню, цю метастазню, що в ньому може поміститися до трьох з половиною тисяч пивожлуктів одночасно... (Ю. Андрухович. Лексикон інтимних міст).

Метелишкю́чи ← “метелишкува́ти” ← метéлик é/е

Ознака дії, пов’язана з метеликом; літати, як метелик.

Метелишкуючи краснописом найтонших сфер, у кузов пуза коник назбирав з озер... (В. Хлебников. Коник-стрибунець у перекладі В. Забави).

Метеоритоманія ← ма́нія метеоріт(ів) ↔ +о+ і/и

Ослівлення словосполучення манія (боязнь) метеоритів.

Після падіння челябінського метеорита світом пішла метеоритоманія (ICTV: Факти тижня, 24.02.13).

Метросексуа́л ← сексуа́л в метрo

Ослівлення словосполучення сексуал в метро.

Метросексуали. Животні аргументи (титри до сюжету в метро, СТБ: Вікна, 08.10.13).

Мешко́вщина ← Мешко́в

Суспільне явище (негативне), пов’язане з Ю. Мешковим.

Між тим епопея мешковщини переконливо довела і наочно продемонструвала... (УТ-і, 35/12).

Мирнокомп’ютерний ← “мірн(ий) комп’ютер” +о+ і/и

Ознака, пов'язана з “мирним комп'ютером”.

Інспектор пропонує мирнокомп'ютерне вирішення проблеми (ICTV: Факти тижня, 05.02.12).

Митносоюзівець ← **Мітн(ий) союз** +o+ з/з'

Особа, пов'язана з Митним союзом.

І ось черговий “митносоюзівець” брутально порушив законодавство України та публічно принизив всіх (Ukr.net, 26.08.13).

Митносоюзний ← **Мітн(ий) союз** +o+ й/и

Ознака, пов'язана з Митним союзом.

... Ви вибрали митносоюзний напрямок (ТВІ: Сьогодні, 30.05.13).

Міжмор'я ← **між мор(ями)** o/ó p'/p

Територія (простір) між морями.

Міжмор'я Львова обернулось його безмор'ям (Ю. Андрухович. Лексикон інтимних міст).

Міжність ← “міжний” ← між

Опредметнена ознака того, що є між чимось.

У кожного з них є свої власні доводи цієї “міжності” (Ю. Андрухович. Лексикон інтимних міст).

Міжслів'я ← **між слов(ами)** o/í

Узагальнена назва того, що знаходиться між словами.

Берегом вабило знову, бо волають простори і щемом небесний евклаз моїм мохом обрис, залиманений свистом міжслів'я (І. Шкроміда. Чайкоподібна).

Мікрогетьманство ← **гетьманство**

Незначне гетьманство, менше за своїм значенням гетьманство.

Юрій Луценко: я боюсь мікрогетьманства в опозиційному об'єднанні (УТ-і, 34/12).

Мікронішпорка ← **нішпорка**

Невелика, мала нишпорка (про безпілотні літальні апарати).

Їм продемонстрували, як будуть діяти мікронішпорки (ТВІ: Сьогодні, 20.02.13).

Мікрополеміка ← **полеміка**

Невелика полеміка.

Пригадую промовисту мікрополеміку стосовно проблеми ... в інтерв'ю професора Івана Денисюка із відомим літературознавцем нашого часу Миколою Ільницьким (Дзвін, 7/13, с. 127).

МікроРосія ← **Росія**

Невелика Росія: подібна до Росії, нагадує Росію.

У нас такою територією є Донбас, така собі мікроРосія з глибоко законсервованими спогадами, рефлексіями й відносинами (УТ-і, 34/12).

Мікроцарство ← **царство**

Невелике, мале царство.

Ні, в межах свого сімейно-племенного мікроцарства ранньої доби ми боготворимо наші чада... (ДТ-і, 3/13).

Мільйоноліття ← **мільйон(и) літ** +o+ ó/o т/т'

Ослівлення словосполучення *мільйони літ*.

І в дикім скіфськiм цокотiннi коней, Яке справiку в пам'ятi стоїть, І в синюватих шатрах териконiв, Що пiднялися з надр мiльйонолiть (П. Шкраб'юк. Гiлка смереки в Донецькiм краю).

Мiнздóх ← **Мiн-iстérств(о) дох-óд(iв) i з-бóр(iв)**

Ослівлення словосполучення *Мiнiстерство доходiв i зборiв*.

А вимови це словосполучення в Українi, так у сiвбесiдника вiдразу виникає асоціативний ряд: “податки”, “Мiнздох”, “обiбрали”, “обдерли”, “обiкрали”, “за...ли”... (ПiК, 22.08.13).

Мiнздóхiвець ← **Мiнздóх х/х'**

Особа-працівник *Мiнздоху*.

“Мiнздохiвцi” злукавили, як завжди (Панорама, 05.07.13).

Мiнiвiбране ← **вiбране**

Мале вибране.

Разом iз тим у 2011-му видано поетичну збiрку мiнi-вiбраного Л. Костенко “Рiчка Гераклiта”, яка стала символом чистої естетики (ЛУ, 4/12, с. 6).

Мiнiеврозóна ← **еврозóна**

Мала еврозона.

Естонiя створила мiнi-еврозону задовго до появи загальноєвропейської (УТ-i, 33/13).

Мiнiевропротéст ← **европротéст**

Невеликий европротест.

Мiнiевропротéсти серед мешканцiв висотних будинкiв (1+1: ТСН, 10.12.13).

Мiнiмайдáн ← **майдáн**

Малий, невеликий майдан.

Крiм Київського мегамайдану, є десятки мiнiмайданiв в iнших мiстах... (Радiо “Ера FM”, 28.12.13).

Мiнiматúся ← **матúся**

Невелика матуся.

Мiнiматуся (титри до сюжету про матiр-карлицю) (1+1: ТСН, 24.01.12).

Мiнiреабiлiтáцiя ← **реабiлiтáцiя**

Невелика, незначна реабiлiтáцiя.

... починаючи вiд “мiнiреабiлiтáцiї” 1953 року (коли з iнiціативи Лаврентiя Берiї було спущено на гальмах справу кремльських лiкарiв)... (Критика, 7–8/13, с. 32).

Мiнiстропад ← ?

?

Грудневий мiнiстропад. Президент вiдправив у вiдставку прем'єр-мiнiстра (ТВi: Сьогодні, 03.12.12).

Мiсторóздiл ← **роздiл-мiст(о) ↔ +о+ i/i**

Ослівлення прикладкового словосполучення *роздiл-мiсто*.

Тепер, здається, саме час подати розділи-міста (місторозділи?) цієї книжки в тій послідовності, в якій вони у ній з'являтимуться (Ю. Андрухович. Лексикон інтимних міст).

Місцевобюджетний ← місцев(ий) бюджет +o+ é/e

Ознака пов'язана з місцевим бюджетом.

Місцевобюджетне відлуння (назва розділу статті) (ДТ-і, 39/13).

Младосімейний ← молод(а) сім[й(а)] +o+ ø/é

Ознака, пов'язана з “молодою сім'єю”.

За найбільш поширеною та аргументованою версією за справою стоїть голова Міністерства зборів та доходів, чільний представник “младосімейної команди реформаторів” Олександр Клименко (УТ-і, 32/13).

Младотурок ← молод(ій) турок +o+

Ослівлення словосполучення *молодий турок*.

У цій армії перемогли не младотурки, як я їх називаю, а старотурки, себто перемогла не молода буржуазія, орієнтована на Європу, на європейські цінності, а совковська комуністична стара буржуазія вкупі з кримінальним елементом (ЛУ, 35/12, с. 12).

Младоягнята ← молод(і) ягнят(а) +o+

Ослівлення словосполучення *молоді ягнята*.

Мовчання “младоягнят” (назва статті) (ДТ-і, 31/13).

Мовізна ← мов(а) ó/o

Мова у (як) спадок (за аналогією до *материзна, бабизна, дідизна*).

Із майбутньої книжки “Мовизна”. Відірветься чи знову доточиться? Бог не відає – світ не зна... Та бринить на усмішках діточих Гіпервічна моя мовизна (С. Пантук. **Мовизна**).

Мовотвір ← твор-й(ти) мов(у) ↔ +o+ o/í ó/o

Ослівлення словосполучення *творити мову*.

Узагальнення наших висновків сприятиме вироблення світових стандартів словотвору й мовотвору (С. Караванський. Звідки пішла єсть московська мова або шила в мішку не сховаєш, 2012, с. 178).

МОВчання ← [мов](а) + [мов]чання(я)

Мова як мовчання.

Перший крок змінює МОВчання: МОВчання – страх, МОВчання – подив і, нарешті, МОВчання – спокій (Дніпро, 2/12, с. 107).

Могильовщина ← Могильов

Суспільно-політичне явище (негативне), пов'язане з А. Могильовим.

Цікаво, звідки в Криму така свобода — з “могильовщиною” та утисками кримських татар? (ДТ-і, 43/13).

Молодобог ← молод(ій) бог +o+

Ослівлення словосполучення *молодий бог*.

Молодобоги пожирають титанів? (назва статті) (ДТ-і, 35/13).

Молодобуржуазія ← молод(а) буржуазі[й(а)] ↔ +o+

Ослівлення словосполучення *молода буржуазія*.

Наша молодобуржуазія повинна зрозуміти формулу, за якою існує капіталізм... (ДТ-і, 8/13).

Молодоквіт ← **молод(ій) квіт** +o+

Ослівлення словосполучення *молодий квіт*.

Донедавна був молодоквітом, А тепера – жайвір-вороння (І. Ворошилук. Щось).

Молодоолігáрх ← **молод(ій) олігáрх** +o+ й/и

Ослівлення словосполучення *молодий олігарх*.

За цими заплутаними взаємозв'язками у вищій лізі української політики поки що з боку спостерігають “молодоолігархи” (ДТ-і, 17/13).

Молодореформáтор ← **молод(ій) реформатор** +o+

Ослівлення словосполучення *молодий реформатор*.

Така “стратегія” реформування економіки засвідчує відставання “молодореформаторів” від рівня світової економічної дискусії на кілька десятиліть (УТ-і, 12/13).

Монетизóвано ← **монетизóван(ий)**

Ознака дії, пов'язана з прикметником *монетизований*.

Згідно з цим нормативним актом, кримінальну відповідальність за деякі економічні злочини в Україні було “гуманізовано” й “монетизовано” (ДТ-і, 13/13).

Мордокні́жка ← **кні́жк(а) мóрд(и)** ↔ +o+

Ослівлення словосполучення *книжка морди* (калька до англ. Facebook-одна з найбільших соціальних мереж у світі).

А твоя донька виставляє фото в Мордокнижці... (О. Думанська. За Wulf).

Моренáвт ← **мóр(е)** +o+ ó/o

Плавець (навт) морем – мореплавець.

...має доправити першого європейського моренавта до берегів нової землі нової планети... (У. Еко. Відкриття Америки в перекладі А. Маслюха).

Москальгія ← **Моск[в(á) + ност]альгія**

Ностальгія за Москвою.

Зимове загострення москальгії? (Ю. Андрухович. Лексикон інтимних міст).

Москальцелі́об ← **люб-й(ти) Москальц(я)** +e+ ю/ю

Особа, яка любить (творчість) К. Москальця.

... з якої допитливий москальцелюб може нарешті дізнатися, чим жив його Автор після Міленіуму (ЛІА, 09.02.13).

Москвостáн ← **[Москв(á) + Таджики]стáн** +o+

Поєднання ознак Москви і Таджикистану.

Москвостан. Таджикицькі остарбайтери як носії історичної помсти (УТ-і, 51/12).

Моурінівський ← **Моурінь-й(о)**

Ознака за стосунком до Ж. Моуріньйо (португальський футбольний тренер).

Я б його назвав “моурінівським”... (УФ, 66/12, с. 3).

Мрєвінка ← хмар(а)-мрєв(о)

Ослівлення словосполучення *хмара-мрево*.

“Хмара” й “похмурий” – з одного кореня... По молочному вранішню має зватись туманівка, як розвидниться – мрєвінка, й розкуделька – удень (С. Пантюк. Хмарна мінливість).

Мудачізм ← мудак а/а к/ч'

Явище, пов'язане з мудаком.

Хоча в деяких мудаків і тексти мудачізмом наповнені (Шо, 1–2/13).

Муз ← му́з(а)

Чоловік-Муза.

Блютуз і Муз (назва епіграми) (С. Коваль. Блютуз і Муз).

МУ́Ка ← [МУК + му́к](а)

Мука МУК (молоді українські критики).

МУКи творчості: молоді українські критики в контексті (назва статті) (ЛА, 26.07.13).

Мультиляндія ← му́лт-фі́льм

“Країна” мультфільмів.

Подивитися чудову казкову країну Мультиляндію, зроблену з дерева, пенопласту та гуми, приходиться не тільки малеча... (День, 159-160/13, с. 12).

Мультискандал ← скандал

Скандал, пов'язаний із мультфільмами.

Сьогодні ж мульт-скандали, що спалахнули в Україні і Росії, змушують батьків переосмислювати ставлення до мультфільмів (ДТі, 28/13).

М'якозна́к ← м'як(ій) знак +о+

Ослівлення словосполучення *м'який знак*.

Одна з абеткових ознак За царюків, за комунок – Наприкінці в ній м'якознак (С. Коваль. Під'язники).

Н

Навколоадюльтєрний ← навколо адюльтєр(у)

Ознака того, що навколо адюльтєру.

... а що коли наш театр “вийде зі спальні” й перейде від навколоадюльтєрних придихів до проблем соціальних і політичних (ДТ-і, 49/13).

Навколоінфляційний ← навкóло інфляці[й(і)] о/о я/я

Ознака, стосовна до того, що названо словосполученням *навколо інфляції*.

Другий чинник – “навколоінфляційний” (ДТ-і, 9/13).

Навколокриміна́льний ← навколо криміна́л(у) +о+ л/л'

Ознака того, хто/що знаходиться навколо криміналу.

Цей навколокримінальний архетип мислення за принципами, з одного боку, “решать вопросы”, а з другого – “не висовуватися”, переважно відтворюється в автономії й донині (УТ-і, 35/12).

Навколонавальний ← **навколо Навальн(ого)** ó/o

Ознака того, що навколо О. Навального (російський опозиціонер).

Побіжне знайомство з “навколонавальним” сегментом російської блогосфери дещо приголомшує (УТ-і, 37/13).

Навколочальницький ← **навколо начальник(а)** ó/o [к+с]

Ознака за віднесеністю до того, що перебуває навколо начальника.

Так, можна скоротити чисельність до розумної межі, ліквідувати непотрібні генеральські посади, позбутися утриманців із навколочальницької обслуги (ДТ-і, 27/13).

Навколонульовий ← **навколо нул(я)** ó/o

Ознака того, що є навколо нуля.

Навіть попри навколонульову офіційну інфляцію (ДТ-і, 27/13).

Навколоп'ютінський ← **навколо П'ютін(а)** ó/o

Ознака того, що навколо В. П'ютіна (президент РФ).

Відомо, що нюхові як його, так і будь-якого іншого чиновника навколор'ютінських структур притаманні фіксувати... (УТ-і, 30/13).

Навколотрибунний ← **навколо трибун(и)** ó/o

Ознака того, що навколо трибуни (Верховної Ради).

Тому, щоб зрозуміти, чому навколотрибунна епопея скінчилася саме так, варто покопирсатися в мотивах сторін... (ДТ-і, 7/13).

Навколофольклор ← **навколо фольклор(у)** +o+ ó/o

Ослівлення словосполучення навколо фольклору.

І це дає підстави підозрювати, що “навколофольклор” ... апріорі є сприятливою аферою... (УТ-і, 30/13).

Наддеструктивний ← **деструктивний**

Вищий ступінь ознаки, названої прикметником *деструктивний*.

А існування нації, мови й держави українців є неможливим за умови подальшого панування в Україні політичного Дикого поля, наддеструктивної сили, що руйнує нашу країну соціально, духовно, економічно й геополітично (ЛУ, 26/12, с. 3).

Наддохід ← **дохід**

Найбільший, найвищий дохід.

Прогресивно стягувати надподатки чи прогресивно відстежувати наддоходи (ДТ-і, 10/13).

Надексплуатація ← **експлуатація**

Вищий ступінь експлуатації.

Наші умови західні колеги сприйматимуть як надексплуатацію інтелектуальної праці... (УТ-і, 21/13).

Надійя ← **н[адія + Адійя]**

Надія на Д. Адійя (гравець київського “Арсеналу”).

*Чи є **НАдійя**? (Футбол, 75/13, с. 5).*

Надподаток ← **податок**

Найбільший, найвищий податок.

Прогресивно стягувати надподатки чи прогресивно відстежувати наддоходи (ДТ-і, 10/13).

Надросійський ← над Росі[й(е)ю]

Ознака за віднесеністю до того, що знаходиться над Росією.

“Надросійська” форма (назва статті) (УТ-і, 46/12).

Надсучасність ← сучасність

Надзвичайна сучасність.

Я – вже загартований “надсучасністю” залізничі пасажир (УТ-і, 13/12).

Надфутбóльний ← футбóльний

← над футбóл(ом) л/л’

Ознака того, що вище футбóльного (більше, ніж футбóльний); ознака того, щонад футбóлом.

Варто подякувати виданню за увагу до цієї надфутбóльної, бо ще й гостро-соціальної теми (ЛУ, 12/13, с. 15).

Надцентраліза́ція ← централіза́ція

Надзвичайна централізація.

Звичайно ж, такі поступки були зроблені не через позицію цілком незахищеного перед центром керівництва УСРР, а внаслідок реального аналізу стану українського суспільства та усвідомлення Кремлем згубності надцентраліза́ції для самого існування більшовицької влади як такої (УТ-і, 46/12).

Найандегра́ундніший ← “андегра́ундніший” ← андегра́ундн(ий) н/н’

Найвищий ступінь ознаки, пов’язаної з прикметником андеграундний.

Найандеграундніший подвиг зробив приятель із мого будинку... (Країна-і, 2/13).

Найдніпропетрòвськіший ← дніпропетрòвський к/к’

Найвищий ступінь ознаки, названої прикметником дніпропетровський.

Сам Леонід Кучма, “найдніпропетрòвськіший” із дніпропетрòвських, такі рухи уривав рукою... (УТ-і, 51/13).

Найеталóнніший ← “еталóнніший” ← еталóнн(ий) н/н’

Найвищий ступінь ознаки, названий прикметником еталонний.

І як на найеталонніший варіант вказувала на Бориса Пастернака, який, за її словами, “почав одразу з самого себе і ніколи цьому не зраджував” (ЛУ, 49/12, с. 6).

Найетимологіший ← “етимологіший” ← етимóлог ó/о г/г’

Найвищий ступінь ознаки, пов’язаної з етимологом.

Іншого пояснення родоводу слова преминуть не пояснить найетимологіший з етимологів (С. Караванський. Звідки пішла єсть московська мова або шила в мішку не сховаєш, 2012, с. 69).

Найзубоска́льніший ← “зубоска́льніший” ← “зубоска́льний” ← зубоскал
л/л’

← “зубоска́льніший” ← “зубоска́льний” ← ска́л-и(ти)
зуб(и) ↔ +o+ ú/y

Найвищий ступінь ознаки, пов'язанаої із зубоскалом; найвищий ступінь ознаки, пов'язанаої із дією, названою словосполученням *скалити зуби* (сміятися).

Та раптом реалізується з дозвукових часів знаменитий епізод... – у “Джанго” цей епізод став смішною пародією, достойною найзубоскальнішої комедії (УТ-і, 4/13).

Найп'ятизірковіший ← “п'ятизірковіший” ← п'ятизірков(ий) в/в'

Найвищий ступінь ознаки, названої прикметником *п'ятизірковий*.

Усім стало зрозуміло, що польські авантюристи вирішили переночувати мене у найцентральному, найдорожчому і найп'ятизірковішому готелі цієї країни (Ю. Андрухович. Лексикон інтимних міст).

Нама́цальний ← нама́ц-а(ти)

Ознака, пов'язана з дією, названою дієсловом *намацати*.

Ще кілька років тому єдиним “намацальним” продуктом письменницької роботи була книжка... (УТ-і, 39/13).

Нанопилю́га ← пилю́га

Дуже дрібна пилюга.

Відкашлявшись нарешті від нанопилюги й зітхнувши з полегшою..., Патріарх Кірілл знову започував себе незатишно... (УТ-і, 30/13).

Напівавтокра́тія ← автокра́тія

Не зовсім автократія.

Щоправда, подеколи ЄС вступає і вступає, у широкому значенні, у партнерські відносини з напівавтократіями (ДТ-і, 6/13).

Напівавторитарі́зм ← авторитарі́зм

Не зовсім, неповноцінний авторитаризм.

... український президент Віктор Янукович веде країну назад, у сіру зону внутрішнього напівавторитаризму... (ДТ-і, 6/13).

Напіввигтя́ ← вигтя́

Не зовсім, неповноцінне виття.

Жодний цілісний звук не розривав її гнітючого масиву, але в повітрі немов носилися дрібні невловимі уривки звуків – напіввигтя, чвертькрики... (В. Єшкілев. Усі кути трикутника).

Напівзаго́їти ← заго́їти

Неповністю, не зовсім загоїти.

Невже світанок? Певно, теж напів... Напівзагоїть напівправда... (Т. Загній. Глянь – напівсонце...).

Напівза́хід ← за́хід

Неповний захід.

Довіри бутафорським напівзаходам влади й менеджменту промислових підприємств уже немає (УТ-і, 48/12).

Напівзізна́ння ← зізна́ння

Неповністю, не зовсім зізнання.

У напівщирості **напівзізнань** *Напівридати і напіврадіти* (Т. Загній. Глянь – напівсонце...).

Напівіснувати ← існувати

Неповністю існувати.

І напівти, й твоя напівлюбов **Напівіснують** в напівнашій світі (Т. Загній. Глянь – напівсонце...).

Напівлишитися ← лишитися

Неповністю лишитися.

Напівлишився і напівпішов, *До напівтемряви і напівсвітла* (Т. Загній. Глянь – напівсонце...).

Напівлюбов ← любов

Не зовсім любов.

І напівти, й твоя напівлюбов **Напівіснують** в напівнашій світі (Т. Загній. Глянь – напівсонце...).

Напівнаш ← наш

Не зовсім, неповністю наш.

І напівти, й твоя напівлюбов **Напівіснують** в **напівнашій** світі (Т. Загній. Глянь – напівсонце...).

Напівнепристойний ← непристойний

Не зовсім непристойний.

Наведу один такий пошук, на цей раз дуже близької до сленгової лексики – лексики напів-непристойної (С. Караванський. Звідки пішла єсть московська мова або шила в мішку не сховаєш, 2012, с. 170).

Напівнецензурний ← нецензурний

Не зовсім нецензурний.

Російське слово целка під впливом прищеплених суспільству понять про межі пристойності належить до напів-нецензурної лексики (С. Караванський. Звідки пішла єсть московська мова або шила в мішку не сховаєш, 2012, с. 170).

Напівнімий ← німий

Неповністю німий.

Напівслова напівнімі... Напів...мені не дати ради... (Т. Загній. Глянь – напівсонце...).

Напівпіти ← піти

Неповністю піти.

Напівлишився і напівпішов, До напівтемряви і напівсвітла (Т. Загній. Глянь – напівсонце...).

Напівпровідник ← провідник

Не зовсім провідник, неповноцінний провідник.

... літа... постають тепер якимись суєтними і порожніми: багато ряхтливого мерехтіння провінційних вождиків, провідників і напівпровідників – і блаженка дециця справжніх подій (ЛУ, 39/12, с. 12).

Напіврадіти ← радіти

Не зовсім радіти.

У напівщирості напівзізнань *Напівридати і напіврадїти* (Т. Загній. Глянь – напівсонце...).

Напіврадя́нський ← радя́нський

Не зовсім радянський.

Хто ж ви тепер? Напіврадя́нські, напившись волі, як води, Вдягаєте наряди панські І знов шукаєте біди (Н. Святокум. *Напіврадя́нські*).

Напіврида́ти ← рида́ти

Не зовсім ридати.

У напівщирості напівзізнань *Напівридати і напіврадїти* (Т. Загній. Глянь – напівсонце...).

Напівсло́во ← сло́во

Не зовсім слово.

Напівслова напівнімі... Напів...мені не дати ради... (Т. Загній. Глянь – напівсонце...).

Напівсо́нце ← со́нце

Не зовсім сонце.

Глянь – напівсонце і напіввесна, Де напівтепло й напівштучні квіти (Т. Загній. Глянь – напівсонце...).

Напівсхі́дний ← схі́дний

Не зовсім східний.

... митцева схильність до творення тонких підтекстових смислів багато в чому визначається його “напівсхідною” генетикою – згадаймо, ким був його батько, так зворушливо описаний у “Станційних пасторалях” (ЛУ, 15/12, с. 6).

Напівтеплó ← теплó

Не зовсім тепло.

Глянь – напівсонце і напіввесна, Де напівтепло й напівштучні квіти (Т. Загній. Глянь – напівсонце...).

Напівті́ ← ти

Не зовсім ти.

І напівти, й твоя напівлюбов Напівіснують в напівнашій світі (Т. Загній. Глянь – напівсонце...).

Напівштúчний ← штúчний

Не зовсім штучний.

Глянь – напівсонце і напіввесна, Де напівтепло й напівштучні квіти (Т. Загній. Глянь – напівсонце...).

Напівщі́рість ← щі́рість

Не зовсім щирість.

У напівщирості напівзізнань *Напівридати і напіврадїти* (Т. Загній. Глянь – напівсонце...).

Напів’язи́кість ← “напів’язи́кий” ← язи́к

Опредметнена ознака, пов’язана з язиком (мовою).

А тепер цей Хтось, винесений не зовсім чистими потоками на високі щаблі державної управлінської піраміди, вимагає, щоб його безмовність і напів’язи́кість, його низький рівень культури зробили

нормою життя українського суспільства, поклали в основу мовної політики держави (ЛУ, 27/12, с. 3).

Напокра́щуватись ← покра́щува(ти)

Завершена самодія (процес), названа дієсловом *покращувати*.

Напокращувались... Так працювали, що українці й не помітили (ТВІ: Сьогодні, 27.12.12).

Наполео́нбад ← бад Наполео́н(а) ↔

Ослівлення словосполучення *бад* (місто) *Наполеона*.

*Одного погляду Полуботка на ескалаторі досить, виявляється, щоб уявити той каземат і град, що ім'я царя носить, так, ніби Гітлербург, Канібалоград чи **Наполеонбад**, армії інтербанд, одномовний субстрат відпалих монад з іудейським квасом, з пруським плацом, шахтою для царят, мертвим домом і мертвим часом* (Ю. Буряк. Полуботок у метро).

Наріка́йло ← наріка́(ти)

← наріка́-нн(я)

Особа, яка нарікає; особа, яка висловлює нарікання.

*Знав, що наріканнями справі не зарадиш. Краще зробити бодай невелику конкретну справу, аніж комусь докоряти. Найкращий приклад для **нарікайлів** і докоряйлів* (ЛУ, 24/13, с. 10).

Наркоагра́рії ← агра́рії

?

Наркоагра́рії освоюють і промислове вирощування наркотичного зілля (ICTV: Факти, 16.06.13).

Наро́дніший ← наро́дн(ий) н/н'

Вищий ступінь ознаки, названої прикметником *народний*.

*Чому в усьому світі стоять пам'ятники Тарасові Шевченку? Бо **народнішого** поета, котрий на такий естетичний п'єдестал возніс жінку – кохану, матір, безталанну душу, світ просто не знає* (ЛУ, 2/12, с. 5).

Наукоци́д ← ни́щенн(я) нау́к(и) ↔ +o+ ú/u

Ослівлення словосполучення *нищення науки*.

*Українські вчені заявили про **наукоцид** від Табачника* (портал “Рідна країна”, 09.12.12).

Нах'юнда́їтися ← Х'юнда́й

Завершена дія, пов'язана з “Х'юндай” (через недосконалість ці потяги не можуть рухатися у несприятливих умовах).

*Україна **нах'юндаїлася*** (ТВІ: Сьогодні, 25.12.12).

Націо́беріга́льний ← о́беріга́(ти) наці́[й(у)] ↔ +e+ á/a

Ознака того, хто/що оберігає націю.

*Оця **націо́берігальна** функція української народної словесності та літератури чи не найактуальніша в контексті новітніх україноїдних випадів “цивілізаторів”* (Дзвін, 3/13, с. 107).

Нашингто́н ← [наш + Ваш]ингто́н

Ослівлення словосполучення *наш Вашингтон*.

*А що він довгий, то Ваш вираз пан або пропав буде нашим, як це висловив один не сповна розуму сталінський патріот: Вашингтон буде **Нашінгтон** (С. Караванський. Звідки пішла єсть московська мова або шила в мішку не сховаєш, 2012, с. 138).*

Нащадство ← **нащад-ок**

Збірне до *нащадок*.

*Адже неймовірно зубожіла наша школа морально, як і сплюгавіло козацьке **нащадство**, що, незугарне пошанувати майбутню матір, жорстоко й цинічно – спорадично – задовольняє свою звірячу хіть (ЛУ, 8/13, с. 11).*

НеанДерталець ← **неан[дерталець + Дерталь]** л'/л

Дерталь-неандерталець.

Дерталь-неанДерталець. Саме ви нашттовхнули мене на цю думку (Ж. Стрейф. Печерна Джоконда в перекладі П. Новікової).

Небезатмосферно ← **небезатмосферн(ий)**

Ознака дії, пов'язаної зі значенням прикметника *небезатмосферний*.

*Усе дуже чітко, лінійно, малоемоційно й, попри це, **небезатмосферно** (УТ-і, 23/13).*

Небезвихідність ← **небезвихідн(ий)** н/н'

Опредметнена ознака, названа прикметником *небезвихідний*.

*Віднайденість **небезвихідності** (Назва вірша О. Куликова).*

Небезсюжетність ← **небезсюжетн(ий)** н/н'

Опредметнена ознака, названа прикметником *небезсюжетний*.

*Відтіні **небезсюжетності** (назва добірки віршів О. Куликова).*

Небеснолітній ← **небесн(е) літ(о)** +о+ é/e

Ознака, пов'язана з небесним літом.

*Акація **небеснолітня** Солодким гомоном скипіла – Нектар розп'яв вітрила вітру І заливає всесвіт білим... (Б. Чепурко. Май).*

Небесознавство ← **небесн(е) зна-нн(я)** ?

← **зна-нн(я)** про небес(á) ?

← **зна-нн(я)** про неб(о) ?

← **знати** небес(á) ?

Наука про небесне знання чи про знання про небобо/небеса ?

*Змалку тяжів до **небесознавства**, вірші писав і в дев'яносто.*

Пожертва ідолу марнославства? Не все так прісно, не все так просто (В. Базилевський. Змалку тяжів ...).

Небокоптитель ← **коптї(ти) неб(о)** ↔ +о+ é/e

Особа, яка коптить небо.

*У повісті вже накреслено елементи суспільного правопорядку..., і вже засвітився дух існувателів та **небокоптительів**, яких згодом навідуватиме Чичиков (Березіль, 7–8/12, с. 116).*

Небоокість ← **небоок(ий)**

Опредметнена ознака, названа прикметником *небоокий*.

*Звідки ця **небоокість** в його глибині, Звідки ця диво-музика? (П. Щириця. А чуєте, тату).*

Небуржуазність ← буржуазність

← небуржуазн(ий) н/н'

Заперечення буржуазності; опрeдметнена ознака, названа прикметником *буржуазний*.

Після відступу Кремль був змушений у своїй пропагандистській роботі вкотре повернутися до самостійницьких гасел зразка 1917 – початку 1918 року і, нарешті, публічно визнав право української мови на існування (“небуржуазність”) та її рівноправність із російською (УТ-і, 46/12).

Невелосипедний ← велосипедн(ий)

Протилежне до велосипедний.

“Невелосипедний час” у Харкові триває звичайно два-два з половиною місяці (В. Брюгген. Блокноти).

Негерлєс ← [негр + Герку]лєс é/е ø/е

Негр-Геркулєс.

*– Я хочу зробити з нього чорного Геркулєса. – Краще **Негерлєса** (х/ф. “Джанго вільний”).*

Недоговороздатний ← “договороздатний” ← здатний до договóр(у) ↔

+o+ ó/o

Ознака за протилежністю до того, хто здатний до договору.

*Махно був типовим **недоговороздатним** “противсіхом”... (УТ-і, 5/13).*

Недобóг ← Бог

Неповноцінний, не зовсім Бог.

*У зв'язку з останнім впливає передусім він — друг людей і ворог богів, сам надлюдина і **недобог**, себто титан (Ю. Андрухович. Лексикон інтимних міст).*

Недодемократія ← демократія

Не зовсім (не повністю) демократія.

***Недодемократія**, демократія “фаст-фуд”, “демократія під себе і для себе”, “для тих, хто може її купувати купно і вроздріб”, “демократія навпаки” – усе це не образні журналістські визначення, це жорстока сьогочасна реальність... (ЛУ, 50/12, с. 7).*

Недоéко ← Ёко

Не зовсім У. Еко (італійський письменник).

*Переборхес **недоeко**, або Повна бочка прецлів (назва) (ЛА, 18.12.12).*

Недоеліта ← еліта

Не зовсім (не повністю) еліта.

*Залишимо ці – також безперечно важливі побудови – для науковців, які дбають про “чистоту експерименту”, майже не беручи до уваги такої “прози”, як людський фактор, як психологія еліти чи **недоеліти**... (ЛУ, 48/12, с. 7).*

Недоєвропéйський ← європéйський

Не зовсім (не повністю) європейський.

*У нинішньої невизрадної, не національної, **недоєвропейської** держави виразно регіональне обличчя (ЛУ, 50/12, с. 7).*

Недоконтинент ← континент

Неповноцінний континент.

*Скільки на нашому **недоконтиненті** міст, які позиціонують себе “між Сходом і Заходом”?* (Ю. Андрухович. Лексикон інтимних міст).

Недопроявлений ← проявлений

Не зовсім (не повністю) проявлений.

*Абстрактне мислення, де речі не мають своєї реальності і свого часу. Речові конструкції напівсонні, **недопроявлені*** (ЛЮ, 45/12, с. 8).

Недореабілітація ← реабілітація

Неповна, неповноцінна реабілітація.

***Недореабілітація**: що очікує наркозалежних, які хочуть позбутися своєї згубної звички* (УТ-і, 20/12).

Недорінок ← рінок

Не зовсім ринок.

*В умовах **недоринку** чимало кишенькових медіа доклали зусиль і ресурсів до сотворіння кумирів...* (УТ-і, 7/13).

Недотендер ← тендер

Не зовсім (не повністю) тендер.

*Ми розкажемо про такий феномен, як **недотендери*** (ТВІ: Сьогодні, 19.02.13).

Недоукрмова ← укрмова

Неповноцінна укрмова (українська мова).

*Цілком другорядним є статистичний критерій, особливо в теперішніх постколоніальних умовах розвитку суспільства, значна частина якого, з огляду на об'єктивні історичні причини, володіє радянською “**недоукрмовою**”, а не українською мовою своєї держави* (І. Фаріон. Мовна норма: знищення, пошук, віднова. – Івано-Франківськ, 2013, с. 16).

Недофедерація ← федерація

Не зовсім федерація.

***Недофедерація**. Регіональні реформи Путіна перетворили Росію на неоімперію* (УТ-і, 8/13).

Незаконнонароджуваність ← незаконнонароджуван(ий) н/н'

Опредметнена ознака, пов'язана з дією, названою словосполученням *незаконно народжувати*.

*Скандинави і французи більше за інших у Європі терпимі до питання “**незаконнонароджуваності**”* (ДТ-і, 26/13).

Некавомобільно ← “некавомобільний” ← “кавомобільний” ← кавомобіль

Протилежне до ознаки, пов'язаної з кавомобілем (заперечення такої ознаки).

***Некавомобільно** (титри до сюжету). Мобільні автокав'ярні можуть заборонити* (СТБ: Вікна, 07.06.12).

Некроіндустріалізм ← індустріалізм

Мертвий індустріалізм.

Некроіндустріалізм: назад у майбутнє (ДТ-і, 1/13).

Немирялікс ← [Неміря + Вікі]лікс й/и

Гучний медіаскандал, пов'язаний із Г. Немирею (український політик).
Схоже, за провокацією в УНІАН стоять ті самі люди, що й за так званою **Немиряleaks** – анонімною кампанією з очернення цього політика (ДТ-і, 6/13).

Неогайдама́ка ← гайдама́ка

Новий, новітній гайдамака.

У цьому магазині купував і стріляв український **неогайдамака** Ярослав Мазурок (ТРК Україна: События, 14.11.12).

Неодадаїст ← дадаїст

Новий дадаїст.

По-перше, я ніколи не сподівався, що цей суцільно татуйований і пірсингований **неодадаїст** з голим черепом володіє аж такою високою культурою філософування (Ю. Андрухович. Лексикон інтимних міст).

Неоіндустріалізм ← індустріалізм

Новий, новітній індустріалізм.

Певною мірою це слівце є пародією на “**неоіндустріалізм**”, який всує згадують особи з приводу, а частіше – без (ДТ-і, 1/13).

Неокомсомольський ← комсомольський

По-сучасному, новий комсомольський.

Неокомсомольська традиція значною мірою гальмує появу повноцінної еліти в Україні й заважає її рухові уперед (УТ-і, 48/12).

Неомусульманка ← мусульманка

Нова мусульманка.

Заснована на реальних інтерв'ю з німецькими радикально налаштованими “**неомусульманками**” низка монологів вражає відвертістю і жорстокістю (УТ-і, 49/12).

Неоосманізм ← османізм

Новий, новітній османізм.

З'явився навіть новий термін “**неоосманізм**” (УТ-і, 17-18/12).

Неосармат ← сармат

Новий сармат.

Ці **неосармати**, що не знають доробку Мєрошевського, представляють реальною... (І-і, 74/13).

НеоСССР ← СССР

Новий СССР.

... яких підтримують правителі держав, котрі всіма способами прагнуть загнати нас у кошару Митного Союзу, що має стати першим етапом творення **неоСССР** (ЛУ, 5/13, с. 5).

Неошароварщина ← шароварщина

Нова, новітня шароварщина.

Ці чітко керований маріонеточний протест і **неошароварщина** є абсолютним провладним мистецтвом (УТ-і, 39/12).

Непманючий ← нѣпман ѓ/е н/н'

Ознака, пов'язана з непманом.

Моя абетка – для пташини в небі й для тих, хто світ цей вірою зможуче, Для зодчих й риторів новітніх непів, Котрим не бути більше непманючими (А. Мойсієнко. Рондель).

Непокомсомблений ← “не покомсомблити” ← “покомсомблити” ← комсомбл

Ознака за невиконаною дією (процесом), пов'язаною з комсомолом (ознака того, хто не став комсомольцем).

“Непокомсомолений син ворога народу” захоплювався й поезією (ЛУ, 1/13, с. 5).

Непокоренець ← **непокорен(ий)**

Непокорена особа.

О, Піріле, твої левенці Знов перекреслюють табу, Кайдани рвуть непокоренці (І. Мітєв. О, Піріле! у перекладі Д. Шупти).

Непотрібник ← **непотрібн(ий)**

Непотрібна істота.

Непотрібники – це такі істоти: вони маленькі, пухнасті і кольорові. Їх багато (О. Дуплій. *Непотрібники*).

Непрозороводий ← **прозороводий**

Протилежний до прозороводий.

Вдень і Рома, і непрозороводий Тверя заворожували своєю нескінченністю в просторі й часі... (О. Ільченко. Збирачі туманів).

Нерівностіна ← **нерівн(а) стін(а)** +o+ í/í

Ослівлення словосполучення *нерівна стіна*.

Що то є? Кривостіни. А які ви знаєте кривостіни? Горбостіни. Нерівностіни. Халтуростіни. А скільки знаєте гладкостін? (реклама на ТБ, 15.07.13).

Нескладнослів'є ← **нескладн(є) слів(о)** +o+

Збірність того, що названо словосполученням *нескладне слово*.

Ревнує рима до білих віршів мене лінивого лютеранця алітерацій співця співзвуч знавця значень раба роботи над розшуком їх у складнослов'ї (М. Пасічник. Ревнує рима).

Неторкання ← **не торка(ти)**

Опредметнена дія (процес), названа дієсловом *не торкати*.

... нас розділити не можна нас треба вмерти й нічого не тямлячи у ремеслі неторкання... (Н. Ткачик. Сни ягнички).

Нешенгєнський ← **шенгєнський**

Протилежне до шенгенський.

Формалістичніше ставляться бельгійці, голландці, німці, італійці, чехи й “нешенгенські” британці... (УТ-і, 32/13).

Нідерландськомбвий ← **нідерлándськ(а) мбв(а)** +o+ á/a

Ознака, пов'язана з нідерландською мовою.

Високої оцінки заслуговують також намагання укладачів подати ... інформацію про франко- й нідерландськомовні ... переклади... (Всесвіт-і, 3-4/12).

Нікому не належність ← **нікому не належн(ий)** ó/о н/н'

Опредметнена ознака, названа словосполученням *нікому не належатий*.

*У збірці “Нічні пастухи буття” поглиблюються екзистенційні теми та мотиви ... крізь призму яких у новому “чуттєвому світінні” відображається концепція **нікому не належності** Москальцевого Слова (ЛА, 09.02.13).*

Нікуди не належність ← **нікуди не належн(ий)** ý/у

Опредметнена ознака, названа словосполученням *нікуди не належний*.

*Бути посередині — це особлива інтрига **нікуди не належності**, стриманий натяк на самодостатність і — як це називається в політиці? — рівновіддаленість (Ю. Андрухович. Лексикон інтимних міст).*

Німеччинофілія ← **Німеччин(а)** і/і

Любов до Німеччини.

*Досі правилом у пострадянській Україні (і цього не слід забувати) була надзвичайно поширена “**німеччинофілія**”, яка лише останнім часом ... трансформується в “**німеччинофобію**” (ДТ-і, 1/13).*

Німеччинофобія ← **фобія Німеччин(и)** ↔ +о+ é/е

Фобія (боязнь), пов'язана з Німеччиною.

*Досі правилом у пострадянській Україні (і цього не слід забувати) була надзвичайно поширена “**німеччинофілія**”, яка лише останнім часом ... трансформується в “**німеччинофобію**” (ДТ-і, 1/13).*

Нішевий ← **ніш(а)**

Ознака, пов'язана з нішею.

*Адже комусь подобається мейнстрим, а комусь – **нішева** література, хтось цікавиться науковими виданнями, а хтось – розважальними, тож на ярмарку має бути все і в достатній кількості (ЛУ, 36/13, с. 1).*

Нобельований ← **нобелюва(ти)** á/а

Ознака за дією, названою дієсловом *нобелювати* (удостоєний Нобелівської премії).

*... і про це написав у своїх **нобелюваних** віршах, де дістав до сірчаного водню Евксінського Понту (Ю. Буряк. Гвинтокрили літають...).*

Новинометр ← **метр новін** ↔ +о+ й/и

Ослівлення словосполучення *метр* (вимірювач) *новин*.

***Новинометр** (5-ий канал: реклама, 01.03.13).*

Новодрамний ← **нов(а) драм(а)** +о+

Ознака, пов'язана з новою драмою.

*Активізувалося “**новодрамне**” життя і всередині наших місцевих різноманітних фестивалів... (ДТ-і, 10/13).*

Новоерний ← **нов(а) ер(а)** +о+

Ознака, пов'язана з новою ерою.

*Прастарий чи **новоерний**, Всемогутній чи мізерний, – Як гармата на облозі, Чи піщинка на дорозі, Дунаєчку-Дунаю, Я про тебе думаю (В. Каліна. Дунайський отчонаш Козака Мамаю).*

Новознайо́мець ← нов(ій) знайо́мець +о+

Ослівлення словосполучення *новий знайо́мець*.

І тут одного дня мій новознайо́мець Іван Корсак каже мені, що він написав роман про Міхала Чайковського (ЛУ, 25/13, с. 4).

Новолéксика ← нов(á) лéксик(а) +о+

Ослівлення словосполучення *нова лексика*.

І в мовному просторі йшла боротьба між народньою говіркою та владною “новолексикою” (С. Караванський. Звідки пішла єсть московська мова або шила в мішку не сховаєш, 2012, с. 95).

Новомісяччя ← нов(ій) місяць +о+ ц'/ч

Ослівлення словосполучення *новий місяць*.

Поле в новомісяччі, як дівка з паном, У ячмені розлітає вузлика (А. Мартинюк. Цитування Ніцше).

Новомóвець ← нов(á) мóв(а) +о+

Особа, пов'язана з новою мовою (спілкується новою мовою).

Не виключено що росіяни-новомовці спочатку вимовляли цю форму так... (С. Караванський. Звідки пішла єсть московська мова або шила в мішку не сховаєш, 2012, с. 83).

Новопроектувáти ← нов(ій) проект +о+ é/е

Дія (процес), пов'язана з новим проектом (створення нового проекту).

Ти новопроектуєш витівки (Я ж колекціоную сні тільки) В шухляді (А. Витрикуш. Шухлядка).

Ногонáгість ← “ногонáгий” ← нáг(і) нóг(и) ↔ +о+ ó/о

Опредметнена ознака, пов'язана з нагими ногами.

Перейду себе, як Рубікон. Без сандалів і без черевиків. Може, я зі скла або із цвிகів... Ногонáгість – це такий закон (С. Телешман. Перейду себе, як Рубікон...).

Ноохві́ля ← хві́ля

Хвиля розуму.

Настав час говорити про виникнення четвертої хвилі цивілізації – ноохвилі (ДТ-і, 10/13).

Нульові́к ← нульов(á) ста́вк(а) подáтк(у)

Особа, яка має відношення до нульової ставки податку.

... які мають право на застосування спрощеного бухгалтерського обліку доходів і витрат (тобто на “нульовиків”) (ПБО, 66/13).

Нью-дзерзі́йський ← Нью-Дзёрзі é/е [i+ій]

Ознака за віднесеністю до Нью-Джерзі (місто в США).

... це був Лонг Бренч, курортне містечко на нью-дзерзі́йському узбережжі з тридцятьма тисячами мешканців у часи мого дитинства (ШО, 7-8/12).

Нью-мільярдéр ← мільярдéр

Новий мільярдер.

Мабуть, у спілці нью-мільярдерів теж нині є свій пролетар'ят? (С. Бондаренко. Задушевна бесіда з магнатом).

О

Обагенту́рення ← “обагенту́рити” ← агенту́р(а)

Опредметнена дія (процес), пов’язана з агентурою (поширення агентури, перетворення на агентуру).

*Це тотальне **обагентурення** спеціалістів, яких засилали на роботу в Західну Україну (Є. Дудар. Не забуваймо!).*

Обая́нити ← бая́н

Завершена дія (процес), пов’язана з баяном.

*У нас така початкова школа, що будь-яку “партитуру” успішно **обаянить**... (ДТ-і, 2/13).*

Обез́ний ← обез́з

Ознака, пов’язана з обез-

*... на слові обеленіти, себто “здуріти”, закінчується цей “**обезний**” подарунок від одинадцятитомового “Словника української мови” (СУМ), що виходив упродовж “розквітлого” радянського десятиліття у 1970-1980-х рр. (І. Фаріон. Мовна норма: знищення, пошук, віднова. – Івано-Франківськ, 2013, с. 98).*

Оби́три ← три́ і/и

?

*З якого “бодуна” ми прислуховуємося до верещань мікроцефалів-провокаторів по обидві-**обитри**-обичотири сторони політичних і громадських барикад? (ДТ-і, 5/13).*

Обичоті́ри ← чоті́ри

?

*З якого “бодуна” ми прислуховуємося до верещань мікроцефалів-провокаторів по обидві-**обитри**-**обичотири** сторони політичних і громадських барикад? (ДТ-і, 5/13).*

ОблРозпрóдаж ← розпрóдаж Обл-енéрго ↔

Ослівлення словосполучення *розпрóдаж Обленерго*.

ОблРозпрóдаж – “правильні” ігри (назва статті) (ДТ-і, 11/13).

Обніма́шка ← обніма́(ти)

Жінка, яка обнімає когось/щось.

*Потім “**обнімашки**” натовпом полізли цілуватися до наших хлопців... (Країна-і, 4/13).*

Оболóнський ← о[болóнський + болóнський]

Болонський як оболонський.

*Як Болонська система стає “**Оболонською**” (УТ-і, 21/13).*

Обримува́ти ← рíм(а) і́/и

← **римува́ти**

Дія (процес), пов’язана з римою (скласти вірші); завершеність дії, названої дієсловом *римувати*.

*На Донеччині **обримували** дружину Президента (ТВІ: Сьогодні, 19.04.13).*

Обязан ← [обязаний + обізяна] ?

Гра слів – “обізяна, яка каже “Обязаний” ?

Зіщулений райкомівський персонаж, що нагадував рибу з витрішкуватими, позбавленими кольору очима, розповідав, як я “обязан” (після цього я всіх чиновників став називати “обязанами”) показувати своїм прикладом, яким насправді має бути підрастаюче покоління (УТ-і, 48/12).

Оголенонервобвий ← огблен(ий) нерв +о+ о/о е/е

Ознака, пов’язана з оголеним нервом.

Критики згодом назвали його чехівську версію “художньо-безкомпромісною” та “оголено-нервовою” (ДТ-і, 25/13).

Огламурення ← огламур-и(ти)

Предметнена дія, названа дієсловом *огламури*ти.

*Олександр Ярмола з “Гайдамаків” про **огламурення** українських музикантів і важливість української лірики (УТ-і, 49/12).*

Одномандатник ← одіномандатн(ий) округ +о+

Особа народний депутат), обрана за одномандатним округом.

Прихід у вищий представницький орган солідної кількості “одномандатників” (хай навіть лояльних до влади) робив майбутню більшість не такою міцною (ДТ-і, 34/13).

Однопісбчниця ← одін пісбк +о+ к/ч й/ѳ

← **одна пісбчниц(я) +о+**

Жінка, яка мала відношення до одного піска з кимось чи до однієї пісочниці.

*Кожна третя і досі дружить з **однопісочницею** (1+1: ТСН, 04.09.12).*

Однопляшечник ← одн(а) пляшк(а) +о+ а/а ѳ/е к/ч

Особа, пов’язана з однією пляшкою.

Його вже чекають “однопляшечники” – типові пацанчики “з району”, яким не вдалося вибитися в люди (УТ-і, 13/13).

Однотворець ← одн(е) твбр-енн(я) +о+

Слово-результат одного творення.

*Слово далеченько мало цілу громаду “**однотворців**”: широченько, височенько, глибоченько (С. Караванський. Звідки пішла єсть московська мова або шила в мішку не сховаєш, 2012, с. 90).*

Однотрупник ← одн(а) труп(а) +о+

Особа, належна з кимось до однієї трупи.

*Ну як людина з такою яскравою зовнішністю і таким артистичним талантом загубиться десь поміж “**однотрупників**” (від слова “трупа”) (ДТ-і, 6/13).*

Одоброволений ← “одоброволити” ← добровільн(ий) і/о л’/л

Ознака за завершеною дією (процесом) – надання ознак добровільного.

*Цю бердову ідею негласно довели до голів сільрад та “**одоброволених**” пасторів (Є. Дудар. Не забуваймо!).*

Озалізнитися ← заліз(о)

Самодія (самопроцес) – стати залізним.

Приповзла на зупинку равликом. Що ж, напевне, укотре спізнишся. Під проблем відчиненим краником Скам'янієш і озалізнишся (Н. Гомель. Поспішати нікуди не хочеться).

Озмістовлений ← “озмістовити” ← зміст і/і

Ознака за завершеною дією (процесом), пов'язаною зі змістом.

Граматичні (морфолого-синтаксичні) норми як озмістовлена форма (І. Фаріон. Мовна норма: знищення, пошук, віднова. – Івано-Франківськ, 2013, с. 190).

Ознаковлений ← “ознаковити” ← знак а/а

Ознака за завершеною дією (процесом), пов'язаною зі знаком.

Місяцями, ознакованими на мапах, як міста (Ю. Андрухович. Лексикон інтимних міст).

Окбнерівський ← **О'Кбнері**

Ознака за стосунком до Ф. О'Конері (американська письменниця).

Оповідання “Гайтавер” змальовує типово оконерівського “фріка” — підлітка-сироту Сашку... (ЛА, 16.05.13).

Окремини ← **окрём(ий)**

Опредметнена дія (свято, обряд), пов'язана з чимось окремим (чи відокремлюваним?).

Окремини душі (В. Ільїн, назва збірки поезій).

Окуння ← **о́кунь** о/о у/у н'/нн'

Збірне до окунь.

Видно мороз взяв ставок в суборенду і дозволяє зухвальцям скрючити пальці над ротатим але мовчазним окунням (М. Пасічник. На ставку стоїть).

Ок'юпáєць ← **Ок'юпáй** Волстріт

Особа-учасник акції “Ок'юпай Волстріт”.

Очевидно, в очах ок'юпайців це мало зв'язок (Радіо “Ера FM”, 28.12.13).

Ок'юпáнство ← **ок'юпáнт**

Узагальнена, збірна назва всього, що пов'язано з ок'юпантом.

Поліція оцінює Нью-Йорк, Лос-Анжелес та інші факти ок'юпанства... (Радіо “Ера FM”, 28.12.13).

Ок'юпáнт ← **Ок'юп-áй** Волстріт

Особа-учасник акції “Ок'юпай Волстріт”.

Останніх з ок'юпантів поліція розігнала без усіляких проблем (Радіо “Ера FM”, 28.12.13).

Ок'юпувáти ← **Ок'юп-áй** Волстріт

Завершена дія (процес) – здійснити акцію “Ок'юпай Волстріт”.

Але заклик усе ок'юпувати – вам це нічого не нагадує? (Радіо “Ера FM”, 28.12.13).

Оленко́лівка ← **лов-і(ти) оленк(у)** ↔ +o+ é/e o/ó

Опредметнення дії (процесу), названої словосполученням *ловити оленку*.

У синю миску наливають холодної води і це вже готова **оленколовка** (ТСН: Тиждень, 19.05.13).

Олігархономіка ← [олігáрх + екон]о́мік(а) á/а

Економіка олігархів.

Футбольна **олігархономіка**: засилля бізнесу та політики загрожує розвитку національного футболу (УТ-і, 25/12).

Омандатнений ← “омандáтити” ← мандáт

← “омандáтнити” ← мандáтн(ий)

Ознака за дією (процесом), пов’язаною з мандатом (той, хто отримав мандат); ознака за дією, пов’язаною з мандатним (зробити мандатним).

Загибель української мови, яку несуть омандатненні українофоби, – це наша смерть (ЛУ, 26/12, с. 4).

Омину́лити ← мину́л(ий)

Дія (процес), пов’язана з минулим (надання ознак минулого, зробити минулим).

Один із них – уміння осучаснити минуле й оминулити сучасне (ЛУ, 23/13, с. 4).

Онкошахра́й ← шахра́й

Онко(логічний) шахрай.

Онкошахраї (назва сюжету про шахраїв, які викрадають кошти на онкологічні операції) (1+1: ТСН, 03.02.13).

Онтологічніший ← онтологічн(ий) н/н’

Вищий ступінь ознаки, названої прикметником онтологічний.

Тобто жінка ніби втілює те буття й виявляється, коли можна так сказати, “онтологічнішою” за чоловіка (Всесвіт-і, 11-12/12).

Опляшкóваний ← “опляшкóвати” ← пля́шк(а) я/я

Ознака за дією (процесом), пов’язаною з пляшкою.

Розновім істрію про опляшкований балкон Брондукова для Миколайчука (ЛУ, 8/13, с. 15).

Опозиціо́нерв ← опозиціо[не́р + нер]в

Нерв опозиціонерів.

Опозиціонерв. Російський протестний рух іде в башту зі слонової кістки (УТ-і, 44/12).

Опо́рівець ← Опóр(а) р/р’

Особа, належна до організації “Опора”.

Ну, а виборцям... опорівці приготували сюрприз... (ТВІ: Сьогодні, 19.10.12).

Опудаліза́ція ← “опудалізува́ти” ← опúдал(о) у/у

Опредметнена дія (процес), пов’язана з опудалом (набуттям ознак опудала).

Опудалізація всієї країни (назва статті) (ДТ-і, 6/13).

Оре́ндівець ← орендува́(ти) д/д’ е/é

Особа, яка орендує (футбольний клуб, який активно орендує гравців в інших клубах).

Глобальні зміни торкнулися й команди, яку ... йменують характерно – **“орендівець”** (УФ, 71/12, с. 2).

Освіжа́йзер ← [освіжа́(ти) + енердж]а́йзер

Енерджайзер, що освіжає.

Спробуй новий **освіжайзер** від “Vign” (М1: реклама, 05.07.13).

Осиротлі́вість ← осиротлі́в(ий) в/в’

Опредметнена ознака, названа прикметником *осиротливий*.

Безсонячна осиротливість – мить буденна, Хоч день – миттєвість – завше незбагненна... (М. Гетьман. Пізня осінь).

Оспорті́вити ← спорт о́/о

Завершена дія (процес), пов’язана зі спортом (надати ознак спорту).

Якщо Лоран Блан і Славен Біліч намагалися “оспортивити” свій класичний стиль одягу, то тренеру Данії Мортену Ольсену для цього доведеться ще постаратися (УФ, 75/13, с. 16).

Остогра́млювання ← остогра́млюва(ти)

Опредметнена дія (процес), названа дієсловом *остограмлювати*.

“Розвідка” редакторши газети Олександри Матвіївни Ситник, напевне, доповідала їй про те остограмлювання (Березіль, 1-2/13).

Острогі́ана ← Остро́г о́/о

Збірна назва до праць про Острог (Острозька академія).

Дуже багато попрацював над цим виданням відомий учений, дослідник острогіани Ігор Мицько, монографія якого “Острозька слов’яно-греко-латинська академія”, видрукувана ще в 1990 році, стала науковим бестселером (ЛУ, 5/12, с. 3).

Оступені́ння ← “оступені́ти” ← ступі́нь у́/у і/е

Опредметнена дія (процес), пов’язана зі ступенем (набуття наукового ступеня).

Причому на всіх етапах марафону “оступеніння” – попередніх, подальших і завершальних (ДТ-і, 41/13).

Отеатра́лізація ← “отеатра́лізува́ти” ← теа́тр а́/а

Опредметнена дія (процес), пов’язаний з театром (набуття ознак театру).

*Поетеса не вдається до напозір ефектної **отеатралізації** смерті й не демонізує, навіть не карнавалізує її, як це нерідко є в постмодерністів* (Дзвін, 1/13, с. 139).

Офакту́рений ← “офакту́рити” ← факту́р(а)

← “офакту́рити” ← факту́рн(ий)

Надана ознака за дією, пов’язаною з фактурою; надана ознака за дією, пов’язаною з чимось фактурним (зробити фактурним).

*Офактурений світ семи книг Буряка дається важко. ... **Офактурений час** з доважком автопортрета – це теж Буряк* (ЛУ, 23/13, с. 4).

Оффла́йновий ← оффла́йн

Ознака, пов’язана з оффлайном (те, що не належить до Інтернету).

У нашому суспільстві Facebook крок за кроком заміняє “оффлайнове” життя та спотворює сприйняття реальності (УТ-і, 28/12).

- Офшоризація** ← “офшоризувати” ← офшор ó/o
 Определена дія (процес), пов’язана з офшором.
Чи була можливість на початку дев’яностих уникнути офшоризації економіки..? (ТВІ: Сьогодні. Підсумки, 24.09.12).
- Офшорка** ← офшор-н(а) компанія(я)
 Ослівлення словосполучення *офшорна компанія*.
А в цій категорії лідирувала жеваговська офшорка... (ДТ-і, 29/13).
- Офшорка** ← офшор-н(а) зона
 Ослівлення словосполучення *офшорна зона*.
... його клієнт не мав відношення до офшорки... (ТВІ: Сьогодні, 27.12.12).
- Офшорлікс** ← [офшор + Вікі]лікс ó/o
 Офшорний Вікілікс (назва сайту).
Офшор-лікс. Темні сторони глобальної економіки (УТ-і, 15/13).
- Офшорозалéжний** ← залéжн(ий) від офшор(у) ↔ +o+ ó/o
 Ослівлення словосполучення *залежний від офшору*.
Але, можливо, глобальний рух проти приховування податків допоможе і Росії, й іншим “офшорозалежним” економікам... (ДТ-і, 22/13).
- Охлоновіни** ← новіни для óхло-с(у) +o+ ó/o
 Ослівлення словосполучення *новини для охлосу* (для натову, юрби).
По суті, це не новини загальнонаціонального масштабу, а занурення в пекельні пласти буття, охлоновини! (ЛУ, 40/13, с. 6).
- Оцинічення** ← “оцинічити” ← цінік і/и к/ч і/і
 ← “оцинічений” ← ”оцинічити” ← цінік і/и к/ч і/і
 Определення дії (процесу), пов’язаної з циніком; определення набутої ознаки, пов’язаної з циніком.
За морального обвалу за вікном, раннього спустошення й оцинічення умів годі й думати про слово такого чистого дихання (ЛУ, 14/13, с. 4).
- Очоловічитися** ← чоловіч(ий) рід
 Дія (процес) – набуття чоловічого роду.
Насильно “очоловічилися” вживані досі в жіночому роді іменники...
 (І. Фаріон. Мовна норма: знищення, пошук, віднова. – Івано-Франківськ, 2013, с. 193).
- Ошоубізити** ← шоубіз
 Завершена дія (процес), спрямована на поширення шоубізу чи надання його ознак.
Чи потрібен нам “Поетичний комеді-клуб” як намагання ошоубізити літературу в Україні? (ЛУ, 11/12, с. 10).

П

- Падолістовий** ← падоліст
 Ознака, пов’язана з падолистом.

*На виданні. На виданні Троянди – біла і русява. А біля двору сват гасас
На падолистівім коні* (М. Боровко. На виданні).

Паксóваний ← “паксува́ти” ← пакс а/а

Ознака за дією, пов’язаною з пакс (PACS – Цивільний пакт солідарності).

882 пари обрали саме такі “пакси”, і своєю кількістю вони наближаються до пошлюблених. Попри поширену думку, відсоток “паксованих” гомосексуалістів незначний – 6% (УТ-і, 47/12).

Пандоманія ← манія панд ↔ +о+ а/а

Ослівлення словосполучення манія панд.

Панда-кунфу 2. Подвійна пандоманія (із реклами на ex.ua, 09.13).

Пандури́ст ← Панду́рії у/у р’р

Особа-гравець “Пандурії” (румунський футбольний клуб).

Так що “Пандурії”, пандурівці, пандуристи, не знаю, як їх назвати... (2+2: трансляція футбольного матчу, 28.11.13).

Панду́ривець ← Панду́рії

Особа-гравець “Пандурії” (румунський футбольний клуб).

Так що “Пандурії”, пандурівці, пандуристи, не знаю, як їх назвати... (2+2: Трансляція футбольного матчу, 28.11.13).

Панду́рійський ← Панду́рії

Ознака за віднесенням до “Пандурії” (румунський футбольний клуб).

Такий пандурійський Коноплянка, якщо можна так назвати... (2+2: Трансляція футбольного матчу, 28.11.13).

Панку́шка ← панк а/а

Жінка-панк.

Руні Мара, що класно зіграла тепер знакову асоціальну панкушку-хакера Лізбет Саландер, поза сумнівом це один успіх для фільму (УТ-і, 1/12).

Папугоязи́кий ← язик папу́г(и) ↔ +о+ у/у

Ознака, пов’язана з язиком папуги.

І в останньому реченні “язикатий” і “дурноверхий” може здатися комусь лишень приблизний відповідником “папугоязикий” і “свиноголовий” оригіналу (Всесвіт-і, 3-4/12).

Параблáзень ← пара[шут + блáзень]

Обігрування під час перекладу рос. парашют.

“Як би ти переклала українською слово “парашут”? — запитував я. “Параблазень”, — відповідала вона не змигнувши оком (Ю. Андрухович. Лексикон інтимних міст).

Параджаноманія ← манія Параджан-ов(им) ↔ +о+ а/а

Ослівлення словосполучення манія Параджановим.

Культурний шар країни позначений цікавими пагонами “параджаноманії” (ДТ-і, 37/13).

Парку́риця ← паркúр

Жінка, яка займається паркурором.

Юлю, як називають дівчину, яка займається паркуром? **Паркуриця?** - Ні, вона *трейсерша*, друзі (ТРК Україна: Ранок з Україною, 26.02.13).

Парнасополіс ← **Парна́с** á/a

Місто Парнасу.

Можна подумати, що Чернівці такий собі вертоград, рай серед виноградників, єдиний на землі **Парнасополіс**, де кожен зустрічний мовить віршами! (Ю. Андрухович. Лексикон інтимних міст).

Партиту́рист ← **партиту́р(а)** ú/y

Особа, пов'язана з партитурою.

До стовідсоткового зашорення вчителя, який нині мусить не на своїх вихованців працювати, а обслуговувати потреби "**партитуристів**" від фінансово-методично-видавничих груп (ДТ-і, 2/13).

Партнагля́дач ← "**парті́йний нагля́дач**" ← **нагля́дач**

Партійний наглядач.

Тодішній критик (якщо він справді був критиком, а не лакеєм **партнаглядачів** за літературою) почувався справді відповідальним за свою літературу... (ЛУ 16/12, с. 5).

Партоліга́рхія ← "**парті́йна оліга́рхія**" ← **оліга́рхія**

Партійна олігархія.

Ради були для комунофашизму тільки зручною личиною, політичною ширмою, з допомогою котрої **партолігархія** творила свої криваві справи – від України й Афганістану аж до Чечні (ЛУ, 2/12, с. 5).

Пенітенці́арка ← **пенітенці́ар-н(а)** систéм(а)

Ослівлення словосполучення *пенітенціарна система*.

Правильно, патріотично жувати голодні слюні в дитінтернатах в очікуванні на обійми вулиць і неповнолітньої **пенітенціарки** – доля значно привабливіша (ДТ-і, 3/13).

Пенсноо́кий ← **пенснэ́** на **очах** ? +o+ ч/к

Ознака того, хто/що пов'язаний з пенсне на очах.

Скла **пенсноокої** калюжі, яка маленьким морем снить і ловить оптикою – туші хмар і оновлену блакить (В. Базилевський. Зима чіпляється за владу).

Перебо́рхес ← **Бо́рхес**

Надмірний, перевершений Х. Борхес (аргентинський письменник).

Переборхес *недоеко*, або *Повна бочка прецілів* (назва статті) (ЛА, 18.12.12).

Переві́ддати ← **ві́ддати**

Повторно віддати.

*Перепозичити, щоб **перевідати*** (ТВІ: Сьогодні, 21.02.13).

Передebáтити ← **деба́т(и)**

Завершена дія (процес), пов'язана з дебатами (перемоги у дебатах).

Передebaтити *суперника*. У США відгриміла *супердуель* (ТВІ: Сьогодні, 04.10.12).

Передпа́рна́сся ← **Парна́с** с/сс'

Місце (територія), яке передує Парнасові.

*Отож, маємо книжку – перепустку на Парнас (ну, чи принаймні на шестисоткове **Передпарнасся**) (ЛУ, 9/12, с. 4).*

Перекотивіборець ← **перекоти[пóл(е) + віборець]**

Виборець-перекотиполе (про виборців, що голосують на різних ділянках).

*Наш кореспондент переконувався, чи готують загани **перекотивиборців** (ТВІ: Сьогодні, 13.09.12)*

Перепутін ← **пере[путати + Путін]**

Дія (процес) – перепутати Путіним.

*Він усе нам **перепутін** (назва статті про агресивну політику В. Путіна щодо євроінтеграції України) (ДТ-і, 45/13).*

Пересіч ← **пересіч-н(ий)** глядач

Збірне до *пересічний* глядач.

*Я знав, що телебачення – і не тільки в нас, а скрізь у світі – розраховане не на людей високих інтелектуальних запитів, а на **пересіч** (ЛУ, 40/13, с. 4).*

Периферійніший ← **периферійн(ий)** н/н?

Вищий ступінь ознаки, названої прикметником *периферійний*.

*На жаль, периферія географічна в духовному сенсі іще **периферійніша** (ЛУ, 6/13, с. 14).*

Перфóрмерка ← **перфóрмер**

Жінка-перформер.

*Анета Камінська – молода польська поетка, філолог-полоністка, **перформерка** й перекладачка з Варшави (ЛА, 19.04.12).*

Перцеґріз ← **ґріз(ти) пéрець** ↔ +e+ é/e ц'/ц

Особа, яка гризе перець.

***Перцеґриз**. Тістоман. Тягнузуб (СТБ: реклама, 27.02.13, 18:15).*

Першогруднівець ← **Пéрш(е) грúдн(я)** +o+ é/e ý/у

Особа-член ініціативної групи “Перше грудня”.

*От і “**першогруднівці**” вирішили “перетягнути ковдру” на себе та організувати 7 грудня в Могиляниці круглий стіл на тему євроінтеграції (Народный кореспондент, 05.11.13).*

Першостолицність ← “**першостолицний**” ← **пéрш(а) століц(я)** +o+ é/e

ц'/ч

Опредметнена ознака, пов’язана з першою столицею.

*“Насправді оцей комплекс “**першостоличності**” показує інерцію значущості Харкова, яку, на жаль, він утратив у останнє десятиліття”, – продовжує Вікторія Шевчук, координатор ГО “ОПОРА” в Харківській області (УТ-і, 48/13).*

Петіпáвський ← **Петіпá** [a+ав]

Ознака за стосунком до М. Петіпи (російський балетмейстер).

*Вони зуміли зберегти “**петіпáвські**” міні, танці, хоча запропонувала своє оригінальне бачення в плані хореографії (ДТ-і, 10/13).*

Пивожлúкт ← **жлúкт-и(ти) пів(о)** ↔ +o+ й/и

Особа, яка жлуктить пиво.

Нарешті я ... був заведений Проводирем Фішем у “Гофбройгауз” — цю головну мегастайню, цю метастазню, що в ньому може поміститися до трьох з половиною тисяч пивожлуктів одночасно... (Ю. Андрухович. Лексикон інтимних міст).

Пиволікува́ння ← лікува́ння пів(ом) ↔ +о+ й/и

Ослівлення словосполучення лікування пивом.

Головне у пиволікуванні не передозувати (2+2: Новини, 26.06.12).

Пивотерапі́я ← терапі́я пів(ом) ↔ +о+ й/и

Ослівлення словосполучення терапія пивом.

Таку пивотерапію пропонують на Тернопільщині. Тут лікують пивом (2+2: Новини, 26.06.12).

Піармедіа́льний ← медіа́льний ?

?

Для цього їм знадобилися організаційні й піармедіальні багатоходівки, щоб лише досягти удержавлення (де-факто і де-юре) російської мови в Україні (ЛУ, 27/12, с. 3).

Півві́дчай ← ві́дчай

Не зовсім (не сповна) відчай.

Колись давно, піввічності тому, піввідчаю тому Її образив чоловік... (Я. Яковенко. У мене маленька зіщулена душа).

Підгля́дниця ← “підгля́дник” ← підгля́д-а́(ти)

Жінка, яка підглядає.

За велінням іздалека... з Prossima... Опинились так близько ми. І... дві зірки-підглядниці просимо Засліпити нас зблисками (О. Куликов. За велінням іздалека).

Піддонéцький ← під донéцьк(ими)

Ознака того, що знаходиться під донецькими (загальна збірна назва вихідців із Донецька-керівників часів В. Януковича і криміналітету).

Бо наше державне “піддонецьке” чиновництво усіх рівнів надто далеке від історії й культури і України, і Польщі (як від будь-якої культури взагалі) (ДТ-і, 26/13).

Підмоло́дкува́тість ← “підмоло́дкува́тий” ← молоді́к

Опредметнена ознака, пов’язана з молодиком.

Тобто ніби й видно, що не молодик, але якась в очах ... ну не так щоби молодість, але ... підмолодкуватість... (Критика, 7–8/13, с. 19).

Підпа́синок ← па́синок

Помічник пасинка.

А ще підпасинки від влади дорікають: “Чого сюди приїхав?..” (ЛУ, 37/12, с. 4).

Підро́зпильний ← під ро́зпїл л/л’

Ознака того, що призначене “під розпил”.

І в підсумку сьогодні напівпорожні термінали стоять як пам’ятники чиновницькому непрофесіоналізму й невиправданій “підрозпильній” гігантоманії (ДТ-і, 21/13).

Під’я́узний ← під Я́уз(ою)

Ознака того, хто/що під Яузою.

Так підлизавсь до москалів Загін гнучких словників, Свіжопомазаних і знаних, Під'яузних – не вітчизняних (С. Коваль. Під'яузники).

Під'яузник ← під **Яуз(ою)**

Особа, яка живе під Яузою.

Під'яузники (назва епіграми С. Ковалю).

Піня ← **Пін-чук** і/і н/н'

Орозмовлення прізвища Пінчук (український олігарх).

І лише Піня Труборіз — естет і меценат... (Тарас Антипович. Карма-консалтинг).

Післявільнюський ← після **Вільнюс(а)** [с+ськ]

Ознака за віднесеністю до того, що є(буде) після Вільнюса (Вільнюського самміту ЄС).

Післявільнюський цугцванг (назва статті) (ДТ-і, 45/13).

Післямайбутнє ← після **майбутнь(ого)** і/і

Опредметнення того, що названо сполученням *після майбутнього* (час, що настане після майбутнього).

Смертохристи і “післямайбутнє”. Усе, що виходить поза ці часові межі, є “післямайбутнім” і не підлягає будь-якому раціональному прогнозуванню... (ЛУ, 12/13, с. 8).

Післяподатковокодексний ← після **Податків(ого) кодекс(у)** +о+ о/о

Ознака того, що стало після Податкового кодексу.

Перед вами — перша після-податково-кодексна “золота колекція” аналітичних матеріалів (ПБО, 56/13).

Післясучасний ← після **сучасн(ого)** і/і

Ознака того, що є (буде) після сучасного.

... котра киталтує людське життя в специфічній ситуації “післясучасного”, водночас глобалізованого та фрагментованого світу... (ЛА, 26.11.13).

Післяфанатний ← після **фанат(ів)** і/і

Ознака того, що після фанатів.

Післяфанатний синдром (СТБ: Вікна, 03.03.12).

Плебісцитизація ← “**плебісцитизувати**” ← **плебісцит** і/и

Опредметнена дія (процес), пов'язана із плебісцитом (набуття ознак, властивих плебісциту).

Цей короткий екскурс в історію прямої демократії може стати в пригоді всім українським демократам, які хочуть відвернути сценарій, за яким новий закон про референдум буде зняряддям бонапартизації та плебісцитизації (УТ-і, 11/13).

Плутократія ← **плутократ** т/т'

Збірне до плутократ.

Нова плутократія (назва статті) (УТ-і, 15/13).

Плюриверсум ← [плюр-алізм + уні]версум

Ослівлення словосполучення *плюралістичний універсум* чи *універсум плюралізму* ?

Плюриверсум сучасної літератури США (назва статті) (Всесвіт-і, 11-12/12).

Пляшкороб ← **роб-й(ти) пляшк(у)** ↔ +o+ o/ó я/я

Особа, яка робить пляшку (про виробників алкогольних напоїв).

Уряд лізе у кишені курців і пляшкоробів (ТВІ: Сьогодні, 26.03.13).

Повззхідний ← **повз зхід**

Ознака того, що проходить повз захід.

Повззахідне петляння на псевдосоціальному ґрунті (назва статті) (ДТ-і, 42/13).

Повновартісність ← **повновартісн(ий)** н/н'

Опредметнена ознака, названа прикметником *повновартісний*.

“Українізація” опери мала в 1920-ті роки й пізніше велике значення для утвердження повновартісності української культури й української мови (УТ-і, 3/12).

Погодознай ← **зна(ти) погод(у)** ↔ +o+ ó/o [a+ай]

Особа, яка знає погоду.

Погодазнай. Ультрачуй (СТБ: реклама, 08.03.13, 18:15).

Податководокументальний ← **податков(ий) документ** +o+ ó/o é/e

Ознака того, що пов'язане з податковим документом.

Підводячи “податково-документальний” підсумок, відзначимо... (ПБО, 80/13).

Податковорізничний ← **податков(а) різниц(я)** +o+ ц'/ч

Ознака того, що пов'язане з податковою різницею.

Проте і цього разу “податковорізнична” форма поки що залишиться незатребуваною... (ПБО, 66/13).

Поетографічний ← **поетогр(а)ф-і[й(а)]** á/a

Ознака, пов'язана з поетографією.

“Моя Європа” — так називається наша спільна з Анджесом Стасюком поетографічна книжка (Ю. Андрухович. Лексикон інтимних міст).

Пожнів'я ← **пожнів-н(ий)**

← **по жнив(ах)** и/й

Опредметнення ознаки, названої прикметником *пожнивний*; опредметнення ознаки, названої сполученням *по жнивах* (час після жнив).

Духом пожнив'я пахне солома, щось навіває прадавнє, біблійне. Ще все — незникоме. Ще все — надійне (В. Базилевський. День підійма розцяцьковану чашу).

Позаабетковий ← **поза абетк(ою)**

Ознака того, що поза абеткою.

А якщо зовсім чи бодай частково відмовитися від абетки? Уявити собі позаабетковий лексикон? (Ю. Андрухович. Лексикон інтимних міст).

Позамайданний ← **пóза Майдán(ом)** ó/o

Ознака за віднесеністю до того, що поза Майданом.

Це його реакція на те середовище, яке взяло на себе відповідальність за майданні й помайданні, а також далеко позамайданні події (ЛУ, 2/13, с. 7).

Позапаперовий ← паперовий

← поза папéр(ом) é/е

Ознака того, що не є паперовим; ознака того, що перебуває поза папером.

На цьому експеримент “позапаперового” існування книжки припинився, позаяк умовою видавництва було прибрати її з вільного доступу в мережі (УТ-і, 48/12).

Познерізм ← Пóзнер ó/о

Суспільно-політичне (негативне) явище, пов’язане з В. Познером.

Ітиметься не про Познера, а про “познеризм” як явище (ДТ-і, 14/13).

Полімонолóg ← монолóg

Багатоголосий монолог.

“Що записано в книгу життя...” – роман-полімонолог, оскільки текст сумлінно згруповано за принципом партитури монорозповідей (ДТ-і, 28/13).

Політавтó ← автó Політ-бюрó ↔

Авто для політбюро (про автомобіль “Чайку”).

Політавто (назва рубрики) (2+2: Новини, 14.11.12).

Політзék ← “політічн(ий) зек” ← зек

Політичний зек.

... мав підтвердити, що в наших в’язницях сидять лише злодії й бандити, а не політзеки (ДТ-і, 29/13).

Політпліснява ← “політічна пліснява” ← пліснява

Політична пліснява.

Сир із політпліснявою (5-ий канал: Час Підсумки, 22.01.12).

Політпорнографічний ← “політпорнографія” ← політічна порнографія
á/a

Ознака, пов’язана з політичною порнографією.

... він свого часу був причетним до скандального “політпорнографічного” колажу... (УТ-і, 20/13).

Політсма́к ← “політічний смак” ← смак

Політичний смак.

Про політсмак українського сиру дізналися українські виробники (5-ий канал: Час Підсумки, 22.01.12).

Політфутбóл ← футбóл

Політичний футбол.

Політфутбол (назва статті) (ДТ-і, 31/13).

Помайдáнний ← по Майдáн(і) н’н

Ознака за віднесеністю до того, що відбувається (існує, наявне, відбудеться) по Майдані.

*Це його реакція на те середовище, яке взяло на себе відповідальність за майданні й **помайданні**, а також далеко позамайданні події (ЛУ, 2/13, с. 7).*

По-міндоходівськи ← Міндоходів

Ознака дії, пов'язана з Міндоходів (Міністерство доходів і зборів).
*Єдиний внесок **по-міндоходівськи** (назва статті) (БТ, 40/13).*

Понадособовий ← понад осіб(ою) ó/o

Ознака того, хто/що перебуває понад особою.
*Незважаючи на те, що ти сам у такому разі не перестаси бути предметом ширшого **понадособового** вибору історії (УТ-і, 37/12).*

Понадсвіття ← пónад світ(ом) ó/o

Опредметнена ознака, названа сполученням *понад світом*.
*А той, що зостався, давно розминувся з такими, як я і джмелик. І живу я у **понадсвітті**, в безсвітті, лиш не відаю, чи живу (В. Баранов. Джміль прилетів).*

Попартпропагандіст ← попартпропаганд(а) á/a

Особа, яка займається попартпропагандою.
*Західні **поп-артпропагандисти** носяться з ним як із писаною торбою... (ДТ-і, 12/13).*

ПÓПівець ← ПОП п/п'

Особа-член ПОП (приватне охоронне підприємство).
***ПОПівці** – ліниви й похливі, а молодняк – гарячий, азартний (ДТ-і, 18/13).*

Попсовість ← попсов(ий) в/в'

Опредметнена ознака, названа прикметником *попсовий*.
*Вам не здається, що в українській літературі найбільшою спокусою навіть для добрих поетів і прозаїків є **попсовість** у її негативному піарному значенні? (ЛУ, 36/13, с. 12).*

Попсувати ← попси(а)

Дія (процес), пов'язана з попсою (бути попсою).
*Ба більше, сьогодні рясно "**попсиють**" у літературі ті, що одірвалися з-під батьківської опіки й не визнають жодного "сороміцтва" (ЛУ, 40/12, с. 4).*

Порногламур ← порнографічний гламур +o+

Ослівлення словосполучення *порнографічний гламур*.
*Нас інфікують усяким **порногламуrom** та ерзац-культурними мотивами "Факты", "Вести", "Сегодня" та інші "украинские газеты для читающих на русском языке" (ЛУ, 40/13, с. 4).*

Порнозапóй ← запóй

Порнографічний запой?
*Найзахопливіші інтерпретації зібрано в другій половині книжки — від есею "**Містичний порнозапой** Хоми Брута" (ЛА, 10.07.13).*

Порнфлét ← порн[ографічн(ий) пам]флét

Ослівлення словосполучення *порнографічний памфлет*.

Смерть малороса, або Повість-порнфлет (назва статті) (ЛА, 08.10.13).

Порóшок ← Порош-énко

Орозмовлення прізвища Порошенко (український олігарх).

Педро Порошок, маразматично посміхаючись, приймає Жору за свого прислужника... (Т. Антипович. Карма-консалтинг).

Порттóрбіо ← порт[фóл]іо + [тóрб(а)]

Портфоліо як торба.

Портфоліо? Ага, та це ж портфеліо у формі портторбіо (ДТ-і, 2/13).

Портфéліо ← [портфéль + портфóл]іо

Портфоліо як портфель.

Портфоліо? Ага, та це ж портфеліо у формі портторбіо (ДТ-і, 2/13).

Поставстрі́йка ← австрі́йка

Особа, яка після австріяка.

Чому саме Новий Сад, насправді такий опозиційний, прозахідний, чому ці сербогаличани, ці пост-австріяки Сербії, чому жертвами стали саме вони? (Ю. Андрухович. Лексикон інтимних міст).

Постбрандóвський ← “брандóвський” ← Брандó [о+ов]

Ознака за віднесеністю до того, хто/що з’явився після Брандо.

Замість невловимого й непередбачуваного образу, майстерно створеного одним із найвизначніших кіноакторів постбрандовської доби, я побачив знуджену і стомлену людину, якій немов відібрало мову (УТ-і, 4/13).

Поствуглеце́вий ← вуглеце́вий

Ознака того, що існує після вуглецевого.

Деякі громадські організації хочуть, щоб він стимулював ... або пришивидишів перехід до поствуглецевого майбутнього (УТ-і, 38/13).

Пості́зм ← і́зм

Ізм, який буде (з’явиться) після іншого ізму.

На різні -ізми і постізми необхідно дивитися як на речі другорядні щодо поезії (Л. Талалай. Роздуми про поезію. ЛУ, 47/12, с. 11).

Посткварця́нівський ← Кварця́н(ий) н/н’

Ознака того, що є після В. Кварцяного (про відставку українського тренера).

Посткварцянівський період “Волині” (назва статті) (УФ, 69/12, с. 7).

Постколгóспний ← колгóспний

Ознака того, що відбувається після колгоспного.

І повернувся додому з книжкою, яка не тільки епатувала назвою – “Хуго і Фігу” – нашу постколгоспну чернігівську літературу, а й показала... (ЛУ, 13/12, с. 9).

Постмайдáння ← постмайдáнн(ий)

← Майдáн

Опредметнена ознака, названа прикметником *постмайданний*; предметнена ознака того, що відбувається, існує після Майдану.

Щодо Постмайдання, неprisутнього в романі, – Ви написали: “ложечка” мала би дзенькнути вже тут” (Березіль, 11–12/12, с. 175).

Постноворічний ← новорічний

Ознака того, що йде, відбувається після новорічного.

Постноворічне, мрійливе... (УТ-і, 3/13).

Посторда ← Орда

Те, хто/що існує після Орди.

Україна є спадкоємицею Посторди (ДТ-і, 20/13).

Постпостмодерніст ← постмодерніст

Після постмодерніста.

Критики називають вас пост-постмодерністом (УТ-і, 27/13).

Постпразникум ← празник

Те, що відбувається після празника (післясвяткове відчуття).

Постпразникум, або Чоловічий погляд на жіноче свято (назва статті) (ДТ-і, 11/13).

Постсовєтчина ← “совєтчина” ← Совєт(и)

Явище (чи стан), яке настає після Советів.

Зацікавився цією країною, її людом, усім цим православ'ям, постсовєтчиною, большевизмом і націоналізмом (УТ-і, 7–8/12).

Постчавесівський ← Чавес с/с'

Ознака за віднесеністю до того, що відбувається після (смерті) У. Чавеса (президент Венесуели).

Адже ці вибори фактично відбулися на хвилі постчавесівської істерії... (ДТ-і, 15/13).

Постшоу ← шоу

Шоу, яке вдбулося (відбудеться) після іншого шоу. ?

Далі ви побачите постшоу СТБ Вікна. ... Головне пост-шоу країни (титри до сюжету) (1+1: Велика різниця, 07.01.12).

Потітушкувати ← тітушк(а) ў/у

Завершена дія (процес), пов'язана з тітушкою (побути тітушкою).

Та ні – приїхав трохи “потітушкувати” (УП, 13.12.13).

Поттероман ← поттероман-ія н'/н

Особа, яка “хвора” на поттероманію (фанат, прихильник Гаррі Поттера).

... на одному сайті осіли поттеромани, на іншому – фани вампірських саг чи зібрання творів Толкіна (УТ-і, 31/13).

По-фінчерівськи ← Фінчер р/р'

Ознака дії, пов'язана з Д. Фінчером (так, як у Д. Фінчера).

Чи зможе новий, але по-старому, по-фінчерівськи жорсткий трилер здобути успіх касовий? (УТ-і, 1/12).

По-хілтонячи ← Хілтон і/і н'/н'

Ознака дії, пов'язана з “Хілтон” (назва готелю).

О, це якось не по-хілтонячи (Новий канал: Ревізор, 08.06.13).

Почагарілий ← почагарі(ти)

Набута ознака за виконаною дією, названою дієсловом *почагаріти*.

...при місяці гладкім висвічує легені карпатський (іздала **почагарілий**) ліс. Ба й ти в вертепі цім, жалю і жάλю повен, **почагарів**, примерх, вино допив давно... (І. Малкович. Понад Дніпро гуде метро).

Пошталъйбнити ← пошталъйбн

Дія (процес), пов'язана з пошталъйоном (бути пошталъйоном, виконувати обов'язки пошталъйона).

*Нелегка у ноші ноша, Легко(важить) шалик – льон. **Пошталъйонить** листоноша, **Листоношить** пошталъйон* (О. Вертіль. Нелегка у ноші ноша).

Почагаріти ← чагáр á/a

Завершена дія, пов'язана з чагарем (покритися чагарем).

*при місяці гладкім висвічує легені карпатський (іздала **почагарілий**) ліс. Ба й ти в вертепі цім, жалю і жάλю повен, **почагарів**, примерх, вино допив давно... (І. Малкович. Понад Дніпро гуде метро).*

Правосúдиця ← правосúдд(я)

Жінка, яка займається правосуддям (є суддею).

*... погодилася попрацювати лише одна **правосудиця** із Донецького району... (ТVІ: Сьогодні, 04.04.12).*

ПРайд ← [ПРУ + пр]айд

ПРУ [Партія регіонів України] як прайд.

*Левиному **ПРайду** на траву було глибоко начхати, але ж він теж мусив засвідчити свої ікла та кігті, аби згодом демонструвати їх під час електоральних гастролей рідними джунглями (УТ-і, 22/12).*

Прев'юшний ← прев'ю

Ознака того, що стосується прев'ю.

*У “**прев'юшному**” інтерв'ю нашому виданню Сергій Назаренко сказав... (УФ, 66/12, с. 3).*

Предкіня ← прéдок é/e o/ø

Жінка-предок.

*А за давніх часів кам'яної доби без кременю не могли ні воювати, ні полювати, ні рибалити, ні хазяювати в хаті наші предки й **предкині**, не згадуючи дітей, які на дозвіллі бавилися у крем'яхи (С. Караванський. Звідки пішла єсть московська мова або шила в мішку не сховаєш, 2012, с. 75).*

Преміманія ← мánія прéмі[й(i)] ↔ +e+ é/e

Ослівлення словосполучення *манія премії*.

***Преміманія** творить ажіотаж, отруєє існування багатьом обійденим відзнакою амбіціонерам, і навіть незрідка розсварює тих, з-поміж яких вибирає журі (ЛУ, 24/13, с. 5).*

Привидозна́вство ← знá(ти) прівид(ів) +o+ í/и

Наука про привидів.

*Цього разу листи написано на бланках “Школи **Привидознавства**” – її заснували Малий Вовчик та Репетун на руїнах Школи Поганців та Академії Пригод (ЛА, 28.02.13).*

Привидоподібний ← подібний до прівид(а) ↔ +o+ í/и

Ослівлення словосполучення *подібний до привида*.

... і в свої 43 роки суттєво відійшов від образу худорлявого *привидоподібного гермафродита* (УТ-і, 50/12).

Пригламу́рнювати ← гламу́рн(ий)

Дія, пов'язана з наданням ознак гламурного.

*Його трохи приотесують, трохи **пригламурнюють** й уписують у канон найвидатніших індивідуалів сучасності* (ЛУ, 5/13, с. 5).

ПриГОЩА́йся ← при[гоща́]йся + [Гоща] о/о

Пригощайся в Гощі.

*Тут є, наприклад, завод продтоварів із торговельною маркою “**ПриГОЩА́йся**”, на ньому роблять повидло, соки й цукерки* (УТ-і, 20/13).

Приказко́вий ← при́казк(а) й/и

Ознака того, що стосується приказки.

*Варіант цей – переклад, і переклад не “**приказковий**”* (С. Караванський. Звідки пішла єсть московська мова або шила в мішку не сховаєш, 2012, с. 133).

Приказко́вість ← приказко́в(ий) в/в'

Опредметнена ознака, пов'язана з прикметником приказковий.

*Цей прозовий переклад приказки кінець діло хвалить не може похвалитися своєю “**приказковістю**”...* (С. Караванський. Звідки пішла єсть московська мова або шила в мішку не сховаєш, 2012, с. 133).

Приквелізо́ваний ← “**приквелізува́(ти)**” ← при́квел й/и л/л'

Набута ознака за дією, пов'язаною з приквелом (художній твір про події, що сталися до подій іншого художнього твору).

*“**Приквелізованими**” є лише образ сильної жінки та ідея істоти, яка так чи так розвивається як паразит у тілі людини* (УТ-і, 23/12).

Прикно́п ← прикно́п-и(ти)

Опредметненість дії, названої дієсловом *прикнопити*.

*От звідки цей rip-ur, чи то пак пришипил або — українською звучатиме ближче до оригіналу — **прикноп*** (Ю. Андрухович. Лексикон інтимних міст).

Присга́рлюватися ← при[кріп]люватися + [сгар]

Прикріплюватися як сгар (від англ. сgar – мотлох, лайно).

*Британська поліція в закордонному відрядженні, спеціальний підрозділ, квитанції за мінералку прикріплюються (чи **при-сгар-люються?**) до службового звіту* (Ю. Андрухович. Лексикон інтимних міст).

ПриМа́ри ← при[ма́р]и + Ма́р]бург

Примари Марбурга.

*У назві цього міста живуть **приМари**. Б'юсь об заклад, що назва “**Марбург**” одного з ними кореня* (Ю. Андрухович. Лексикон інтимних міст).

Пры́нципик ← пры́нціп

Зневажливе до принцип.

Щоб спрацювали підленькі “принципики” та “мрійки” про тотальне змалоросійщення всієї української нації, потрібно докласти нелюдські надзусилля... (Дзвін, 3/13, с. 106).

Припанкóваний ← “припанкувати” ← панк á/a

Ознака за дією, пов’язаною з панком (наближений за зовнішнім виглядом до панка).

Тільки той автопортрет 1986 року (здається, вже останній — жовте на чорному, припанковане) наче знущався, пришиплений до входу у вигляді музейної афіші (Ю. Андрухович. Лексикон інтимних міст).

Припарі́жжя ← при Парі́ж(і) ж’/жж’

Територія (місце, земля) при Парижі.

Дякую вам за все – як знавцеві болю!.. Тримаймось тії берези і вітру в полі. Ви, напевне, нині на роздоріжжі – десь між Закавказзям і Припарижжям? (С. Бондаренко. Відповідь. Ідея музеїв).

Пришпíл ← пришпíл-и(ти)

Опредметненість дії, названої дієсловом *пришпилити*.

*От звідки цей rip-up, чи то пак **пришпил** або — українською звучатиме ближче до оригіналу — прикноп (Ю. Андрухович. Лексикон інтимних міст).*

Прізвищетві́р ← твор-і́(ти) прізвищ(е) ↔ +e+ o/í í/i

Опредметнена дія (процес), названа словосполученням *творити прізвище* (про галузь мовознавства, яка вивчає творення прізвищ).

Прізвище *Грайбіда аж ніяк не відходить від такої моделі прізвищетвору (С. Караванський. Звідки пішла єсть московська мова або шила в мішку не сховаєш, 2012, с. 25).

Проанглієць ← англієць

Особа-прихильник англійців.

... і суспільство, поділене на протестантів і католиків, проангліїців та проірландців (УТ-і, 10/13).

Провокáтор ← [ПРУ + пр]овокáтор

Провокатор з ПРУ [Партія регіонів України].

Провокатори нарешті показали клас (УТ-і, 27/12).

Прогля́дка ← прогляд-á(ти) я/я

Предмет, за допомогою якого проглядають; опредметнена дія (процес), названа дієсловом *проглядати*.

*Тут лиш прослушка в спальні чи є й **проглядка**? Сонне сек’юриті шастає для порядку (С. Бондаренко. Нічні роздуми в замку).*

Прода́жник ← прóдаж ó/o

Особа, яка займається продажем (менеджер із продажу товарів та послуг).

Так само категорично проти української квоти в медіа виступають і “продажники” трьох найбільших радіохолдингів... (УТ-і, 4/13).

ПроДИНА́Мити ← про[динáм]ити + [ДИна́м(о)]

Продинамити (тут – обіграти) “Динамо”.

Чи **“проДИНАМлять”** Київ “моряки” вдруге? (назва статті) (УФ, 34/12, с. 3).

Прозаріум ← проз(а) ó/o

Місце прози.

“Прозаріум” стартував. Нещодавно у приміщенні муніципальної книгарні “Сяйво книги” відбулася презентація фестивалю молоді української прози **“Прозаріум”** (ЛУ, 39/12, с. 3).

Прозоринка ← прозор(а) хмар(а)

Ослівлення словосполучення прозора хмара.

“Хмара” й **“похмурий”** – з одного кореня... Просто біла – біляночка, ледь помітна – **прозоринка**, найгустіша – пухнастик (С. Пантюк. Хмарна мінливість).

Проірлάνдець ← ірлάνдець

Особа-прихильник ірландців.

... і суспільство, поділене на протестантів і католиків, проанглійців та **проірландців** (УТ-і, 10/13).

Промтбржйй ← промтбрж г/ж

Ознака, пов’язана з промторгом.

А збудована ще при **“советах”** **“промторжа”** корчма Чатувала на душі, Сварилася з церквою злою (І. Павлюк. Голос білої скрипки).

Простомарія ← про́сто Марія +o+ ó/o

Ослівлення словосполучення **“Просто Марія”** (телесеріал).

Коли слідом за Роксоланою до них на кухні знову повернуться рідні й улюблені маріанни, **простомарії**, дикірози (ДТ-і, 21/13).

Противсіхівський ← Противсіх(и)

Ознака за стосовністю до противсіхів.

Спочатку в цьому зізналася відома письменниця, що вважає себе ідейним лідером **“противсіхівського”** руху, потім один із постійних колумністів на сайті **“Української правди”** в екстравагантньо-антитимошенківській статті **“Те, що німцю – Божя роса, україню – у печінку коса”**... (УТ-і, 2/12).

Профутбóлити ← футбóли(ти)

Завершена дія (процес), пов’язана з футболом (згаяти час, граючи в футбол).

Згадалось, як директором був школи. Учитель захворів – беру м’яча І з класом вибігаю, мов хлопча... Так не одну заміну **“профутболив”** (І. Павліха. Сміх скаче по шкільному стадіоні...).

Прохмéлено ← прохмéлен(ий)

Ознака дії за прикметником прохмелений.

...і в конвульсіях б’ється вона, напівжива, напівмертва, розгойдують її, присаснулу **прохмелено**, а вона згадати не може (М. Семенюк. Полісся. Село).

Псаєманія ← ма́нія Пса́я ↔ +e+ á/a

Ослівлення словосполучення ма́нія Пса́я.

Псаєманія (1+1: ТСН Особливе, 07.06.13).

Псевдоаграрій ← аграрій

Несправжній, удаваний аграрій.

Потім цей “псевдоаграрій” перейде на посаду міністра надзвичайних ситуацій... (УФ, 64/12, с. 4).

Псевдобагатопартійний ← багатопартійний

Удаваний, несправжній багатопартійний.

У Центрально-Східній Європі на місце коаліційних урядів прийшла комуністична однопартійна влада (або ж псевдобагатопартійна, створена із політсил-сателітів) (УТ-і, 37/13).

Псевдобаланс ← баланс

Несправжній баланс.

“Вести” часто використовують добре відомий усім професійним журналістам та піарникам прийом “псевдобалансу” (УТ-і, 31/13).

Псевдовібори ← вибори

Несправжні (нелегітимні) вибори.

... його утримання стає надзвичайно затратним через необхідність за відсутності легітимності утримувати псевдопартії, фінансувати псевдовибори і задовольняти потреби псевдовлади (ДТ-і, 8/13).

Псевдовлада ← влада

Несправжня (нелегітимна) влада.

... його утримання стає надзвичайно затратним через необхідність за відсутності легітимності утримувати псевдопартії, фінансувати псевдовибори і задовольняти потреби псевдовлади (ДТ-і, 8/13).

Псевдогранд ← гранд

Несправжній, удаваний гранд.

Про двох південних псевдограндів – “Таврію” та “Чорноморець” (УФ, 79/12, с. 2).

Псевдоєвропеїзм ← європеїзм

Несправжній європеїзм.

Інша річ, що відбувається воно у шатах псевдоєвропеїзму, хоча однозначно (як і завжди в його історії) працює на інтереси Москви та її “малоросійської” політики (УТ-і, 6/13).

Псевдозамінування ← замінування

Несправжнє замінування.

Ситуація із замінуванням Київського вокзалу насправді була псевдозамінуванням (ТВІ: Сьогодні, 16.01.12).

Псевдоідейка ← ідейка

Несправжня, удавана ідейка.

... щоб і далі збурювати дійсність, надиктовуючи їй підлотні псевдоідейки, заражаючи цілі суспільства вірусом знедуховлення, ментального індивідуалізму... (Дзвін, 3/13, с. 106).

Псевдокоректність ← коректність

Несправжня коректність.

... то в країні Україні вже зроблено державною релігією тотальну політкоректність, квазікоректність і **псевдокоректність**... (ЛУ, 24/12, с. 2).

Псевдомесіанський ← месіанський

Несправжній, удаваний месіанський.

Руїницькі наслідки псевдомесіанської “собирабельної діяльності” ...очевидні в Україні і тепер (Дзвін, 1/13, с. 96).

Псевдомолочний ← молочний

Удаваний, неправжній молочний.

Псевдомолочну продукцію виведуть на чисту воду? (назва статті) (ДТ-і, 22/13).

Псевдоофшоризація ← офшоризація

Несправжня офшоризація.

Чи не загрався Кіпр свого часу з псевдоофшоризацією своєї банківської системи? (ДТ-і, 14/13).

Псевдопартизанство ← партизанство

Несправжнє, удаване партизанство.

Та під час спроби легітимізації в Київському обкомі партії його звинуватили у псевдопартизанстві... (УТ-і, 39/13).

Псевдослуга ← слуга

Несправжній слуга, самозванець.

Те, що дозволяють собі деякі псевдослуги народу в Парламенті, характеризує їх як безвідповідальних політичних авантюристів, яким глибоко байдужі і доля держави, і доля її народу (ЛУ, 26/12, с. 6).

Псевдотелесик ← Телесик

Несправжній Телесик.

Обліпили тебе й рідні псевдотелесики що чубляться ниють і лукаво обіцяють піонця під крильця і обскубують... (І. Малкович. Люблю тебе впізнавати).

Псевдотеорійка ← теорійка

Несправжня, удавана теорійка.

Невже варварське нищення мов, культур, цілих народів – лише задля утопічної псевдотеорійки про крайню потребу універсальної, всезагальної мови... (Дзвін, 3/13, с. 105).

Псевдофеллінівщина ← “феллінівщина” ← Фелліні [i+iv]

Сумнівне, неправжнє явище (в кінематографі), пов’язане з Ф. Фелліні (італійський кінорежисер).

... наслідуванні великих кінорежисерів (псевдофеллінівщина “Великої краси”)... (УТ-і, 21/13).

Псевдофольклорний ← фольклорний

Несправжній, удаваний фольклорний.

Дванадцять моторних псевдофольклорних “бабоньок” ... чудово знали, “куди” вони їдуть (ДТ-і, 21/13).

Психобіографія ← “психологічна біографія” ← біографія

Психологічна біографія.

Це не просто художні романи, а так звана психобіографія, тобто психічна історія душі (ЛУ, 28/12, с. 15).

Птахогра́й ← ?

?

... квіти бачених і нечуваних конфігурацій, маленькі дзьобики, схожі на москалівський птахограй, гнізда і свічки, хрести і надбиті яйця... (ЛУ, 45/12, с. 11).

Пупсоподі́бний ← поді́бн(ий) до пупс(а) ↔ +o+ ý/y

Ослівлення словосполучення *поді́бний до пупса*.

Є ще “пупсоподі́бний” напрям провладного мистецтва (УТ-і, 39/12).

Путі́нець ← Путі́н

Особа-прихильник, послідовник Путіна.

Та постраждали передусім путі́нці (1+1: ТСН, 04.03.12).

Р

Радиоета́п ← етап і радіо +o+

Етап, пов'язаний із радіо.

Якщо хтось скаже, що книжки Надії Степули “Говорить радіо “Свобода”. В ефірі – “Каламар”, “Пристрасті буття. Радіомонологи” й “Різноголосий вітер” – тільки данина “радиоетапу” її життєвої біографії, звіт про журналістську практику, то це буде тільки половина правди... (ЛУ, 27/13, с. 6).

Разумко́вець ← Центр Разумко́в(а)

Особа, пов'язана з Центром Разумкова (українська соціологічна установа).

“Разумковці” запропонували учасникам опитування за п'ятибальною шкалою оцінити діяльність співробітників МВС у конкретних сферах... (ДТ-і, 27/13).

Разура́зно ← разура́зн(ий)

Ознака іншої ознаки, названої прикметником *разуразний*.

То був діагноз задавленої, плеканої впродовж тривалих соуреалістичних десятиліть хвороби, а її рецидиви разуразно помітні й сьогодні (ЛУ, 2/13, с. 7).

Райвладі́вський ← райвлад(а) д/д'

Ознака за віднесеністю до райвлади.

... але оскільки грошей у бюджеті району немає, то програма ця лежить мертвонародженим дітям у стінах райвладі́вської будівлі (ЛУ, 3/13, с. 13).

Раціо́стіль ← раціо-на́льн(ий) стиль

Раціональний стиль.

Нині раціо-стиль. Ностальгія не в моді (Н. Диб'як. Запізнілі донори).

Рейтингува́ння ← “рейтингува́ти” ← ре́йтинг é/e

Опредметнена дія, пов'язана з рейтингом.

Уже коли офіційно було оприлюднено кількість номінацій, списки експертів та умови **рейтингування**, на сторінки в основному профільних інтернет-видань виплеснули потік негативу (ЛУ, 11/13, с. 3).

Реконфесіоналізація ← конфесіоналізація

← **реконфесіоналіз-увá(ти)**

Повторна конфесіоналізація; предметна дія (процес), названа дієсловом *реконфесіоналізувати*.

Україна – чи не єдине європейське суспільство, яке наслідує північноамериканську модель, а Росія наворачтається до реконфесіоналізації (УТ-і, 33/13).

Реніаматологіня ← реніаматолог ó/o

Жінка-реніаматолог.

Лікар-реаніаматологиня (титри до сюжету) (СТБ: Вікна, 22.05.13).

Рентоорієнтований ← орієнтован(ий) на рєнт(у) ↔ +o+ é/e

Ослівлення словосполучення *орієнтований на ренту*.

Така “рентоорієнтована” діяльність представників державних управлінців та чиновників примножує конфліктність у суспільстві... (ДТ-і, 3/13).

Рєпnúти ← реп

Дія (процес), пов’язана з репом (виконати реп чи в стилі репу).

Барак Обама репнув на славу – тепер його виступ покладено на реп (СТБ: Вікна, 12.01.12).

Репутáбельний ← репутá-ція

Ознака того, хто/що має репутацію.

Нещодавно була, так сказати, репутабельна конференція... (Радіо “Ера FM”, 27.11.13).

Репортажістка ← “репортажіст” ← репортáж á/a

Жінка, яка має відношення до репортажу.

Інна стала досвідченою репортажисткою, котрих в Україні мало (ЛУ, 6/13, с. 9).

Ретромобіль ← [рєтро + авто]мобіль é/e

Ретро-автомобіль.

Ретромобіль (титри до сюжету) (1+1: ТСН, 20.04.12).

Ретрочóрний ← рєтро + чóрн(ий) +o+

Поєднання ознак ретро і чорного.

Мій ретрочорний дїм-рояль стоїть на відшибі немодний... (Г. Вівчар. Поперед себе).

Рибакáбра ← [рїб(а) + чупа]кáбр(а) ї/и

Риба-чупакабра.

Сільський голова в існування рибакабри не вірить (1+1: Територія обману, 06.08.13).

Рибувáти ← рїб(а) ї/и

Дія (процес), пов’язана з рибою (?).

*А літо мітить кожен крок, ... Жукує, жабиться, зайчить.
Аничирчить і лелечить, Рибує, кличе відпочить, Теплою вливаючись у
гличик... (С. Пантук. Котяче акро).*

Ріднокр'я ← **рідн(а) кров**+o+ і/і

Усе, що пов'язане з рідною кров'ю.

*У полях золотих Чорномор'я Розколишу тебе на весь степ – Й заспіває
моє ріднокр'я, Що з пшеничного краю росте (Б. Чепурко. Молитва).*

Ріднослів'я ← **рідн(е) слів(о)** +o+ і/і о/і

Усе, що пов'язане з рідним словом.

*Ріднослів'я моє буревійне, Тихомудре, стосило мовчиш... Живодайне в
серцях, Стософійне – До Найпершого слова летиш! (Б. Чепурко.
Молитва).*

Рідносьйний ← **рідн(е) с'яй-в(о)** +o+ і/і

Ознака, пов'язана з рідним с'яйвом.

*Ці книжки дивилися на мене зі сходу і заходу рідносьйними очима
Шевченка і Франка (ЛУ, 23/12, с. 7).*

Різкобкий ← **різк(é) бк(о)** +o+

Ознака того, хто має різке око.

*Крики гуна збирає в степу Різкобкий нащадок, І незаймані вина В
гарячих долонях тремтять (І. Павлюк. Коли уже так тоскно...).*

Рількеанство ← **Рільке** і/і

Узагальнена, збірна назва до всього, що пов'язано з Р.-М. Рільке
(австрійський поет).

*... коли до сього часу магістральні теми Рубчака – про міфотворчість
у новітній літературі, про українське малармеанство чи рількеанство
– залишаються актуальними й не здобулися на системні та ґрунтовні
студії (ЛА, 16.01.13).*

Річний ← **річн(ій)** звіт

Особа, пов'язана з річним звітом (про податкову декларацію).

*Тому подавати Звіт про суми податкових пільг платники податків-
“річники” будуть у той самий строк (ПБО, 70/13).*

Робофутб'ял ← **“футб'ял р'яботів”** ↔ о/о

“Футбол роботів”.

... почнуться змагання із робофутб'ялу (ТВІ: Сьогодні, 19.06.13).

Родогр'яма ← **рід** +o+ і/о

Запис (грама) роду.

*Доктор Тойч вважав, що спочатку треба побудувати “родогр'яму”,
або “геногр'яму”, тобто свого роду схему, подібну до генеалогічного
дерева, родоводу (ДТ-і, 4/13).*

Родокор'янь ← **кор'янь р'яд(у)** ↔ +o+ о/о

Ослівлення словосполучення кор'янь роду.

*Імена... Ех, якби відкопати в історичних глибоких снігах родокор'янь...
У кожного ж – мати: Корчик – в Корця, Горинь – в Острога
(М. Береза. Пересопниця).*

Розвірту'ялення ← **“розвірту'ялити”** ← **“вірту'ялити”** ← **вірту'яль-н(ій)** л'/л

Опредметнена дія (процес), спрямована на позбавлення ознак віртуального.

Це ж аксіома, що після знайомства має бути розвіртуалення (УТ-і, 48/12).

Розвіртуалізація ← віртуалізація

Протилежне до віртуалізація (позбування віртуалізації).

Аншлаг зібрала прем'єра заходу “Розвіртуалізація Facebook”, який тривав протягом трьох днів... (ЛУ, 16/12, с. 4).

Роззёрнений ← “роззёрніти” ← зерн(ó)

Ознака за дією, пов'язаною із зерном (ознака пророслого зерна).

чим нижчий градус тим сніг тепліший для роззёрнених пагінців озимини які найбільше бояться заячої губи і зубів морозу (М. Пасічник. Чим нижчий градус).

Розкудёлка ← розку́дл-ан(ий) ú/у ø/é л/л'

Предмет з ознакою, названою прикметником розкудланий (про хмару).

“Хмара” й “похмурий” – з одного кореня... По молочному вранішню має зватись туманівка, як розвидниться – мревинка, й розкудёлка – удень (С. Пантюк. Хмарна мінливість).

Розмашистооповідний ← розма́шист(а) óповідь +o+ á/a ó/o

Ознака, пов'язана з розмашистою оповіддю.

У громадянському циклі поет часом розмашисто-оповідний, публіцистично-заорганений (Дзвін, 2/12, с. 128).

Розреєстра́ція ← “розреєструва́ти” ← реєстр-ува́(ти)

Опредметнена дія (процес), протилежна до реєструвати (позбавлення реєстрації, виведення із реєстру).

При цьому “розреєстрація” платника ПДВ... здійснюється за заявою платника (ПБО, 70/13).

Розривозв'язо́к ← розрив зв'язк(у) +o+ й/и

← розрив-а́(ти) зв'язо́к +o+

Ослівлення словосполучення розрив зв'язку; опредметнення дії (процесу), названої словосполученням розривати зв'язок.

Місто суцільних розривозв'язків (День, 164-165/13, с. 22).

Розтаємні́ченість ← розтаємні́чен(ий) н/н'

Опредметнена ознака, названа (діє)прикметником розтаємничений.

І прикра потреба Суворого гарту словами зневір. І розтаємніченість стиглого неба (Н. Диб'як. Дерева знервовані...).

Розшо́рення ← розшо́р-и(ти)

Опредметнена дія (процес), названа дієсловом розширити.

На шляху до “розиорення свідомості” (ЛУ, 8/12, с. 10).

Розшо́рити ← за-шо́ри(ти)

Протилежне до зашорити.

Сам автор визначив жанр як “космологічно-техногенне розслідування” з головною метою – “розиорити українську свідомість”... (ЛУ, 8/12, с. 10).

Рока́бельний ← рок ó/o

Схожий, подібний на рок.

Вона була така собі вальсова, а ми зробили її рокабельною, роковою (УТ-і, 23/12).

Роланбартівський ← **Ролán Барт** á/a т/т'

Ознака за стосунком до Ролана Барта (французький філософ).

Пригадаймо собі “ролан-бартівські” задоволення й насолоду від тексту (ЛА, 28.05.13).

Ролетвóрчий ← **твор-й(ти) рóл(і)** ↔ +e+ л'/л

Ознака того, хто/що творить ролі.

А отже “еліти” необхідні нам не як керівний, “ролетворчий” інститут, якого ми маємо панічно боятись... (ДТ-і, 8/13).

Романю́ка ← **ромán** н/н' á/a

Незвичайно великий роман.

А може, моє останнє інтерв'ю в “Літературці” прочитали, де я говорив, що закінчую романюку (М. Прудник. Живий класик, або Воскова фігура).

Росієцентри́чний ← **Росі[й(а)] в це́нтр(і)** +e+ і/і é/е

Ознака, пов'язана з тим, що названо словосполученням Росія в центрі.

Результатом пошуку прагматичнішої об'єднавчої концепції стало часткове повернення до моделі росієцентричного етатизму... (УТ-і, 46/12).

Російськомóвєць ← **росі́йськ(а) мóв(а)** +o+ і/і

← **росі́йськомóв-н(а) осóб(а)**

Особа, яка спілкується російською мовою; російськомовна особа.

Зрештою і слова з усталеним укр. наголосом намерение, обеспéчение тощо подеколи (а надто в Україні) російськомовці вимовляють з чисто рос. наголосом (С. Караванський. Звідки пішла єсть московська мова або шила в мішку не сховаєш, 2012, с. 85).

РРО́вєць ← **РРО́**

Особа, яка використовує РРО (реєстратор розрахункових операцій).

Міндоходів радує: платіжні термінали зобов'язані використовувати тільки “РРОвці” (ПБО, 80/13).

Рубіге́йт ← **Рубі** у/у

Неслава, розголос, пов'язані з Рубі (ім'я манекенниці-стриптизерки).

Рубігейт (титри до сюжету) (ТВІ: Сьогодні, 19.10.12).

Рубіківський ← **Рубік**

Ознака за стосовністю до Рубіка (винахідник кубика Рубіка).

Це всі рубіківські... (ОТБ: Молодіжний портал, 27.05.13).

РУ́на ← **[РУІ + руї]на**

Руїна від РУІ [реєстрова українська інтелігенція].

Та реєстрова українська інтелігенція, скорочено РУ́на, не може жити без господаря (УТ-і, 33/12).

Рукописа́ти ← **писа́(ти) рук(о́ю)** ↔ +o+ о́/о

Ослівлення словосполучення писати рукою.

Рукописала в зошиті особисто твоя покірна слуга (Країна-і, 2/13).

Русобѣлія ← **Русь** + **Бѣл-орусь** +o+ ý/u y/ú л/л'

Країна, яка поєднує ознаки Русі та Білорусі.

Тієї самої, що зветься дотепниками **Русобелією** (УТ-і, 45/12).

С

СаммВіть ← **сам**[міт + Віт(і)] і/і

Ослівлення словосполучення *самміт Віті*.

Ну після СаммВіть-2012 не здивуюся, якщо й справді Україна почне посилювати співпрацю лише з Україною (УТ-і, 23/12).

Самоампутація ← **ампутація**

Ампутація в самого себе.

*Ця диспозиція виходить і на ширше предметне поле, коли зачіпаються питання державних форм національного буття, таких як соборність – феодалізація – **самоампутація** територій* (УТ-і, 16/12).

Самовіддаленість ← **самовіддален(ий)** н/н'

Опредметнена ознака, названа прикметником *самовіддалений*.

*Осінні зорі – це така Молитва, **Самовіддаленість** твоїх Передчуттів* (В. Палинський. Тобі сьогодні треба...).

Самовідшкодовуватися ← **самовідшкодовуванн(я)**

Дія (процес), пов'язана з самовідшкодовуванням.

*Від'ємна різниця між сумами ПЗ та ПК, так би мовити, "**самовідшкодовується**" за рахунок самого підприємства, тобто зараховується до складу ПК наступного звітного (податкового) періоду* (ПБО, 61/13).

Самозлів ← **злив**

← **самозливати** і/и

Злив самого себе; предметнена дія (процес), названа дієсловом *самозливати*.

***Самозлив**: кандидати в депутати масово знімають свої кандидатури* (ТВІ: Сьогодні, 10.10.12).

Самоколекціонування ← **колекціонування**

Колекціонування самого себе.

*Який дріб'язок: літературні амбіції, ретельне **самоколекціонування*** (В. Брюгген. Блокноти).

Самомуміфікація ← **муміфікація**

Муміфікація самого себе.

*... а також інсталяція "**Самомуміфікація** Енко" – це ніби невикорінні сліди часу* (УТ-і, 30/13).

Саморесайклінг ← **ресайклінг**

Ресайклінг себе.

*Після свого **саморесайклінгу**, зіркової вторинної обробки, Менсон приїжджає до української столиці...* (УТ-і, 50/12).

Сарайдонбас ← **Сарай** + **Донбас** а/а

Донбас як Сарай (ханська столиця).

А ця сарана – надовго, бо для неї український Київ – золота жила, “Золотий Сарайдонбас” (Березиль, 11–12/12, с. 97).

Світлозапах ← **запах світл(а)** ↔ +o+ í/í

Ослівлення словосполучення *запах світла*.

Бетоноландшафт світлозапахів Ксенії Дмитренко (назва) (ЛА, 13.06.13).

Світлобгний ← **світл(ий) огбнь** +o+ í/í o/ó ó/ø

Ознака, пов’язана зі світлим огнем.

Зернохлібне моє, світлоогне, Запиши свою суть в мою кров! (Б. Чепурко. Молитва).

Світлорама ← **рам(а) світл(а)** ↔ +o+ í/í

Ослівлення словосполучення *рама світла*.

... він і сам не підозрював де він жив яку світлораму гасив у собі ради мене легшої і білішої... (М. Шунь. В тому чорному вікні...).

Світоінтеграція ← **інтеграція у світ** ↔ +o+ í/í

Ослівлення словосполучення *інтеграція у світ*.

... зробила Київська школа економіки, організувавши дискусію “Виклики світоінтеграції: київський погляд” ... (ДТ-і, 9/13).

Свободівка ← **Свобод(а)** д/д’

Жінка, пов’язана зі “Свободою” (всеукраїнське громадське об’єднання).

... свободівка Ірина Фаріон готує судовий позов проти депутата-комуніста Олександра Зубчевського... (ЛУ, 7/13, с. 3).

Своїзм ← **свій** í/o

Узагальнена назва, пов’язана з пошануванням, підтримкою своїх.

Саме зі “своїзмом” пов’язана напрочуд довга (близько 15 років) популярність Віктора Балого на Закарпатті (УТ-і, 15/13).

Секулярніший ← **секулярн(ий)** н/н’

Вищий ступінь ознаки, названої прикметником *секулярний*.

Чому Чехія значно секулярніша, ніж Польща? (УТ-і, 33/13).

Семижальий ← **сім жал** +и+ í/e

Ознака того, хто/що має сім жал.

Це немов зміюка семижала Підповзла за щемні рубежі...

Сербогаличанин ← **серб** + **галичанин** +o+ é/e

Ослівлення словосполучення *серб-галичанин*.

Чому саме Новий Сад, насправді такий опозиційний, прозахідний, чому ці сербогаличани, ці пост-австріяки Сербії, чому жертвами стали саме вони? (Ю. Андрухович. Лексикон інтимних міст).

Серболюбка ← **серболюб**

Жінка-серболюб.

Ат зачарована Сербією, більшої за неї серболюбки годі собі уявити (Ю. Андрухович. Лексикон інтимних міст).

Сервантесозна́вство ← **зна́(ти) Серва́нтес(а)** ↔ +o+ á/a

Наука про М. Сервантеса.

Автор монографії “Дон Кіхот: роман – міф – товар” Олександр Пронкевич сумнівається у коректності вживання терміну “сервантесознавство” в українському контексті (ЛІА, 22.06.12).

Серебродощ ← **серебр-ян(ий) дощ** +o+ ?

← **дощ-серебр(б)** ↔ +o+

Ослівлення словосполучення *серебряний дощ* чи *дощ-серебро*.

“Золото дощ! **Серебродощ!**” – хтось кличе мене голосом березня. “Не озивайся!” (Г. Тарасюк. Ось я іду).

Середземність ← **середземн(ий)**

Опредметнена ознака, названа прикметником середземний.

До всіх цих мотивацій хочеться додати вельми спеціальну спорідненість Венеції зі Львовом – це одним нині занепалим містом, яке в силу географічної похибки уявило себе розташованим у самісінькому Центрі, тобто Серед Земель. Щоправда, львівська *середземність* інакша... (Ю. Андрухович. Лексикон інтимних міст).

Середньомайбутній ← **середн(є) майбутн(ий)** +o+ é/e

Ослівлення словосполучення *середнє майбутній*.

Який це час, *скоромайбутній*, **середньомайбутній**, *далекомайбутній*? (Газета “2000”, 23/12).

Сильноукраїнець ← **Сільн(а) Україн(а)** +o+ í/i

Особа-член “Сильної України” (політична партія).

... не менш колоритний Віктор Чалабан, політичний колобок, який був у “Нашій Україні”, працював у секретаріаті Юценка, потім балотувався до Бахмацької райради від “**сильноукраїнців**” (УТ-і, 35/13).

Симиренкознавець ← **знавець Смирєнк(а)** ↔ +o+ é/e é/e a/á

Ослівлення словосполучення *знавець Симиренка*.

Петро Вольвач, **симиренкознавець**, доктор філософії в галузі біології, заслужений діяч науки і техніки АР Крим, академік української екологічної академії наук (День, 1/13).

Сіетлянин ← **Сієтл** é/e л/л’

Особа-житель Сієтла.

Усі свідомі **сієтляни** махали лопатами цілу добу (УТ-і, 13/13).

Сієніст ← **Сієн(а)** н/н’

Особа-фанат Сієни.

Він називається Кампо, і після нього стаєш фанатом Сієни, тобто **сієністом** (Ю. Андрухович. Лексикон інтимних міст).

Сірохмара ← **сір(а) хмар(а)** +o+ í/i

Ослівлення словосполучення *сіра хмара*.

Стихли птахи, і дерева п’ють воду з неба. Квіти мокрі й трава. І нема зла в **сірохмарах** – дощ змиває (А. Можаровський. Стихли птахи).

Скансенологія ← **скансєн** é/e

Наука (логія), яка вивчає скансен (етнографічний комплекс – музей просто неба).

Українська **скансенологія** (назва статті) (УТ-і, 45/12).

- Скелетоморфний** ← морфém(а) скелét(а) ↔ +o+ é/е о/ó
 Ознака, пов'язана з морфемою (будовою) скелета.
Її культура смертоцентрична і скелетоморфна (Ю. Андрухович. Лексикон інтимних міст).
- Скіглінг** ← скіггл-и(ти) л/л'
 Опредметнена дія (стан), названа дієсловом *скиглити*.
Є вічне скигління, нарікання на обставини, якому придумано навіть влучну назву – “скиглінг” (ДТ-і, 24/13).
- Скіфенята** ← скіф і/і
 Діти скіфа, малі, недорослі скіфи.
Усе-усе по древньому закону На круги повертається своя... Які мужі при картах – з Іліону! А скіфенята царські – ти і я... (Д. Кремень. Ти витягла щасливу лотерею).
- Скоромайбутній** ← скóр(е) майбúтн(ій) +o+ ó/о
 Ослівлення словосполучення *скорє майбутній*.
Який це час, скоромайбутній, середньомайбутній, далекомайбутній? (“2000”, 23/12).
- Сланцегривня** ← слáнц-ев(а) грівн(я) +e+ á/a
 Ослівлення словосполучення *сланцева гривня*.
Так у Росії ж “нафтодолари”! Нічого, у нас на той час будуть свої “сланцегривні”... (УТ-і, 45/13).
- Слемітися** ← слем é/е
 Самодія (самопроцес), пов'язана зі слемом (використовувати слем).
Що частіше ти “слемішся” і що частіше “слемиться” народ навколо, то більше уваги мусиш приділяти другій складовій, оскільки те, що гарно вдалося раз, навряд чи справить враження в повторі (ЛУ, 11/12, с. 10).
- Слемувати** ← слем é/е
 Дія (процес), пов'язана зі слемом (використовувати слем).
Відомі видавці брати Дмитро та Віталій Капранови чудово, але, на жаль, рідко слемують (ЛУ, 11/12, с. 10).
- Слизькоязікий** ← слизьк(ій) язик +o+ і/и
 Ознака того, хто/що має слизький язик.
Я зі сповитку чую цю хулу, осуду цю принизливу, огидну, цю лжу слизькоязику і гнилу про наймиліше – мову нашу рідну (І. Вазов. Болгарська мова в перекладі Д. Щербини).
- Словознавчий** ← “словознавство” ← знá(ти) слóв(о) ↔ +o+ ó/о
 Ознака того, хто знає слово.
Безперечно, що нас буде цікавити походження мов, чий розвиток можна простежити на підставі наявних фактів про мовні явища, закарбованих у словознавчих працях – словниках (С. Караванський. Звідки пішла єсть московська мова або шила в мішку не сховаєш, 2012, с. 2).
- Словотéча** ← слóв(о) теч(é) +o+ e/é ó/о
 Опредметнення дії (процесу), названої словосполученням *слово тече*.

Ані проблеску самотійності думки у словотечі банальності (ЛУ, 48/12, с. 6).

Словошука́цтво ← **“словошука́ч”** ← **шука́(ти) слóв(о)** ↔ +o+ ó/o

Опредметнена дія (процес), названа словосполученням *шукати слово*.
За свій довгий вік словошукацтва, міг чути цю пару слів з уст тих, від кого він записував лексику (С. Караванський. Звідки пішла єсть московська мова або шила в мішку не сховаєш, 2012, с. 32).

Слов’яни ← **Слóв(о) ó/o**

Особи, які мають відношення до “Слова” (про письменників, які мешкали в харківському будинку “Слово”).

Усвідомлення ... прийшло до багатьох майбутніх мешканців будинку “Слово” наприкінці двадцятих. Залиті кров’ю тридцяті і трагічні долі більшості “слов’ян” та їхніх родин під час сталінських репресій назавжди з’єднали в національній пам’яті це місце як герографічне поняття з інтелектуальним простором української інтелігенції... (ЛУ, 34/13, с. 1).

Слов’янка ← **Слов’ян-ськ(а)** гімназія

Ослівлення словосполучення *Слов’янська гімназія*.

До речі, для “Слов’янки” і жителів 4-го району від Інституту генплану Києва теж є “хороші” новини... (ДТ-і, 26/13).

Смертоцентри́чний ← **смерть у це́нтр(і)** ↔ +o+ é/e p’/p

Ознака того, у центрі чого смерть.

Її культура смертоцентрична і скелетоморфна (Ю. Андрухович. Лексикон інтимних міст).

Смолоскі́пвець ← **Смолоскі́п** п/п’

Особа-лауреат конкурсу “Смолоскип”.

Звідки ти дізнався про смолоскипівський літературний конкурс..? Дізнався ще в школі, коли хтось приніс кілька книжок “смолоскипівців” (ЛУ, 27/12, с. 9).

Сно́удені́вський ← **Сно́уден** н/н’

Ознака за стосунком до Е. Сноудена (американський службовець).

... що отримав від Росії сірійський удар, сноуденівський ляпас і Путіна... (ДТ-і, 41/13).

Собóрчик ← **собóр**

Зменшено-іронічне до собор.

Всі содомчики і гоморчики у соборчику як амурчики (Ю. Буряк. Шкіц).

Совко́вський ← **сово́к** ó/ø

Ознака за віднесеністю до совка.

У цій армії перемогли не молодотурки, як я їх називаю, а старотурки, себто перемогла не молода буржуазія, орієнтована на Європу, на європейські цінності, а совковська комуністична стара буржуазія вкупі з кримінальним елементом (ЛУ, 35/12, с. 12).

Содо́мчик ← **содо́м**

Зменшено-іронічне до содом.

Всі содомчики і гоморчики у соборчику як амурчики (Ю. Буряк. Шкіц).

Сомалілендський ← Сомаліленд

Ознака за віднесеністю до Сомаліленду (назва країни).

У перерахунку на гривні одній тисячі сомалілендських шилінгів відповідає приблизно одна гривня (УТ-і, 10/13).

Сонцебіг ← біг со́нц(я) ↔ +e+ ó/o

Ослівлення словосполучення *біг сонця*.

На водах крига скресне, розтане сон, як сніг, із лютого на весну вертає сонцебіг (Я. Веприяк. Сонцеворот).

Сонцепрістань ← пристань со́нц(я) ↔ +o+ ó/o

Ослівлення словосполучення *пристань сонця*.

Я тебе й весну стрічатиму – Юний, голосно розхристаний, І дівчат не помічатиму На травневих сонцепристанях (І. Вітюк. Ти і весна).

Соціальнопільговий ← соціальн(а) пільг(а) +o+ á/a

Ознака, пов'язана з соціальною пільгою.

Соціально-пільговий жиро́к для бюджету (назва статті) (ДТ-і, 41/13).

Соцхарківщи́нець ← Соцхарківщи́н(а)

Особа, пов'язана з "Соцхарківщиною".

Тут якраз вирували пристрасті: мої колеги-“соцхарківщинці” змагалися за першість у шаховому конкурсі (Березіль, 1-2/13).

Спазмувати ← спазм á/a

Дія (процес), пов'язана зі спазмом.

Спазмують рими, увсебіч проитовхується шарм, Вінишуєш світ, в якому вже нема потреби (А. Мартинюк. Імпресія).

Спайдерме́нт ← Спайдер[ме́н + мент]

Мент-Спайдермен.

Супермент, спайдермент, бетмент та інші менти (реклама на ТБ: 11.07.13, 14:45).

Спелеовесі́лля ← весі́лля

Весілля у печері чи печерне весілля.

Спелеовесілля провели у Євпаторії. ... Після спелеовесілля молодята обвінчалися (1+1: ТСН, 23.01.12).

Спецукраї́нець ← спец-іа́льний украї́нець

Спеціальний українець.

Той, хто сягав належного рівня глибокоекзистенційного страху перед Москвою, ставав офіційним “спецукраїнцем” ... (УТ-і, 46/12).

Списко́ваний ← “спискувати” ← список і/и о/ø

Ознака за дією (процесом), пов'язаною зі списком.

... як голосуватимуть “списковані” мрійники про повернення часів ковбаси по 22 копійки за кілограм? (День, 164-165/13, с. 21).

Співворóжність ← “співворóжн(ий)” ← співво́рог ó/o г/ж

Опредметнена ознака, пов'язана із співворогом.

Про МС, про ЄС і співворожність партнерів (ДТ-і, 16/13).

Спілоплóдий ← спіл(ий) плід +o+ і/і і/ó

Ознака того, що має спілий плід.

У небі птаха пролетить, Айва зірветься **спілоплада**, У місті вітер зашумить Й огорне душу прохолода (А. Стоєв. Осінній мотив у перекладі Д. Шупти).

Спільнокóшт ← **спільн(ий) кошт** +o+ í/i

Ослівлення словосполучення *спільний кошт*.

Проект “Спільнокóшт” пропагує... (ICTV: Факти, 18.02.13).

Спогáдування ← **спогáдува(ти)**

Опредметнена дія (процес), названа з дієсловом *спогáдувати*.

Близька до істини Спогáдування Про безпритульність видива Давно поруйнованого гнізда (В. Палинський. Галузка).

Справедливоборéць ← **борéць за справедлів-ість** ↔ +o+ í/i в/в’

Ослівлення словосполучення *борéць за справедливість*.

Хай “справедливоборці” з-під усіх без винятку прапорів і кольорів, які апелюють до нашої совісті, регіональної гордості і т.д. сходять в ... (ДТ-і, 5/13).

Сталінобóрець ← **борó(ти) Стáлін(а)** ↔ +o+ ó/o á/a

← **борéць зі Стáлін(им)** ↔ +o+ é/e á/a

Особа, яка борить Сталіна; борець зі Сталіним.

*... директор департаменту обліку платників Міндоходів Олексій Теньков справді перевішив усіх леніно- і **сталіноборців** від різних мастей українських націоналістів, запропонувавши повалити найяскравіше втілення...* (ДТ-і, 39/13).

Старбрáт ← **стáр-ший брат** á/a

Старший брат.

Так ми й виховувались. На віковій гордості “старбрата” (ЛУ, 2/12, с. 5).

Старогвардієць ← **стар(á) гвáрді[й(а)]** +o+ á/a á/a

Особа, пов’язана зі старою гвардією.

І не факт, кажуть “старогвардійці”, що воно буде таким самим компліментарним до Яценюка... (УТ-і, 32/13).

Старотúрок ← **стар(ій) тúрок** +o+

Ослівлення словосполучення *старий турок*.

*У цій армії перемогли не младотурки, як я їх називаю, а **старотурки**, себто перемогла не молода буржуазія, орієнтована на Європу, на європейські цінності, а совковська комуністична стара буржуазія вкупі з кримінальним елементом* (ЛУ, 35/12, с. 12).

Стасвóрд ← **кросвóрд Стáс(а)** ↔ á/a [Стас + крос]вóрд

Ослівлення словосполучення *кросворд Стаса*.

*“Інтерактивні **стасворди**”. Такою є книжка Станіслава Бондаренка під назвою “**Стасворди** із загадок для тат, мам та діток”... замість звичних для кросвордів запитань маємо цікаві розвивальні віріші-загадки* (ЛУ, 37/13, с. 13).

Стереодáль ← **даль**

Багатоголосна даль.

Пахне зрізаним деревом Міжпланетна печаль. Вже не в моно, а в стерео... Даль ворони кричать (І. Павлюк. Передосінне).

Стислоголосий ← **стісл(ий) гóлос** +о+ ї/и ó/о

Ознака того, хто/що має стислий голос.

Боротьба повноголосої лексики (полонить, молодой, холод) з безперечно похідною стислоголосою лексикою (плениць, младай, хлад) – одне з протистоянь у процесі розвитку російської мови (С. Караванський. Звідки пішла єсть московська мова або шила в мішку не сховаєш, 2012, с. 33).

Стислоголосся ← **стислоголос(ий) с/сс'**

Опредметнена ознака, названа прикметником *стислоголосий*.

Ця боротьба у різних лексичних одиницях кінчалася по-різному. Десь перемогало повноголосся, десь – стислоголосся (С. Караванський. Звідки пішла єсть московська мова або шила в мішку не сховаєш, 2012, с. 33).

Стололаз ← **лаз-и(ти) по стол(ах)** ↔ +о+

Особа, яка лазить по столах (про завсігдатаїв фуршетів).

*З'явилося постійне коло не завжди вмиваних прочан з вулиці, негайно прозваних **стололазами**, котрі терпляче нудилися в "літературних салонах", зате виявляли неабияку спритність за фуршетним столом ... я власноруч спровадив надвір двох знахабнілих і добряче прихмелених "на халяву" **стололазів*** (ЛУ, 48/12, с. 5).

Стомовиця ← **ст(о) мов** +о+ ó/о

Опредметнення названого словосполученням *сто мов*.

*Припаду вухом До муру колін І чую **стомовицю** Твоїх бажань* (О. Бригинець. Біля ніг твоїх).

Стомпівець ← **Стомп** п/п'

Особа-учасник гурту "Stamp".

*Ще **стомпівці** б'ють по сміттєбаках, трубах, столах, підлозі...* (УТ-і, 10/13).

Стооко ← **стоок(ий)**

Ознака дії, названа прикметником *стоокий*.

*Гучать гучки. Стошумне розмаїття Дзюрчить струмками, жебонить **стооко*** (Б. Чепурко. Святий іконостас).

Стософійний ← **ст(о) софій**

Ознака того, що має сто софій (мудростей).

*Ріднослів'я моє буревійне, Тихомудре, стосило мовчиш... Живодайне в серцях, **Стософійне** – До Найпершого слова летиш!* (Б. Чепурко. Молитва).

Стошумний ← **сто шум(ів)** +о+ у/у'

Ознака того, що має сто шумів.

*Гучать гучки. Стошумне розмаїття Дзюрчить струмками, жебонить **стооко*** (Б. Чепурко. Святий іконостас).

Страхоманія ← **манія страх(у)** ↔ +о+ á/а

Ослівлення словосполучення *манія страху*.

... така **страхоманія** потрібна людині (1+1: ТСН, 06.04.12).

Страшільний ← **Страшіл(о)** л/л'

Ознака за стосунком до Страшила (персонаж книг Л. Баума про Країну Оз).

*Справжня ненависть не демонстративна, а дієва, і відрізняється від **страшильної**...* (ДТ-і, 6/13).

Стрімголовість ← **стрімголів(ий)** в/в'

Опредметнена ознака, названа прикметником *стрімголовий*.

*І Муза моя втомилася від гармидеру, гуркоту, свисту, від **стрімголовості** світу, що й сам себе не збагне* (В. Баранов. Подарували мені Пегасика...).

Стрічкорі́з ← **рі́з-а(ти) стрі́чк(у)** ↔ +o+ і/і

Особа, яка ріже стрічку.

*Ці люди одразу стають **стрічкорізами*** (ТВІ: Підсумки з Віталієм Гайдукевичем, 18.02.12).

Супербала́нс ← **бала́нс**

Надзвичайний баланс.

Супербаланс відрізняється від дисбалансу (Всесвіт-і, 9-10/12).

Супервундеркі́нд ← **вундеркі́нд**

Надзвичайний вундеркінд.

*Це просто феномен, **супервундеркінд*** (ДТ-і, 21/13).

Суперго́пник ← **го́пник**

Надзвичайний гопник [тут ідеться про гопника-супергероя].

*Але найкращий атрибут цього **супергопника** – величезний пакет насіння* (Радіо “Ера FM”, 29.12.13).

Суперду́ель ← **ду́ель**

Неабияка дуель.

*Передебатити суперника. У США відгриміла **супердуель*** (ТВІ: Сьогодні, 04.10.12).

Суперме́нт ← **Супер[ме́н + мент]**

Мент-Супермен.

Супермент, спайдермент, бетмент та інші менти (реклама на ТБ: 11.07.13, 14:45).

Суперпі́льний ← **пі́льний**

Вищий ступінь ознаки, названої прикметником *пилний*.

*Але коли нарешті абсолютно глухого до літератури, зате **суперпилного** ідеологічного редактора було усунено з посади і коли стало трохи більше кисню, Салига став значно частіше публікуватися* (ЛУ, 2/12, с. 4).

Суперспро́щений ← **спро́щений**

Надзвичайно, дуже спрощений.

*Можливо, варто...розробити для спрощеної системи оподаткування **суперспрощену** модель касового апарата...* (ДТ-і, 3/13).

Суперста́ровий ← **суперста́р**

Ознака, пов'язана з тим, що названо іменником *суперстар*.

... в різних програмах, на різних каналах удавано і нещиро посміхаються заїжджі зіркові “суперстарові” (а що в нас тепер не супер-, не мега- і не планетарного масштабу?!) гастролери, до речі, багато з них – народні артисти України (ЛЮ, 2/12, с. 4).

Суперстрахіття ← страхіття

Неабияке страхіття.

І нехай навіть осудить, якщо я насправді суперубивця, суперстрахіття (Я. Мельник. Кінець світу).

Суперструна ← струна

Неабияка, незвичайна струна.

... а ці суперструни це також лажя яга дожувала хлоп'я і зробилася душка... (А. Цветков у перекладі А. Позднякової. Трафунок в дорозі).

Суперсхідний ← східний

Надзвичайно східний.

А в Європі ... замислили нове утворення – Суперсхідне товариство (Радіо “Ера FM”, 27.11.13).

Суперукраїнець ← українець

Неабиякий українець.

Суперукраїнець (титри до сюжету) (Україна. События дня, 11.12.13).

Суржикомовність ← суржикомовн(ий) н/н'

Опредметнена ознака, названа прикметником суржикомовний.

Суржикомовність – це корозія. Рослинний спосіб життя. Безобличність. Суржикомовна людина не переймається історією і культурою землі, на якій живе (ЛЮ, 26/13, с. 4).

Суржикотворець ← твор-ї(ти) суржик ↔ +o+ o/ó ú/y

Особа, яка творить суржик.

На постсовецькі лоха лахи Іронії цеберко вилив У розвідці своїй про шахи Суржикотворець для “дибилив” (С. Коваль. Михайлові Бриниху).

Сусідовбівчий ← вбі(ти) сусід(а) ↔ +o+ í/i

Ознака за дією, названою словосполученням вбити сусіда.

Прикладів сусідовбивчих конфліктів під час суперечок за межу історія знає чимало... (ДТ-і, 6/13).

Схемник ← схем(а)

Особа, пов'язана зі схемою.

І для виконання цих завдань в особливо великих масштабах в Україні з'явилася рідкісна, але досить захоплююча професія – “схемник” (ДТ-і, 26/13).

Східнопартнерський ← східн(е) партнёр-ств(о) +o+

Ознака за віднесеністю до східного партнерства (з ЄС).

Новачок і водночас фаворит східнопартнерського товариства – Молдова (Радіо “Ера FM”, 27.11.13).

Схолуїзован(ий) ← схолуїзувати

Ознака за дією (процесом), названою дієсловом схолуїзувати.

Це абсолютно незрозуміло для *схолуїзованої* свідомості, яка незмінно тулиться до сильнішого (ЛУ, 8/12, с. 4).

Т

Таблоїдизація ← “таблoїдизувáти” ← таблoїд ó/о

Опредметнена дія, пов’язана з таблoїдом.

*Невипадково недавно Оксана Забужко із гiркотою казала, що масова **таблoїдизація** українських ЗМІ є цілком програмовою, політичною й соціальною інженерією...* (ЛУ, 6/13, с. 5).

Таблoїдність ← таблoїдн(ий) н/н’

Опредметнена ознака, названа прикметником *таблoїдний*.

*... хоча з погляду **таблoїдності** це мало би стати мегановиною* (УТ-і, 33/13).

Талібанізація ← “талібанізувá(ти)” ← Талібáн á/а

Опредметнена дія (процес), пов’язана з Талібан.

*Салман попереджає про “**талібанізацію**” на кордонах історичної Європи, але ці страхи, очевидно, перебільшені* (УТ-і, 36/12).

Талономáт ← [талoн + авто]мáт ó/о

Автомат талонів.

ТалоноМАТ: нововведення Укрзалізниці перетворюються на фікцію (УТ-і, 13/12).

Тарапунькізація ← “тарапунькізувáти” ← Тарапу́ньк(а) ú/у к/к’

Опредметнена дія (процес) – набуття ознак Тарапуньки (йдеться про його суожикомовність).

“Тарапунькізація” українського телефіру сприяє суржикізації культури (День, 97/12).

ТаРІФ ← та[рiф + риф]

Риф тарифу.

таРИФИ (назва статті) (ДТ-і, 1/13).

Тарозбір ← збір за тáр(у) ↔ +о+ á/а

Ослівлення словосполучення збір за *тару*.

Утилізація упаковки: про “тарозбір” і не тільки (ПБО, 71/13).

Твітеровий ← твітер

Ознака за належністю до Твітера (соціальна інтернетмережа).

*Найбільша **твітерова** інтрига – чи можливе відновлення кохання в зіркових парах* (СТБ: Неймовірна правда про зірок, 06.08.13).

Твітерреволюція ← революція у Твітер(і) ↔

Ослівлення словосполучення *революція у Твітері*.

*Успіх Б. Обами, **твітер-революції** в Тунісі та Єгипті – не ізольовані випадки* (ДТ-і, 33/13).

Твітеріянин ← Твітер í/і р/р’

Особа-користувач Твітеру (соціальна мережа).

*Інстаграмівці та **твіттериани**, фоловимо!* (Vk.com, 22.08.13).

Театріум ← театр р/р'

Збірне до театр (сукупність театрів).

Київський "театріум": усе найкраще людям (ДТ-і, 11/13).

Телеапокаліптічний ← телевізійний апокаліпсис á/a

Ознака, пов'язана з телевізійним апокаліпсисом.

Пояснення цьому телеапокаліптичному явищу, як і всьому іншому, є (ЛУ, 40/13, с. 6).

Телевістка ← вістка

Телевізійна вістка.

Почули українці телевістку, Яка в усмішці перейшла: Знов уряд псячу кістку Нам кинув зі свого стола (І. Павліха. Почули українці...).

Теледебілізація ← дебілізація

Телевізійна дебілізація.

Суспільство активізується проти теледебілізації (ЛУ, 17/13, с. 1).

Тележиття ← "телевізійне життя" ← життя

Телевізійне життя.

Хвороба нашого часу: коли чуже тележиття стає важливішим за власне (ДТ-і, 2/13).

Телекаламуть ← каламуть

Телевізійна каламуть.

Інакше як знуцанням, насмішкою і зневагою до Україн, українців всю цю телекаламуть не назвеш (ЛУ, 40/13, с. 6).

Телекамерний ← телекамер(а)

Ознака, пов'язана з телекамерою.

Разом із тим, "телекамерна" віра продовжує функціонувати у наших політиків у неопоганському форматі (ЛУ, 3/12, с. 9).

Телекнопка ← кнопка

Телевізійна кнопка.

Ну, а трохи раніше – на конкуруючій телекноpci – той самий народ обирає собі чергових кумирів (ДТ-і, 21/13).

Телемувік ← "телевізійний мувік" ← мувік

Телевізійний мувік (відеокліп).

А в тих, у кого немає зв'язку з Мексикою, є зв'язок з російськими "телемувіками"... (Шо, 9-10/12).

Телеобман ← обман

Телевізійний обман.

Телеобман (титри до сюжету про телевікторини). *Аудиторія телеобману стала меншою* (1+1: ТСН, 10.02.12).

Телеошуканство ← ошуканство

Телевізійне ошуканство.

Микола Роцин зайнявся викриттям телеошуканства... (1+1: ТСН, 10.02.12).

Телепігулка ← пігулка

Телевізійна пігулка.

Рука тяжкохворого звично тягнеться до різного роду пігулок (у тому числі й телепігулок), а не до поетичного томика... (ЛУ, 32/12, с. 12).

Телеполітика ← політика

Телевізійна політика.

Рефлексії до телеполітики (Ю. Буряк, назва вірша).

Телесмоктун ← смоктун

Телевізійний смоктун.

Телесмоктун (титри до сюжету)(СТБ: Вікна, 22.05.13).

Телестахановець ← “телевізійний стахановець” ← стахановець

Телевізійний стахановець.

Два герої, обидва родом із нашого дитинства, природно, не “раптом” виявилися такими прибутковими й рейтинговими телестахановцями (ДТ-і, 4/13).

Телефарш ← “телевізійний фарш” ← фарш

Телевізійний фарш.

Дивіться, телефарш (Новий канал: Педан-Притула Шоу, 07.07.13).

Телецукерка ← цукерка

Телевізійна цукерка.

Навчальні телецукерки з країни “Укр” (ЛУ, 40/13, с. 14).

Теннесівільямсівський ← Теннесі Вільямс +і+ е/е с/с’

Ознака за стосовністю до Теннесі Вільямса (американський драматург).

Чайковська, як і Яковлева, – рідкісний екземпляр “теннесівільямсівської” акторки (ДТ-і, 9/13).

Термозигзаги ← зигзаги

Термальні зигзаги.

той край, куди пливли варяги, м’яка зима накрила, сніг повторював тисячолітні саги – така ж зима у циклі ваги прогнозу вирівняла в сні; термозигзаги вкидали за вікном пейзажі в середньовіччя... (Ю. Буряк. До Артемідора).

Техотрілер ← “технологічний трилер” ← трілер

Технологічний трилер.

Свідченням цього вже в цьому числі журналу може служити... провокативний техотрілер Миколи Шатилова “Мерседес повертає на Либень” (Всесвіт-і, 1-2/13).

Технофан ← фан техно ↔ е/е

← **фан техн-ік(и)** ↔ +о+ е/е н’/н

Ослівлення словосполучення *фан техно* чи *фан техніки*.

... справжня мрія технофана, який готовий платити більше (ICTV: Факти, 04.09.12).

Тигролевеня ← тигр + лев +о+ е/е і/и

Дитина лева і тигра.

У китайському зоопарку тигриця народила тигролевенят. Вона заgravала і з левом і з тигром, тому співробітники тому не дивуються (1+1: ТСН, 01.03.12).

Тіньосмуга ← смуг(а) тін(і) ↔ +о+ і/і

Ослівлення словосполучення *смуга тіні*???

Деякі новотвори (бетоноландшафт, **тіньосмуги**, дорогопростори), втім, здаються цікавими та сміливими (ЛА, 13.06.13).

Тістоман ← **тістоман-і[й(а)]** н'/н

Особа, яка “хвора” на тістоманію.

Перецгрис. Тістоман. Тягнузуб (СТБ: реклама, 27.02.13, 18:15).

Тітушківський ← **тітушк(а)**

Ознака за стосовністю до тітушки.

Міліціонер у адідасівській курточці та тітушківській зачісці сфотографував своїм смартфоном мій паспорт (Варіанти, 03.12.13).

Тітушкізація ← “**тітушкізувати**” ← **тітушк(а)** у/у

Опредметнена дія (процес) – набуття ознак тітушки.

“Тітушкізація” мови: як політика підживлює лексикон українців (назва статті) (ПіК, 22.08.13).

Тітушкувати ← **тітушк(а)** у/у

Дія (процес) – бути тітушкою.

Схоже, прибули до Києва “тітушкувати” всі дужі безробітні полтавці призовного віку (УП, 13.12.13).

Толера́ст ← **толе[ра́нт + педера́ст]** а/а

Особа, яка поєднує ознаки толеранта і педераста.

... до останніх парламентських виборів свободівські оратори любили вживати під час виступів слово “толераст” і запевняли, що “їм із такими не по дорозі” (УТ-і, 17-18/13).

Толера́стія ← **толера́ст** т/т'

Збірне до *толераст*.

Або Тягнибок, для якого Європа – це взагалі оплот “толерастії” (ДТ-і, 12/13).

Томіза́ція ← “**томізувати**” ← **том** м/м' о/о

Опредметнена дія (процес), пов'язана з томом (про появу нових томів).

- Скільки ще томів “Непристольних гномів” плануєте видати? – Арифметика у творчості має знак безкінечності. Але не томізацією визначаю свою творчість, а оптимізацією думки, питомою її вагою (ЛУ, 44/12, с. 12).

Торі́шність ← **торі́шн(ій)**

Опредметнена ознака, названа прикметником *торішній*.

Пахло призабутою торішністю, Перехожим зазираю в очі (С. Телешман. Назбирала на підбори осені).

Травмопа́д ← **па́да(ти)** від **травм** ↔ +о+ а/а

Опредметнення дії, названої словосполученням *падати від травм*.

Травмопад “Барселони”, або Коли ж на “Стадіо Олімпіко” промчить Хонда? (назва статті) (УФ, 10/12, с. 14).

Транзитоло́гія ← **транзі́т** і/и

Наука (логія) про транзит.

Транзитологія – наука про особливості та методи “проходу в дамки”... (ДТ-і, 3/13).

Транссахарський ← **Сахар(а)**

Ознака за віднесеністю до того, що (проходить) через Сахару.

... територія Малі могла стати транзитною в одному з варіантів реалізації масштабного **транссахарського** проекту... (ДТ-і, 3/13).

Трансфертноціновий ← **трансфертн(а) цін(а)** +о+ а/а

Ознака, пов'язана з трансфертною ціною.

Нагадаємо ще про одне обмеження, що з початку "**трансфертноцінової**" ери (з 01.09.2013 р.) уже припинить дію (ПБО, 68/13).

Трешхата ← **хат(а) треш(у)?**

Ослівлення словосполучення *хата трешу?*.

Назагал усе в тій **треш-хаті** належало певній грайливій цілості — такому собі перехідному від Мерилін до Елвіса солодкому стилеві... (Ю. Андрухович. Лексикон інтимних міст).

Триінфарктний ← **три інфаркт(и)** +и+

Ознака того, хто мав три інфаркти.

Триінфарктний атеїст дідусь Джо (назва статті) (УФ, 95/12, с. 2).

Триосінність ← "**триосінній**" ← **тр(и) осен(і)** +и+ о/о е/і с/с'

Предметна ознака, названа словосполученням *три осені*.

Природи осінь, людства і моя Гойдлива **триосінність** після грому Божественні закони биття На питія печаль аеродрому (І. Павлюк. 6 вересня 2010 року).

Трипологія ← **Трипіл-л(я)** і/о

Наука (логія) про Трипілля.

Парадокси **трипології** (назва статті) (УТ-і, 29/13).

Троблити ← **троль** л'/л

Дія (процес), пов'язана з тролем.

Тут не **тролять**. ... Заборонили образи (1+1: ТСН-Анонс, 13.06.12).

ТРУБАдур ← [труба + труба]дур а/а

Трубадур труби.

ТРУБАдури. "Сім'я" може створити РосУкрЕнерго-2 (УТ-і, 8/13).

Трубодерство ← **дер(ти) труб(у)** ↔ +о+

Предметна дія (процес), названа словосполученням *дерти трубу* (про пошкодження трубомагістралей).

Трубодерство (титри до сюжету) (СТБ: Вікна, 02.02.12).

Трудомонастір ← **труд-ов(ій) монастір труд(а)** +о+

Ослівлення словосполучення *трудова монастир*.

Трудомонастир (назва статті) (УТ-і, 20/12).

Туманівка ← **туман** н/н'

Предмет, пов'язаний із туманом (про вранішню молочну хмару).

"Хмара" й "похмурий" – з одного кореня... По молочному вранішню має зватися **туманівка**, як розвидниться – мревинка, й розкуделька – удень (С. Пантюк. Хмарна мінливість).

Туманісівський ← **Туманіс** с/с'

Ознака за стосовністю до Р. Туманіса (литовський театральний режисер).

І вважає, що туманісівська постановка ... ще й про гримаси нинішнього часу (ДТ-і, 32/13).

ТумАнна ← тум[áнн(а) + Áнн(а)]

Туманна Анна.

Це тумАнна Малігон (ЛА, 06.06.12).

Турчиновяценіюк ← Турчінов + Яценіюк +о+ ї/и

Особа, яка поєднує в собі риси О. Турчинова та А. Яценюка.

Гнітюче враження на опозиційний електорат справляє кадрова політика турчиново-яценюків (УТ-і, 15/13).

Тусóвковість ← тусóвков(ий) в/в'

Опредметнена ознака, названа прикметником *тусовковий*.

Громадським преміям на кшталт "Книги року ВВС" теж не завжди вдається уникнути закидів у "тусовковості" (УТ-і, 51/12).

Тушкán ← тўшк(а) ў/у

Особа, яка є тушкою (про депутатів-перебіжчиків з однієї фракції до іншої).

Більшого підігравання Банковій не бачив ... вигідно для тушканів (5-ий канал: Підсумки дня, 17.06.13).

Тушканіза́ція ← "тушканізува́ти" ← тушкán á/а

Опредметнена дія (процес), пов'язана з "тушканом" (дроблення туканів, перетворення на туканів).

Тиснуть на тих, на кого можна, – там, де є перспектива "тушканізації" ... (УТ-і, 15/13).

Тушкану́тися ← тўшк(а) ў/у

Завершена разова дія, пов'язана з тушкою (статися тушкою – про депутатів Верховної Ради, що зрадили виборця і перейшли в іншу фракцію).

... Шепелев на останніх виборах так і не отримав, оскільки в попередньому скликанні "тушканувся": специфічний бізнес в умовах опозиційності хиріє (ДТ-і, 26/13).

Тушкіста́н ← [тўшк(а) + Таджики]іста́н ў/у

Країна тушок.

Ми перейшли знову до розмови про тушки, і нашу країну можна назвати Тушкістан (5 канал: Час. Підсумки дня, 04.04.13).

Тушкокомбіна́т ← комбіна́т тўшок ↔ +о+ ў/у

Ослівлення словосполучення *комбінат тушок*.

О. Ляшко у Fb: директор тушкокомбінату "Батьківщина" А. Яценюк брав по п'ять мільйонів доларів з "тушки" (UNN, 06.04.13).

Тушконóсець ← нос-ї(ти) тўшк(и) ↔ +о+ ї/и ў/у

Особа, яка носить тушки.

Щоби ліквідувати потенційних тушконосців як явище (Телеканал "Zik", 11.07.12).

Тушкопа́д ← тўшк(и) па́д-а(ють) +о+ ў/у ?

Опредметнення дії, названої словосполученням *тушки падають* (про появу у Верховній раді тушок – депутатів-перебіжчиків з однієї фракції до іншої)

... це просто успіх порівняно із **тушкопадом** попереднього скликання (ТВІ: Сьогодні. 13.12.12).

Тушкоспільнота ← **спільнот(а) тушок** ↔ +o+ ú/y

Ослівлення словосполучення *спільнота тушок* (про депутатів Верховної Ради, які зрадили свою фракцію і перейшли до іншої).

Якісний склад **тушкоспільноти** (ТВІ: Політклуб, 20.06.12).

Тушкування ← **тушк(а) ú/y**

Опредметнена дія (процес), пов'язана з тушкою (про депутата Верховної Ради, який зрадив свою фракцію і перейшов до іншої).

Ярлик “фашизму” останнім часом став чи не основною зброєю влади у боротьбі зі “Свободою” – політичною силою, якій не можна дорікнути ані **тушкуванням**, ані дерибаном державних коштів, ані іншими серйозними огріхами (Всеукраїнське об'єднання “Свобода”, 197–198/13, с. 1).

Тушкувати ← **тушк(а) ú/y**

Дія (процес), пов'язана з тушкою (робити тушкою, перетворювати на тушку).

“Тушкуються”, щоб блокувати, блокують, щоб “**тушкувати**” (назва статті) (Gazeta.ua, 15.04.13).

Тютюноцид ← боротьба з **тютюно-палінн(ям)**

Ослівлення словосполучення *боротьба з тютюнопалінням* (заборона тютюнопаління).

Тютюноцид, або курці у резервації (ТВІ: Сьогодні, 24.05.12).

Тягнизуб ← **тягн(і) зуб** +и+ í/и

Особа, яка тягне зуб.

Перецериз. Тістоман. **Тягнизуб** (СТБ: реклама, 27.02.13, 18:15).

У

Уавторитетнювати ← **авторитетний н/н'**

Дія (процес) – робити авторитетним.

... передмову до них написав Леонід Новиченко, що в значній мірі **уавторитетнювало** збірку та певним чином захищало її від нападницької критики (ЛУ, 22/12, с. 1).

Увересневлений ← “**увересневити**” ← **вересень** é/e e/ø н'/н

Ознака дії, пов'язаної з вереснем (набуття ознак вересня).

Вона такою не була І влітку. Вона – **увересневлена** зоря... (В. Палинський. Тобі сьогодні треба).

Угратувати ← **грат(и) á/a**

Дія (процес), пов'язана з ґратами (ув'язнити, посадити за ґрати).

Його **угратували** на сім місяців (СТБ: Вікна, 02.03.12).

УДА́Рний ← УДА́Р

Ознака, пов'язана з УДАРОМ (назва української політичної партії).

Ще більше “УДАРних” тушок могло би потрапити до ВР у разі кращих результатів політсили в мажоритарних округах (УТ-і, 44/12).

Уда́рник ← Удар

Особа-член “Удару” (назва української політичної партії).

По-перше, досліджувалися закордонні вояжі головного “ударника” лише у період з 2007-го по 2012-й (ДТ-і, 33/13).

Указу́йчик ← ука́з а/а

Іроічно-саркастичне до указ.

Тому-то на початку лютого зі служби першого віце-прем'єр-міністра Сергія Арбузова до міністерств і відомств надійшов “указуйчик”... (ДТ-і, 8/13).

Українопу́їзм ← пу́їзм Украї́н(и) ↔ +о+ і́ї ?

Ослівлення словосполучення *пуїзм України* ?

*Хоча це можна по-простому назвати **українопуїзм** (Радіо “Ера FM”, 04.12.13).*

Україноці́дний ← україноці́д

Ознака, пов'язана з україноцидом.

*Цікаво, що ми, українці, навіть за вкрай жорстоких сумнозвісних **україноцидних** випадів можемо залишатися толерантними... (Дзвін, 3/13, с. 109).*

Українощи́рий ← щі́р(ий) до Украї́н(и) ↔ +о+ і́ї

Ослівлення словосполучення *щирий до України*.

*У вітчизняних авторів часто виходять такі, як я кажу, “**українощирі**” тексти, це романтичні моделі – їхнє автовідчуття змінити неможливо (УТ-і, 5/12).*

Укрóп ← українсько-російська першість

Ослівлення словосполучення *українсько-російська першість*.

*... дотепники вже охрестили майбутнє дітище “**укропом**”. Від УКРОП – українсько-російська першість (ДТ-і, 31/13).*

Укрóпний ← укрóп

Ознака, пов'язана з укропом (об'єднана українсько-російська футбольна першість).

*... і це бентежить навіть тих, хто бачить в “**укропному**” поєднанні “борцу” та “щів” апетитну страву (ДТ-і, 31/13).*

Укрспецхаба́рник ← хаба́рник “Укрспец-е́кспорт(у)” ↔

Ослівлення словосполучення *хабарник “Укрспецекспорту”*.

***Укрспецхабарники**. Казахські правоохоронці повідомили, за що затримали укрчиновників (ТВІ: Сьогодні, 04.02.13).*

Укр'я́ма ← “українська я́ма” ← ям(а)

Українська яма.

*Дмитро – автор проекту “**Укр'яма**”. ... Оформити скаргу можна через Інтернет в “**Укр'ямі**” (ТВІ: Сьогодні, 06.02.13).*

Ультрадзвóновий ← дзвóнов(ий)

Вищий ступінь ознаки, названої прикметником *дзвоновий*.

Золота і блаженська печаль сором'язного ранку. Ультрадзвонова тиша самотності. Хвойні бунти (І. Павлюк. Щоденникове. 20 жовтня 2010 року).

Ультрачуй ← **чуй(ти)** +а+ [у+уй]

Особа, яка дуже добре чує.

Погодазнай. **Ультрачуй** (СТБ: реклама, 08.03.13, 18:15).

Улян ← **Улян-енко**

Орозмовлення прізвища Олесь Уляненко.

Другий роман – це Улян, “Сталінка” в “Сучасності” (Країна-і, 2/13).

Урнофобія ← **фобі[й(а)] урн** ↔ +о+ *у/у*

Ослівлення словосполучення *фобія урн*.

Урнофобія по-українськи (ТВІ: Сьогодні, 24.05.12).

Урфінджюський ← **Урфін Джюс** *у/у с/с'* [с+ськ]

Ознака за стосунком до Урфіна Джюса (персонаж творів О. Волкова).

Та стара військова хитрість – висунути опудало вище з окопу – застосовується представниками урфінджюського світу (ДТ-і, 6/13).

Усіпусічність ← **“усіпусічний”** ← **усіпусі** [і+ічність]

Опредметнена ознака, пов'язана з усі-пусі.

Хоча ельфічність облич і загальна усіпусічність тих робіт ніяк не приховували загального враження, що нас трохи дурять і це все ж таки натуральні упирі (УТ-і, 39/12).

Усмертелювання ← **усмертелюва(ти)**

Опредметнена дія (процес), названа дієсловом *усмертелювати*.

Шибениця як засіб усмертелювання набато гуманніша від хреста (Березіль, 1-2/12, с. 135).

Усправедлівлення ← **усправедліви(ти)** в/вл

Опредметнення дії (процесу), названої дієсловом *усправедливити*.

Адже все мусило мати вигляд історично зумовленого усправедлівлення прагнень українців, акту невідворотного і юридично бездоганного... (ЛУ, 27/12, с. 3).

Уфундувати ← **фунд-аці[й(а)]**

Завершена дія (процес), пов'язана з фундацією (здійснити, започаткувати фундацію).

Там першу відзнаку літературним талантам уфундувала торговельна буржуазія ще 1323 року; називалася нагорода “Золота фіалка” (і та фіалка насправді була золотою) (ЛУ, 24/13, с. 1).

Ф

Фаблабівець ← **фаблаб** б/б'

Особа, пов'язана з фаблабом.

Отож особливою гордістю тутешньої команди є сьогодні власний фаблаб, де можна навчитися працювати навіть на 3D-принтері. Його за кресленнями зібрали самі “фаблэбівці” (ДТ-і, 34/13).

Фальшопозиціонер ← фальш-ів(ий) опозиціонер

Фальшивий опозиціонер.

... антинімецька істерія, що об'єднала в хорі “Гей, Славяне” провладних політтехнологів а Іа К. Бондаренко з такими фальшопозиціонерами, як В. Цибулько (УТ-і, 26/12).

Фанеризація ← “фанеризувати” ← фанер(а) é/e

Опредметнена дія (процес), пов'язана з фанерою (поширення “фанери” – співу під фонограму).

В Україні спостерігається тенденція до русифікації і до “фанеризації” (УТ-і, 1-2/13).

Фарболяпи ← ляп-а(ти) фярб(ою) ↔ +о+ á/a

Особа, яка ляпає фарбу (про осіб, які заляпували фарбою бігборди з привітаннями і зображенням В. Януковича).

... щоб фарболяпи не пішли далі. ... Навіть якби кидали не в Януковича, фарболяпи порушили б закон... (ТVІ: Підсумки з Віталієм Гайдукевичем, 15.01.12).

Фаріонівець ← Фаріон н/н'

Особа-прихильник І. Фаріон.

... уявіть, що фаріонівці захоплять владу? (zhaba.pl.ua, 02.11.13).

Фашизбід ← фаш-іст і/и

Особа, схожа на фашиста.

Між чоловіками й жінками набагато більше відмінностей, ніж між умовними ліберастами й умовними фашизоїдами (УТ-і, 1/12).

Фейковий ← фейк

Ознака за віднесеністю до фейка (від англ. fake – фальшивка).

Їхні представники, потрапивши до парламенту, перетворюються на так званих тушок (“фейкові” депутати, які проходили до парламенту за списком опозиції) (ДТ-і, 13/13).

Фейсбуківець ← Фейсбук к/к'

Особа-користувач Фейсбуку (соціальна мережа).

Так, після квітневого виїзного засідання ВР фейсбуківці почали мобілізуватися на мітинг (УТ-і, 23/13).

Фейсбучка ← Фейсбук к/ч

Жінка-користувач Фейсбуку (соціальна мережа).

Я знаю, що Ви теж активна фейсбучка (Радіо “Ера FM”, 31.12.13).

Фейсбучний ← Фейсбук к/ч

Ознака того, хто/що пов'язаний із Фейсбуком (соціальна мережа).

... який у своєму фейсбучному профілі рекламує російськомовні романи... (УТ-і, 30/13).

Феменіст ← Фэмен é/e н/н'

Особа-член (прихильник, послідовник) “Фемен”.

*Постраждав Святський, як стверджують **феменисти**, за їхню спільну справу (1+1: ТСН, 25.07.13).*

Фільммейкер ← **фільм** і/і

Творець (мейкер) фільма.

*Однак нові твори Спілберга і Лі навряд чи можна назвати найкращими в кар'єрах цих **фільммейкерів** (ДТ-і, 6/13).*

Фінік ← **Фін-анси і кредит**

Ослівлення словосполучення “Фінанси і кредит”.

*Спочатку “**фініки**” (так прозвали групу “Фінанси і кредит” у народі і журналістському середовищі) не спрацювалися з групою місцевих бізнесменів... (ДТ-і, 29/13).*

Фінляндизація ← “**фінляндизувати**” ← **Фінлянд-і[й(а)]** я/я

Опредметнена дія (процес), пов'язана з Фінляндією.

*Наскільки політика “**фінляндизації**” 1960-1980-х років вплинула на безпекову політику сучасного Гельсінкі (УТ-і, 11/13).*

Фіря ← **Фір-таш** р/р'

Орозмовлення прізвища Д. Фірташа (український олігарх).

*Димний **Фіря**, чиї хороми смертельно просмерділися газом, не впустив Жору навіть на поріг... (Т. Антипович. Карма-консалтинг).*

Фламандськомовний ← **фламандськ(а) мов(а)** +о+ а/а

Ознака за належністю до нідерландської мови.

*... зауважмо: тут укладачі не вживають дражливого терміна на кшталт “**фламандськомовні**” переклади... (Всесвіт-і, 3-4/12).*

Флінстонізація ← “**флінстонізувати**” ← **Флінстón** ó/о н/н'

Опредметнена дія (процес) – набуття ознак Флінстона.

*Раєн і Джета говорять про своєрідну **флінстонізацію** (вказівка на мультфільм про доісторичну родину Флінстонів...) (Критика, 7–8/13, с. 31).*

Фобоінтелєктик ← “**фобоінтелєкт**” ← **інтелєкт**

Зневажливо-іронічне до інтелекту особи з фобіями.

*...і чомусь невідь-звідки вкебетило в обмежений свій **фобоінтелектик**, що у світі є “непотрібні мови”... (Дзвін, 3/13, с. 106).*

Фоліївський ← **Фоліо**

Ознака за стосунком до “Фоліо” (харківське видавництво).

*... “всесвітівський” варіант (перекладачка Ольга Токарюк) кращий, аніж “**фоліївський**” (перекладачка Юлія Григоренко), відтворював деякі стилістичні, формальні особливості тексту в оригіналі (ЛА, 15.01.13).*

Фолкнер ← **фолк-мюзик(а)**

Особа, пов'язана з фолк-музикою.

*Експериментують сучасні **фолкнери** не лише з різними інструментами, а й із музичними можливостями власного тіла (УТ-і, 3/13).*

Фотонобелівка ← **нобелівка**

Нобелівка, пов'язана з фото, фотогографічна нобелівка.

Той-таки Борис Михайлов свою “фотонобелівку” – премію “Хассельбад” – отримав ще 2000-го... (ДТ-і, 20/13).

Фракцієць ← **фра́кці[й(а)]** á/a

Особа-член фракції.

*Дзвонили твої **фракційці**, казали, що ти в Раду тьолку привів (Новий канал: Педан-Притула Шоу, 07.07.13).*

Франкенштóрм ← [штóрм + Франкен]штéйн

Шторм-Франкенштайн (такий, як Франкенштайн).

*Ураган “Сенді”, який ще називають **Франкеништормом**. ... Що тобі відомо про **Франкеништорм** і чого очікують..? (ICTV: Факти тижня, 04.10.12)*

Франкоцентри́зм ← **центрі́зм Франк(а́)** ↔ +o+

Ослівлення словосполучення *центри́зм Франка*.

*Для мене Франко – не конче “**франкоцентри́зм**” (ДТ-і, 31/13).*

Фронтозмі́нівець ← **Фронт** змін +o+ ó/o н/н’

Особа-учасник “Фронту змін” (громадська організація, якою керує А. Яцеюк).

*Для **фронтозмі́нівців** це може означати відтискання із зайнятих (іще не повністю) позицій у “Батьківщині” (УТ-і, 41/13).*

Фрукто́рій ← **фрукт** у/у

Місце (приміщення), пов’язане з фруктами.

*Поєднайте, не змішуючи, фрукт і насолоджуйтеся **фрукторієм** успіху (К2: Квадратні метри, 17.09.12).*

Фу́лхемівець ← **Фу́лхем** м/м’

Особа, пов’язана з “Фулхемом” (англійський футбольний клуб).

*... Олег Блохін виграв у Роя Ходжсона (класичний “**фу́лхемівець**”!)... (УФ, 63/12, с. 2).*

Фурше́тник ← **фурше́т**

Особа-учасник фуршету.

*Ніде правди діти: у штатні **фуршетники** записалися й кілька колег по перу (ЛУ, 48/12, с. 5).*

Футболіза́ція ← “**футболізува́ти**” ← **футбо́л** ó/o л/л’

Опредметнена дія (процес), пов’язана з футболом.

*... Плюс **футболіза́ція** та **дебіліза́ція**... Але ж інколи закрадається цілком сакраментальне: суцільна **футболіза́ція** і **дебіліза́ція** суспільства зовсім невинадкова, хтось, лукаво всміхаючись, диригує тим вельми вправно (ЛУ, 5/13, с. 12).*

Футболінфраструкту́ра ← **футбо́ль-н(а) інфраструктур(а)** ó/o

← **інфраструкту́р(а) футбо́л(у)** ↔ ó/o

Футбольна інфраструктура; інфраструктура футболу.

*Із держбюджету більше не сміються кури: він розчинився десь в **футболінфраструктурі**... (Гриць Гайовий. Що повинні знати футбольні фанати).*

Футболомо́р ← **мор-й(ти) футбо́л(ом)** ↔ +o+ o/ó ó/o

Опредметнена дія (процес), названа словосполученням *морити футбол*.

Однак із останнім фінальним свистком Футболмор-2012 не закінчиться (УТ-і, 13/12).

Х

Хабаробра́льний ← **бра́(ти) хабáр** ↔ +o+ á/a

Ознака того, хто бере хабар.

Про Boeing, який не зміг продертися крізь хабаробральний заслін до вітчизняного літакобудування (ДТ-і, 24/13).

Хадéк ← **ХаДé** [e+ek]

Особа-член ХД (християнсько-демократичної) партії.

У більшості країн західної демократії політична боротьба ведеться насамперед між соціал-демократами і хадеками (ДТ-і, 7/13).

Халтуростіна́ ← **халту́р-н(а) стін(а́)** +o+ ú/y

Ослівлення словосполучення *халтурна стіна*.

Що то є? Кривостіни. А які ви знаєте кривостіни? Горбостіни. Нерівностіни. Халтуростіни. А скільки знаєте гладкостін? (реклама на ТБ; 15.07.13, 15:15).

Хамі́ст ← **хамі́зм**

Особа-представник, послідовник хамізму.

Про те, що положення Європейської хартії мов нинішніми реформаторами-хамістами безбожно перебріхані, – відомо (ЛУ, 26/12, с. 2).

Хантеріза́ція ← “хантеризува́ти” ← **Ха́нтер** á/a

Опредметнена дія (процес), пов’язана з Хантером.

Аж раптом “Казки” не стало: новий чи старий господар поміняв назву на “Хантер” (по-англійському – мисливець). Бо ж ... шалено й самозабутньо триває процес “хантеризації” вивісок на кафе, ресторанах, “забігайлівках”, магазинах... І несть числа прикладам “хантеризації”... “Хантеризація” вивісок – процес, що стихійно йде знизу... (ЛУ, 49/12, с. 2).

Харківгра́д ← **Ха́рків** á/a

?

- Ми приїхали сьогодні в Харківград сюди, щоб усім вам розповісти: ой, які ми трударі! (izvestia.kharkov.ua, 07.09.13).

Харчо́бстріл ← **о́бстріл харч(а́ми)** ↔

Ослівлення словосполучення *обстріл харчами*.

Харчобстріл: Жириновського обстріляли квашеною капустою (ТВІ: Сьогодні, 28.01.13).

Хатоскра́й ← **моя ха́т(а) скра́й(у)** +o+ á/a

Особа з принципом *моя хата скраю*.

Розширшена країна, країна дезорієнтованих “людей-хатоскраїв” у сучасних умовах негайно перетворюється на предмет маніпуляцій... (ДТ-і, 25/13).

Хатоцентрістський ← хатоцентризм

Ознака, пов’язана з хатоцентризмом.

Не погоджуюсь із Ю. Мостовою стосовно ущербності “хатоцентристської” психології (ДТ-і, 32/13).

Хатоцентричність ← “хатоцентричний” ← “хата в центрі” +o+ á/a

Опредметнена ознака, пов’язана з “хатою в центрі” (як протиставлення хаті скраю).

Знаєте, нам, українцям, властива не тільки “хатоскрайність”, а й “хатоцентричність” (ДТ-і, 24/13).

Happiness'ографія ← happiness

Письмо про happiness (англ. щастя).

Та тому, що прозова happiness'ографія цієї канадської письменниці незмінно супроводжується драматичними чи навіть трагічними нотами і фонікою (ДТ-і, 39/13).

Химколюди ← Хімк(о) + лю́д(и) +o+ й/и

Ослівлення словосполучення Химко люди.

Отже, і ми, Химко, люди. А точніше – “химколюди” (Березіль, 7–8/12, с. 140).

Ходуліст ← ходу́л(і) ў/у

Особа, яка користується ходулями.

Пересування ходулістів вселяє неусвідомлений страх у тих, хто не вмів ними користуватися (С. Процюк. Ходулі для Морозенка).

Ходулістка ← ходуліст

Жінка-ходуліст.

Ходулі часто рятували людей у начебто безнадійних ситуаціях. Ходуліст нагадує грізного античного бога, а ходулістка – пристрасну і жорстоку олімпійську богиню (С. Процюк. Ходулі для Морозенка).

Холоднолюб ← люб-й(ти) холóдн(е) ↔ +o+ й/и ó/o

Особа, яка любить холодне.

Подібного фіналу вже десятки років із нетерпінням очікували “холоднолюби”, так їх назвемо (Березіль, 9–10/12, с. 132).

Хохлоцід ← хохóл ó/ø

Винищення хохлів.

Про третю державну мову й ненасильницьку українізацію, єврососіян і москалів, “хохлоцид” та громадянську війну, дівчинку без ручок і падіння Берлінської стіни... (ЛУ, 7/13, с. 15).

Християноцід ← нищення (цид) христия́н +o+ й/и

Нищення християн.

Християноцид: Нігерію роздирає конфлікт між мусульманами та християнами (УТ-і, 3/12).

Хуліганськість ← хуліга́нськ(ий)

Опредметнена ознака, названа прикметником хуліганський.

І свята хуліганськість – Остання розрада душі... (І. Павлюк. Коли так уже тоскно...).

Х'юнда́йний ← х'юнда́й

Ознака, пов'язана з х'юндаєм.

Головним ідеологом х'юндайної закупівлі був... (ТВІ: Знак оклику, 14.01.13).

Х'юндéць ← х'юнд-áй

Орозмовлення назви х'юндай.

Тримають бригади, якщо який х'юндець поламається (ТВІ: Знак оклику, 14.01.13).

Ц

Царю́к ← цар á/a p/p'

Особа, пов'язана з царем (про прибічників царя).

Одна з абеткових ознак За царюків, за комуняк – Наприкінці в ній м'язознак (С. Коваль. Під'язники).

Целаніána ← Целáн á/a н/н'

Збірне до всього, що пов'язане з П. Целаном (австрійський поет).

Для українського читача важливо також те, що паралельно із "целаніаною" актуалізується й не надто знана постать Інгеборг Бахман... (ЛА, 21.12.12).

Цицькопропага́нда ← пропага́нда цицьо́к ↔ +o+ ó/ø

← пропаг-ува́(ти) цицьк(і́)

Ослівлення словосполучення *пропаганда цицьок*; опредметнення дії (процесу), названої словосполученням *пропагувати цицьки*.

В Інтернеті обов'язково натрапиш на цицькопропаганду (1+1: ТСН Тиждень, 25.11.12).

Ціложиттє́вий ← ціл(е) житт(я́) +o+ í/í

Ознака, пов'язана з цілим життям.

Але тоді, у Стокгольмі, я був усе ще бідним східноєвропейським письменником і повна сума моїх ціложиттєвих заощаджень не перевищувала якоїсь тисячі доларів, та й тієї хіба що на чорний день (Ю. Андрухович. Лексикон інтимних міст).

Ціноза́мілювання ← [цін(ами) ок]оза́мілювання ↔ í/í

Ослівлення словосполучення *окозамилування цінами*.

Цінозамилування. Прем'єр поцікавився цінами у магазинах (ТВІ: Сьогодні, 05.02.13).

Ч

Чавесі́ст ← Чáвес á/a

Особа-прихильник, послідовник У. Чавеса (президент Венесуели).

Погіршення стану справ в економіці при одночасному бажанні і далі продовжувати соціалістичні експерименти залишають для **чавесистів** не так уже багато варіантів для подальших дій (ДТ-і, 10/13).

Чайкоподібний ← **подібн(ий)** до **чайк(и)** ↔ +o+ á/a

Ослівлення словосполучення *подібний до чайки*.

Чайкоподібна (І. Шкроміда. Чайкоподібна).

Чвертькрік ← **крик на чверть** ↔ é/e

Ослівлення словосполучення *крик на чверть*.

Жодний цілісний звук не розривав її гнітючого масиву, але в повітрі немов носилися дрібні невловимі уривки звуків – напіввиття, чвертькрики... (В. Єшкілев. Усі кути трикутника).

Чвертькрúглий ← **крúглий**

Ознака того, хто/що круглий на чверть.

Святкування не круглої, не напівкруглої, навіть не чверть-круглої річниці Хрещення Русі мало стати знаком активнішого зближення Москви й Києва... (УТ-і, 31/13).

Червоносорóчечний ← **червóн(а) сорóчк(а)** +o+ ø/e к/ч

Ознака того, хто носить червону сорочку.

Місто його любило і щосили вітало його червоносорочечну бойову тисячу (Ю. Андрухович. Лексикон інтимних міст).

Черепóвійще ← **чéреп** é/e

Місце для черепів (мабуть, про цвинтар).

Тепер вони привели мене на старе забур'янене череповище і кинули на землю (М. Ткач. Медитації).

Черчіллізм ← **Чéрчілль** é/e

Узагальнена назва політико-економічного стану, пов'язаного з В. Черчіллем (колишній прем'єр-міністр Великобританії).

Є марксизм і бонапартизм, гандізм і голлізм. Та немає ані дізраелізму, ані черчіллізму. А ось тетчеризм є (ДТ-і, 14/13).

Чогозволізм ← **ч(огó) звóл-и(те)** +o+ ó/o

Негативне явище, пов'язане з поведінкою за принципом “Чого зволите”.

Домінантою в цій політиці є особиста відданість і “чогозволизм” (ДТ-і, 34/13).

Чорторóдиця ← **род-й(ти) чóрт(а)** ↔ +o+ й/и ó/o

Жінка, яка родила чорта.

Вийшов він із утроби косоокої чортородиці вже з обличчям старця, з рудою бородою до п'ят і волохатим тілом (В. Єшкілев. Усі кути трикутника).

Чотирисаголóвий ← **чотй́риста голів** +a+

Ознака того, хто має чотириста голів.

Того пронизливо-сльотавого листопадового надвечір'я, незадовго перед ранніми сутінками, вони вихлюпнулися на морвокзал Одеси, ніби якась

чотиристаголове стадо-цунамі (Ю. Андрухович. Лексикон інтимних міст).

Чухраї́нний ← **чухраї́н-ець**

Ознака, пов'язана з чухраїнцем.

Зрештою, озирніться: навіть на батьківщині авторів “чухраїнного” законопроекту нема таких анонімних плакатів (ЛУ, 28/12, с. 3).

Ш

Шалі́мівець ← **Шалі́мов**

Особа-послідовник Шалімова, працівник Інституту Шалімова.

... сподіваючись, що шалімовці їх урятують (ДТ-і, 2/13).

Шансоніза́ція ← **“шансонізува́ти”** ← **шансо́н** о/о н/н'

Опредметнена дія (процес), пов'язана з шансоном (поширення шансону).

Плюс шансонізація всієї країни (УТ-і, 4/13).

Шахтариза́ція ← **“шахтаризува́ти”** ← **Шахта́р** а/а

Опредметнена дія, пов'язана з “Шахтарем” (надання ознак “Шахтаря”).

Суцільна шахтаризація (назва статті) (УФ, 70/12, с. 2).

Шашкевичі́анець ← **шашкевичі́ан(а)**

Особа, причетна до шашкевичіани.

Радійте, галичани й усі шашкевичіанці разом з іншими “бандерівцями”, – це ж вам для задоволення душевного Будинок Центральної Ради... (ЛУ, 10/12, с. 4).

Шведиза́ція ← **“шведизува́ти”** ← **швед** е/е

Опредметнена дія (процес), пов'язана зі шведами (набуття ознак, властивих шведам).

Ідея економного нордичного державного апарату шокуватиме як французьких лівих, котрі марять соціалістичною Скандинавією, так і американських консерваторів, котрі бояться, що Барак Обама схибнувся на “шведизації” (УТ-і, 6/13).

Шведизова́ний ← **“шведизува́ти”** ← **швед** е/е

Набута ознака за дією (процесом), пов'язаною зі шведами (набуття ознак шведа).

Низка тамтешніх будителів 1840-1860-х років мали шведське походження або були цілком шведизовані (УТ-і, 34/12).

Швидку́бер ← **“швидку́бінг”** ← **швид-к(ій)** ку́б-ик (спідкубінг)

Особа, яка займається швидкубінгом.

Спідкубери ... їх у Львові називають швидкубери (ОТБ: Молодіжний портал, 27.05.13).

Шевченкоцентри́чний ← **Шевче́нк(о)** в це́нтр(і)+о+ е/е р'/р

Ознака того, в центрі чого є Шевченко.

Канон української класики склався в середині XIX століття як шевченкоцентричний (УТ-і, 7-8/12).

Шейхово́з ← **воз-і(ти) шéйх(а)** ↔ +o+ o/ó é/e

Предмет, що возить шейха (про дорогий автомобіль).

Одного чудового дня на замовлення в одній із недорогих служб приїхав гість столиці на бувалому “шейховозі” (ДТ-і, 12/13).

Шелепоті́ння ← [шелесті(ти) + шепоті́ння]

Явище, що об'єднує ознаки шелесту і шепотіння.

Хто я? Навіщо? Звідки? Свідки моєї присутності – вітру свист, листя шелепотіння і тіні (Г. Яструбецька. Хто я?).

Шенге́нка ← **шенге́н-ськ(а) віз(а)**

Ослівлення словосполучення *шенгенська віза*.

Просте експрес-опитування тих, хто подавав на “шенгенки”, виявляє, що є формальності... (УТ-і, 32/13).

Щербаньге́йт ← **Ще́рбань** é/e

Політичний скандал, розголос, пов'язаний з Є. Щербанем.

“Щербаньгейт” вельми ризикує стати в очах незаангажованої громадськості... справою заздальгідь і свідомо сфабрикованою “орлами Януковича” (УТ-і, 8/13).

Шно́белівка ← **Шно́бел-івська** премія

Ослівлення словосполучення *Шнобелівська премія*.

Шнобелівку отримали в цьому році ще кілька осіб... (ТВІ: Сьогодні, 13.09.13).

Шоуме́нка ← **шоуме́н**

Жінка-шоумен.

Єдине, що гарно співає у цих шоуменок, то це оголені груди і сідниці (ЛУ, 40/13, с. 6).

Штрафомо́жливий ← **можлі́в(ий) штраф** ↔ +o+ á/a

Ознака, пов'язана з тим, що названо словосполученням *можливий штраф*.

Проте в ЄБПЗ (підкатегорія 137.03) є консультація з посиланням на “штрафоможливу” думку шанованого Мін'юсту (ПБО, 70/13).

Штрафонебезпéчний ← **небезпéк(а) штра́ф(у)** ↔ +o+ к/ч á/a

Ознака того, що пов'язане з небезпекою штрафу.

Тому, щоб уникнути цих штрафонебезпечних наслідків, перереєстрацією дообладнаних транспортних засобів краще не нехтувати (ПБО, 80/13).

Шума́херити ← **Шума́хер**

Дія (процес), пов'язана з Шумахером (їздити як М. Шумахер – німецький авто перегонник).

... треба було не так часто йти на обгони, більш плавно розганятися, коротше кажучи, не “шумахерити” (УТ-і, 44/13).

Щ

Щасте́нятко ← **ща́ст(я)** á/a

Зменшено-пестливе до *щастя*.

Й поспішають за вітриком, вітерцем-вітрокоником білі думи мандровані, білі душі не приспані, щастенятка м'які, а не хмари похмурі, що з примарами зримились (С. Пантюк. Хмарна мінливість).

Ю

Юзерка ← юзер

Жінка-юзер.

Так, Живий Журнал юзерки Олександри Шелковенко цілком можна вважати еротичним фанфіком класичної української літератури... (УТ-і, 31/13).

Юзик ← Юз-івк(а) з'з

Прізвисько талісману донецького "Шахтаря" (від колишньої назви Донецька – Юзівка).

За підсумками голосування на сайті перші три місця залишилися за Вугликом, Містером Кротіньо та Юзиком (УФ, 106/12, с. 16).

Юлецид ← нищення (цид) Юл(і) ↔ +e+ Ю/Ю л'/л

Ослівлення словосполучення нищення (цид) Юлі.

Юлецид. До Тимошенко застосовують сталінські методи... (ТВІ: Сьогодні, 14.09.12).

Юліанець ← Юлі-[й(а)] ю/ю

Особа-прихильник, послідовник Юлії (Тимошенко).

... конфронтація між "юліанцями" та "арсеніанцями" в Батьківщині поглибитись... (УТ-і, 20/13).

Юнацькорівний ← юнацьк(ий) + рівн(ий) +o+ á/a

Поєднання ознак юнацький і рівний.

А онде – глянь – лелече коло прощанням трепет окриля – небес юнацькорівні чола вінками пестяться здаля (І. Ворошилук. Курли).

Юніоніст ← юніон ю/ю н/н'

Особа-прихильник юніону (флаг Великобританії).

Ірландські юніоністи (прихильники збереження Північної Ірландії у складі Сполученого Королівства) розпочали безстрокову акцію на підтримку державного прапора Великобританії UNION JACK... (День, 1/13).

Юртоподібний ← подібн(ий) до юрт(и) ↔ +o+ ю/ю

Ослівлення словосполучення подібний до юрти.

... на подвір'ях частіше трапляються юртоподібні дерев'яні споруди – аїли (УТ-і, 34/13).

Ющенкофіл ← Ющенк(о) ю/ю

Особа, яка любить Ющенка.

Тоді частина ющенкофілів, котрих, як виявилось, було чимало і серед наших читачів... (УТ-і, 7/13).

Я

Яйцететання ← метá(ти) яйц(я) ↔ +e+ я/я
← метáнн(я) яéць ↔ +e+ é/ø

Опредметнена дія (процес), названа словосполученням *метати яйця*; ослівлення словосполучення *метання яєць*.

Тепер це вже Прикарпатський університет, який прославився найкращим у світі яйцететанням (УТ-і, 48/12).

Янучáр ← [Янукóвич + яни]чáр
?

Двоязичіє? На собі спробуйте, янучари! Годі різати державну мову! (з агітки ВО “Свобода”, липень 2012).

Янучéску ← [Янукóвич + Чауш]éску

Янукович як Н. Чаушеску (румунський диктатор).

Шлях від Януковича до Януческу (назва статті) (УП, 12.12.13).

Ярвáлівський ← Яр-ослáвів вал á/а л/л'

Ознака за віднесеністю до “Ярославова вала” (українське видавництво).

Коллективні збірники у нас нині вийшли на тренд, але “ярвалівські” видання докорінно відрізняються від тематичних збірників “Фоліо” чи “Клубу сімейного дозвілля” (ЛА, 18.06.12).

анти-...-ист антимурсист
анти-...-івськ(ий) антиударівський
анти-...-ізаці[й(а)]
антиМІТТАЛізація
анти-...-н(ий) антитабачний
анти-...-ов(ий) антибазовий
анти-...-ськ(ий) антиромський
в-...-ен(ий) вбетонений
в-...-и(ти) вкарнавалити
ви-...-ізовува(ти) виіронізовувати
ви-...-и(ти) висльозити
від-...-и(ти) відфестивалити
де-...-ізува(ти)
депрофесіоналізувати
...-е-...-ø(ий) змістілий
...-е-...-ø долеріз
...-е-...-ець кремледержець
...-е-...-ч(ий) ролетворчий
з-...-изован(ий) збульваризований
з-...-и(ти)сь зримитись
за- -леність замапленість
за-...-ен(ий) заофшорений
за-...-и(ти) завежити
за-...-и(ти) закнуріти
за-...-и(ти)ся заінтернетитися
за-...-ува(ти)ся запрозаїзуватися
за-...-я(ти) загуслияти
...-и-...-ø(ий) семижалий
...-и-...-ність триосінність
...-і-...-івськ(ий)
теннесівільямсівський
...-і-...-іан(а) гарріпоттеріана
на-...-сь напокращуватись
най-...-іш(ий) найеталонніший
най-...-о-...-іш(ий)
найзубоскальніший
напів-...-ість напів'язикість
непо-...-ен(ий) непокомсомолений
о-...-алізаці[й(а)] отеатралізація
о-...-и(ти) ошоубізити
о-...-и(ти)ся озалізнитися
о-...-нен(ий) омандатнений
о-...-ненн(я) оцинічнення
о-...-ован(ий) опляшкований
об-...-енн(я) обагентурення

об-...-ува(ти) обримувати
...-о-... новознайомиць
...-о-...ø пляшкороб
...-о-...ø(ий) пенсноокий
...-о-...-авч(ий) кресознавчий
...-о-...-ай погодознай
...-о-...-альн(ий) хабаробральний
...-о-...-аст(ий) голоскелястий
...-о-...-ев(ий) ціложиттєвий
...-о-...-ейськ(ий)
лігоєвропейський
...-о-...-ен(я) тигролевеня
...-о-...-ець криводзеркалець
...-о-...-инальн(ий)
високомаржинальний
...-о-...-ичн(ий)
дикокапіталістичний
...-о-...-ичність хатоцентричність
...-о-...-иц(я) стомовиця
...-о-...-івець золотопекторалівець
...-о-...-івськ(ий)
золотопекторалівський
...-о-...-і[й(а)] гігантролія
...-о-...-[й(е)] нескладнослов'є
...-о-...-[й(а)] малокартиння
...-о-...-к(а) веселосмішка
...-о-мен виломен
...-о-...-н(ий) митносоюзний
...-о-...-ник великовкладник
...-о-...-ність дводиректорність
...-о-...-ов(ий)
трансфертноціновий
...-о-...-ств(о) трубодерство
...-о-...-ува(ти) новопроектувати
...-о-...-чість зашморготворчість
...-о-...ø байкостріл
пере-...-и(ти) передебатити
перед-...й(а) Передпарнасса
під- -куватість
підмолодкуватість
по- -івськи по-фінчерівськи
по-...-і(ти) почагаріти
по-...-ськи по-міндоходівськи
по- -ячи по-хілтонячи

пост-...-івськ(ий)
постчавесівський
пост-...-ум постпразникум
при- -ован(ий) припанкований
при-...ува(ти) пригламурнювати
роз-...ен(ий) роззернений

роз-...-аці[й(а)] розреєстрація
транс- -ськ(ий) транссахарський
у-...-евлен(ий) увересневлений
у-...-енн(я) усправедливлення
у-...-юва(ти) уавторитетнювати

Суфіксальні засоби

-абельн(ий) рокабельний
-авськ(ий) петіпавський
-альщин(а) білятеатральщина
-ан тушкан
-анець вердіанець
-анств(о) малармеанство
-ар лигар
-аріум Прозаріум
-ат аркушат
-атість байстріюкатість
-атор доместикатор
-аці[й(а)] євразіяція
-ашк(а) обнімашка
-вну(ти) живнути
-в(о) бандво
-гейт Ватикангейт
-дром вертодром
...-є-... сонцебіг
-ев(ий) нішевий
-езн(ий) вовчезний
-ек хадек
-ен(ий) зашоломлений
-енк(о) матр'ющенко
-енн(я) розшорення
-ено зрозпачено
-ень віршень
-ен(я) віршеня
-енятк(о) щастенятко
-ер лоукостер
-ець путівець
-ець х'юндець
...-є-... життєоблаштування
-и карбіди
-изаці[й(а)] офшоризація
-изн(а) льодовизна
-изува(ти) кумиризувати

-ик мерчик
-ик бордюжник
-ин(и) окремини
-инк(а) прозоринка
-ин(я) берегиня
-ист амурист
-истк(а) репортажистка
-и(ти) тролити
-и(ти)ся гринджолитися
-их(а) лабрадориха
-иц(я) правосудиця
-іад(а) бендеріада
-іан(а) острогіана
-іанець гамільтоніанець
-іанськ(ий) деледдіанський
-івець опорівець
-івк(а) свободівка
-івк(а) туманівка
-івськ Кравчуківськ
-івськ(ий) комсівський
-ізаці[й(а)] кримізація
-ізм ізмишлізми
-і[й(а)] плутократія
-іст ходуліст
-ість коцюбинськість
-іум театріум
-ічн(ий) коранічний
-ічність усіпусічність
-іш(ий) народніший
-й(а) пожнив'я
-йл(о) нарікайло
-йно інтерв'юно
-к(а) ходулістка
-к(а) проглядка
-ленд довженколенд
-лив(ий) каркливий

-л(ий) почагарілий
 -лянді[й(а)] мульталяндія
 -метр владометр
 -навт моренавт
 -ненк(о) Лікун'юненко
 -нер фолкнер
 -н(ий) безпарадний
 -ниц(я) підглядниця
 -ність любність
 -но ірванічно
 -ну(ти) репнути
 -нут(ий) VIPнутий
 -н(я) кумирня
 -н(я) гебня
 ...-о-... казкотерапія
 -о разуразно
 -ован(ий) тушкований
 -овець PPOвець
 -ов(ий) суперстаровий
 -овик андеграундовик
 -овищ(е) череповище
 -ові[й(а)] Махновія
 -онер амбіціонер
 -ону(ти)й дахонутий

-оньк зрадонька
 -ор єврочемпіонатор
 -орій фрукторій
 -ств(о) дубоголовство
 -ствува(ти) кримствувати
 -стик(а) бельгістика
 -уванн(я) брендування
 -ува(ти) слемувати
 -уйчик указуйчик
 -ух(а) кітчуха
 -цид Юлецид
 -ченк(о) бездідченко
 -чик гоморчик
 -чист апочист
 -шн(ий) прев'юшний
 -шник вчорашник
 -щин(а) кіреєвщина
 -щин(а) Кастильщина
 -юк царюк
 -юк(а) романюка
 -юч(ий) непманючий
 -ян(и) слов'яни
 -ят(а) кікерята
 -ø пересіч

Нові словотворчі основи

азарівк-
 Аїлтон-
 Ай Вейвей-
 аларм-
 Амелі-
 Андант-
 Антимайдан-
 Апо-
 Асад-
 Баас-
 Баль-
 банту-
 безобличн-
 безрадикальн-
 Берлусконі-
 Біло-голуб-
 Богбедер-
 бомбіст-

Брандо-
 Бродськ-
 бухзвіт-
 Вад-
 відеоарт-
 Вікілікс-
 Вікіпедій-
 волапюк-
 вувузел-
 вуду-
 Галімар-
 гоморр-
 Гуртом-
 Guns & Rouse-
 Даунбас-
 Даха Брах-
 Деледд-
 Депардьє-

Депеш Мод-
 Дессі-
 Джейн О́стін-
 Джефферсон-
 Дізраелі-
 Догнал-
 ейс-
 євровідмов-
 Євромайдан-
 ерормітинг-
 ЄДАПС-
 жертвоприношенн'-
 Земан-
 зоднаковіл-
 золот-...джміль-
 з розпачу-
 Ідейє-
 ізмишля-

Інгерманланд’ -	Міндоход’ -	Стомп-
Інстаграм-	Мінздох-	твітер-
інтертеймент-	Міттал-	Теннесі Вільямс-
Іпанем-	Моурін’ -	тітушк-
кавомобіл’ -	мувік-	Торрес-
Карбідо-	Мурс-	Туманіс-
Кастил’ -	небезатмосферн-	тушк-
Кікер-	набоок-	укроп-
клік-	недоброзичливець’ -	Урфін Джюс-
кофішоп-	обез-	усіпусі-
КПК-	О’Конері-	фаблаб-
крес-	оффлайн-	фейк-
лам-	пакс-	Фейсбук-
Лана дель Рей-	Пандурій-	Фемен-
ліберт’ -	паркур-	Фулхем-
Ліго-	Петіп-	Хантер-
Лі Куан Ю-	поетографій-	Хілтон-
Лімасол-	Пуйол’ -	хоку-
лоукост-	ресайклінг-	х’юндай-
Люцин-	РРО-	Чавес-
Мадуро-	Рубік-	чаюванн’ -
маскот-	Сноуден-	юніон-
МАФ-	Сомаліленд-	
між-	сподіванн’ -	

До Реєстру не введено складні твірні основи (основи твірних словосполучень і прийменниково-іменникових сполук), оскільки не можна достеменно знати їхню словотвірну історію; виняток зроблено для чужомовних складних основ.

Для нотаток

Для нотаток

Наукове видання

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Харківське історико-філологічне товариство

Нелюба Анатолій
Редько Євген

Лексико-словотвірні інновації
2012–2013
Словник

Дизайн обкладинки: *Артем Нечаус, Олександр Нелюба*

Підписано до друку 25.01.2014. Формат 60x80/14
Гарнітура “Таймс”. Ум. друк. арк. 10
Наклад 100 прим. Зам. № 2

Віддруковано в друкарні ТОВ “Цифра принт”
на цифровому лазерному комплексі Xerox DocuTech 6135.
Адреса: м. Харків, вул.Данилевського, 30